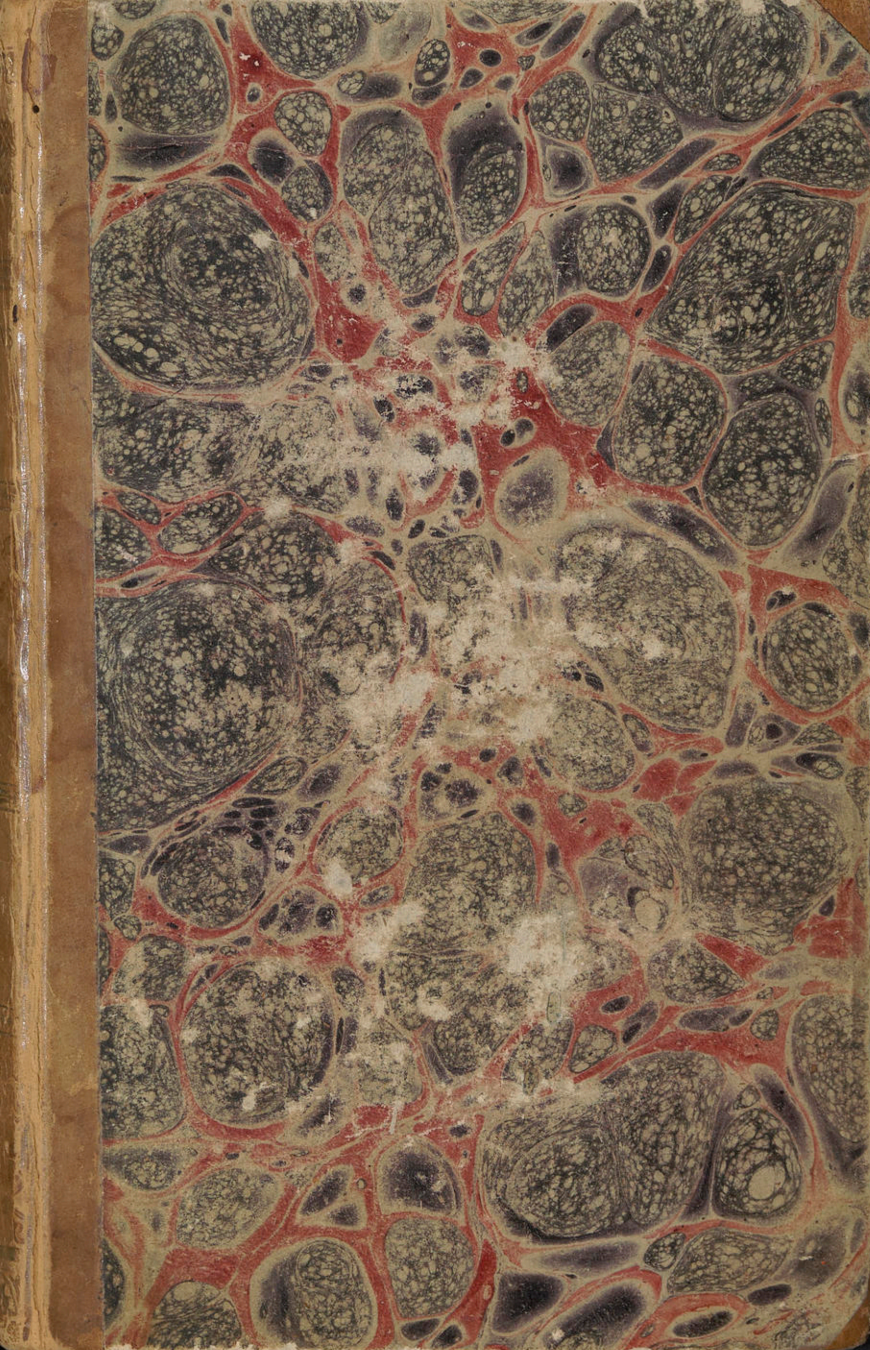



BIBL·REG·UNIV·UPSAL

FRIA FANTASIER

HVILKA, BETRAKTADE SÅSOM ETT HELT,

AF

HERR HUGO LÖWENSTJERNA

STUNDOM KALLADES

Törnrosens Bok,

STUNDOM

En irrande Hind.

BAND. IV.

DROTTNINGENS JUVELSMYCKE.

STOCKHOLM.
TRYCKTE HOS JOHAN HÖRBERG,
1834.

DROTTNINGENS

JUVELSMYCKE.

Tintomara! två ting äro hvita
Oskuld — Arsenik.



ROMAUNT
i
Tolf Böcker.

STOCKHOLM.
TRYCKT HOS JOHAN HÖRBERG,
1834.

DROTTNINGENS JUVELSMYCKE.

Tider af *dueller* och *dubbel-jalousier*, hvilka tider likväl af intressanta äfventyr, hvilka tider af storm kring lockarna och eld i hjertat?

De äro förbi, åtminstone de förra. Sunda vettet — herr Hugo — har öfvervunnit det bruket att skjuta sin vän en kula genom ansigtet för ett hastigt ord, en missförstådd gerning. Om några Riddersmän af våra dagar, jag menar Office-

rare, skulle önska försöka sig på hvarann, så uppbäras de icke mer af den allmänna rösten, ifall högsta makten straffar dem. Man talar väl om händelsen, och förhöjer derigenom mycket smaken på den mandelspån eller biscuit, hvarpå tunga och gom genom samtalet sättas i lifligare verksamhet än om man tege. Men smakens förhöjande, som är och bör vara meningen med alla våra samtal, hela vårt umgänge, blir dock i våra dar icke mera eller bättre öfvadt genom frågan om Dueller, än genom något annat talämne. Man berömmer väl icke högsta makten så mycket för dess ingripande i äfventyret, men man kastar ej heller synnerliga bifallsnickar på de kämpande, som visat det största, det oegennyttigaste mod. Jag frågar likväl på allvar, kan något fullkomligare *courage* gifvas, än det, att våga dö till och med för alldeles ingenting? Sådant måste vara ett absolut mod.

Men kanske är det ej alltid för ingenting?

Jalousien har mera bibehållit sig. Man utropar henne väl för en hemsk sjuka, som bleker kinderna och förtvinar hvarje bröst, der hon uppslagit sitt tempel. Likväl — om svartsjukan är ett dystert spöke, reste hon sig dock sällan upp, annars än som vårdarinna af en helig flamma. Säg mig en qvinna, som förtäres af denna

grufliga demon; är det icke, emedan hon djupt och odödligt älskar? Hennes väsende lågar rent, som en stjernas bild tindrar i den klaraste bäck. Hon offrade sitt hjerta, sina alla tankar — sitt hela universum har hon lagt i en varm hand. Men om den älskades hand kallnar *före döden?* en december-il far då genom hennes ådror! Med den höga och fina känslighet, som endast tillhör ett ädelt och etheriskt tycke, har hon funnit någon liknöjdhet hos den, hvilken aldrig skulle hafva annat än ett odeladt behag för det vackra och stora, som är stort och vackert för henne sjelf. Ängarne i hennes land hafva vissnat; månen fryser på hennes himmel; sjelfva solen löper darrande och blekgul fram i hennes förkylda verlds atmosfer. Man klandrar svartsjukan, herr Hugo, och förmodligen har hon ofta det felet att misstaga sig, att tro sig se hvad icke finnes: men all olycka skall hafva vår aktning, och denna är genom sin orsak dubbelt vördnadsbjudande. Hys ingen kärlek, om ej en fräck, och skryt sedan utan svårighet, att du aldrig skall antastas af nattens gråtande spöke. Du, hvarföre skulle *ditt* bröst skälfva? Förlorar du en slags vän i dag, i morgon middag har du en annan lika förträfflig.

Ursäkta mig då, herr Hugo — fortfor Richard Furumo att tala i Jagtslottets gula kabinett,

der han en afton satt i den församlade slägtens sällskap — förlåt mig, att jag icke fullkomligt kan dela min herres förtjusning öfver Calderons *Mariamne*, hvad den smälek beträffar, som *Aristobulus*, ett offer för jalousiens genius, får uppbära genom styckets sjelfva sammansättning och genom sin gemåls skarpa utlåtelser. En inre humanitet speglar sig icke häruti. Dock medgifver jag gerna å andra sidan, att en varelse, som oförtjent blir svartsjukans föremål, måste finna djupt kränkande att se sig misstänkt.

Jalousi är svår — men *dubbel-jalousi*, det är dock någonting värre och mer förvånande.

Mitt minne hvilar härvid på en punkt i Östergötland; en gård, eller ett slott. Jag var der vittne till en syn. Tvenne systrar, förande ett afskildt lefnadssätt, vistades på slottet, vårdade af slägtingar, som förvaltade deras egendomar och skötte dem sjelfva.

De tvenne olyckliga tillbringade sin tid i öfre våningen, ensam öfverlemnad till deras behof och rik på alla husliga beqvämligheter. Med undantag af en tjenarinna, som vid tillfälle anmälde sig till deras uppassning, voro de hela dagarne för sig sjelfva. Man hade funnit detta mest öfverensstämma med deras lynne. De ville icke möta någon med sina blickar.

Har någon af herrskapet varit på Ribbingsholm? En ström, som sammanbinder sjöarne Roxen och Glan, bildar en udde vid sitt utfall i den sednare; udden är af strömmen, men ännu mer af Glan så omfluten, att den nästan liknar en holme, och kanske har slottet, som står på den, lånat sitt namn deraf.

Från öfre våningen af Ribbingsholm är en vidsträckt utsigt öfver den breda Glan, och på andra sidan derom ser man täcka stränder af Risingelandet, tillhörande Finspångs län. Värdsfolket i slottet hade den godheten, att icke blott gifva mig nattqvarter på stället, utan äfven låta mig se de tvenne . . . huru skall jag kalla dem? Jag fick inträde i *Fröknarnes* våning, såsom den hette; jag fick det på samma sätt, som sjelfva värdsfolket brukade besöka sina innevånare af det Högre. Vi ingingo i ett litet hörnrum, beläget vid ändan af den långa slottsvåningen, och vi skådade genom en hvit florsgardin, hvars veck måste tillräckligt hafva dolt oss, men som emellan vecken likväl var så genomskinlig, att vi utan svårighet kunde bese dem, som vandrade derframme i rummen. Gazen gjorde för våra ögon, att de tvenne skepnaderna syntes röra sig liksom i en okänd aflägsenhet, och de sjelfva, med hela deras omgifning, förekommo mig feelika. De gin-

go öfver golfvet hand i hand, raka, spensliga, små gestalter — den ena dock något längre. Deras kinder voro numera ej en gång bleka, utan af den kritfärg, man ser på hufvuden, som utgöra förmaksprydnader; och sjelfva dragen ännu sådana, att de tydde på ett förflutet Junoniskt eller Diana-likt behag. Deras sjukdom — *sinnesförfallenhet* — omvexlade, så att den ena periodvis var frisk. Hon vårdade och ledde då den andra med omsorgsfullaste ömhet och verkligt förstånd; hon gjorde det ända tills hennes egen ordning kom. Men säkert var, att alltid den andra systern uppklarnade, och tog vården om sin olyckliga följeslagerska, i samma stund som denna dukade under för sina egna inre minnen. Några veckor brukade perioden räcka för hvardera. När jag kom, var den kortare systern vårdarinna af den längre. Utslaget, glänsande, ljusbrunt hår — kanske fordom kastaniebrunt — föll i ohämmade fantasier, öfverlemnadt åt sig sjelf, kring den längre frökens axlar, och viftade oafteckneligt, under det hon i tigande dysterhet, men hastigt, vandrade öfver golfvet. Jag säger den längre, ehuru äfven hon var kort. Den andra skötande systern gick vid hennes sida, smekte ofta hennes tinningar, och syntes roa sig med att på det utsöktaste ordna hennes halsbandsperlor och jänka

på en medaljon, som hängde deri, men under rörelsen aldrig måtte hafva kommit i det skick hon önskade. Hastigt stannade den sjuka. Jag, ehuru på afstånd, såg hennes svarta ögon märkbart förstoras: de började gnistra och fingo ett utseende, som ville de springa ur ögonlocken. Hon steg ett steg tillbaka med en hotande nick emot sin syster. "*Rysliga förstörerska!*" utropade hon, och höjde sin arm emot sin egen ömma vårdarinna.

Men när tiden kom för den friska, att i sin ordning sjukna, och den sjuka då (enligt en outgrundlig, men heligt god försyn) i samma stund uppsteg till klarhet, så att hon med omsorg och innerlighet, dragen af en vedergällnings-instinkt, blef den andras vårderska: då fick hon också uppbära lika kränkande tillmälen, rasande flammor och vilda ögonkast ur det dystra, gipsbleka systra-ansigtet.

Jag skall berätta derom hvad jag hört. Men såsom emellanåt en tradition ej plär vara fullt säker, kan jag här icke heller säga, om alla de data af historisk och politisk halt, som förekomma, äro punktligt tillförlitliga. Af vördnad för de familjer, personerna tillhört, åtnöjde sig mitt värdsfolk att stundom endast låta mig känna förnamn; eller anförde, som jag tror, till och med någon gång efternamn och orter med flit falskt — jag menar psevdonymt.

Skulle mina ribbingsholmska papper befinnas ega några luckor i sina berättelser, så anhåller jag att herr Hugos och den åhörande ungdomens egna eftertanke och lifliga föreställningskraft måtte benäget fylla dem och sammanbinda allt till ett vackert och angenämt helt. När jag uppvisar autentika handlingar, antecknade samtal och bref, dem jag afskrifvit, så var god och ursäkta skrifart och kommatering, äfvensom författarnes ej sällan onödigtvis använde främmande ord, hvilket bruk är en ordentlig stämpel på den tidens smak, och som jag för egen del högeligen ogillar, men ej kan rätta utan att förfalska mina urkunder. Att en Utländning här i landet nyttjar sitt eget modersmål till uppblandning med svenskan, kan förlåtas honom, och är kanske patriotiskt af honom: men när en Svensk så vant sig vid utländskt mål, att han, hänförd af sitt dagliga bruk, framkommer dermed äfven midt uppi svenska samtal, då är det verkligen högst bedröfligt.

Händer det herr Hugo detsamma som mig, att i början något förargas öfver de uppträdande personerna, så skulle det fägna mig, emedan jag då finner att vi tycka lika.

Richard upptog ur sin bröstficka ett litet paket inveckladt i Ostindiskt smidigt halmpapper.

Drottningens Juvelsmycke.

Första Boken.

Tout à Vous, beau Tristan!

Brefvet I.

*Ifrån Clas Henrik * till Mauritz **

Ulriksdal d. 1 Mars 1792
sent om qvällen.

Jag har inga ord för min häpnad! Borta är *politiken*, alla planer och beräkningar ur mitt hufvud, ehuru orätt, oförsvarligt orätt — jag medgifver det — när sakerna kommit så vida som nu. Men jag kan ej hjelpa det, hvad lefva vi i för tider? Är det icke mer i Stockholm, utan verkligen i konung Arthurs romantiska dagar i de förtrollade lundarne kring hans beryktade rid-

darslott *Cameloth*? Store Gud, hur kan jag ännu skämta? det äfventyr, hvartill jag varit vittne, rör mig sjelf, som jag tror, alltför nära; mitt blod lågar, och likväl är mitt lifs fackla upp- och nedvänd; en sådan scen till, och den är för evigt släckt.

I korthet, gode vapenkamrat! gå in i mina rum, se åt i min garderob; men med högsta försigtighet, och en tystnad, lik Tartarens! Se efter att låsen på mina pistoler äro goda nog att ej klicka.

Mauritz, hör och döm, Mauritz! Det var redan skumt, då jag satt till häst och lemnade mitt logi: med det gladaste hjerta trafvade jag uppför Kungsbacken och ut genom Norr tull. En skönare afton har aldrig sänkt sitt milda sken öfver Brunsviken — man säger att våren i år är sen — men hvilken afton var likväl denna — måtte det tyda på en lycklig utgång af *gråa kappans* företag och ×+×. Likt ett grannt Opera-sceneri viste sig vattnet i viken (isen, tror jag, men då var det ändå vatten på isen som sken) sammanflytande med skogslundarne i fonden. Mitt bröst slog allt högre; jag tänkte endast, och åter endast på du vet nog hvem. Hastigt spetsade min muntra häst öronen och jag for upp ur min dröm. Det var ändå ingen ting,

— jo, jo — en kanalje svart hundracka var det, som med ett gällt tjut flög af mot skogen uppåt Solna. Jag nedtryckte min hatt förargad och sökte återkomma i mina glada varma tankar. Att jag nyss blifvit Major: Regimentet: Adeln: allt hvad stort och öfverstort existerar, hade jag glömt. Endast henne mindes jag — jag sökte att endast vilja minnas henne, ty den förb. rackan drog ett långt svart streck öfver mitt tillstånd.

Men hvad betydde det? Det var skumt när jag i kort galopp red förbi Hagalund — jag nalkades redan Frösunda — inuti trädgårdsparken till venster om landsvägen hör jag ett häftigt rasslande. Du vet hvad det täcka Frösunda har att betyda för mig? jag hade icke kommit långt undan fram i backen, förr än jag, när jag vrider hufvudet om, får se en Dam störta ut genom Frösunda grind och begifva sig midt öfver landsvägen in i den midt emot liggande Hagaskogen. Ett långt grönt flor betäckte hennes hufvud, och fina strimmor af guldkanter skimrade i skymningen, under det slöjan flög efter den springande flickan. Redan färgen och guldet på voilen var nog för mig att förvånas — och det af lätt begripliga skäl, Mauritz — det var, det kunde ej vara någon annan, än just den voile, som du sjelf en gång var med mig och hjelpte mig att

köpa. Nå väl! efter ett ögonblick flyger en ung karl efter genom samma grind, och beger sig snabbt också in i Hagaparken. I honom igenkände jag mycket väl *Ferdinand* * *, min egen kapten. Men Gud — *hvilkendera* kunde nu *hon* vara! hvarföre flyr hon undan? hvarföre, om hon är den rätta? —

Mitt beslut var fermt, jag steg af, band min Rodamonte på afstånd vid staketet, och smög mig in i skogen. Hvad såg och hörde jag icke i den grannaste clair-opaque, som Hagatrakterna nånsin framtrollat! Än viftade hvita flikar af hennes klädning, likt bländande snöflingor, förbi någon buske, och svalkade min brinnande inbildning — än långa gröna flammor af floret — jag måste kalla dem flammor, ty de brände mig! — jag kunde ej misstaga mig derpå, just denna med Chinesiska guldfjärilar inväfda slöja hade *jag sjelf* skänkt åt . . . ja . . det var *hon!* På den unga ropande Riddarens ord stadnade snart den smärta flygtingen. Hon kunde icke komma längre — täta mörka granar stodo bakom och hindrade henne att fly längre, om hon ock velat, Mauritz. Hennes pittoreska bild afstack emot granarne på ett sätt, Mauritz — o Gud, jag sjelf stod dold på något afstånd och andades ej mer. Just den otydlighet, den halfklarhet, hvari hon svälfvade,

gjorde henne fullkomligt till den skönaste sylf — ingen så retande har jag sett i Hertigens galeri. Riddaren framstörtade på ett knä framför henne — "Blott *något*, äfven det minsta, gif mig" . . hviskade han (men intet ord dog för mina öron). Hon nickade sakta, liksom vägrande — men han fördubblade sina böner. "Du måste," sade han, och fattade hennes hand. "Du måste!" utbrast han efter en paus ännu enträgnare. "Se detta *tar* jag!" I detsamma löste han snabb ett skärp från hennes medja och kastade öfver sin axel.

"*Toute* à Vous, beau Tristan!"

"*Tout* à Vous — (svarade han henne med en röst, aftynande, visst, visst af hänryckning).

"Denna devise . . . ja den skall bli *vårt* valspråk! Alltid, så länge vår kärlek andas, skall detta vara det hemliga ordet oss emellan, och *ingen* utom oss begge skall höra det ifrån våra läppar."

Mauritz, jag skrifver icke mer, det blef allt mörkare i luften, i hjertat, i själen. Hvilkendera af dem, som yttrade det sista jag här anfört, kunde jag ej urskilja, men säkert var det *begges mening*. Jag hörde intet ord mera . . det blixtrade, som om en meteor nedljungat i Brunsviken, eller kanske var det ljudet af Kapten Ferdinands kyss på detta Skogsrås förföriska hand.

Mina sista krafter hjelpte mig att fly ur parken, att åter söka vägen och finna min häst. Ett underverk har fört mig fram till Ulriksdal. — Mauritz, tala vid Adolf Ludvig, Ni begge måste vara med. Hör du icke af mig på några dagar, så begriper du, att din ungdomsvän och kasernkamrat Clas Hinrik ligger här på slottet, belägrad af en ful afgrunds kanalje furier, dylika som du aldrig sett i synen. Men Sacreloth! Dieu et mon droit! här skall blifva uppvärmdt spel. Ja, verkligen, i ett annat ärende red jag ut till Ulriksdal, men emedlertid helsa *vännerna*, att jag ej skall glömma hvad jag skulle göra *här*. Mauritz! *saken går*, rätta man är funnen . . . jag har fått en biljett från Hufvusta nyss.

Pasque-Ange! Jag har skrifvit ett alltför långt bref, och ändock förargar det mig att papperet är slut, jag har ämnen för tusen postpappersformat, men här är tillika sotmörkt i kammaren — blåmörkt i hjertat —

NB. Pistolerna hänga korsvis längst till venster in i garderoben midt öfver det trekantiga svarta klädet.

NB. Låt betjenten, som lemnar dig detta, ej märka något.

C. H.

Brefvet II.

Ifrån Adolfine till Amanda.

Stockholm d. 2 Martius.

Amante fidelle,
Charmante, mais cruelle . . . .

Kommer du ihåg den visan med sin vackra ritournelle? och som vi alltid skulle rätta oss efter, Amanda? Nej, du har alldeles glömt den, tokiga flicka, men tack nu ändå, tusen tusen gånger tack, söta Amanda, för dina rader i morse och din beskrifning på ditt obeskrifliga i gårafse, men tro mig allvarsamt och utan omsvep, du har varit oförsigtig min syster, den flicka som tillstått sin känsla är förlorad; hennes hjerta är lagdt i ljus dager, hon har mist sitt största behag, hon är ej mera öfvervunnen, hon är icke l'être indefinissible, som blott i en lointaine anades och beundrades, Amanda, för Guds skull, hvarföre skulle du gifva honom skärpet!! Jag förstår visst att du ingenting har sagt, att du ej med det minsta ord medgifvit hans önskan, att det var han som tog, icke du som gaf, men det var i alla fall för mycket att du stannade, hvarföre stanna? Jag ville väl se de tallar i synen, som skulle hindra mig att springa, när jag vill gå mina färde, goda Amanda, du skulle hafva förstått, att

du kunnat bibehålla Ferdinand på knä framför dig jemt så länge som du endast någongång låtit ditt bifall skymta förbi honom, någongång säger jag — han skulle hafva kunnat lefva bra länge af ett sådant der *Någongång* —

Bära det *evigt öfver sina axlar* såsom ett escharpe för värjan! Amanda tror så vackra utrop? Jag spår dig olyckliga flicka, att han redan icke tänker på dig så brinnande och förtjust mer, korteligen du har haft mycket orätt i parken, store Gud om jag varit i ditt ställe Amanda! jag skulle hafva gjort allting bättre, en flicka plär vara född med talent häri, jag förundrar mig öfver dig.

Men ach hvarföre skall jag göra dig sorgsen, förlåt mig, tro att jag har fullkomligt orätt, glöm mina uttryck älskade Amanda, håll Er nu glada och roliga derute på Frösunda hos det beskedliga folket W*, jag kommer snart ut till Er, men jag har en hop Costumesaker att laga i ordning till Maskraden. Sötaste du, med nästa bud skicka in min gröna *Chinesiska florshufva*, men för Guds skull väl couverterad och lackad, denna dyrbarhet vågar jag knappt tänka på, så rädd är jag att någon fläck eller skada kan komma på den, jag grubblar till hälften att använda den i någon costume på redouten. Eller hvad säger

du? skulle detta icke gå an? Jag bäfvar nästan för att i en så blandad folksamling och trängsel något kunde hända, vet du Amanda, jag skulle icke kunna förlåta mig sjelf om under begagnandet af en så dyrbar skänk något hände, som fläckade — — hvad jag är barnslig, förråd mig icke — blott för att den är en souvenir af C. H —, är jag så rädd, så tokig, för allting i verlden skulle jag icke vilja, att *han* viste af mitt tokeri!

Par rapport på den person jag här menar har jag ledsamma nyheter, min Major är icke i staden, och hvad tycker du, hans trumpna betjent har varit i vårt logi, men ej velat gå upp, efter Mamma sjelf ej var inne. Hvilken delicatesse! emellertid har jag fått höra, att min egen Major min Clas Hinrik ligger sjuk på ingenting mindre än Kongl. lustslottet Ulriksdal, dit han red ut, Gud vet hvarföre! Bed ändteligen er goda Öfverstelöjtnant derute att han gör en liten lustfart ifrån Frösunda till Ulriksdal och efterhör huru denna dyrbara vän af vårt hus befinner sig? Sjuk nu, det går aldrig an, han måste framför allt vara med på balen. Helàs! du vet icke ännu — men adieux!

Adolfine.

BREFVET III.

Ifrån Amanda till Adolfine.

Frösunda d. 4 Mars.

JAG kan icke gifva dig mycken tröst. Vi hafva varit på Ulriksdal alla, och *din vackra Major* var intagen af den uppmärksamhet, som vårt besök tillkännagaf. Hans blekhet klädde honom. För din skull sysselsatte jag mig mycket med honom, och det förekom mig, att han lider af — Gud vet hvad. Jag är nästan säker derpå. Han var mycket sorgsen öfver din frånvaro; sedan han helsat på oss, sade han med ett sombert leende: "alla af M—ska huset hafva den högst oförtjenta höfligheten att efterfråga min helsa; endast fröken Adolfine har icke velat —"

Jag svarade, att din frånvaro i Stockholm, dit du promenerade in för tre dar sedan, var den enda orsaken, hvarföre du icke åtföljde oss nu. Jag ärnade just tillägga den sanna anmärkningen, att du var egentliga upphofvet till hela vårt besök på Ulriksdal. Det föreföll mig, att ingenting skulle hafva varit mera läkande för honom att höra. Men i ögonblicket genomfor mig din idé om nödvändigheten, att icke för mycket förråda ditt tycke. Ehuru jag ej fattar, åtminstone ej gillar din mening, hvilken jag skulle våga kalla

hyckleri, min syster, så tordes jag dock ej bryta den, minst när den angick dig sjelf. Men säg mig likväl på ditt rena vackra samvete, min Adolfine, kan din idé vara rätt? En så hög grad af förbehållsamhet, eller afvighet, som jag flere gånger hört dig fordra emot —

Himmelen är mitt intyg att jag icke har ett ord, ingen gerning att förebrå mig. Men en tillgjord plan, blott för att dess mera fängsla! jag afskyr en sådan tanke. Du har läst, Adolfine, du vet oändligt mer än jag. Men det skall jag säga dig, i *min* park, utmed *mina* granar, der hade du intet — nej alldeles intet att göra.

Det vore väl, om du icke handlar för mycket underligt emot Clas Hinrik. Han gjorde några brutna reflexioner öfver ditt vistande i Stockholm, som jag icke förstod; han menade att du väl ändock, oaktadt brådskan med dina garniturer, kom till landet stundom, ja varit der helt nyss. Hans uttryck skulle verkligen på dina vägnar hafva stött mig, om jag begripit det ringaste deraf. Men jag ber bara till Gud, att du icke genom något för oss okändt infall — förlåt, min Adolfine, jag går för långt, jag glömmer hvar en syster bör stanna. Likväl, major Clas Hinrik må hafva sina besynnerligheter, de flyta dock säkert från ett högst ädelt hjerta. — Han

tyckte, sade han, att kapten Ferdinand, som vanligen så ofta vistas på Frösunda och dessutom är hans regimentskamrat, väl äfven skulle hafva kunnat i vårt sällskap göra honom den fägnaden att komma till Ulriksdal och efterfråga honom. Han gjorde härvid en mine, som föreföll mig underbar. Jag svarade, att om Ferdinand den dagen varit hos oss, skulle han äfven otvifvelaktigt följt oss; men att, ehuru förhållandet emellan honom och mig vore en ibland alla våra vänner känd sak, önskade jag dock Ferdinand aldrig i sådana bojor, att han omöjligen kunde vara annorstädes, än der jag var. "Hvar kan man då träffa honom?" fortfor Majoren något upprörd, jag har en vigtig sak att meddela honom. — "I Stockholm, utan tvifvel, anmärkte jag." — "I Stockholm också?" Han såg på mig med de knappt hörbara orden: "hon talar härom ganska lugnt!" — Han förstod ej, Majoren, att när sakerna kommit på en så afgjord och ren fot, som nu emellan mig och Ferdinand, då är man ganska lugn.

Adolfine, härmed inföljer din hufva, hvad den är superb! — att den är oskadd kan du vara alldeles viss om. Se på den, och försäkra dig sjelf derom. — Jag har icke mer än sett på den, ja *knappast* mer, det kan jag säga. Min bästa du, se väl efter, du skall finna, att den är

i alldeles godt behåll. Jag har väl något att säga dig derom, och du skall alldeles icke bli ond deröfver, ty deraf har intet ondt skett. Men jag spar det till dess vi råkas. Det är också nästan ett intet — adiö min egen adertonåriga Adolfine! du står för mina tankar främst bland alla menniskor — en enda står främre, och det tillåter du — ach! var det underligt att jag var så glad den afton, då jag jemt fyllde mitt sjuttonde år? Det har du glömt, men han kom ihåg det, *han* som älskar

Din Amanda.

BREFVET IV.

Ifrån Adolfine till Amanda.

Stockholm, i vårt logi
i min lilla kammare.

HELA mitt hjerta är i exstase, jag skall reparera den faute du begick, ach Amanda, det grufliga felsteget att för mycket yppa dig för din Ferdinand! jag har en vue, som utan ditt medarbetande, kanske utan din tillåtelse, ändock skall hjelpa dig, kan något vara bättre! om min theorie skola vi icke kämpa, jag vet väl huru folk äro beskaffade, med Majoren är det också icke så farligt som du tror — han skall härigenom

fängslas vid mig, ja alldeles obeskrifligt, om du förstod smaka den sällheten att se en stolt och vacker karl ofrånskiljeligt fängslad, på knä, smidd vid golfvet, hufvudet i tillbedjande ställning . . . hvad det är lustigt här i verlden!

Jag har en vue, jag ser tydligt af ditt bref att han är åt ett visst håll, han drar misstankar deraf, att jag är i staden och *Ferdinand* äfvenså, kan du tänka dig något löjligare än denna major-förargelse, och emellertid är häruti intet orimligt. Amanda och jag äro systrar, begge emellan sjutton och aderton år, Ferdinand har umgåtts här hos oss alltsedan vi med Oncle och Mamma reste upp och varit hos W*—s på Frösunda. Ferdinand har tydligt och afgjordt förklarat sig för dig, liksom Clas Hinrik för mig. Att desse begge herrar på ett nobelt och chevallereskt sätt visat oss begge hvardera sin courtoisie, har varit en bekant sak bland alla som känna oss, fast våra egna slutliga tillståndsbref dröjt, och jag skulle önska att icke *du* förhastat dig. Nu är det alls icke orimligt, att under så många klara dagar Ferdinand också någon gång kunde kasta en nådig och verkligt vacker sidoblick på sin Amandas stackars syster? Hvarföre icke? Partiet var icke gjordt, skulle Ferdinand ej kunna ändra sig, och någon mer än han skulle också kunna ändra

sig? Tusen dylika saker har min goda Clas Hinrik föreställt sig, och genom bäfvan för förlust befinner han sig inom tiodubbla fängelseportar, det vet han icke sjelf ännu, men han skall nog få se, det är charmant.

Jag är mycket ledsen att du ej följt samma trame med din älskade Kapten, hvilken verkligen då man är rättvis och icke, såsom jag, ser med förkärlek på sin Major, sannerligen är en mycket vackrare karl än Majoren. Ferdinand sitter superbt, han har en fason, vårdslös fason med sitt hufvud när han sitter, som är verkligt charmant, det har du väl märkt? han lutar sig lätt bakåt, och då får den der stora locken af som en . . . Följaktligen har han ju så mycket större behof af att fästas? hvarföre tvertom då genom säkerhet göra honom ledigare och friare? . . söta tokiga du! men hvad är det värdt att kosta en flod af förnuft på en flicka, som är lika fattig på eftertanka, som rik på ojemförliga behag? Nånå du får väl se. — Adolfine spår, att ifrån den der stunden har din F. blifvit en annan karl, och till en liten början kan jag berätta dig att han är ganska munter här i staden; jag åtminstone ser honom aldrig annat än i enthousiasme. Han är naturligtvis allt emellanåt i vårt logis här, för att efterfråga er helsa derute, eller för att byta

om sin uniform, som han af gammal vana har liggande i rummet bredvid morbror Onkels; han pratar bort mången timme med mig, och jag har icke kunnat upptäcka den minsta spleen hos honom; jag har skildrat för honom hurulunda det vore allra rättast och allra aimablast af honom att sjelf gå ut till Frösunda för att bese ert skick; men vanligtvis med fallande hufvud och en blick åt sidan svarar han då, att politiska saker af trängande vigt fordra hans närvaro just på platsen *Stockholm.* Vacker politik!

O Amanda om jag varit ibland de förtrollade träden i ditt ställe i parken, hvad det skulle hafva varit outsägligt roligt! jag skulle hafva gjort allting på helt annat sätt, jag skulle hafva satt kam på *hårlocken*, att den ej skulle få flyga så alldeles fasligt fritt åt sidorna inte. Echarpe? Echarpe? ja betsel .. Men milles adieux! adieux! det klappar på dörren, jag måste sluta, det var alltför rasande, jag skulle just omtala för dig planen huru jag skall upphjelpa din egen sak, kors lagom då! det var ena alltför häftiga och starka finger, som så kunna kriga på en stackars deux-battant! adieu goda, förträffliga Amanda! Hvem klappar? hvad? jag tror —

Din Ad—

BREFVET V.

Ifrån Amanda till Adolfine.

Frösunda.

Söta min syster, söta Adolfine, aldrig ett sådant bref mer! F* är glad, kan du undra på det? han är glad, derföre — derföre just att han är så viss: hans kärlek är säker, ser du. Skulle det vara ondt häruti? önskar icke jag samma lugn?

Mamma tycker att du nu har varit bra länge nog i Stockholm; hon har bedt mig nämna ett ord härom, efter jag skrifver med W—ska mjölkbudet som far i natt. Det är väl sant, säger hon, att flere af vårt folk vistas i vår våning der vid Hötorget, och att äfven Oncle emellanåt är inne. Men ändock, tycker hon — du är ung, och — ditt rykte, säger Mamma. Om du kan för dina fasligt många tillredelser, så kom snart. Mamma skall då se dig med högst vänliga ögon. Maskraden sker ju icke ännu på många dagar? Låter det sig icke göra att komma in näst derförinnan, men emellertid arbeta här ute på costumen? Jag tycker alls icke om maskrad! Tag ut med dig litet velin, jag måste till minne teckna en och annan scen. Här klappar väl in-

gen på *min* dörr, men jag slutar ändock; pennan är så dålig, jag har icke på länge haft någon som formerat den åt mig. Köp mig litet karutscha, och haf ut med dig, jag skall taga ut några feldrag på min stackars esquisse.

Kl. ½12 på natten.

Amanda.

BREFVET VI.

Ifrån Adolfine till Amanda.

Stockholm på chiffonier-hörnet.

JAG kommer ut, du lilla uppriktiga, jag skall rätta mig efter Mammas och *din* önskan och sedermera åter fara in; ursäkta mig. Allvarsamt sagdt vill jag också nu så gerna träffa dig personligen, jag är förargad öfver den eviga brefskrifningen, ehuru jag icke kan säga att jag saknar hjelpliga pennor och pennformerare har jag, men det är i alla fall tusen gånger bättre att tala än skrifva, och fast Gud skall veta jag skrifver så kort jag nånsin kan, så blir det ändå längre än hvad drägeligt är, och svårt är det också att hålla papperet i lag här på hörnet på chiffonieren, men i sjelfva verket vill jag också bra mycket träffa dig derföre att jag icke kan komma ut med att säga allt på papperet, som jag ej kan

anförtro allting åt, fast det är ganska tystlåtet, och jag vill så gerna se min goda, älskade Amandas ansigte. Vid himmelen! jag tror du litet förargats, för det jag någon gång sagt, att jag önskat mig vara i din skog, ach min syster, förstå mig bara riktigt! Men jag är nu på vägen, att reparera din egen affaire åt dig: det har ändteligen lyckats mig, att få ett litet, litet moln på Kaptenens panna, och du kan ej tro hvad det klär honom! likväl begriper jag icke sjelf hvari vigten ligger af det, som sammandragit hans romantiska ögonbryn. Jag kom händelsevis att ur den gamla Riddarvisan på elfvahundratalet upprepa den bekanta raden: *toute à vous, beau Tristan!* och du kan aldrig imaginera dig sådana ljungeldar han strödde öfver mig: liksom ingen mer än han skulle ha lof att veta den frasen?

Outgrundliga mystère! men jag måste kortligen nämna för dig, hvarifrån jag fick det infallet, att i min lilla kammare här för (min) Kaplen upprepa en så vacker vers. Min major, änten nu sjuk på Ulriksdal, eller hvaraf han annars skulle vara upptagen der, kan jag icke begripa, min Clas Hinrik med ett ord har gjort ett steg, som fägnar mig obeskrifligare, än jag i hast kan beskrifva för dig. Han har begagnat sig af den rättighet, han redan för ett år sedan, då vår be-

kantskap tog en glad vändning, förskaffade sig af mig, nemligen att skriftligen sända mig en biljett någongång, och det har han nu gjort i ett utsökt bra bref. Hans sammansättning är af den innerligaste, mest rörande värme, det finaste vett (jag talar allvarsamt Amanda), men det framsticker tillika några förebråelser, det är någon förundransvärd händelse, han måttar åt, som han vill omtala, utan att omtala, och som *jag nog ändå skall förstå*, tycks han mena, men som jag begriper lika så mycket som Sjustjernan, vid hvilken han liknar mig. Det är ändå en rätt vacker liknelse, men han förebrår Sjustjernan att hon nu är vid brynet af en mörk granskog, hvari hon ty värr ämnar stiga ned med sin glänsande fot, säger han. Stackars stjerna, rår hon då för att hon måste stiga utföre? hon skall väl också någongång gå och lägga sig, som andra menniskor. Det oförnuftiga, hieroglyfiska, på finaste vanille-papper skrifna brefvet ligger för mina ögon här, han säger sig hafva varit vittne till *någonting*, och Gud skall veta att jag derpå icke tviflar, ty Clas Hinrik har alltid haft ett par de superbaste klara ögon, som i alla tider varit kända för utmärkt skarp och lång syn, så att han måste väl hafva varseblifvit någonting i verlden, hoppas jag. Men utan skämt, gläder mig bref-

vet, så mitt hjerta klappar, ty jag finner mig högt älskad, han må ha sina små bizarra major-griller, jag skall nog skaffa mig misstankar om honom jag också, och när ett och annat år af så glad charactere framflutit till vårt ömsesidiga nöje, ämnar jag i rättan tid foga mig, och vi skola blifva ett par de bästa makar, ett det lyckligaste herrskap i naturen.

Emellertid, hvem tyder den gåtan? midt under sina eldiga känslor, hvarmed han sveder mig ej så litet, framskjuter hans bref också spetsar, hvassa som engelska synålar, och han kryddar meningarna flere gånger med uttrycket "Toute à vous, beau Tristan;" ja han upprepar det på ett sätt, liksom på detta uttryck ett helt Kongl. Lustslott vore grundlagdt, eller, jag tror snarare han menar, att hans kärleks Mausolé derpå hvilar. Du torde väl påminna dig, att vi alla tillsammans i julas på Frösunda läste en åldrig Roman, som vi genom den artiga herr Leopoldts ynnest fått låna från Drottningholms bibliotek, och som utgjorde en målning af Drottning Isoldes resa från Irland till Konung Mark i Cornvallis; der omtalas också den tappre Riddaren Tristan, hans äfventyr med den sköna Isolde, och utan tvifvel förekommer bland annat som hon säger till hans uppmuntran, de anförde orden: Toute à

Vous, beau sire chevalier. Häraf gör nu den dumma Clas Hinrik väsen i sitt bref! — Men, store Gud, det är ändå ett lappri mot hvad du nu skall få höra. —

Såsom vår kapten kom in till mig en liten stund efter sedan majorens bref anländt till mig så helsade jag honom ifrån sin förman, och oskyldigt nog undföllo mig ibland mycket annat äfven de der magiska orden, hvarvid jag fogade den sanna anmärkningen, att Clas Hinrik nu mycket måtte *sysselsätta sig med dem.* Men — admirable Dieu! — dessa utländska ord hade knappt lemnat mina rosenläppar, förr än min långa välväxta Kapten fick en färg hastigt flygande öfver sina kinder och hans ögonlock uppdrogos såsom till afskjutande af . . (Han har i sitt ansigte ett batteri af två sköna piecer! deras kanoneld är svår nog). Solskenet af hans gentilesse fördref väl snart molnbyarna, och han frågade huru Majoren nu då verkligen befann sig, hvarpå jag medgaf sanningen, att jag om hans illamående ej viste mycket mer, än att *Ni på Frösunda* för att undersöka och bota honom gjorde resetourer till Ulriksdal fram och åter, hvarest framför allt du funnit honom i sin sjuklighet *intressant* (se: ditt bref); men, då skall du tro, att någonting värre visade sig i min vackra åhörares tvenne eldbrun-

nar! jag försäkrar dig, Amanda, en gnista oro är af den narraktiga obetydlighet, han hört, verkligen hos honom upptänd, och detta är till *din fördel*. Flicka, flicka, skall du veta att tacka mig? om denna gnista något bearbetas, så kan hela din ställning räddas och din F. kan af förskräckelse återflyga till dina fötter.

Men han hade denna gång nog styrka att ej låta vidare märka sig, ehuru en förnuftig menniska sett nog deraf; han lät sitt anlete klarna, och undvek allt tal om Majoren äfvensom om dig, hvilket var så mycket ögonskenligare, som jag med flit flere gånger bragte en så dyrbar person, som du, på scenen, men han omseglade alltid mina klippor och trodde sig fördold ju mer han genom sitt undvikande upptäckte sig i skärgården. Ja, om jag skall tillstå allt, han var sedan, ända tills han gick, utmärkt förekommande, nästan för aimable, hvilket allt, förstå mig bara väl, du icke skall anse för någon hommage åt mig, utan han ville allenast blanda bort korten, och gömma sin arleqvin mellan husaren och blomkrukan.

Det gör mig ondt, att när jag tänker efter, kan jag nu ändå inte alldeles just genast komma ut till Frösunda, ty jag måste med en vän i afton repetera en role, som vi ämna utföra på den stora Kongl. Maskraden. Amanda, om du kunde

föreställa dig hvad Maskrad-nöjet ändå måste vara! Lefve vår store Konung! vår dyre Gustaf III. Hvad betyder det, om han nu på Gefle dumma Riksdag haft gräl för sig, eller retat svafvelhaltige Adelsmän? huru smått! jag begriper icke åtskilliga våre bekante, som jag stundom hör grondera och svärja till den grad, att min sanna afsky knappt förmått tysta dem. Kung Gustaf är min Kung, jag tycker om honom, och det betyder mer för mig, det bevisar att han förstår sig på hufvudsakerna i allting och ej bryr sig om lappri; han har infört glädjen i Norden, och det är mera värdt än sura miner. Amanda, du måste öfvervinna din afsmak, du måste komma med på maskraden. Kungens stora hus vid Norrmalmstorg är alldeles obeskrifligt invärtes; jag har sett machineri derinne, så att jag stigit baklänges, och jag är likväl ej så ovan att se på förunderliga tillställningar. Men det säger jag, att skall jag en gång bygga hus, så gör jag ett precist som Kungens. Kan du tro, Amanda, att det är fullt med kammare och långa krökta gångar, både *under*, och öfver, och på begge sidorna af stora Spektakelsalen? Och der skall balen stå! Men jag har varit der och sett mig litet om i sällskap med en, som viste mig vägarne, så att jag ej måtte vara alldeles ohemmastadd.

Fy, min stil! nu måste pennan igen formeras. Sluta en gång, stupida skrifvelse. Ach hvad jag är glad; Adieux! — milles Adieux!

A—fine.

BREFVET VII.

*Ifrån Mauritz * till Clas Henrik **

Stockholm, å Lilljans vid gröna gatan.

GUDSKELOF att din svaghet på Ulriksdal varit så långvarig, att det tilltänkta behofvet af pistolerna ej hittills realiserat sig. Nu hör jag likväl att min vän börjar repa sig, och får jag derföre skyldigast andraga, att jag noga eftersett vapnen; men, ehuru jag icke kan annat än gilla din sårade heder, och som en rätt-trogen medlem af Svenska riddarhuset skall bistå dig i den blodiga affairen, som jag hoppas skall blifva blott luftig, så förlåter du mig tillika, att jag uppriktigt tillstår det vara exsecrabelt, ja abominabelt dumt att engagera en sådan sak nu, nu då våra vänner i förnuftiga företag hunnit såvida, att X+X är utom all fråga, men eder bataille kan göra ett kråkstreck derpå, åtminstone för några dagar? Clas Hinrik, hvad för tusan dj—r tänker du på? General P. förargades.

Dock får jag tillstå, att Ferdinan är ock en besynnerlig djefvul. Jag tror han å sin sida har något i sinnet emot dig. Han tog mig i gårafton afsides, och sedan vi en stund promenerat upp och ned i Humlegården utanföre deras lilla bollhus och theater der, stannade han midt emot mig och frågade mig med blickar, så lågande att, utom F—n sjelf, ingen annan än f—n sjelf kan hafva dem mera dystert glimmande: "Säg mig Mauritz **, hurudan karl är Clas Hinrik?" — Har du sofvit i Blåkulla? var mitt svar, eller hvem har blåst infamt grus i ögonen på de bästa, tappraste af våra kamrater? — jag drog honom längre bort, emedan jag trodde att något politiskt blifvit upptäckt? men det är allenast galenskaper.

Någon elektricitet har förefallit på Frösunda; gnistor sprakat, sinnena stormat: men jag kunde ej få rätt på sammanhanget. Friherrinnan M* är högst orolig för sin yngsta dotter; förtjuserskan Amanda går med blek hy. Öfverjägmästaren, morbrodern, allas vår Oncle, är nu som alltid den beskedligaste herre; han torkar bort andras tårar under det han gråter sjelf, men det hjelper ändå icke. Sjelfva värdinnan, fru W*, delade sina hitresta vänners svårmod.

Genom fragmentariska uttryck, som jag af slägten uppsnappat, ser jag att ett möte, sakra-

menskadt hett, skett mellan Ferdinan och fröken Amanda. Han, hvars ständiga närvaro i staden för våra affärer annars nu var så nödig, hade likväl stulit sig ditut, trängd och qvald af nödvändigheten att få plåga den älskade. Der skall hafva vankats förebråelser. Tvisten var om några lappris-ord, som emot löfte blifvit yppade för — för f—n sjelf förmodeligen, efter sådant spektakel deraf kunnat uppväxa. Fröken skall endast hafva gråtit, men F. liknat en morisk, en afrikansk riddare, och alltsammans slutat på ett sätt, som — är mig alldeles obekant.

Det vore väl underligt om häruti är något djupsinnigt. Förstår jag min Ferdinan rätt, så är det sårad stolthet, som lifvar honom; han lär väl sett folk förr, än Amanda: men han tör vara disperat öfver att hon vågat skåda på en annan persons mun och vackra tandrader. Ingen skall förebrå mig, att jag icke tror på den rätta kärlekens evighet, beständighet, odödlighet; när hjertan träffas med sann sympati, så slocknar den icke; det är min trosbekännelse. Men här — ja, jag vet icke. Vore menniskorna i denna verlden krystalliniska varelser, min vän; jag menar genomskinliga för hvarann, så att hvar och en kände andras och sin egen karakters-grund, så skulle man om hvarann upptäcka och veta, när verk-

lig likhet och personlig sympati funnes. Jag säger detta till din egen eftertanke, Major. I en bättre verld, tror jag säkert de goda menniskorna få se sig och andra så rent, så klart, att de begripa hvarann. Då kan intet misstag ske, så att de, som äro lika, komma ifrån hvarann; eller de, som icke äro lika vilja vara tillsammans. Men här i verlden uppkommer som oftast Tragedier af det töcken, hvari vi sväfva okände för oss sjelfva och obekante för andra; och hvilken för personer och samhälle så högst förstörande olycka ej afhjelpes förr, än man lär sig känna menskliga karaktererna bättre, och derigenom förstår hvarann djupare, samt söker föreningar på grund af sann likhet, i stället för sådana tillfälliga infall.

Såsom jag förnummit att ditt namn ofta varit inblandadt i Ferdinans och Amandas förklaringar, så önskade jag af dig sjelf få veta, om du kan lemna mig så mycket ljus bakom min coulisse här, att jag kan medla godt emellan gamla goda vänner. Men fort! snart! Tiden lider och får ej slarfvas bort. Fy sju tusan, att ni intet skäms, är det politik det här? Har du uppgjort med dem som skulle komma till *stället* bredvid Ulriksdal? hvad svarte de?

Mauritz.

Har någon varit på Hufvusta nyligen? Det är högst nödigt att du talar vid honom på Hufvusta.

BREFVET VIII.

Ifrån Clas Henrik till Mauritz.

Ulriksdal.

NÄMN icke F* för mig, och än mindre medla! Gammal god vän, ja, men som blifvit en bof. Understå sig att gifva en sådan ängel förebråelser? Amanda, förebrådd af Ferdinand?! det är oerhördt, då det just är *han* som brutit! och det må jag veta. Mina sinnen äro icke i ordning. Det har gått så långt, att jag till kroppen känner mig alldeles frisk igen, och i morgon är jag i Stockholm. Sacre-Dieu, att kunna lägga en annan till last det man sjelf är saker till! Han måste hafva blifvit förvandlad till en Infame! Pistoler äro för goda, jag ändrar mitt beslut. — Du behöfver ej tillskrifva mig mer, Mauritz, säfrukta ej att jag försummar tiden. Jag skall säga dig muntligt något, som du ej vet . . *likväl går allt som det bör.* —

Clas.

BREFVET IX.

*Ifrån Ferdinand * till Clas Henrik **

Datum 15 Mars.

HERR Majoren, såsom vän af att *emottaga* visiter, behagade ock en gång möta en *man* kl. precis 9 i afton i nordöstra hörnet af Hummelgården. Ja, just der, nära gröna gatan, min Major, det skall vara er skam. Välj vapen, det är er rätt: Ett par puffertar och på kappa, sånt vore bäst. Kommer Ni ej, Major, så vet: intet i verlden skall hindra mig, att kalla Er en feg vaurien, en qvinnoman, och det midt ibland de Våra.

Äldste Kapten
i samma Regimente der Ni
är *yngste Major.*

BREFVET X.

Ifrån Clas Henrik till Ferdinand.

d. 15.

KAPTEN! Ungdomsvän! usling! hade ditt bref ej förekommit mig, så skulle du sjelf hafva fått ett dylikt ifrån mig. Sekundanterne äro till reds. Nej du är icke värd krut! Värja är mitt vapen, och jag har nu valrätt efter jag blifvit den utma-

nade. Glöm ej att vid tillfället bära *skärpet*, som du fick af *henne*. På det vill jag syfta, och genom det träffa hvad som fordom förtjente att heta hjerta.

Ibland de våra! — ha — ja, just bland de Våra skall jag träffa dig.

C. Henrik.

ANDRA BOKEN.

Hon skådade ännu framför sig denne Dödlige, som ej fruktat att inträda inom profetiornas port, men också, utgången derutur, blifvit slagen med den skräck att hastigt för sina ögon få se gestalten af sin egen framtida mördare.

OM eftermiddagen den 15 Mars 1792 gick fröken Adolfine framåt en af Stockholms mörkare gator, blott åtföljd af en betjent på litet afstånd. Hon hade nyss lemnat en galanteribod, der hon upphandlat fyra alnar elegant tyg för ett ändamål af stor vigt för henne. Hon öfverlade med sig sjelf, djupsinnigare än mången af hennes sätt att vara kanske väntat, på hvad sätt hon rättast och skönast borde utföra saken, så att den åsyftade verkan måtte vinnas, och mycket ondt åter ställas till rätta, som hon i hemlighet förebrådde sitt sinnelag vara skulden till.

Försänkt i djupa tankar och ögonen häftade på gatans medlersta stenrad, gick hon med korta steg, och ehuru hennes gång var lätt och ganska ledig, var detta tydligen nu endast en följd af hennes naturs egna behag, men visst icke af lynnets lätthet för ögonblicket. Sjelfva gatan gjorde äfven ett dystert intryck, och måste göra det på hvar och en af känsligare sinne. Vesterlång-gatan har än i dag något grått uti sitt sätt att vara;

och om vi nu, helst midt på dagen, ej så mycket betagas deraf, så kommer det af de trafikerandes antal, hvilka genom sina figurer ömsesidigt förströ hvarann: men den adliga flicka, vi här beskrifva, bildade sina vackra fjät på gatan en kulen eftermiddagsstund, och rundtomkring var det tomt på folk. Endast några hörn framför sig såg hon ett mycket högt hus med askfärgade väggar och fönsterbågar sådane, att de säkert ej på länge varit träffade af en reparerande väns hand. Men den inre staden har många dylika, och sjelfva husets stygghet verkade i sanning mindre på flickan, än tanken på den beryktade perdre på flickan, än tanken på den beryktade person, hon viste der för närvarande hafva uppslagit sitt hemvist. Mademoiselle Arvedson var ett slags spåqvinna; men hon lånade sig icke så egentligen åt den lägre hopens vettgirighet, hon tillfredsställde ofta rätt högt uppsattes önskningar att få kasta en blick innanför sitt ödes hemska gardin, och rykten om henne voro derföre i omlopp, ömsom förvånande, ömsom nästan otroliga, emedan personer, som på hofvet yttrade den muntraste otro öfver så tvetydiga utsagor, dock berättades ej försmå att göra besök hos den visa Ogifta, hvarest de i djup förklädnad med bleka och förlängda anleten skänkte högsta uppmärksamhet åt beskrifningen på deras framtid, äfvensom ej

sällan studsade tillbaka emot sina stolars ryggkarmar vid uppgifter, som de oförmodadt fingo höra om vissa drag i deras förflutna vandel, hvilka de hoppades skulle vara okände för alla lefvande. Ej under då, om många dukater försvunno ur allmänna rörelsen och samlades i tysta föreningar hos den kloka Damen i bruna sattinsroben med ärmar af percale. Folket hade detta kännetecken på henne, emedan en figur i dylik drägt stundom sågs skymta förbi fönstren i våningen. Ännu i våra dagar påminner man sig namnet på denna i konung Gustaf III:s tid kända och berömda sorciere; hon var sitt tidehvarfs nordiska Lenormand.

Händelsevis hade fröken Adolfine af Öfverstelöjtnant W*, då de en gång gått denna gata tillsammans, fått veta, att mademoiselle Arvedson nu bodde här, ty förut viste man att denna person haft sina rum i det stora Bromsiska huset vid Hötorget, der äfven fröken Adolfine med sine anhörige hade sitt stads-logis. Ej under då, att den gående fröken litet hejdade sig vid åsynen af det hörn hon såg vid Vesterlång-gatan, och en lång rad melankoliska tankar uppreste sig vid minnet af uppträden och utsagor hon hört hemma i Bromsiska huset, ifrån den tiden då Arvedsonskan upptagit en del deraf.

Hon ville befria sig ifrån dessa tankar och såg derföre hastigt upp omkring sig med raska ögonkast. I detsamma trädde en person ut genom den mysteriösa boningens port och ådrog sig hennes blickar derigenom, att han synbart ville undgå hvarje spejares uppmärksamhet. Han var klädd i en mörkbrun surtout, nedanför hvilken framskymtade särdeles fina silkesstrumpor och skor. Ansigtet var blekt, välbildadt, och temligen fylligt, men ej alldeles lika på begge sidorna. Ehuru hatten syntes med flit djupt nedtryckt, slöt dock fröken Adolfine af ställningen, att derunder doldes en hög panna; och stora uttrycksfulla blå ögon kastade oroliga, täta blickar åt sidorna, liksom fruktande att möta någon. Han fattade en annan karl under armen, hvilken utkom ur porten litet efter honom sjelf, och började vid dess sida gå vacklande, liksom om fötterna ej varit fullkomligt färdiga. Fröken såg dem begge icke komma långt, förrän en tredje person, ifrån en tvärgata, sluten i djupa tankar, med hufvudet nästan alldeles gömdt i kappan, händelsevis afskar vägen för de andra två. Vid detta möte stadnade Han i bruna surtouten hastigt och stirrade på den annalkande, hvilken, utan att bekymra sig härom, fortsatte sin marsch. Men när denne tredje kom de andre begge närmare, flög en skar-

lakansröd flik af hans kappa upp. Vid anblicken häraf blef herrn i surtouten än mera bäfvande, steg ett halft steg tillbaka och såg en stund efter mannen i kappan, som nu vek af norrut och filosofiskt bildade afmätta steg framemot Gråmunkegränd. Förskräckelsen hos Surtouten upplöste sig likväl snart i en förnäm och lätt runkning på hufvudet, hvarvid han ännu häftigare fattade sin följeslagare under armen, och de skyndade bort i en af de gränder, som ifrån Vesterlång-gatan leda upp till Stortorget, Börsen och Kongl. Slottet.

Fröken Adolfine, i sällskap med sitt nyköpta tyg och sin betjent, fortsatte äfven sin bana. Men tusen betraktelser förföljde henne. Den tredje af de förbigående passagerarne, hvars ansigte till det mesta varit doldt, hade likväl vid ett tillfälle visat det så mycket, att fröken varseblifvit en skön bildning och en ovanligt svart skäggbotten. Hon kunde icke göra sig reda för de känslor, hvaraf hon hastigt blef ett rof, men en objuden darrning grep hennes nerver; det förekom henne, att den okände måste vara en slägting eller åtminstone bekant till hennes Clas Henrik, och att hon en gång sett någonting ditåt i hans sällskap.

Allt som hon närmade sig till Smedjegatan, Mynttorget och slutligen Norrbro, vidgades väl

synkretsen, men skyar af hvälfvande, snabbt förändrade skepnader drogo fram öfver Stockholmshimmelen, och eftermiddagen gick att blifva afton. Utan att vara vidskeplig gaf hon sin gärd åt den allmänna naturen, och kände sig förskräckt utan viss orsak. När hon gick förbi folkets beundran, den åt Konung Gustaf Adolf uppresta staty på Norrmalms torg, ryste hon, och vågade ej en gång en sidoblick åt höger på sitt älskade Operahus. Hon fördubblade sina steg, hann andtruten hem till Hötorget och gick upp i sin våning. Hon kastade sig i ett hörn af soffan, och, ensam i kammaren, lemnade hon sig en stund åt sina tankars fria ström. Hon tyckte sig helt nyss med förmäten fot hafva trampat omkring i sjelfva det förfärliga grannskapet af framtidens tribunal; der en förbjuden flik blifvit lyftad af svarta slöjan. Hon såg ännu i sin inbildning de bruna surtoutflikarne, silkesstrumporna och skorna ofvanpå de förfallna trappstegen, och kunde icke skilja sig ifrån den föreställningen, att hvad som synts af personens ansigte icke var henne fullkomligt obekant, ehuru, så fort hon sökte draga sig det närmare till minnes, den öfriga kostymen starkt motsade och förintade hennes hågkomst, som ville måla för henne en långt ypperligare drägt kring denna kropp. Oaktadt allt arbete

kunde hon icke reda sig, och förmådde icke begripa, hvarföre hennes tankar skulle finna så mycken motsägelse emellan hufvudet och surtouten. Hon skådade ännu framför sig denne dödlige, som ej fruktat att inträda inom profetiornas port, men också, utgången derutur, blifvit slagen med den skräck, att hastigt för sina ögon få se gestalten af sin egen framtida mördare . . .

"Gud! mördare? hvarför så? hvem har sagt så? hvilka objudna spök-scenerier taga min imagination i besittning!" utropade Adolfine för sig sjelf och sprang högt upp ur soffan för att med våld befria sig ifrån . . .

"Sin mördare? nej — nej —"

Hastigt fattade hon ett beslut, det bästa i dylika fall. Hon upptog florsstycket, hvars inköp utgjort ändamålet med hennes vandring inåt staden. Hon började mönstra det om igen, fann med nöje, att det svarade emot hvad det skulle, och slutligen, på det hon alldeles måtte förjaga de svartgrå tankarna ur sin själ, begynte hon tala halfhögt för sig sjelf om arbetet.

"Som jag tror, skall häraf nog ett *skärp*, ett ganska vackert skärp låta göra sig," sade hon, och förde floret fram och tillbaks under saxen. Under det hon måttade att klyppa till, gjorde hon hvad som ofta behagar flickor att göra. Hon

hade sitt arbete liggande på en byrå, stående under en stor hög spegel, som uppfyllde pelaren emellan kammarens begge fönster: så att, när hon stod framför den och höll arbetet i händerna, hade hon tillika sin egen bild framför sig i spegeln, dit hon stundom kastade sina ögon. Medan hon fingrade tyget och samtalade med sig sjelf, vände sig hennes hufvud åt många håll i rummet, dock oftast åt glaset. Det hade väl mörknat så mycket, att föremålen ej alldeles redigt visade sig; men hon kände sin egen figur tillräckligt, för att veta, att det icke kunde vara någon annan än den, hon hade i spegeln midt emot sig. — För öfrigt väntade hon att kammarjungfrun, som vanligt, snart skulle inkomma och tända hennes ljus.

"Skall icke mitt tillämnade skärp hafva den verkan, jag dermed åsyftar? Hvarför icke? jo, utan tvifvel. Men jag kan icke neka, att jag nu handlar emot mina egna grundsattser . . vill jag icke gifva Clas Henrik ett ynnestbevis, som rent ut tillkännager för honom . . men hvarföre också alltid *grundsattser?* På något sätt måste en så trasslad silkeshärfva redas, och då jag ej kan neka min delaktighet som orsak till många fantastiska misstankar, bör jag ock vara skyndsam att måla Arabesken fullkomligt färdig, att vi alla förstå

hvarann. Underliga hjerta! hvarföre skulle det så oändligt fägna och smickra dig, att hålla just den på afstånd, som du närmast . . store Gud, om jag bedragit mig sjelf? Goda Amanda, du har varnat mig för en farlig lek . . hennes sätt är rätt fram . . har icke hon bäst gått sin bana? hvilken stund af outsäjlig svalka för hjertat hade icke hon i sin drömlikt sköna skog? Hon lät honom få sitt skärp. Seraf, när har jag haft ett ögonblick, som du? Men jag skall följa ditt exempel; han skall få ett af mig, han också. Dystra underfulla afton, hvarföre kommer icke Henriette in med vaxstapeln och tänder åt mig? här stå mina ljus, men de hafva ingen låga. Jag vet icke, jag har aldrig sytt ett sådant der slags romantiskt skärp, och ej heller ser jag klippa riktigt nu, tror jag — nej, jag måste vänta. Ett vanligt band, det vore ingenting, nog kunde jag göra det; men säkert var det något i de många vecken på Amandas långa hvita gaz, hvilket hon händelsevis hade liggande öfver armen när hon sprang, eller kanske knutet kring lifvet . . . något var det väl af så eget tycke, att Ferdinand kunde finna det passande till escharp åt sig, att hänga öfver . . hans axel skulle nog vetat försmå obetydande prydnader! så ungefär måste jag också göra mitt. Djupa tycke, hvilka nycker och infall har du icke?

Hvarföre skola vi retas och ledas af dem? — hvarföre just *de* vecken, *den* formen? men känslan säger mig, att så måste jag göra också mitt. Amanda, min syster, lär mig ditt vackra sätt, låna mig din vackra modell till mönster; jag kan icke förvandla naturen — om det ock är en half vansinnighet — och derförutan hvad vore passionens ljufhet, hvad vore dess mystère. — Skynda dig, Henriette, skynda dig," ropade Adolfine, hastigt afbrytande sig sjelf: hon hörde rörelse i ett angränsande rum, och fann angeläget att uppmana sin kammarjungfru till mera snabbhet.

Emellertid föllo hennes ögonkast på spegeln, och det förundrade henne icke, att bilderna deri voro mörkgrå, då allting i sjelfva rummet af skymningen öfvergjutits med samma kolorit. Men en häpnad flög likväl genom hennes ådror, då den figur hon varseblef i spegeln förekom henne längre, än hon viste med sig, att hon sjelf var, och bar en hufvudbonad, som på hennes hufvud icke fans. En snabb förskräckelse hindrade henne att ännu en gång våga en blick åt glaset, hon drog sig rysande derifrån till en annan del af rummet, och hörde i detsamma dörrlåset sakta läsas. Tusen aningar stridde i hennes tankar. Hvad kunde det vara? Med saxen och det köpta

tyget i sin hand nalkades hon dörren, öppnade den, och såg en figur i det yttre långa rummet gå förmodligen bortåt. Ryggen visade en liknelse af uniformsrock. — "Ferdinand!" sade hon half-högt, "du kommer ganska passande, jag har en obetydlighet att bedja dig om . . ."

Som den gående utan att svara henne fortfor att närma sig till andra ändan af den långa salen och nalkades dörren på motsatta sidan, påskyndade fröken sina steg att hinna honom och för att bedja få låna det skärp, han en gång tagit af Amanda, och det hon nu önskade sig till mönster.

"Ferdinand! stanna litet, goda, bästa Ferdinand!" — När hon under dessa ord upphunnit den gående, och de begge kommit till andra dörren, hvilken genom sin belägenhet stod i nästan fullkomlig skymning, försvunno de tillsammans ut genom den.

Dörren ledde till ett antal rum, belägne på en annan sida af huset: en afdelning af våningen, der kapten Ferdinand verkligen brukade aflägga och åter hemta uniforms-persedlar, dem han tillfälligtvis behöfde för tjenstgöringen. Ja man kan säga, att han på sätt och vis bodde i dessa rum, till följe af Öfverjägmästarns, Onkelns godhet.

En person med näsduk för sitt tårfulla ansigte hade i samma ögonblick inkommit i den aflånga salen ifrån farstusidan, och såg nu de tvenne tillsammans åtföljas ut genom dörren, som förde åt våningens andra afdelning.

Amanda — ty det var hon — nyss inkommen från landet, hade ämnat skynda till sin syster, som hon ändock hoppades hafva till sin verkliga vän, för att vid ett så älskadt bröst utgjuta det nya ämne hon fått till djup smärta, och af henne begära råd. Men skymningens skadegud hade velat, att hon hört det sista af systerns rop efter honom som gick förut, och sett dem begge tyst försvinna genom dörren der framme i fjerran. En samlad snö af känslor från både Förr och Nu uppfyllde hennes bröst; hon förmådde knappt andas. Darrande smög hon genom salen, och nalkades den der dörren. Den var icke tilläst, och hon hörde derifrån . . . liksom ifrån det innanför varande rummets aflägsnaste fond . . . djupa hviskningar, ett bedjande, öfvertalande språk, uttryck af stigande önskningar, undvikande . . . allt mindre och mindre undvikande svar.

Amanda reste sig, dock ej utan möda, upp ifrån en stol vid dörren, på hvilken hon i början

nedsjunkit. En underbar bestämdhet vaknade, liksom af snö blir fast is. Klara, ofrivilliga tårar, tindrande utför en väg, som redan några gånger nu blifvit banad ned öfver fina liljor, utgjorde enda skenet i detta fasansfulla rum; men hon aftorkade dem hastigt, och beslöt utgå igen för att söka kammarjungfrun, och af henne vinna de upplysningar hon behöfde, rörande en förfärande nyhet hon fått, och för hvars skull hon egentligen inkommit från Frösunda, för att om möjligt afböja katastrofen. Hon fann Henriette i kökskammarn, ännu (obegripliga långsamhet!) sysselsatt med tändningen af en vaxstapel, som, om den i tid brunnit, förekommit en ocean af mörker.

Just när Amanda steg in i flickans kammare, sprakade svaflet på stickan, och fattades af den första gnistan ur sköret. Blå låga utvecklade sig. I detta ögonblick vände kammarjungfrun hufvudet om, för de steg hon hörde af en inkommande. "Hu!" ropade hon, stickan föll ur hennes hand, studsade mot golfvet och slocknade.

"Hvad Henriette, känner du icke mer igen mig? skynda dig, slå åter eld!" — sade Amanda med svag och hemsk röst.

Oh *hvem*? hvem är det jag skall igenkänna?

En hvitklädd skepnad stod ett stycke framför sin spökrädda kammarjungfru; lockarna vårds-

löst buckliga, mer än till hälften nerfallna under hufvan. — "*Hvem?*" sade den ankomna, "är Amanda dig så obekant? är då allting, och alla menniskor här så förändrade?"

Min fröken, skulle det vara fröken? och det i denna afton? Gud förbarme sig! fortfor Henriette darrande, här i staden är så rysligt i qväll! jag bäfvar för att det icke är fröken sjelf!

"Min Gud, slå eld! hvarföre skulle det icke vara jag?"

Vi hafva här i staden haft så bedröfliga nyheter från Frösunda; nådig fröken skulle ligga sjuk. Vår fröken Adolfina här har ofta talat om fröken Amandas lifsfara och nu —

"Adolfine? skulle hon det? hon kunde hafva sina skäl . . . men nej! skynda Henriette . . . klockan är redan mycket — ljus! ljus! en glace! ett glas friskt vatten! jag kan ej mer" —

Gripen af en hastig svimning skyndade hon fram till en byrå, mot hvilken hon nedlutade pannan, och kammarjungfrun, som ännu kämpade mot den tanken att det kanske kunde vara — ej fröken Amanda sjelf — fattade den olyckligas hand, men släppte den hastigt ifrån sig, när hon fann den kall.

Sårad och derigenom upplifvad af en så ny hårdhet, reste Amanda sig åter, och lade den

förkastade handen på hjertat. "Hit har all blod samlats, undra ej då, olyckliga! äfven din hand kan en gång kännas kylig."

"Det är sant," fortfor Amanda, sedan hon på byrån i mörkret funnit en krystallskål och druckit derutur, "det är alltför sant att jag varit sjuk. Jag är det än; mycket mer nu . . men jag tror icke döden käns på det här sättet; den är lugnare. Försök nu åter att taga mig i hand, Henri—".

Vid dessa ord brast Henriette i gråt, och öfvertygad att det ej var en vålnads suckar, utan Amanda hon hörde, förde hon henne till en stol i det lilla dunkla rummet.

"Ja, här är en stor tyngd under sjelfva bröstet; den lättas ej fast jag tar suckarna så djupt, så djupt jag förmår. Men tyst, allt annat måste vika; en förskräcklig händelse, den jag har att afböja! jag *skall* hafva krafter — för *det* är jag hitkommen; men svara mig hastigt, jag behöfver en följeslagare; före kl. 9, precis 9, måste jag vara i Humlegården! Är icke Öfverstlöjtnantens betjent hemma? Om jag blott kunde — svara — svara fort —"

Fritz? han är visst hemma, sade kammarjungfrun; han måste vara här någonstädes i huset. Ej längesedan stod han i min kammare och

skulle hjelpa mig med elden, hvarefter fröken Adolfine ropade. Men det var förgjordt med flintan, som aldrig dugde. Fritz var ock så orolig, gick flere gånger tyst och smygande ur rum och i rum. Jag tror minsann han hade någon plan att det aldrig skulle blifva eld. Men, söta fröken Amanda, om någon behöfver följa fröken bort så här dags, är icke då en af Herrarne bättre? — fast i qväll hafva äfven de sett underliga ut!

"Herrarne?"

Ja både kaptenen och majoren hafva varit i herrskapets rum, eller äro här kanske ännu; åtminstone måste någondera vara det, fortfor flickan med saktare röst. Min Gud och fader! deras ögon brunno som kyrkljus, men jag vet ej om de träffat hvarann. Kanske undveko de hvarandra, eller viste icke — men här har öfverallt varit förfasligt en lång stund.

Amanda lät sitt ur repetera.

"Klockan 1, 2, 3, 4, 5, 6, 6, 7 — o Gud! *sju* eller *åtta*? kanske var den sista timmen åtta? och minutvisarn är långt der framom kanske? — osäker min räkning, tror jag? hörde du slagen, Henriette? Fort in med ljus! jag måste se på urtaflan — fort! fort efter Fritz! — Vi måste bort — Eau de luce!"

TREDJE BOKEN.

Rysliga makter! kan jag icke få ett svar? för Guds skull, far om allt annat, och berätta mig, säg mig, blef det den yttersta timmen för Ferdin—?

HERR Hugo, tillåt mig att betrakta en natt-scen emellan den 15 och 16 Mars. Den sängkammare, som var van att i tyst och oskuldsfullt behag emottaga och innesluta de begge fröknarne M*, skall utgöra ämnet för vår poesi. Dock icke sängkammaren sjelf, utan blott dörren dertill, stående litet öppen.

Fröken Adolfine kommer ut genom denna dörr, men dröjer ännu med hufvudet innanföre, att se sin i orolig slummer försänkta syster till godo. Snart stiger hon ut helt och hållet i kabinettet, som ligger utanför sängkammaren, men lemnar dörren så mycket på glänt, att hon kan höra om någon af de förskräckande paroxysmer skulle återkomma, som jagat fasa in i alla hennes föreställningar.

Kabinettet, af ålder vandt att vid midnattstid se sig uppfyldt af det svartaste mörker, hade väl också nu sina täta rullgardiner nedfällda, men en stor vaxstapel brann denna natt på toilettbordet i innersta hörnet, och kastade ljusgult skim-

mer på tvenne små taflor, rummets enda prydnad. Den vakande frökens anlete var hvitt och utan spår till förskönande rodnad; ehuru hennes blickar likväl ej uttryckte så mycken sorg, som ej mer aningar och förundran; och stundom gingo de åt sidan på ett sätt, som ej kan förklaras.

Betjenten Fritz inkom i detta ögonblick från farstun genom kabinettets andra dörr. "Skynda, skynda!" ropade fröken Adolfine med halfhög, men häftig röst emot honom.

Är här allting tyst och vi i fullkomlig säkerhet? anmärkte han, och såg sig omkring med spejande blickar.

Med en liten vrede midt emellan ögonbrynen hviskade fröken: "Hvilken skulle vara här annars än den olyckliga derinne, men hon hör oss icke. Sömn eller, jag fruktar, något värre håller henne i stum slutenhet för allt omkring henne. Skynda dig! omtala allt, allt noggrant och fort."

Min söta fröken — så började Fritz sin berättelse —.

Men vi kunna ej undvika att först yttra några ord om beskaffenheten af en betjent, så viggtig för historien. Han hade så länge varit W—ska familjens tjenare, att han ansågs lik en af sjelfva husets tillhörigheter — lik en länge omtyckt och värderad möbel. W—ska familjens barn hade

från sina spädaste år vant sig att se på Fritz med samma öppna, oförbehållsama blickar, med hvilka man betraktar ett välkändt bord, en aktad hattställning. Hvem döljer sig för något sådant? hvem sätter dess redlighet i fråga? Derföre hade ock han vant sig vid en stor förtrolighet emot dem tillbaka. Öfverstlöjtnanten sjelf hade låtit sin betjents namn öfvergå ifrån Fredrik till det vänligare *Fritz*, med glad påminnelse härvid om kungen i Preussen, hans mest beundrade hjelte, hvilken Tyskarne ock i ledigare samtal vågade kalla så. Öfverstlöjtnantens Fritz hade ett par stora genomträngande ögon, en liten statur, och hufvudet framlutadt; så att, när han styflindat sin långa stångpisk, och Öfverstlöjtnanten lät honom påsätta trekantiga hatten, förvånades herrn sjelf och hans sällskap öfver den bild af kungen de sågo framför sig. De tacksamme Preussarne hade ej nöjt sig med att kalla deras Fredrik *den store*, hvilket syntes dem trivialt, sedan hopade sekler frambragt alltför många store, utan gåfvo honom tillnamnet *der einzige*. Öfverstlöjtnant W* vågade ej kalla sin Fredrik *den ende*, emedan det skulle hafva låtit som en fräck och hånande härmning: men han underlät aldrig att tänka det, ty han hade i sjelfva verket ingen mera betjent. Utom dessa två egenskaper af

förtrolighet och *kungalikhet*, hade Fritz en tredje — fallenhet för läsning. Anekdoter och små historiska uppgifter om hus och gator voro hans käraste fundering; ingen menniska hittade i Stockholm så som han. Ebers utgjorde hans älsklingsbok, och han sjelf var ej alltid fri från en viss högre lyftning i sina ordasätt, när han talade med unga personer. För tjugu år se'n redan hade han allvarsamt tänkt blifva student; han begynte i sednare tider till och med forska i Wexiö stiftsmatrikel för att efterse namnen på de pastorat, som hade den betydligaste hemmantalsnummer i hans hembygd. Likväl fäste han sig uteslutande vid de regala, emedan han ansåg kongl. nåd här behöfvas, och hur gladdes han ej när en vän sade honom att regala gäll kunde stå en riktig man öppna öfver hela riket: hastigt slog han dervid igen Wexiö matrikel, och såg sig om åt alla åtta väderstrecken, härmed menande hela Svea rike. Såsom exempel på hans tacksamhet anföres likväl, att när hans välgörare, öfverstlöjtnanten, en tid derefter inköpte ett par vackra foxar, och på deras länder inbrände de tre bokstäfverne O. J. W., fattade Fritz ett sådant tycke för häst-yrket, hvari han nu oförmodadt äfven upptäckte litteratur, att han förälskade sig i konsten att köra, slog bort alla sina näsvisa planer

i ecclesiastikväg, och beslöt att aldrig öfvergifva sin goda öfverstlöjtnant. — Den ande af förtrolighet, som alltid herrskat emellan den åldrige Fritz och W—ska huset, hade nu öfvergått på familjen M*, under den tid dess medlemmar vistades hos hans herre.

"Ach, min söta fröken Adolfine," utropade han fördenskull i kabinettet, "vi hade redan hunnit till Humlegården, nära det gamla huset, som på 1640-talet varit drottning Christinas *mjölkkammare*, — ja, hela den der församlingen och gärdet derutanför har från den tiden ända tills nu bibehållit sitt *ladugårdsnamn*, som min fröken vet, — och vi hade inträdt nära midten af den stolta Humlegårdsparken, när tornuret i Ladugårdslandet började slå nio. Rysliga klockslag! jag såg fröken Amanda börja skälfva, och jag öfvergaf att gå bakefter henne. Jag fattade henne i handen, men hon bad mig understödja sig än mera, och jag tog henne under armen.

"Fritz! Fritz! hvad såg du i bersån?" afbröt fröken Adolfine — "några af hennes brutna ord derinne hafva kommit mig att darra. Hvarföre viste ej *jag* något af allt detta förut — i bersån, Fritz?"

Ja, om fröken Amanda har beskrifvit sina händelser derinne, hvarföre står jag då här och

skall tala inför min andra nådig fröken? Klockan är snart 1 på natten, om jag ser rätt, behöfver också min egen fröken luta sitt hufvud?

"Fritz! Fritz! jag befaller dig, skynda till bersån!"

Store Gud! hvilka ord undföllo Er, min egen fröken? Just samma ord voro äfven de första som undföllo fröken Amanda, då vi inkommit i den vidlöftiga Humlegården och smögo oss till venster förbi Bollhuset eller det der lilla Theaterhuset, som ligger i kärnan af stora alleerna. Jag måste tillstå att jag icke var alldeles okunnig om Herrarnes tillämnade farliga möte. Mitt bröst klappade så att knappraden hoppade, och jag hade önskat mig vara kung för att åtskilja dem med en nådig nick. Men jag såg ingen annan dager, än att fröken Amanda skulle befalla dem vara stilla, efter jag kände den — den aktning, hvari hon stod hos de begge herrarne — åtminstone har majoren aktning för henne — om också kaptenen på en tid tyckts mig tillåta sig små svåra näsvisheter emot henne — nånå, jag säger ingenting. Men, för att afböja det tillämnade onda hade jag gifvit fröken Amanda en vink om att det skulle blixtra i värjslidorna den qvällen klockan 9, och jag gladdes som en man, när jag hörde hennes beslut att sjelf vilja gå dit. Och likväl! kan min

fröken tro det? mitt eget bröst skälfde när jag nu stod i den mörka Humlegården? jag bad fröken Amanda luta sin heta tinning emot ett hörn af theaterhuset, medan jag ensam gick förut att efterse om någon ännu var kommen. Jag smög mig obemärkt framåt i alléen, som bär till nordöstra delen af trädgården. I detsamma började det dofva nioljudet i Jakobs kyrkotorn låta höra sig; något derefter i Storkyrkan, så i Riddarholmen, så i Adolf Fredrik, så i St. Catharina, så i Kungsholmen, alltmer i en mörk aflägsenhet, rätt hemskt alltmer: hvarje klockslag fruktade jag skulle vara en dolkstöt i min efterlemnade fröken. Ach! fröken Adolfine! när jag på tå framkommit till den glesa bersån, hörde jag herr majorens röst. Han talade så här: "Stannen nu mine herrar sekundanter; jag har valt denna tid, men facklor lära väl behöfvas, eldstål och flinta, se här!" — Jag drog mig nu mera åt sidan att ej upptäckas, ty få löf voro framme, och de svarta, halfnakna grenarne på syrenerna voro glesa, som jag sagt förut. Snart fladdrade lågan upp från den tända facklan och slog en brandgul dager öfver tre fina kapprockar, af hvilka jag noga igenkände den ena för att vara herr majorens, men de andra öfverhöljde visst också officerare. "Kamrater! otro i kärlek gör otro i tjenst!" Dessa ord sade någon.

"Ja, inföll majoren, han har alltid förr varit precis i tjensten, klockan har i alla torn slagit ut, jag sörjer öfver att en förr så bepröfvad vän ej skall finnas noggrann i sitt sista göromål; det yttersta man gör, borde vara precis gjordt!"

Fröken Adolfine spratt till: "Grufliga timme! klockan är nu öfver 1 — redan för fyra timmar sedan alltså skulle det hafva varit den sista timmen för — — Rysliga makter! kan jag icke få ett svar? för Guds skull Fritz, far om allt annat, och berätta mig — säg mig — tala kortare — blef det den yttersta timmen för Ferdin. . .? ve dig, mitt graflika bröst, hvarföre . . hvarföre just de stafvelserna?" — Vid dessa halfhögt yttrade ord gick hon åt sidan i rummet, och lät blickarna nedfalla på sitt bröst. Afslöjad för nattens ögon såg hon deri den skönast bildade mausolé, liksom med tvenne kupoler: monumentet var hvälfdt öfver känslor knappt ännu födda, men redan begrafna. "Der är kallt, och så bör det ju vara på en kyrkogård?" hördes hennes sakta hviskning öfver de tvenne grafhvalfven, i det den hvita li-nongen vek ännu mera undan för hennes på hjertat hvilande hand. "Men du, dö icke ännu, vaxstapel; jag har mycket än att höra!" Hon putsade lågan och gick åter fram till betjenten. "Se nu, Fritz, jag har styrka att höra, säg ut, hur

aflopp duellen, hvem stupade? förfärligt, hvilkendera som helst, men säg dock *hvem?* jag har endast halfva aningar af de besynnerliga, högst förvirrade, afbrutna ord, min olyckliga syster talat derinne —"

Sätt Er, ädla förskräckta fruntimmer! jag kan icke ännu säga hvilken det var som föll, emedan det är omöjligt ännu att säga — Ni kan aldrig tro! — men stå icke, utan sätt Er, darrande fröken! Jag, fortfor den gamle Fritz, jag skall stå framför Er, jag skall gifva Er rapport. Jag tycker mig i denna stund se sjelfva kungen i Preussen, huru han efter slaget vid Collin stod om natten i kyrkan och inför en af Cherubimerna i koret upptecknade rapporten, ja, skref hem om förloppet af sina fallne män. Ja, min fröken, Ni liknar en cherubin, och jag — jag är icke olik kungen —

"O menniska! hvem, hvilkendera stupade?"

Jag måste då för Er, cherublika fröken, berätta, att, sedan herr majoren till sina sekundanter yttrat hvad jag nyss omtalade, så begynte ett skarpt och häftigt skällande af hundar; och, ehuru på långt håll, ådrog det sig mycket alla tre herrar officerares uppmärksamhet, så att de gingo några steg utom bersån. Af deras sam-

tal kunde jag märka att de voro flinke jägare och att de urskiljde ljudet af tvenne hyndor, som voro dem bekante. Alla tre herrarne vände sina hufvuden åt den sidan af Humlegården, som vätter åt *Gröna gatan*, hvarifrån hundskallet kom med tilltagande hetsighet. Söta fröken, se icke på mig med förvirring eller ny bäfvan; jag bedyrar att det betydde ingenting ondt. Ett genomträngande gällt och mycket långdraget tjut af en tredje hund blandade sig med de två förras; och lätet, som i början var så aflägset att det tycktes ända bort vid Ingemarshof, nalkades tydligt utåt den långa krökningen af gröna gatan, kom verkligen fram åt Humlegårdstrakten, och — hvad tycker Ni? — officerarne upptogos så deraf, att de ingenting annat märkte, tills på en gång alla hundar tvärtystnade, liksom genom ankomsten af en sträng befallningsman. Rätt som det var, vände sig också alla herrarnes tankar ifrån hundarne, ty ifrån en motsatt skum sida af bersån hördes nu rösten af en emellertid ditkommen person, som sade: Nå väl! hur länge skall *saken* vänta?

"Ferdinand — min Gud!"

Majoren vände sig om, och en lång smärt karl stod knappast synlig mellan tvenne stammar.

Han bar hatten så nedtryckt, att när han slog upp sina stora ögon, glänste *ovalerne* — förlåt mig, men heter det icke ögon-ovaler? — ja, de glänste alldeles som de sutit i sjelfva hattkanten — och jag försäkrar fröken Adolfine att de i fackelskenet glimmade så vredfullt och ändå sorgset, att en tjenare, sådan som jag likväl är, icke viste om jag af dem alldeles skulle låta mig intagas, eller om icke jag af häpnad långt snarare borde draga för t — dj —

"Jag har sett de ovalerna — jag känner dem — tala blott om det du skall!"

Ja, jag må tillstå, att Majoren också genast började tala franska, ständigt ett tecken till elaka och hemlighetsfulla företag. Herrn emellan stammarne bar en polsk kappa, han mördade redan sin Major med förebrående grymma blickar, och längs utför kappkanten sken en lång blank rand af den utdragna, men till hälften dolda värjklingan. «*En garde!*» sade Majoren, "en garde, monsieur le beau! en garde triste ane! au diable —"

"Hemlighetsfulle *Tristan*! är du nu åter der? när skall jag utgrunda dig?

Sorgsna åsna! ach, fröken Adolfine, säg mig, är ändock ett så fult skällsord bra att ropa ut åt — Majoren yttrade vida mer, men jag är

icke så långt hunnen i fransyskan, ehuru jag kan något, att jag begrep det öfriga. Också var det der som jag nyss sade, det förnämsta; ty kapporna flögo vid det ordet af deras axlar, och jag betänkte för mig sjelf huru grof det ändå går an att vara, allenast man talar främmande språk. Knappt åkare vid Munkbron skulle så tätt och hett kunna ropa åt hvarann åsnor! vackra åsnor, men mest ängsliga, usla åsnor! hvilket allt de sade på franska, ehuru jag nu för bättre begrepp öfversätter det. Jag bedyrar fröken att det var förskräckligt att se herr Kaptenen framträda mellan stammarne, så fort han hörde Majorens yttrande. "Triste ane!" ropade han till gensvar, "af hvilka läppar har Ni hört dessa ord?" — Beau triste ane, miserable triste ane! je suis tout à vous, vraiment je le suis! började nu Majoren än häftigare, med ett hån öfver munnen; je vous voyais, vilain! entendez-vous, miserable! j'etais present à — j'etais là, moi aussi!

"O labyrint för hjertat, denna punkt är mig alldeles svart; jag inser blott att en ryslig förvirring är — men skall ej detta kunna redas?"

Bistert och rysligt, fröken, ryckte de an med klingande stål, värjorna slogo gnistor på gnistor i bersån, de skickligaste parader utfördes, det var ett lif och ett lefverne, så jag trodde de

skulle dö i hvar sekund — då hastigt Majoren svängde värjudden åt sidan och sade: "Håll, ett ord, Kapten, hvar är *skärpet?* jag hade rätt som först utmanad, att bestämma stridssätt, jag skref derom; sätt på Er öfver högra axeln förräderiets början, att jag må sigta min qvart derpå — jag stöter ej gerna mot en älskad uniform!" — "Hvarom talar Ni? utfor fienden, känner Ni äfven *detta*, Major? men hvad rör det Er, stöt er qvart om Ni förmår!" — och i ett djerft utfall hade Kaptenen visst medsamma genomborrat Majoren, om ej ett spöke med vildt anskri trädt emellan.

"Samvetets vålnad! jag ryser, (hviskade Adolfine för sig) o Gud, Ferdinand hade i denna stund intet skärp att visa, och han hade lånat det åt mig till mönster för att — att jag skulle göra ett dylikt åt — men det har icke ännu blifvit färdigt — grymme, orättvise Clas Henrik, af hvad skäl kunde du fordra, framfordra ett skärp! — af hvad skäl? — här är mig svart, svart! — fortfar, spöklik är hela denna gåta."

Förlåt, svarade Fritz, förlåt min dristiga liknelse, det var intet annat spöke, än min nådiga fröken Amanda, kommande från theatern. Så förvirrad, så häpen, så glömsk hade jag blifvit! jag hade lemnat fröken Adolfines syster, hvilande på en trägårdsbänk, med tinningen mot Deja-

niras urna. Men jag gissar att hon hade ej förmått invänta min återkomst för att hemta henne till bersån.

"Och hennes ankomst, hennes åsyn släckte väl deras ursinne? Amanda, om jag varit i ditt ställe! jag skulle hafva sagt hvad som behöfts för att åtskilja dem."

Som en stor, en lysande vådeld än mera retas af en liten mild vattenstråle, alldeles så verkade fröken Amandas ankomst. Kaptenen i stolt vrede och med sin värjudd hardt nära att träffa den undanvikande Majoren, såg en skepnad, som i half-mörkret liknade en hvit dimma, kasta sig emot hans säkra seger och nästan omsväfva Majoren. Jag tror väl icke att det var honom hon ville rädda, men i det ögonblicket hon kom, var han den underlägsne, och jag tror verkligen också att olyckan ej på annat sätt kunde hindras. Jag tror ännu en gång säger jag, att hon visst ej var så angelägen om Majoren, som det såg ut.

"Nå, än se'n?"

Guds nåd! Amanda! utropade Kaptenen, som på rösten igenkände henne och steg flere steg tillbaka; i hvilken stund kommer du, för att rädda *honom*? — Men Majoren framstörtade: "Ha låge! ropade han, tag fram det skärp, som *du* — som hon, ja som *hon* — fram dermed, jag be-

faller! jag skall ej, likt dig, göra oväntade utfall, jag skall gifva dig tid att hänga det öfver ditt bröst: i detta ädla, grymt förolämpade väsendes närvaro skall jag bevisa ditt brott mot *henne* och emot — ja icke blott *mig*, utan mot ärans och skönhetens höga lag. Fram dermed! min värjudd skall spetsig nalkas ditt skärp, alldeles som du en mörk aftonstund vågade gripa och med din mun, stingande och spetsig, nalkas en hand som ej tillhörde dig att kyssa. Rättfärdige andar — jag vet ej om detta är Amanda sjelf, det synes mig nästan otroligt, ty jag känner huru vådligt hennes tillstånd var på Frösunda — underbara aning! om det skulle vara hennes — jag räds att utsäga min tanke; men — fortfor Majoren, och sänkte för den ankomna sin värja så som man sänker fanan framför en kung eller drottning — hvem Ni är, vålnad, doft eller kropp, så skall jag på denne äreförgätne officer hämnas både Er och mig sjelf!" Majoren tystnade. — Jag är visst Amanda, och ingen vålnad ännu, nej, icke ännu! yttrade fröken med en half röst; då i detsamma den af sekundanterna ristade facklan kastade ett nytt ljus öfver träden, och visade Kaptenens ansigte i en förskräcklig vrede. Likväl sade han med klar stämma: Nyck af afgrunden! det är *jag* som hitfört en trampad heder

att hämna, och det är *Ni* som talar om förolämpning? Skärpet! ja, det har *hon* och jag en gång vexlat, hvad menar Ni med det, hvad fordrar Ni, Major? skulle sådant ej vara tillåtet emellan en fri flicka och mig? Sant är det, jag har det icke nu här, men Ni har ingen rätt att fordra det fram af mig. Parera, det är jag, som har saker att hämnas! — "Han har då icke Skärpet mera? ach, det var då så!" hörde jag fröken Amanda med en aftynande röst åter hviska, och hon började svigta emot den närmaste syrenhäcken. Hade hon svimmande störtat alldeles ned emot den, så skulle hon visst illa skadat sig mot de hvassa qvistarne, men till all lycka upptogs hon i fallet af —

"Af Majoren, jag är viss."

Ja, herr Majoren stod närmast, och fröken Adolfine bör icke misstycka det, ty Kaptenen hade stigit flere steg tillbaka. Men med en djup röst sade Kaptenen nu: "Jaså." — Sedan han tegat litet, sade han åter: "Jaså, det var således på *hennes* anfordran jag här skulle fram för Majoren med ett skärp, som jag i skogens ensliga skönhet erhöll af henne — store Gud! äfven det känner han och har fått höra? och ingen skulle dock få veta det minsta af dessa våra känsliga, ömma hemligheter! Ha — värjudd! knappt har

jag numera skäl att höja dig åter från marken! jag ser att mycket, ja rätt mycket lär ha varit Er begge emellan — — dock, tvertom, just nu har jag dubbelt skäl för min värja! försvara dig skamlöse! ej kärleken mera, jag ser det — men äran, äran, min af Er begge trampade ära har jag att upprätthålla!

Berättaren teg för att hemta minnet och anden. Fröken Adolfine försjönk i egna tankar och gick för sig sjelf framåt sängkammardörren.

"Undransvärda, älskansvärda gåta! sade hon, och likväl förhatliga gåta! Det är mig outgrundligt; jag har härftråden till så mycket; jag vet vägarne i halfva, ja mer än halfva labyrinten — men något är mig svart — alldeles blåsvart! Hvarföre skulle Clas Henrik vara så varm för Amanda, liksom försvarande henne emot Ferdinand? hvarföre ifrar han om skärpet? och det der trista namnet? och — jag har ju icke än hunnit vidtala Clas Henrik om något skärp? — Hvarom har han tvistat, bråkat, förebrått och eldfänats en tid? Och oupphörligt är ämnet min systers "stora ädelhet, höga noblesse i hjertat!" Kors ja, visst är hon ädel — men det kan sägas om en annan ock — det är tråkigt att höra sådant jemt — jag begriper ej hans syftningar —

skulle

— skulle till sluts ej ändå någonting vara emellan honom och min sy . . jag förstår icke annars hvarifrån — — O Amanda, om — ach om ett by . . kunde ej allt på det sättet förlikas? Dock nej, nej — nej — icke *byta!* för Guds skull fly fula, elaka tanke! byta? nej! i morgon vid Gud skall jag reda allt; alla skola se sina taflor rena, vänner skola åter vara vänner. Jag skall tillställa ett möte mellan oss alla fyra, ett försonande Möte —

Hastigt afbröt Adolfine sina tankar, och stannade tvert framför Fritz: "Jag dåraktiga, utropade hon, hvarom öfverlägger jag, jag vet ju ej än duellens utgång; Fritz! Fritz! hvilken af dem stupade, hur slöts det? för himmelens skull, tig med allt annat och svara blott *hvem* föll?"

Som jag har sagt: fröken Amanda föll — ingen annan.

"Ingen annan?"

Nej, min fröken. Men det var ändock ganska undransvärdt att se. Hon sjönk först ned emot den mörka syrenhäcken, sedan upptogs hon i fallet af herr Majoren. Hundskallet ifrån gröna gatan hade nu kommit ända fram till oss, och främmande personer började synas i Humlegården. Våra herrar hejdade sig, ehuru Kaptenen höjde vär-

jan bistert; tvenne af deras goda vänner, tror jag, svuro med hög röst emot dem, kommo till bersån, lade sig emellan fienderna, och började påminna dem om en annan sak, som skulle vara mycket vigtigare för dem att tänka på nu, än att sticka ihjäl hvarann.

"Och ingen Duell blef af?"

Nej — men Majoren sade likväl till Kaptenen: Vi råkas snart, min kula skall icke undgå dig! Sedermera skaffades en hyrvagn åt —

"Min stackars systers återförande hit hem känner jag, och i hvilket beklagansvärdt, förunderligt tillstånd! — Besynnerligt, att ingen af herrarne medföljde, jag kunde väl hafva något att säga dem. Vigtig sak? hvad kan vara vigtigare för dem begge, än vi begge? Säg Fritz, har du fått veta ännu, hvad kostym herrarne skola bära på maskraden i morgon afton?"

Om Kaptenen har jag hört att han skall gå i en svart Domino, stora sidenkappan dertill såg jag. Majoren — ja Gud vet om han är så glad att han kommer dit.

"Har min drägt ankommit?"

Jag såg ett paket dernere.

"Gå ned efter det, Fritz!"

Betjenten gick.

"Om jag kunde förmå Amanda att infinna

sig på redouten; en maskrad skulle förströ henne, stackars flicka. Men jag ändrar min tillämnade förklädning. Jag har arbetat så länge på min kostym att alla fått spaning derom och känna igen mig, när de få se mig. Hvad blir det då för ett nöje? Nej, som sagdt, jag tar den hyrda, brokiga Komediant-drägten; få se, om jag ej skall kunna spela rolen af *Prima donna* i en vandrande theater-trupp! Ett smycke öfver pannan, liknande till exempel en indisk drottnings diadem — jag lånar syster Amandas vackra hårdiadem med den stora röda stenen midt för öfver pannan — ja ja, det skall nog gå, det öfriga får jag väl vidare tänka på. Fina hvita linongsärmar, likt en Blekingsflickas, det skulle jag nog tycka om — en kort orangegul kjortel, röda strumpor — en korsett af — Jag tror knappt att detta blir någon karakter alls? — men kan det ej anses för Primadonnans negligé under hennes vandringstillstånd? Det ger sig nog. Majoren, skulle han ej komma dit? komikt. Men Ferdinand kommer, och det i den vackra spanska drägten, svart domino, chevalleresk kappa, en storskärmig sombrero öfver lockarne? galant. Åh det här blir icke ledsamt — men hvad den menniskan kan dröja med mitt paket — skulle

det ej hafva bekommits? ingen får veta häraf, jag måste sjelf gå ned."

Fröken Adolfine gick ut. Men i sängkammardörren synes hastigt skymten af en blek gestalt, och brutna ord höras: «*Ingen annan föll än jag!* det är sant — men — men — jag skall åter stå upp — åter gå — jag skall — skall hafva krafter — i morgon afton? — ***Hon***, förändrad drägt att ej af oss igenkännas! ***Han***, svart Domino med stor sidenkappa och storskärmig hatt! jag är ej så förvirrad nu — ej så sjuk som Ni tror — Gud ske lof, att jag vaknade tids nog att få höra — — ***Byta! byta?*** ach himmel ja, så är ordet! — — Men ha, hvilken fara! «*min kula skall icke undgå dig!*» sade Majoren, han kommer säkert också dit, min syster må hoppas hvad hon vill af hans frånvaro. Fort, ingen svaghet mer, jag skall, jag skall —"

FJERDE BOKEN.

Chimerer, herre, lärda chimerer. Den varelsen är ingen Androgyn, utan alldeles som andra menniskor; lita på mig.

FÖRSTE CHIRURGEN.

TROR min herre, att tortyr kommer i fråga? Liljensparre —

ANDRE CHIRURGEN.

Åh visst icke; — akta Er för hörnet der — en förskräckligt mörk afton.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Hvad är det i dag? Fredag. I natt blir månskifte, och i morgon Ny; det är då väl, så få vi ljusare. En ohyggligt trång gränd! lät oss taga af till brända Tomten.

ANDRE CHIRURGEN.

Om ni bara kunde tala tystare.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Äro vi ej änn tillräckligt långt från Poliskammaren för att ej mera höras? Hvart tror min herre det tar vägen, om vetenskapsmän, som vi, användas till slikt?

ANDRE CHIRURGEN.

Ja, ser ni, men det är dock bättre att vetenskapen tages till råds, än om våldet och nycken blott och bart fick råda. För öfrigt tror jag —

oss emellan, ser ni, — att hela den anbefallda besigtningen hade all sin grund i bara nyfikenhet å högre ort — Armfelt, och kanske ännu en, bättre upp, är road af dylika saker.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Men min herre, flera ansedda familjer hafva blifvit olyckliga genom denna varelse, det kunde vara skäl nog för polisen att göra en undersökning.

ANDRE CHIRURGEN.

Olyckliga? prat.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Så säges det Kapiten Mannerhjelm, den hoppfullaste, ädlaste, förståndigaste; min herre känner väl hvad han har gjort? Han har under raseri slukat en perla, som han en afton tagit ur denna sirens hår.

ANDRE CHIRURGEN.

En glasperla?

FÖRSTE CHIRURGEN.

Äkta, sägs det; och han har dött under häftiga qval. Än baron Hedensköld?

ANDRE CHIRURGEN.

Är unga Hedensköld död? store Gud, hvilka nyheter har ni?

FÖRSTE CHIRURGEN.

Han red ut en morgon under stor sinnesskakning; han sporrade sin engelska häst så länge,

tills hästen skenade: med flåsande näsborrar stormade han in genom Haga grindar; baronen, hans ryttare, störtades af, och —

ANDRE CHIRURGEN.

Det är hiskeligt — och det för denna okända person?

FÖRSTE CHIRURGEN.

Och herr Nichols vid Munkbron! den rike, firade Severin Nichols! det var just hans kropp och ingen annans, man igenfann vid Strömsborg midt för Röda bodarne, min herre, han var förklädd, men *jag* igenkände honom.

ANDRE CHIRURGEN.

Hvad? Kommerserådets brorson? Zacharias Nichols brorson?

FÖRSTE CHIRURGEN.

Dessa hemligheter äro dock mera kända; men hör nu på, min herre. Fröken Josephine R* har tagit gift i ett glas rose. Hoffröken, grefvinnan Amelie S* har länge varit i det tillstånd, att man vakar öfver alla hennes företag, och de räcka säkert ej länge. Allas beundran, Sara N*, har redan upphört att andas, och det på ett ganska sorgligt sätt, som jag icke vill anförtro åt gränderna här.

ANDRE CHIRURGEN.

Sara N*? och hvarföre?

FÖRSTE CHIRURGEN.

Alla, alla för denna enda och samma varelses skull. — Kärlek — intet annat. Afskyvärda menniska!

ANDRE CHIRURGEN.

Omöjligt! Tre unga, väl uppfostrade, ståtlige män, och tre frunt —

FÖRSTE CHIRURGEN.

Ja visst tre eller kanske fyra, fem unga karlar; — och likaså tre eller väl flera unga, söta flickor, väl uppfostrade flickor. För Polismästaren har jag ej kunnat uppgifva sådana saker; men jag tror han känner dem, och det är orsaken till hela undersökningen. Polisen synes ej tåla, att en och samma menniska älskas af alla slags personer.

ANDRE CHIRURGEN.

Löjliga infall af en Polis.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Visserligen måste det vara något eget ändå med denna varelse. Halsens och bröstets början, som jag såg, voro af en mycket behaglig, men underbar struktur, som syntes tillåta, att den förra stundom skulle kunna höjas, jemte det sednares sammandragning eller förhårdning; och tvertom, vid andra tillfällen, det sednare litet vidgas, jemte hela figurens förminskning.

ANDRE CHIRURGEN.

Ideer, min vän.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Än rösten då, min herre? klaraste stämma, men hvilka förändringar, likväl? — en slags Alt, som ena gången gick in på Sopranens område, andra gången gränsande till en ordentlig Tenor.

ANDRE CHIRURGEN.

Jag förstår ej musik.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Min herre hörde väl sjelf, då denna menniska än med det smekande, ytterst intagande uttrycket af en lidande siren ville undandraga sig oss; än helt hastigt med spotsk stolthet antog tonen af ett motvärn, som nästan kunde tyckas manligt. Skada, att ansigtet skulle vara betäckt; jag förstår ej Liljensparres illa använda godhet i detta afseende. Hvilka särdeles upptäckter för vetenskapen skulle vi ej kunnat vinna, vid liniamenternas *öfvergångar* i detta utan tvifvel högst utomordentliga ansigte.

ANDRE CHIRURGEN.

Derpå tviflar jag; vid ett tillfälle under en flik såg jag som hastigast blott fina, men inga mycket prononcerade drag.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Men saken med de olyckliga herrarne och fruntimren är oneklig.

ANDRE CHIRURGEN.

Jag rådde Liljensparre, att skicka personen hem igen, och det tror jag säkert han gjorde genast. Hvilken ömklighet för en Polis!

FÖRSTE CHIRURGEN.

Åh min herre, i polisen har man hvarjehanda för sig. Och äfven, jag tillstår, skulle det vara högst intressant för vetenskapen. Det kortaste tycks väl vara, att af föräldrarne, om denna person har sådana i lifvet, få veta af hvad slag personen är. Men naturen arbetar ofta så hemligt i dylika händelser, att ej en gång mödrarne alltid veta rätta förhållandet; och i framskridande år ske inre utvecklingar, som ingen känner.

ANDRE CHIRURGEN.

Ni lär ha läst något i Plato, min vän? Ni känner till de Gamles mening om *Androgynerna*?

FÖRSTE CHIRURGEN.

Androgy . . Nej sannerligen, min herre, persiska språket blef ej min lott.

ANDRE CHIRURGEN.

Är ni rasande? Andro-gyn är ren grekiska, och betyder en, som på en gång är både —

FÖRSTE CHIRURGEN.

Grekiska? det var väl, då äro vi på vetenskaplig grund.

ANDRE CHIRURGEN.

Med Androgyn — efter vi nu kommit ned på Skeppsbron, der jag ser det är tomt i afton, och vi hafva rådrum att tala en stund innan vi hinna fram, och ni är road af de gamles tankar, som jag märker, — så skall jag också roa Er. Med Androgyn förstod man något besynnerligt, ja mystiskt. Man har trott, ser ni, — och man hade flere skäl för denna tro — att menniskan ursprungligen blott skapades till *menniska*. Icke man, och ej qvinna, utan rätt och slätt *menniska*; förstår ni, min vän? Jag vet likväl icke, om med Androgyn bör förstås en varelse, som är *ingendera* könet, eller *beggedera*. Det förra synes ytterst melankoliskt; på det sednare, åter, hafva de Gamle mycket tänkt. Det vore nemligen i sednare fallet, min vän, en Helhet, som i ett väsende förenade begges arter; ja allt, alla sferer, alla riktningar; som kunde vara sjelf hvad det i hvarje ögonblick önskade, utan en annan: som kunde (för att fortsätta i poetens stil) vara ”Hjelte, jägare, en stormens och klippornas vän i skogen;” men ock en ”blommornas syster och vän hemma i den tjusande trägården” — förstår ni — som aldrig behöfde sucka, tråna, förgås af saknad eller längtan efter *en annan*; som ej vore fången under kärlekens behof, glädje eller qval. De Gamle,

som med Androgyn tänkte sig ett så fullständigt, sjelf-tillräckligt, i deras tanke gudasällt väsende, tillade, att det var just menniskans *fall*, eller åtminstone en integrerande del af Fallet, då menniskoväsendet *klöfs* itu, föll sönder i tvenne kön, hvilkas öde skulle bli, att till Ve eller Väl jaga hvarann oupphörligt. Genom den ursprungligen eniga Menniskovarelsens söndrande, så att den i stället för *en* Sfer blef *tvenne* Hemisferer, två slags varelser, man och qvinna; derigenom, min vän, uppkom väl möjligheten af kärlek (*Eros*), men också af tvist (*Eris*). Ni bör då icke undra, att de Gamle fästat en besynnerlig uppmärksamhet vid ideen om Androgynen.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Och jag som alltid härvid tänkt mig något gement, något alltför djuriskt!

ANDRE CHIRURGEN.

Djuriskt? det är helt annat; det har icke härmed att göra. Men äfven det Djuriska, Naturiska, hvarföre skulle det vara så gement? Det djuriska, som står under oss i de flesta fall, står dock öfver menniskan i ett, i synnerhet i en tid, då vi genom otaliga stridigheter äro oense inom oss sjelfve. Det djuriska sättet att vara, instinktlifvet, visar den harmoniskt intagande bilden af en hög enighet med sig sjelf. Ni har väl hört

Mystikernas tanke om *animal coeleste*? Menniskans sträfvande, påstår man, skall verkligen vara, att till sluts blifva natur igen, att blifva liksom ett djur.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Det kan jag aldrig tro, min herre, det måste jag säga.

ANDRE CHIRURGEN.

Nu äro vi öfver Skeppsbron, jag sökte roa Er, min vän; nu skola vi sluta med inbillningsfosterna.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Inbillning? Men hvad min herre sagt om Androgynen passar otroligt väl in på personen i polisen.

ANDRE CHIRURGEN.

Utom att det är bara en chimere.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Men de sex olyckliga herrarnes och fruntimrens olycka skall just hafva kommit af personens svårhet emot dem, eller hvad min herre så vetenskapligt väl uttryckt med Sjelftillräcklighet för sig.

ANDRE CHIRURGEN.

Kan väl vara.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Tillåter således min herre, såsom förman, att jag i protokollet får kalla den der en *Andro-*

gyn? Polisen vill hafva vårt skriftliga yttrande i morgon.

ANDRE CHIRURGEN.

Chimerer herre, lärda chimerer. Den varelsen är ingen Androgyn, utan alldeles som andra menniskor. Lita på mig, jag vet hvad jag säger. Det der om Androgyn hafva folk endast påhittat för att finna en förklaring på det de ej begripa.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Och af hvilket kön är då denna person?

ANDRE CHIRURGEN.

Ja — grubbla på det! Ah chirurgus! i morgon skola vi tala om vårt protokoll. Går ni på operan i qväll?

FÖRSTE CHIRURGEN.

Det ges ingen opera i qväll; det är maskradbal i stället för den, som skulle ske i dag åtta dar sedan, men som då uppsköts. Kungen sjelf kommer dit i afton.

ANDRE CHIRURGEN.

Konungen? nå det var ej så ovanligt. Men går ni sjelf dit?

FÖRSTE CHIRURGEN.

Om jag blott ej tyckte så illa om att se folk maskerade.

ANDRE CHIRURGEN.

Jag skulle gerna gå dit, om jag hade en passande kostym.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Min herre, om det tillåtes mig, jag har en mask, som föreställer ett katt-ansigte.

ANDRE CHIRURGEN.

Men ni har kanske icke vantar med kattklor uti?

FÖRSTE CHIRURGEN.

Förlåt mig, jag ville visst icke föreslå något som skulle stöta min herre; men meningen var att hitta på någonting djuriskt.

ANDRE CHIRURGEN.

Och tillika behagligt, var det icke så? Godt, jag stöts ej så lätt. Kom med mig på maskraden, jag hittar väl på någon kostym: hvem vet, om vi icke der kunna blifva så väl till andras nytta, som eget nöje. Vi äro ju läkare, chirurger, anatomer; hvem vet, säger jag, der öfverflöd fins på njutning och lycka, plär ock någon olycka kunna yppas — följ med.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Men, bäste herr Natherst, som chirurg har jag aldrig roligt på lustbarheter.

ANDRE CHIRURGEN.

Jag går dit. Hvem vet? jag skulle gerna hafva en intim kamrat, en vetenskapsman med mig.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Jag följer visst oändligt gerna med en min förman och ynnestfulla vän, om det så önskas och nödvändigt åstundas; men jag begriper icke hur jag skall maskera mig?

ANDRE CHIRURGEN.

Ni bör utkläda Er, så att ni blir oigenkänlig.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Ja deri ligger det.

ANDRE CHIRURGEN.

Tag en Chirurgs fullständiga kostym, tag åderjern, lansetter och knifvar, tag vattkanna och handduk under armen, bär äfven vatten med, om ni kan (men torde väl fås på stället); tag röda ylleband — med ett ord, tala och uppför Er som en Fältskär.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Jag tänkte jag skulle vara maskerad.

ANDRE CHIRURGEN.

Ni blir oigenkänlig, ingen menniska skall tro, att chirurgen klädt ut sig till chirurg; man gissar aldrig att sanning kan finnas i sanningen. Men tag öfver ansigtet mask af en Morian, det stöter på Apotek och passar för det öfriga. Jag går nu först hem, men möt mig på Norrmalmstorg, precis kl. 11 i afton; möt mig vid sydvestra hörnet af Archeveques staty.

FÖRSTE CHIRURGEN.

Hvad är det för en?

ANDRE CHIRURGEN.

Ah, kung Gustaf Adolfs staty, vet jag: sydvestra hörnet, der tisteln står under framfoten. Kl. 11 precis, eller sist half 12. Vänd ert ansigte åt kajen, och när ni får se en man komma såsom från strömmen, viftande med ett litet ankare i hand för era ögon, så följ. Mig skall ni träffa i operafarstun, men glöm ej lansetter och åderjern.

FEMTE BOKEN.

O Maskerad för hjertat!

FREDYGSAFTONEN den betydelserika, olyckliga 16 Mars var inne, och hade redan hunnit nära klockan half 11 mot natten. Jag ber herr Hugo tänka sig Stockholms Operasalong inrättad för en lysande maskradbal. Den inre delen af salongen, som under theatraliska representationer utgör scenen, hade äfven nu på ömse sidor kulisser, och fonden upptogs af en förtrollande utsigt, en dekoration — ett mästerstycke af Deprez — ur den nyligen med så mycken glans gifna Oedipe. Emellan kulisserna gingo maskerade personer ut och in, till och ifrån dansen; hvarjehanda gångar ledde derifrån till enskilda rum och våningar i den vidlyftiga byggnaden. I synnerhet bör herr Hugo fästa sin uppmärksamhet vid tvenne kulisser på venstra sidan ej långt ifrån nedersta oxögat. De föreställde, tror jag, drakens grotta i Kolchis, omgifven af rikt hängande löfverk och deribland en hög, kunglig cypress. Emellan dessa kulisser, förbi grottan, gick vägen till Foyern, der rafraichissementer af utsöktaste slag stodo tillreds för trötte dansande och masker, som arbetat sig varma i intressanta roler. Den öfriga delen af dans-

salen sträckte sig fram till första radens loger; ett provisoriskt golf var lagdt öfver amfiteatern, och man kunde gå ända fram till den kungliga stora logen. Det bländande skenet från tusen lampetter och ståtliga klädedrägter önskar jag att inbildningskraften i synnerhet hos de unge af mina åhörare måtte se så lifligt och grant, som det verkligen var. Dansmusik rullade i osynliga vågor öfverallt fram genom lampornas och dekorationernas skimmer: och, må jag tillägga, sjelfva den i svenska Historien för denna förfärliga afton så ryktbare hoftrumpetaren Örnberg var en af medarbetarne i musiken.

Oaktadt en så hänförande prakt, leder likväl berättelsen oss nu icke in i sjelfva dans-salongen, utan vill, med en för muserna ej ovanlig nyck, att vi hellre skola trifvas i en af theaterbyggnadens talrika sidogångar i en del af huset, aflägsen från dansen. Gången går förbi flere smårum, inrättade för omklädningar, är ganska lång, och leder endast småningom genom krokvägar, farstuar och trappor ner till dansrummet.

Gången är väl icke alldeles mörk, likväl endast svagt upplyst genom sparsamt skimrande lampetter. På afstånd höras dofva steg af en och annan vandrare, men ingen synes ännu.

Hastigt nalkas en ung, sirligt klädd, omaskerad person. I detsamma han i gången kommer förbi en liten sidodörr, öppnas den, och en man af högvuxen, ståtlig ställning, äfven omaskerad, träder ut.

"Herr Förste-hofstallmästare, sade den förre till den sednare med en bugning i hofvets manér — jag kommer på befallning, meddelad genom Remy —"

Det är bra, min honnetta vän; Konungen väntar oss.

"Jag har ifrån kongl. slottet medfört flere af Hans Maj:ts kostymer; de befinnas i smårummen."

Till exempel?

"Jag har hitfört hans Maj:ts stora venetianska kappa af svart taft: item, Hans Maj:ts jacka af meleradt, grått silkes-sticktyg — den jackan menar jag, som är fodrad med grått taft samt stoppad med bomull: item, Hans Maj:ts escharp af samma slags silkes-sticktyg: item —"

Af masker och spanska hattar?

"Af spanska hattar och masker har jag varit i förlägenhet hvilka jag skulle taga, då jag ej fullt säkert vet, huru Hans Maj:t ämnar förkläda sig i afton; jag vet det så mycket mindre, som någon af hofvet har sagt — ja, herr baron och

Förste-hofstallmästare! — någon hviskar, att Hans Maj:t skulle vara orolig, och ej ämna sig ner i redoute-salen — besynnerliga rykten — Hans Maj:t skall i nåder blifvit varnad genom en biljett?"

Ingen politik, min honnetta vän; vi hafva vårt att sköta.

"Vi hafve så, herr Baron."

Konungen är aldrig orolig, Follet. Han är här, och går säkert ned i dans-salongen. Kostym? jag tror Hans Maj:t tar sin svarta domino.

"Biljetten skulle dock hafva antydt saker af den allrafarligaste natur."

Och som Hans Maj:t så litet vårdade, att han lemnade den efter sig på bordet till öppet åskådande, och genast tog sitt parti bestämdt att vara här i afton.

"Beundransvärda mod! Det har smak af samma höga sinne, som då Hans Maj:t obekymrad och lätt igenkänd lade sig att hvila på öppna fältet i skotthåll för Fredrikshamns kanoner, och —"

Hvad under? vi tala ju om Konungen i Sverige?

. . . .

Under samtalet hade de begge gått framåt och försvunno nu i den krökta gången.

Här började efter en stund bli folkrikare; masker gingo bortåt, och masker kommo. Många sanna fysiognomier visade sig äfven, som buro sina masker i händerna, drogo djupa andetag, återhemtade frisk luft, svuro, logo, talade modersmålet, fingrade på hår och knätofsar, dammade sina damaskor och voro i allt sig sjelfve.

Men ibland alla fästes vår uppmärksamhet uteslutande vid en hvitklädd Fruntimmersgestalt i en vinkel, som gången på ett ställe bildar. Hennes rol måste vara att spela novice, eller kanske redan nunna. En mörkblå, skir slöja doftar som en sky af sorg öfver hennes hufvud, doftar ned öfver axlarne och bröstet; men hon höjer den stundom upp, som för att efterse föremål, dem hon i verlden ännu ej förmår att glömma. När hon höjer den mörkblå voilen med sin venstra hand, varseblifva vi — om det är mask eller ansigte, kunna vi ej se så långt bort i den dunkla gången — men blekt eller hvitt, så hvitt nästan som gips ser det ut under hårfästet.

Hastigt hörs ett vildt, länge uthållet skratt på afstånd någonstädes i husets labyrinter, och ett doft echo deraf hinner som en efterdyning in i vår gång. Nunnan i vinkeln vrider sig dervid hastigt åt venster, men utan att lemna sin plats. Flere salvor af den förnyade munterheten låta

förmärka sig, småningom kommer en del af bullret närmare, flere personer springa förbi med ifver och häftighet. En och annan hviskar; i mångas ansigten syns förtjusning och undran: leende och glädje nästan i allas.

I ögonblicket sväfvar — liksom att fly undan de öfriges giriga blickar — en figur snabbt fram, mera lik ett lätt moln, än en menniska. Knappt röra hennes små gula saffiansskor golfvet i gången. Af mörkröda silkesstrumpor syns likväl ej så litet, ty till hennes drägt hör en kort kjortel, fladdrande i orangegula veck. Lifvet är så smärt, att under gestaltens häftiga rörelse varseblifs deraf alldeles ingenting: men något bländande och mjellhvitt af längre skepnad, som på ett eget, fritt och naivt sätt skymtar framåt i gången, kan troligen ej vara annat än figurens tvenne armar, höljda i finaste linong eller kanske hvitt hollandslärft. Hon är redan förbi; men ifrån spetsen på kammen i nacken fladdrar en lång, genomskinlig, grön — ja, hvad skola vi kalla det? — voile skulle det väl betyda, ämnad att falla ned öfver hufvudet och ansigtet, men hade förmodligen under rörelsen blifvit kastad bakåt, och flög nu graciöst i luften efter den bortskyndande, likt en dimma. Ifrån en ljuslampett, förbi hvilken hon kom, sprang hastigt

en eldglans midt igenom det gröna floret, och det syntes genomväfdt af guldstrimmor.

Just i nichen under denna lampett stod den förut omtalade gestalten i Nunn-kostymen. "Jesus! det är då åter min syster!" utbrast hon, när den okända i orangekjorteln for förbi; — "huru, o Gud, har Adolfine blifvit så förvånande smärt? ja smärtare än nånsin — så smärt hon också är —"

Amanda (att hon var nunnan i nichen förstår herr Hugo längesen) tystnade tvert i sin betraktelse, och drog sig darrande än djupare in i vinkeln, då hon märkte tvenne maskerade karlfigurer med hastiga åtbörder nalkas ifrån samma håll, som den springande feen kommit. Riktningen af deras gång och ifvern af deras gester visade, att de utan tvifvel sökte henne i gula klädningen. — Den ena af de tvenne personerna höll den andra vårdslöst under armen, stödde sig förnämt deremot och bemödade sig att hastigt komma fram. Amanda mätte honom med giriga och förskräckta ögon: "Svart kappa, svart domino, samma — ja, det är han! — spansk hatt med stora bräm — men hvilket escharp? af grått, meleradt silkessticktyg? himmel! det är icke numera *mitt* escharp han nånsin efterfrågar att bära . . . och (fortfor

hon

hon i sina tankar) hvilken högvuxen person stöder sig Ferdinand emot? någon af hans förledare, kanske Ribbing, eller . . .”

De tvenne voro just nu komna intill henne.

”Skynda Essen! (sade han, som Amanda i tankarne tillbad som sin Ferdinand, sitt väsendes regent) dit bort var det som gröna floret skymtade.”

Vid dessa halft uttalade ord af sin älskade mask, kunde Amanda ej längre dröja i nichen. Hon följde efter så fort hennes förskräckelse tillät. Samma mask fortfor att tala till sin högvuxne följeslagare:

”Voilà Essen — une Comedienne de la plus parfaite ironie! d'une svelte divine . . . Mademoiselle Stading kallar jag ett intet emot denna figur.”

Amandas fot darrade: den yttersta fliken af den venetianska kappan, som sväfvade efter hennes högt älskade mask, nådde hennes händer, hon förde den till sin mun och kysste den. Men sällan förmådde hennes staplande steg följa de tvenne fortskyndande så nära: hon hörde maskens ord orediga och brutna:

”Såg du, Essen, der glimmade längst fram något rödt; par Dieu, en af den fiera flickans

strumpor. En Silf för Bellmans eller Kellgrens pensel! — hvilkendera afgöre vi ej — men hon är finare, luftigare, mera graciös än sjelfva Lydia — och fullt ut så jordisk som Ulla Winblad."

Jag vågar tro (afbröt masken-följeslagaren), att det röda gnistrar högre upp; aldrig voro Tartarens gångar så mörka som här. Nej, det är icke vid hennes fötter, det är på hufvudet det röda glimmar.

"Ah! det är på hennes hårsmycke, Essen, hvilken panna? fort, fort, annars försvinner hon."

Amanda kunde ej mer: "Grymma, grymma — hviskade hon — sjelfva hårsmycket hade du lånat, Adolfine, lånat af *mig!* med det drager du honom nu till dig — *drager* . . o Gud i himlen!" — Nunn-gestalten sjönk tynande emot muren i gången. Hon kom icke längre.

De andra fortforo emellertid att gå längre fram.

"Förgäfves!" sade samma mask som sist, "vi stanna här, hon är nu borta: nere i redoutsalen skola vi sedan nog återfinna henne! jag går icke ifrån detta hus i qväll, Essen; jag skall ännu se henne en gång. Det röda är nu svart, vi se intet mer. Äfven när jag blundar står det röda för mig, ej olikt en purpurblixt ur afgrunden. Jag skall berätta det för Deprez, han skall afmåla det

för Eurydice. — Narraktigt, tala om det för ingen, Essen, vi hafva våra imaginationer —"

Ers Majestät!

"Pauvre dame brune! elle avait la mine bien douce pourtant, sans affectation, sans farde, mais bien melancolique."

Så stora glänsande ögon ser man sällan.

"Innan hon flydde, när vi först träffade henne, när jag röck voilen upp öfver hennes ansigte, trodde jag mig först se en mask, vackrare än någon natur kan härma."

Sällan ses en verklighet sådan.

"Och hon flydde oss med en förskräckelse, så naiv, att den icke liknade en tillgjord rädsla, intet coquetteri, Essen."

Så syntes det, men var kanske höjden deraf.

"Pauvre belle dame, hon blir en triumf för theatern. Hans Henrik, narraktigt — nämn det för ingen; vi hafva en imagination."

Sire!

"Detta barn är af obscure race. Hennes taille, hennes façon är gai, men ändå, si vous voulez, sombre; ja, noire. Jag såg på hennes händer, innan hon förskräcktes för oss och sprang, jag såg på hennes kinder och mun — hon hör icke till de bättre klasserna."

På en maskrad intränga folk af alla karakterer.

"Det röda står ännu för våra ögon, när vi blunde. Grand'chose! men det ville vi säga — Vi vilje göra en gerning i afton, som M:r Armfelt skall skratta åt i alla sina dar (och vi skole fournera oss sjelfve skratt deråt framdeles, frukte vi). Men nu — prenez-garde, M:r Essen — yppa oss för ingen, men gör som vi befalle."

De voro komne på en plats, der ingen menniska mer omkring dem syntes. Öfverstehofstallmästaren baron Hans Henrik v. Essen stod i ädel och skön, men vördnadsfullt böjd gestalt inför konung Gustaf III, som yttrade:

"Entendez-bien, mon ami; detta barn från mobben skall eftersökas för theatern, kanske är hon redan uppfiskad, ehuru jag ej sett henne der. Du skall hindra och afböja det. Ej Armfelt, ej Debesche, ej Aminoff får se henne; jag vill det ej.

Hvad befaller då Ers Maj:t, att med henne skall göras?

"Pauvre ame, douce & jolie! — hvad vill Konungen, att med henne skall göras? Essen frågar och Konungen svarar: vi vete ej. — Men hvad vi icke vilje med henne skola ske, det vete vi. Det är vår vilja, Essen, att hon ej blir l'enfant perdu du theatre, icke chose perdue, voyez vous.

Enfin, c'est un affaire bien etrange d'etre perdu! — Aller se perdre! ah c'est immense, horrible, effroyable — n'est-ce-pas? Aller se perdre! grand Dieu."

Min konung!

"Vi stå här ensamne, fortfor Gustaf III, ingen hör, ingen ser oss, ingen vet häraf. Sauver une fille, c'est un affaire bien ridicule pour un Roi, n'est-ce-pas? — — Que croyez-vous en? Essen skall ej yppa oss, Armfelt får icke le öfver oss. Essen är adelsman, gif mig parole."

Ers Maj:t, tag min parole!

"Dunkla öde, hvad har jag med denna flicka att göra? — Chose sombre et perdue, que cette dame! — chose leste et charmante pourtant! — Ja, Essen, om det till exempel vore den sista handling under hela min regering — — ordspråket säger, att menniskans sista skall vara en inconsequence — jag skulle ändå ej ångra den. Essen skall hafva ett öga — vi vilje ej hafva det sjelf — skall låta någon tänka på henne, låta någon af bourgeosie — någon pålitlig se henne till godo, utan att det skall komma som en nåd från oss. Point de malice, monsieur, pas de mystification. Vraiment, c'est notre tout-de-bon, notre bon plaisir — jag önskar henne samma slut som mig sjelf."

Grupper af gående på långt håll hördes, och en stark stöt, lik en fanfare af blåsinstrumenter, ljöd från danssalongen med ett jubel, som genomträngde hela huset. "Mitt goda folk roar sig, kom Essen, jag vill gå ned. Folkets glädje det är en konungs element — Quelle misère, anonymen och hans biljett! Jag känner, att de älska mig alla, hvad fara för en konung som jag?"

Blott några illasinnade af adeln kanske — minnen från Gefle —

Konungen vände sig hastigt till sin följeslagare. "Essen, *du* är af adel — sådan blod älskar och ärar jag. Jag sjelf är af Wasa-hus, och vet hvad det är, att en sådan vara. Vore all Sveriges adel som du, Essen, då skulle jag icke hafva krossat henne, och hon skulle älska mig, såsom du gör. Kom låt oss le öfver denna vårt Sveriges ännu återstående misère. Snart skall sista stöten drabba den. Vi gå ned."

. . . .

En annan sida af den halfupplysta gången. Först två masker, tigande, mätande hvarann ifrån hufvud till fot. "Tvära stöflar . . godt." Den ena nickar åt den andra. — Derefter tre masker till, tigande, mätande de förra och hvarann från hufvud till fot. "Tvära stöflar . . bra." — Derpå fem masker till, tigande, mätande de förra och

hvarann från hufvud till fot. "Tvära stöflar . . riktigt." — "Ingen främling här? Vi alla, män af adel?" Tio hufvuden nickade vid denna fråga mot hvarann.

"Kungen skulle vara härborta i gången —"

"Vi omringa honom."

"Men han är icke här."

"Men, han skulle gå här?"

"Men han är borta! — Få se der framme bakom hörnet —"

"Nej — fins icke!"

"Det är hans eviga och fördömda kungslycka, det är nu fjerde gången han är borta ifrån der han skulle vara."

"Men femte gången skall han råkas."

"I afton skall det vara sista gången han är borta ifrån der han skulle vara."

"Hvad drägt bär han?"

"Det vet jag —"

"Hvad tecken?"

"Jag klappar honom på axeln."

"Hvem har vapnet?"

"Mannen."

"Hvad är vapnet?"

"Pistol med rännkula och knif med hulling. Jag såg på när hullingen filades."

"Hvar är Mannen?"

"Han skulle vara härborta i gången."

"Vi omringa honom i triumf."

"Men, han är icke här."

"Men han skulle gå här."

"Men han är borta! — Få se der framme bakom hörnet —"

"Nej — fins icke!"

"Det är hans eviga och fördömda otur; det är nu andra gången han icke är, der han egentligen borde vara."

"Men tredje gången skall han råka rätt."

"Hvad drägt bär Mannen?"

"Rund hatt, hvit ansigtsmask, svartklädd sedan från topp till tå, som jag."

"Som jag."

"Som jag."

"Som jag."

"Som jag."

"Men här stå vi, utan både kungen och mannen."

"De hafva sjelfve sökt upp hvarann utan oss? rätt så."

"Kungen sökt mannen?"

"Nej, mannen har sökt kungen."

"Utan oss? rätt så."

"Utan oss? rätt bra."

"Utan oss? så mycket bättre. Då ser ingen

af oss gerningen, då vet ingen gerningen. Men gerningen bär frukter — dem hemta vi."

"Ännu skall Sverige hafva Adel!"

"Men *det andra* måste ske *genast*, så fort *det första* har skett."

"Hvilket andra?"

"Regements-förändring."

"Sch! intet Namn."

"Rätt så; men Adel skall åter ega Rösten i riket; hvilken bäst vet, bäst vill, bäst kan. Pack skall bli pack igen."

"Packets kung till pockers!"

"Ingen säkerhet mer sedan Säkerhets-acten!"

"Hota första riksståndet med vapen!"

"Bränvin öfver allt landet."

"Ömkligt krig vid gränsen."

"Sålda pastorater."

"Schröderheim — Armfelt — fy — fy."

"Bort! bort med Honom sjelf och sedan Förändring."

"Men det kan ingen af oss utföra. Det skall Gubben göra."

"Genast, så fort *fallet* skett för kula eller knif — genast skall då det andra ske, ty dröjes dermed, så tar en annan tömmarne — hertigen —"

"Tyst — inga påpekningar."

"Det är nödigt att saken lyckas på fläck.

Det bör skaffas en chirurgus, som under sken af förbindning och tjenstfärdighet gör såret värre, djupt, ohjelpligt, dödande inom qvarten. Chirurgus är der nere."

"Åh — Mannen gör sin sak ensam, behöfs ej."

"Genast *efter fallet* bör bud gå till Gubben; hvem går?"

"Jag går till Pechlin."

"Sch! Sch! intet namn."

"Jag går, säger jag."

"***Kungen* — *Mannen* — *Gubben***, det är de tre sakerna."

"Och vi?"

"Vi äro hufvudsaken."

"Hvad böra vi nu vidare göra?"

"Ingenting."

"Ingenting alls?"

"Nej — ty Mannen gör saken med Kungen, och Gubben gör saken med Regementsförändringen."

"Sch! Sch!"

"Men något borde Vi göra."

"Vi skola gå ned och se i danssalongen."

. . . .

Den af sin själs svarta demoner jagade Amanda hade nedsjunkit emot ett hvitmenadt hörn i den långa gången. Knappt fortfor hennes medvetande att påminna henne om nödvändigheten att

uppsöka sitt sällskap. Knappt påminte hon sig mera huru hon, förut hatare af all förställning till den grad att hon afskytt all maskrad, likväl denna afton brukat list — sökt en af sina bekanta, fru Gyllencreutz, och anhållit att i hennes sällskap få bevista balen, emedan hon ville observera *allt* och *alla*, utan att (som hon hoppades) någon skulle ana det hon förmått sig att vara der. "Hvarken min mor eller min syster, eller . . skall veta deraf, jag har då friare ögon," så hade hon tänkt och föranstaltat allt och kommit hit. Jagad af aningar och af en karlröst, som hon i en trappa tyckt sig igenkänna, hade hon hastigt skilt sig från sitt sällskap och försvunnit från fru Gyllencreutz i denna gång. Oerfaren och förledd af inre furier tog hon den första svarta Domino, hon såg, för att vara just *den*, som hon sökte. O maskrad för hjertat! När hon såg den hon ansåg för sin Ferdinand med lifliga åtbörder förfölja en figur, som efter den beskrifning Adolfine gifvit på sin tillärnade komediantkostym, måste vara hennes syster — då hade hennes djupaste bäfvan börjat sitt hemska arbete. Intagande Nunna! hvi skulle du hit denna svarta afton! Hvi höll din rena känsla dig icke hemma den brottsliga, förskräckliga 16 Mars! du vet ej allt hvad ödet inlagt i sitt komediant-

paket — fly, fly medan tid är! midnatt är för sent! Men jag ser, du flyr icke! din tynande skepnad har sjunkit emot ett af gångens hvitmenade hörn! allt mera kritfärgad blir din panna! — Förlåt mig, att jag sörjer vid åsynen af denna skepnad, herr Hugo; hon stod vid muren, så svag, så förlorad, så utan himmel, stjerna och jord, så tynande matt, med slutna ögon — säkert skulle hon der hafva nedfallit på golfvet, öppet öfverlemnad åt de kringvandrades fräcka skämt, åt de lyckliges hån, om icke

En Man, en Mask gått förbi med rund hatt och hvit ansigtsmask, svartklädd för öfrigt från topp till tå. Vid den rörande anblicken runkade han på hufvudet, tog den afsvimmade i sina armar, och började bära henne bort till den trakt af huset der vederqvickelser funnos. Amanda var väl litet längre än Adolfine, men i alla fall icke lång, herr Hugo, och af en lika så smal växt som sin syster. Hennes kropp hängde öfver Bärarens venstra arm, under det han omsorgsfullt höll henne. Hon måste hafva varit utan medvetande, ty hennes kropp låg öfver räddarens arm nästan utan all hållning. Blott stundom syntes nerverna vilja återtaga deras välde; hon slog ut sina armar likt vingar, hysteriska sprittningar gåfvo lif och inre kamp tillkänna, ryckningar i fötterna —

"Major! Major! låt fötterna gå! här är det lättast! (hördes den olyckliga tala med dof stämma och slutna ögon). Jo, jag säger att här är lättast, Ferdinand är mycket smal om lifvet, klypp af honom, klypp af honom och låt fötterna gå sin väg, det är bäst. O min Gud — min Gud — min Gud — Skär af honom midt på — fötterna äro trolösa — hans fötter, de gå — de gå — till hu — till henne — hon stal smycket af mig, om du viste det Ferdinand! ja låt fötterna gå bort, skär af honom vid medjan, så blir hjertat ändå qvar här med hufvudet — ett så vackert hufvud! — och hjertat blir qvar också? tack o Gud. Klipp af, säger jag, fort klipp af. — Går det icke an — med en fin hvass — hvass — sax — har du icke en slipad knif på dig? Nej — nyttja icke kula! O rädda! rädda! Skjut honom icke — du får ej! får ej! Skjut icke, säger jag! hu, dina händer äro ramsvarta, fast ditt ansigte hvitt, lönnmördare, oh! —"

Vid ansträngningen af det sista utropet vaknade Amanda. Hon kände ett par mycket hårda händer hålla sig, och såg ett pappershvitt ansigte med hål till ögon nedstirra emot henne. "Fru Gyllencreutz! fru Gyllencreutz! hvar är du?" ropade hon och slet sig ur sin bärares armar, som förekommo henne vara sjelfva dödens.

Den främmande stod stilla och teg, ännu tycktes hans armar litet darra, efter den börda han burit, eller af . . .

"Hvar är mitt sällskap? hvar är sjelfva danssalongen? der måste Sofie Gyllencreutz vara och Fredrique! Gud — hur kunde ni lemna mig så? bort, bort, dystra, förföljande, förskräckliga fantomer!"

Den hvita Masken vågade likväl taga hennes hand, ehuru med mycken lenhet, gjorde en bugning och sade med half röst: Nunna, ni har förirrat Er, önskar Ni gå till redoutsalen och till fru Gyllencreutz, så försmå ej en ledsagare; man är ej så elak, som det synes.

Amanda såg upp och begrep att det blott varit ett pappansigte, som så förfärat henne vid vaknandet, och att en verklig menniskas väl kunde finnas derunder. Kring hans runda hatt såg hon en kort strutsplym. Hon sade väl intet, men lät honom likväl taga henne under armen och föra henne vidare. Kanske var det inbildning, men hon tyckte ledsagarens arm var så kall, att köld derifrån gick in i hennes egen kropp och spred sig öfver allt. Hennes tänder började skallra.

De gingo uppför flere trappor, och sedan åter utföre andra. Ljudet af dansmusiken började höras allt närmare och hon begrep att de kommo i grannskapet af sjelfva salongen.

Hastigt stannade hennes ledsagare. "Nej, strutsplymen går ej an på hatten, den kunde vara ensam i sitt slag derinne, den kunde förråd—" Efter dessa otydligt yttrade ord röck han ned plymen utan att aftaga hatten, böjde sig att lägga den under foten på golfvet och trampade sönder den. När han nedböjde sig, tyckte Amanda att hon såg något blänka ur hans bröstficka, liknande hanen på ett litet gevärslås.

De gingo in i salen mellan tvenne kulisser, som föreställde en grotta, och sågo framför sig en högst lysande samling af de mest brokiga färger, hvaröfver ett bländande lampsken flöt.

"Klockan är visst half tolf," hördes en lång mask yttra till en annan, hvarvid Amanda kände en häftig sprittning genomfara sin följeslagares arm, och han vände sig hallt åt sidan mot den som yttrat sig. Derefter lutade han sig till hennes öra och hviskade: "Jag stannar här, men gå midt öfver salen, dit under logen N:o 5, der står ert sällskap." Amanda såg dit, upptäckte verkligen fru Gyllencreutz's kostym, aflägsnade sig från sin ledsagare med en nick af tacksamhet (som, tänkte hon, man äfven bör gifva den Värste, om han har hjelpt en), och förenade sig snart under N:o 5 med de vänner, som fört henne till operan.

. . . .

"Har någon ännu sett min syster här i salongen?" frågade Amanda fru Gyllencreutz.

Adolfine? nej. Hon skulle ju åtfölja öfverstlöjtnant W—s?

"Ja; men har ingen här nere sett ett grönt flor fladdra, gula saffiansskor trippa — en kort, orangegul, fräck kjortel —"

Nej.

Vill Amanda träffa Adolfine, utan att sjelf igenkännas? frågade ett maskeradt fruntimmer, som nalkades fru Gyllencreutz's grupp. Rösten förekom Amanda oviss, hvems det kunde vara; men hon förstod att det tillgjorda, litet skorrande och med flit förändrade deri var ett maskradnöje, och att den, som talade, tvifvelsutan tillhörde sällskapets bekante.

"Det skulle roa mig," svarade Amanda.

Jag tror vi skulle kunna leta rätt på herrskapet W*. Mig igenkänner du väl, söta Amanda?

"Ja, Rosalie," svarade Amanda med någon tvekan, och såg upp och ned på den ytterst gentila karaktersmasken; "du skorrar väl litet besynnerligt, men jag misstager mig icke på dig; du är Fredrique Gyllencreutz's kusin, Rosalie, ej rätt?" — För att ytterligare stärka sig i sin förmodan, såg Amanda härvid på fru Gyllencreutz,

men som hon bar mask för ansigtet, kunde hennes tankar ej upptäckas.

Den främmande nickade bifall och sade: Om du rätt ser på min drägt, finner du, att jag måste bryta, för att vara i min role. Jag bryter på — som jag hoppas — italienska eller spanska, fast kusin Fredrique är så elak och säger att det låter likt de finska fröknarnes son de voix.

"Nå, finska och italienska, det är ju detsamma, åtminstone till tonen, fast jag Gud ske lof kan ingendera"; anmärkte fru Gyllencreutz.

Men hvad föreställer du, min söta Amanda, sade den förmodade Rosalie. Nunna, tror jag, dock ej af la Trappe. Gud vare lof för det, Latrappe-drägten är alldeles odräglig; du liknar en Novice blott.

"Som du vill — jag är ingenting; ach — ingenting alls."

Men Amanda, om du ej, som jag, vill dölja ditt tal genom brytning, så gör det genom att tala gladare. Vet du hvad jag föreställer?

Amanda betraktade den i grönt taft klädda, smidiga personen, som var litet kortare än hon sjelf, bar en storskärmig florentinsk superfin halmhatt litet på sned öfver sitt hufvud, och en full fruktkorg under armen: "Rosalie, du skall väl vara en frukthandlerska från Toscana; men lägg

bort din dialekt åtminstone oss emellan. Hvart jag vänder mig, förställning! det plågar mig outsägligt. Tala då hellre italienska rent ut, om så skall vara, men nyttja ditt vackra målföre felfritt."

Signora Nunna! svarade den främmande och böjde sig med en gentil gänglighet framför Amanda, jag handlar med toscansk frukt. Men du, bella donzella, har du ej än beslutit dig för ett visst kloster, så gå in i San Paolinas de Clarissimis. Abbedissan der bereder salvor för alla sår! Men aha! se der borta rätt under konungens stora loge ser jag W — ska kostymerna, der har du visst din syster, eller hur? skola vi göra en tur dit?

Amanda såg dit med brinnande ögon. "Min syster är icke der, jag ser intet grönt flor, ingen gul kjol."

Hvem vet? inföll Florentinskan. Gif mig en arm, mia cara.

"Ja, gör en tur tillsammans framåt kongl. logen, mina flickor, sade fru Gyllencreutz; laga att ni derunder komma i godt förstånd med hvarandra! Jag ser derborta en, som, om jag ej bedrar mig, är grefve Horn från Hufvusta — ah, se Adolf Ludvig också, sjelfva Ribbingen — gå mina flickor, jag stannar här."

Godt förstånd? ja jag hoppas och förmodar att det skall bli — upprepade Frukthandlerskan och tog Nunnan under armen. Hon banade dem vägen genom maskerade grupper framåt kongl. logen. — På hvad känner Amanda igen sin syster? sade hon.

"På en Primadonnas vandringskostym; gul kort sidenkjortel, röda strumpor, hvita ärmar; på hufvudet — ach —"

Den obekanta stannade tvert framför Amanda med en förundrad geste, och ett "hur vet hon det?" undföll henne. Men genast sade hon högt: Är det så säkert, Amanda, din syster kunde väl ändra sin plan, har du ännu sett henne här nere?

"Nej. Tror du hon ändrat sig? Jag skulle kyssa hennes händer, ja, hennes fötter skulle jag kyssa, om hon icke hitkommit i denna drägt!"

Kanske — kanske ock icke. Tag af mina citroner, cara Nunna, deras lukt botar svindel.

"Är det här kongl. stora logen?"

Ja; men hvar äro W—s? De vackra fröknarne W* ser jag ej till? Men stanna och se dig omkring Amanda, här stod för en stund sedan sjelfva Konungen!

"Hvad? Hans Majestät?"

Han stod här vid sidan af Sveriges skönaste

man, baron Essen. Men jag var icke långt ifrån och jag hörde konungens ord. Hvilken konung, jag älskar honom!

”Och hans ord, Rosalie?”

Kung Gustaf sade: Se dig omkring åt alla håll, Essen! här står jag i mitt Rike — hur än man i Sverige tadlar mig, detta hus skall vara min Mausolé, och så länge glädje ej glömmes i Sverige, så länge skall jag icke glömmas.

”Ha! min glädje är glömd.”

Hans Majestät var af alla igenkänd, då han yttrade dessa profetiska ord, och höga bifallsrop skallade från de förklädda rundtomkring. Men nu har han åter lemnat salongen och gått ut, ser jag.

”Hvar finna vi dem vi söka?”

Vi skola gå framåt kulisserna.

”På hvad skola vi igenkänna min syster, tror du, om hon icke bär sin gula drägt, ej sitt gröna flor?”

Jag skall pröfva maskerna genom frågor, sade Frukthandlerskan.

”Frågor till Adolfine?”

Hon skall upptäcka sig derigenom. Hör på mig, jag vänder mig till en af figurerna, så som jag nu vänder mig till dig Amanda, och jag frågar: Sof du i natt?

"Förlidne natt? min Gud —"

Sedan frågar jag: hur aflopp Kongressen mellan de *fyra*, som hölls i dag på morgonen?

"Rosalie, du vet?"

Belle masque! frågar jag derpå, blef allt åter tillrättaställdt, som det önskades, mellan l'amica sorella och signor Fernandez?

"Store Gud — hvad ord! — hvem är du? du är icke Rosalie —"

Fernandez, il caro, blef väl fullkomligt nöjd? blef väl åter rätt öm igen emot sin cara amica?

"Till hvad dessa frågor? himmel! du kan icke vara Rosalie! men hvem?"

Sakta dig; Adolfine skall upptäckas genom dylika frågor. Hur glimmade ej åter Ferdinands ögon på sin Amanda?

"O dolkstygn! Hu — Gud! du måste vara Adolfine sjelf!"

Hur tog ej Ferdinand åter Amandas hand, böjde ett knä — var icke alls mera ledsen öfver — ej afsvalnad alls genom hennes förebråelser?

"Grymma — han böjde ej knä — han tog ej min hand — Oh!"

Och Ferdinand kysste väl så outsägligt sin Amandas hand till försoning?

"Sluta — af nåd!"

Han måtte väl ej, vid kongressens slut, i stället hafva kysst en annans hand? — kysst —

”Rysliga, tig! tig! Nej *han* var evigt innerst trofast, trogen — men ach — tankspridd var han — och — Du rysliga, släpp, släpp min hand! tusen dolkar i detta bröst, är det icke nog för dig Adolfine! Honom, min högt, min himmelskt älskade skall du visst mörda, innan du slutar, grymma, ty du skall tvinga *din* egen . . öfvergifne . . att af ursinnig hämd mörda *min* . . hu . ! släpp förstörerska! släpp, släpp min hand!”

Hastigt blef en allmän spänning i salongen. Alla grupper stannade och ordnade sig. ”Han kommer!” ropades från flera håll. ”Han kommer å nyo! Hans Majestät kommer åter hit in i redoutsalen, uppvaktad af Öfverstehofstallmästarn.”

Amandas förfärliga inre skakning hindrade henne att gifva mycken akt på det allmänna dofva sorlet af dessa ord, om hon ock mycket intresserat sig derför. Men hon stod nu framför de kulisser, genom hvilka hon först inträdt: den mörka drak-grottan med rikt löfverk omkring, och en kunglig cypress vid sidan: det hela förbländande upplyst genom klaraste sken från otaliga lampor. I ögonblicket såg hon mellan dessa kulisser huru de tvenne maskerna nu inkommo,

dem hon förut om aftonen följt deruppe i gången. Knappt mäktig sig sjelf utropade hon:

"Se der, o mitt hjerta, din svarta Domino!"

Ett pistol-skott brann af mellan kulisserna. Hon såg den älskade falla i sin ledsagares armar, den venetianska kappan bakom honom fattade eld af skottet och steg i en hög flamma. Amanda föll utan sans till golfvet.

«*Kungen är skjuten!* stäng alla portar, tag alla masker af!" — Den olyckliga flickan hörde ej dessa rop.

SJETTE BOKEN.

> "Man blir gladare när man förliker sig med sina bekanta, gör sig förtrolig med sina tillkommande bekanta."

KONUNGAMORDETS hemska Genius sväfvade öfver Sveriges hufvudstad. Dess vida vingar voro ofvantill svarta såsom en Mars-natt klockan 12; inunder röda som de flammande lågorna i en maskradsalong.

"Elden är lös! elden är lös!" ropades af några masker kring kulisserna. Men snart utsläcktes flamman i Konungens kappa, och hans omgifning började ana, att ropet kunde vara en förevänning blott för att väcka allarm och dölja gerningsmannen. På golfvet stötte löjtnant Pollets fot emot en knif, hvass och med hulling: ej långt derifrån låg en pistol; och längre fram på golfvet emot logerna åter en pistol. — Konungen var icke död, men bars sårad ifrån redoutsalen upp till sina rum.

Förvirringen i salongen förde grupper af demaskerade omkring såsom strömoln, än skingrade, än förfärligt skockade. Adolfine greps af en sådan flock och drogs med våld bort ifrån sin olyckliga systers sida. Hon hade likt alla andra, en-

enligt befallningen bortkastat masken, men behållit sin stora florentinska fruktmånglarhatt, hvilken klädde henne ännu mer nu, då det sanna ansigtet lyste derunder. Konungens fall hade först väckt hennes häpnad; när hon hörde befallningen om alla dörrars stängande, klack det i hennes hjerta, ty som ett rysligt spöke uppsteg den hemska aning, att *hitåt* var det, som hennes vänners tankar och hemlighetsfulla handlingar länge måttat; afsky och fruktan stridde om väldet i hennes själ — fruktan att finna någon af sina allranärmaste uppspårad, häktad, ransakad, kanske torterad, dömd, utförd, hu rysliga tanke! — hjulad, steglad —!

Så snabbt sprungo dessa fantomer genom Adolfines rörliga sinne, att hon knappt mindes sin syster i detta ögonblick. Hon befarade att uppfångas sjelf, nödgas *vittna* — hu! en fästmö vid domstolen *mot* sitt hjertas — släpp, släpp själen, förfärliga tanke! Hon skyndade åt alla håll, der någon utgång ur salen kunde uppspåras. Öfverstlöjtnant W—s familj återfann hon ingenstädes. Hon steg upp på en bänk för att få en vidsträcktare öfversigt: då märkte hon långt bort fru Gyllencreutz sysselsatt med Amanda, och vid deras sida en och annan figur, som liknade Chir-

urger. Adolfine påminte sig, att hon hade sett samma personer omkring Konungen sjelf straxt efter skottets aflossande, ifrige och tjenstfärdige med sina verktyg och bandager, men afvisade af Essen, hvarföre? om ej derföre att de ansågos onödige? Nu återfann hon dem hos sin syster, men hon kunde ej varseblifva om ådern öppnades eller blod rann; likväl såg hon att Amanda icke reste sig. Hon bars bort åt en dörr och försvann genom den.

"Således öppnas ändock en dörr härifrån?" frågade Adolfine en närstående demaskerad karakter.

"Ja visst, florentinska äfventyrerska, herr lagman Liljensparre står sjelf vid utgången; hvar och en som vill ut, ger honom sitt namn, och han upptecknar det på sin lista för *morgondagen*. Det är listan på kandidater till Kungamordet."

Adolfine ryste vid tanken att få sitt namn på Liljensparres ark. Hon beslöt försöka allt hellre, än komma ut genom Polisens händer.

Med sin mask i hand gick hon till ett alldeles motsatt håll af salongen, der antalet af närvarande började glesna. Hon trängde sig in mellan kulisserna så långt möjligt var. På baksidan af en kuliss, som utgjort fondstycket för ett lusthus, såg hon fyra tvärslåer fastspikade öfver

hvarann. Hon steg upp på slåerna som på en trappa, hennes smärta figurs vighet kom henne väl till pass. Hon upptäckte det ena trästycket efter det andra att stiga på; höll sig oftare fast med händerna, än hon med säkerhet hvilade på de steg fötterna gjorde, och kom slutligen uppför kulissen till en kant — en härlig taklist af dorisk ordning! — men nu murken, så att ett stycke deraf brast för flickans fot. Adolfine såg lifsfaran för ögonen och var nära att falla utföre, då hon händigt fattade tag i ett Moln, hvars ljusgrå rand sväfvade öfver ett träd. Lyckligtvis fann hon molnet af så friskt och godt virke, att det höll stiga på. Med händer och fötter klängde hon på molnets bizarra konturer, och fann det öfverallt mer pålitligt än jordiska föremål.

"Detta moln tillhör säkert någon alldeles ny himmel, efter det ännu håller ihop — stackars kung Gustaf — det tillhör kanske din vackra *Orphée*, som jag ej längesedan såg från amfitheatern med hänryckning; ja, jag påminner mig skyar här vid högra sidan, jag beundrade dem på afstånd för det lätta behag, hvarmed de sväfvade öfver scenen; ej trodde jag då, att jag så snart skulle vandra i dem! och äfven du, gode Konung (Gud — kan den otroliga dröm vara sann,

att du är skjuten?), ja, du skall nu sjelf snart få pröfva styrkan af dina moln, och om de hålla för dig att gå på."

Omtanken att lyckligt komma än högre upp, hindrade henne från vidare betraktelse. Hon befann sig nu på spetsen af en afsatts midt inuti operamaschineriet, och såg ett stycke till höger en smal vindtrappa, nästan hängande i luften. Med mycken varsamhet och under stor verklig fara gjorde hon med händer och fötter så lyckliga utbyten mellan målade klippstycken, skogstoppar och molnbäddar, från den ena till den andra, att hon snart fann sig helt nära trappan, skild derifrån ett steg blott. Men för att komma upp på trappan, stod likväl ingen annan utväg till buds, än att först stiga på en figur, som i hennes ögon liknade en åskvigg, hvilken uddhvass till formen och eldfräsande till färgen sköt ut ifrån hennes moln. Bäfvande såg hon sig öfverallt omkring och var nära att hissna för bråddjupen. Hvart hon vände sig, långa hissverk! och längst ned i afgrunden otaliga hjul och andra rysliga maschiner, likt ett med tortyr-instrumenter hotande Gehenna. "Allt här är väl blott poesiens verk eller verktyg, tänkte hon, men farorna emellan dem äro icke inbillade! skall denna Vigg vara af så godt träd att den håller? jag

ville hellre att det vore en verklig åsk..” Adolfine tänkte ej ut sin djerfva mening; men, öfverlemnande sin räddning med glad, blind förtröstan åt Försynen, midt i denna verld af fiktioner, gjorde hon spetsen af sin venstra fot så lätt som nånsin, och vågade ett steg på den farliga åskan. Tillika svängde hon sig med ett snabbt hopp framåt för att med händerna fatta i den hängande trappan. Lyckligt! ty ljungelden brast för hennes fot och föll med sitt röda zickzack ner i opera-svalgen — men flickans händer hade likväl i blinken fått fast tag i det nedersta af trappans ledstång; hon halade sig upp, fick fotfäste på trappstegen, och gick nu åt höjderna, lik en Dianas nymf, som ifrån klyfter och branter segrande nått spetsen af Parnassus.

Öfverst upp vid trappans slut fann hon en beqvämare gång af tvenne bräders bredd längs ut åt kulissens högsta rand, och stod nu i en af theatervindarne *). En religiös känsla af tack-

*) Hela denna vandring uppför kulisserna syns väl herr Hugo mindre rimlig; jag skulle visst också ej kunna understå mig att dikta en sådan eller våga införa den i en roman. Men det är ej första gången Verkligheten visar sig djerfvare än hvad Kritiken, i sin sans, finner möjligt och skickligt. Emellertid, efter det timade, så kan jag icke hjelpa att det gick för sig och var möjligt. — Men skulle Frans för-

samhet för sin lyckliga räddning, en känsla af djup vördnad höjde hennes blickar uppåt — hon tänkte på Gud: men i detsamma stack det som törne i hennes bröst, liksom att hon icke gjort allt rätt i qväll här. Hennes ögon nedsjönko förvirrade, hon blickade omkring sig, upptäckte en sidogång i vinden, och kom till en dörr.

Hvarest hon i Sceneriets otaliga labyrinter kunde befinna sig, viste hon ej. Hennes önskan var att träffa någon af husets större trappgångar, och så komma utföre till Norrmalmstorg eller

---

leda min herre, att äfven allmängöra denna historia, så råder jag här till en mildring af sanningen, som t. e. kunde ske så, att herr Hugo först låtit fröken Adolfine inhemta fruntimmersgymnastik hos Ling, och nu hala sig uppför ett tåg, som kunde ha den godheten att hänga någonstans i theatertaket. — Ah! jag glömmer att herr Lings gymnastik ej fans 1792! Hvar gifves en utväg, en hjelp mot kritiken? Fins icke.

Jag har mycket tänkt på hvad det skulle kunna hafva varit för en åskvigg Adolfine steg på, då man vet att sådana vid theater-representationer göras för tillfället genom itända eldfängda ämnen. Men kanske, ibland så många andra, någon kuliss på 1790-talet var utrustad med permanenta Åskviggar? med en målad stadig ljungeld? — Eller kanske Adolfine endast försåg sig . . det var måhända rätt och slätt ett fantasi-zickzack blott, utan himmelskt hot uti sig?

Jakobs plan. Den lilla dörren gaf vika för en lindrig fingertryckning, hon trädde ut i en farstu, matt upplyst; fann en bred stentrappa, och vandrade ned, glad i tanken att hafva undgått den förskräcklige Liljensparre och få andas frisk luft, utan att veta sitt namn stå på Konungamordets rysliga register.

Förgäfves. Trappan bar ej ur huset, utan blott till en nedre våning, der en hög och igenläst dubbeldörr hotade henne med att ej få komma längre. Men du förskräcktes ej, du muntra Florentinska! du vred nyckeln om några hvarf, den höga döbattangen öppnade sig, och du såg framför dig en stor sal, upplyst af tvenne ljuskronor, deri vaxljus ännu brunno! Men hvart hade du kommit?

Adolfine upptäckte ingen menniska, alla saker och möbler i salen lefde högst förtroligt och i största oordning med hvarann: lysande drägter af alla färger, sablar, pikar, kastspjut, trubbiga och hvassa pilar, försilfrade sköldar, förgylda hjelmar, allt låg lekande om hvarann på stolar och bord, som sjelfva, långt ifrån att stå symmetriskt vid väggarne, sjelfsvåldigt befunno sig ute på golfvet, hvarhelst en glad nyck föranledt. En lång kanapé med sidenöfverdrag stod helt ogeneradt framme midt för en hög och bred kamin,

från hvars äril färsk glödmassa kastade skimmer, och en angenäm rök af påströdd torr lavendel spridde sig öfverallt kring rummet. Behagligt och oordentligt ända till ytterlighet fans dock i hela den theatraliska rustkammaren ej en enda pies, som icke visade vackra former, blänkte, var gentil och väl gjord. Afbrutna, kasserade artiklar i mängd, men hvarje fragment intagande. Adolfine såg sig omkring, hvart skulle hon vända sig? jo, till en af de stora väggfasta speglarna, i hvilken hon snart njöt det nöjet att få beskåda en smidig bild; hon tog af sin florentinska halmhatt, ordnade sitt hår, drog fresen rätt under hakan, skänkte många glada ögonkast åt uttrycket i sitt ansigte, hvilket likväl, alltsom hon mer och mer betraktade det, antog minen af coquetteri i stället för naivetet, hvarföre hon genast beslöt att ej längre se derpå. Hon vände sig åt sidan — i detsamma varseblef hon snibben af något, som hastigt försvann genom en liten sidodörr. Adolfine gick efter.

Hon öppnade den lilla dörren ej utan rädsla. Hon kom i ett litet fyrkantigt rum, som var upplyst, men ej klart; rundt omkring väggarne löpte stänger från golf till tak — af skugga. Det liknade en omgärdning eller espalier, så att rummet hade utseende af en stor fågelbur; och

när Adolfine eftersåg i taket, fann hon orsaken till denna särdeles schattering kring väggarna komma ifrån kronan, der ljuset var insatt i sjelfva medelpunkten, och kristallhängena kring det ensliga ljuset skapade skuggor af ränder öfver rummets alla väggar, golf och tak.

Längst in stod en hörnsoffa af rödt damast, och en gestalt låg vårdslöst derpå, eller satt den, så var det åtminstone i en så fri, lätt och egen ställning att det kunde heta ligga.

Men Adolfine afbröt sin tanke, ty personen steg upp, och fortsatte sin toilett stående vid soffan.

"Store Gud! tänkte Adolfine, skall det vara *mig sjelf*, jag möter här? röda strumpor af allrafinaste silke? gula skor, kort orangegul satinkjortel? grön gaz hängande från nacken? det är ju ganska nära den kostym jag sjelf ämnade bruka, men som aldrig kom?"

När den obekanta vid soffan hörde Adolfines steg, vände hon sig om med en snabb kastning af halsen litet åt sidan och en höjning af hjessan — en graciös gest, fullkomligt lik den man ser en ung häst göra, som vid minsta läte hajar åt sidan. Detta djur passar till liknelse här, emedan det i hvarje led har ett underbart behag, i hvarje rörelse en finesse, mer utmärkt och outgrundlig,

än naturen visar hos något annat djurslag. Adolfine såg på hennes panna ett diadem af stora, gnistrande ädelstenar, bland hvilka en rubin satt midtför; och hon häpnade, ty smycket syntes furstligt, och stenarne flammade mot ljuset med ett så ädelt vatten, att deras värde utan tvifvel var oberäkneligt. Flickan vid soffan frågade med en liten nick:

"Är du vid balletten?"

Jag? sade Adolfine rodnande.

"Kanske aktris? — ach? — (den okända gjorde sin fråga med en röst, mer liknande sång än tal, och med en glänsande blick åt sidan, till hälften sorgsen, till hälften leende såsom af ett aflägset hopp): hjelp mig med spännet här."

Adolfine nalkades med hemligt leende öfver denna förtroliga anhållan, och spände upp klädningen. Hon erfor en besynnerlig känsla — men vi äro begge fruntimmer, tänkte hon, och det gör ingenting! — en besynnerlig rörelse erfor hon likväl, när under hastiga vackra vändningar ej blott skärpet, men hela orangeklädningen (snörlifvet fick bli orördt qvar ända upp till halsen), linongsärmarne, skor och purpurstrumpor, alltsammans försvann ifrån gestalten, som nu med en liten skakning på hufvudet beság sin på damastsoffan afkastade brokiga drägt och sakta sade:

"Lockfågel — hm — nej."

Men hastigt framdrogs under hörnsoffan ett knyte och derur uppvecklades en annan kostym. Adolfine blef åter biträdarinna. En alldeles svart, men fin och mycket tätt stickad drägt började efterhand innesluta lemmar, som Adolfine betraktade med särdeles ögon. Hon fann ej spår till afund inom sig, och likväl såg hon, att allt hvad denna gestalt upptäckte för henne var öfver all jemförelse med hvad hon viste om sig sjelf och sina bekanta. Ändå kände hon ingen förargelse? ingen afund? Tvertom, hon drogs med den vänligaste innerlighet, ja med en underbar sympathi till en person, som hon icke sett förr, och det gjorde henne ett stort nöje att biträda vid omklädningen. En sådan systerlig godhet är ju vanlig mellan bildade menniskor?

Oförmodadt ropades från ett rum:

"Donna Zouras! don Azouras! (Adolfine kunde ej urskilja om det skulle vara donna *Zouras* eller don *Azouras.*) Icke omklädd ännu? ha!"

Härvid gjorde den ropade samma hajning åt sidan med hals och hufvud, som Adolfine för en stund sedan anmärkte.

"Donna Zouras! on va commencer! Depechez bien vite!"

Flickan var nu färdig, och stod för Adolfine

svartklädd från halsen till fötterna; endast armarne voro nakna ända från skuldrorna, der, uppe vid sjelfva axlarne, hvita manchetter suto och slöto drägten: dock ej hvitare än armarne sjelfva. Hela denna drägt satt mycket tätt om lifvet; endast den svarta kjorteln visade sig något vidare, var ganska kort, gick föga nedom knäna.

"Tack!" sade hon och klappade med sin hand ett litet sakta tag på Adolfines hand. "Tack! är du blott Elev? blott Elev vid theatern ännu?"

Adolfine öppnade sin mun till svar — i detsamma drogo violer och blåsinstrumenter till så raska tag någonstans i grannskapet, att fröken spratt upp, och viste af ingenting, förr än hon såg en lätt svart skugga halka fram öfver väggen, en dörr längst in i kabinettet knarrade, och hon märkte sig vara ensam. Den obekanta hade försvunnit.

Men efter litet besinnande beslöt Adolfine att gå med. "Här vet ingen menniska ännu att kungen är skjuten, tänkte hon, jag har lust att vara glad så länge det räcker. Kanske kan jag komma ut den vägen?" — Dörren gick upp för hennes hand, och hon befann sig på tröskeln till en ganska stor sal, vackert nog prydd, men sparsamt upplyst, golfvet obesväradt af skurning.

"Vara sent? bah! ça ne fait rien — ah ça!"

Fröken Adolfine hörde dessa ljud från en vig herre med pudradt hår och en maschin i hand, som liknade en smidig karbas eller rotting. Han gick med lifliga åtbörder framme i salen bland massor af unga personer, illa, ja trasigt klädda, men allesammans nätta. Ingenstädes upptäckte Adolfine sin svarta vän med hårsmycket, som försvunnit ur kabinettet. — På en vink af herrn med pudret tystnade instrumenterna.

"Diable! à tous diables! Il n'y a rien de si triste, que voir mal danser, quand il faut danser bien. He donc — ma foi, il faudrait danser comme Albronini! Na — na — na — duger ej comme ça — fördömdt. Sa, sa, sa, börja nu igen — spela herrar Musik!"

Adolfine vände sig till en äldre person, som stod stilla ett stycke ifrån henne, och tycktes vara en allvarsam dansör. "Min herre! jag vet ej om jag bedrar mig? skall detta vara Operans repetitionssal? eller Elev-skolan? eller Magazinet? förlåt min okunnighet . . är det sjelfva herr Ballettmästaren, fransosen Terrade, det der, han som —"

"Tintomara! Tintomara! la fosca Tintomara!" — vid detta höga rop ur salens aflägsnaste fond afbröt Adolfine sin fråga, och den herrn hon vändt sig till, fick i hast lifliga ögon. "Gud

ske lof, sade han, nu börjar den rätta Pantomimen." Han öppnade känslofullt locket på en oval silfverdosa och tog sin pris. "Det är ett mästerstycke! ett chef-d'oeuvres bland pantomim-balletter!"

Herr Ballettmästaren framme i salen svängde sin lilla handmaschin muntert och piskade sig under synbar hänförelse kring vadorna: "Ici, mes gens! flitiga nu, jeunes gens, — le Roi skall bli surpris — l'Opera gå ej ur fläck utan oss — morgonafton debutera — nu arbeta!"

En mimisk representation ordnades i salen. Herrn med snusdosan tyckte förmodligen han varit ohöflig, då han nyss lemnat det inkomna fruntimrets frågor utan svar, han vände sig derföre nu till Adolfine och sade: "Demoiselle skall få veta, att ett mästerstycke här förehafves af elever, bland hvilka många äro som kung Gustaf sjelf ännu ej sett — men han skall häpna, så kung han är! — det är en ny Pantomim, komponerad öfver ett ämne, som är i smaken; kungen har ingen idée derom, vi hafva arbetat en secret, ja nattetid, det skall öfverraska honom, han skall glädjas som en far, hvilken får se ett barn, som han aldrig vetat af att han eger."

En ny komposition? och ämnet?

"Une prise havannah, Demoiselle?"

Adolfine gjorde en nekande bugning: "jag snusar ej, monsieur. Jag vet ej heller om jag har tid att stanna, hur kommer man ur denna sal ned i stora trapporna? Men, innan jag går, säg mig likväl hvad betydde ropet: *Tintomara?*»

"Huru kan demoiselle det få veta, om demoiselle icke stanna?"

Men min herre, går det ej an att vara kort?

"Jo, i korthet, amerikanska ämnen äro af en god och gillad smak. Har icke *Cora och Alonzo* gjort en förträfflig verkan? Vi hafva genom dess lycka blifvit upplifvade att komponera en amerikansk pantomim, *la Sauvage sauvée*, eller på prosa sagdt: *Den räddade Vildinnan.* Är icke det ett godt ämne? jag tror".

Jag vet icke.

"Kungen skall bli intagen deraf! Men hör! Amerikanerne hafva grymma bruk, fångar pinas till döds. Ni har väl hört det, demoiselle? qvalen förlängas, det är allmänt bekant. Se nu ämnet. En Kasiks dotter blir fången och förvaras en hel natt. På det icke den till offer utsedda fången skall kunna fly, lägga de henne på jorden, och fästa henne med tåg, fyra långa tåg — ett från hvarje fot, och ett från hvarje hand — vid fyra trän. På sjelfva dessa tåg ligga fångens väktare, så att om de ock under natten skulle

inslumra, måste de likväl uppväckas vid den Olyckligas minsta rörelse eller försök att fly. I gryningen skola plågorna begynna och långsamt fortsättas, tills en sen, en uthållen, en grym och ganska sen död slutligen gör slut —"

Afskyvärdt ämne för en Pantomim!

"Nenej, det var blott den råa amerikanska verkligheten det der; i balletten göra vi allt bättre, angenämare. Det skall blifva af verkan, tro mig, demoiselle. Kasikens dotter Tint-om'-Hara, dödsoffret, den undersköna fången, hemföres sedan strids-musiken först slutat, och hon lägges på jorden: men i stället för tåg, låta vi fyra personer sitta omkring henne, en ung vilde på hvardera af hennes utsträckta händer, och en ung vildinna på hvarje fot. Ni skall få se en god grupp. Se här —

Han framtog ur fickan en *Spaderfemma* — så här är ideen, just som denna femma. Hufvudpersonen är spadern här midtpå, de fyra öfriga i hörnen äro hennes väktare. Genom en styrka och vighet, som blott vilda fruntimmer hafva, gör den medlersta spadern sig lös från de fyra i hörnen på händer och fötter; och flyr. Men se', — hon ertappas. Nu kommer plågornas afdelning. Men i stället, hvad sker? Segervinnaren häpnar öfver fångens oförklarliga behag, och fin-

ner att hennes plågor skulle förvandlas till hans egen grymmaste tortyr. Alltså befaller han i stället en dans — une danse etincelante de l'amour sauvage — eller på prosa: "en vild kärleks gnistrande dans." Således slutas pantomimen dermed, att vildinnan blir sin egen segerherres sälla beherrskarinna. Ah — de hafva redan börjat, jag tror? Musiken är ypperlig, af Kraus, — men — men hvar ser jag hufvudpersonen? Har icke Vildinnan kommit ännu? I förtroende, hennes rol utföres af en ung elev, som är herr Ballettmästarens sjelfva ögonsten. Demoiselle skall se."

Adolfine såg bort åt salen, der en Krigspantomim rörde sig på ett ganska målande, artistiskt, väl komponeradt sätt. Musiken gick ifrån krigsdån småningom öfver till en högst egen ton (peruvianskt, tänkte Adolfine); det var ett allegro vivace, som saktade sig ända bort till andante, ja till adagio, och slutligen upplöste sig i ett tristamoroso ur naturkänslans mest dunkla och ändå leende hem (den Kraus! tänkte Adolfine).

Tvert slöts både pantomim och musik; vildinnan, som skulle fångas, fans icke.

Ballettmästaren gick orolig omkring: "Gentil animal, ou es-tu? venez-donc! Grand Dieu! animal capricieux, impertinent, voluptieux — hvar

gömmer du dig? Taille merveilleuse et charmante — coquine, he donc!"

Men Vildinnan kom icke.

Ballettmästaren höjde sin röst, men undvek försigtigt nu alla förebråelser och fula ord: "Douçe Tintomara, hvar är du? ej afklädd på fötter än? complaisante creature, vi vänta — vraiment, mais c'est curieux."

Slutligen steg hans otålighet så högt, att han slog flere slag med sin kandschu i väggen, ställde sig midt på golfvet och vände sig rundt omkring på klacken.

"Ah! Zouras Lazuli Tintomara! nu ser jag dig, träd fram, inga krus, point d'invänningar. Chez les Musiciens? chez messieurs la Musique? malicieuse figure! mais ce n'est pas beau, ça."

En svartklädd, smärt figur framfördes nu ifrån Musikanternas bänk längst bort i salen och leddes in i pantomimen; Adolfine igenkände sin bekantskap, som hon hjelpt kläda i lilla rummet; hufvudet lutadt, och intet diadem mer derpå, men mycket hårbucklor nedfallna öfver manchetterne vid axlarne och sjelfva de nakna armarna (hör till piesen, tänkte Adolfine). Uttrycket i hennes ansigte passade förträffligt för en fånge, och hon väckte ballettmästarens förtjusning. Nu skedde hvad Adolfine hört förut: Tintomara lades på golfvet

midt ibland sina fiender, och fyra väktare, utvalde elever, sattes omkring henne i en fyrkant. Adolfine, som såg gruppen på afstånd ifrån en bänk der hon uppstigit, log verkligen åt den uttrycksfulla bilden af en Spaderfemma; ty den Vilda sjelf i midten med sina två ynglingar öfver de utsträckta händerna, och sina två flickor öfver fötterna, alltsammans ofvanpå en hvit matta utbredd under dem, gjorde i sanning en tafla som liknade detta omfnösa kort.

Musiken började, och vid ett skarpt fortissimo gjorde Tintomara en rörelse, en sprittning så elastisk, men tillika stark, med händer och fötter, att alla de fyra väktarne studsade långt undan ifrån henne på golfvet. I ögonblicket var hon uppe och flydde.

Snart fångades hon ånyo. Mimiken visade den grymma anblicken af tolf vildar, som hotade den förlorade med plågoredskap i sina händer. Nu trädde sjelfva höfdingen fram. Hastigt sjönk hans vrede vid ett närmare betraktande af fången. Ballettmästarens åsyftade "amour sauvage etincelant et profond" inträdde i vredens ställe.

Kärleksdansen skulle nu vidtaga, och började verkligen, ganska skickligt gjord efter de underrättelser ifrån Amerika, som resande gifvit

om dessa uttrycksfulla folkfester. Höfdingen var eldig, dansade utomordentligt —

"Eh bien Tintomara! glöm icke turen! noble badine — mais comment, ma chere? — comment? — Naissance divine! du svänger för mycket åt venster. — Ah, Tourne-rose, que faites-vous là?"

Vildinnan, verkligen här ej olik en ros, som vänder bort blomhufvudet, drog sig på ett märkbart sätt ur turen. Skall detta också höra till piesen? tänkte Adolfine och började förundra sig, ty hon såg att Tintomara, i stället att utföra sin mimik gent emot Höfdingen, såsom en *moitiée amoureuse*, synbart vände ansigtet ifrån honom, undvek honom och drog sig åt venster. Det visade sig hvarken som glömska eller oskicklighet.

"Mais diable! Tournerose! que faites-vous là. Tintomara? Comment coquine?"

Vildinnans rörelser voro af ett så fint behag, att endast utomordentlig konst eller blott natur kunde på ett så besynnerligt sätt träda ut ur piesens hela mening och likväl hålla ballettmästaren i spänning till den grad, att han, tjusad vid anblicken, ej kunde taga ett steg till hindrande af hennes grofva brott mot ballettens pantomimplan.

Hon undgick ständigt den efterdansande, förälskade Höfdingen, och på en viss punkt i vändningarne sköt hon af som en pil rakt fram genom hela salen till kabinettsdörren, och försvann in genom den.

Adolfine, i tanke att härunder säkert låg något mer än blott skämt, hastade efter in i det lilla rummet, der hon förut varit. Här såg hon Tintomara hafva sprungit upp i sjelfva den röda damastsoffan.

"Regla dörren!"

Adolfine gjorde det, ehuru hon ej begrep hvarifrån hajheten i hast kommit.

Ute i repetitionssalen hördes ett stort buller och skratt öfver vildinnans skämtsamma flykt, men i sorlet blandade sig äfven franska svordomar. — Helt oförmodadt gjorde sig derute en ankommen främmande röst gällande, instrumenterna tego, det blef tyst som i grafven, och endast franska ångestrop förnummos.

Hvad är detta? sade Adolfine.

"Jag hörde den kommande redan i trappan," sade Vildinnan i soffan.

Adolfine lyssnade skarpt vid dörren, och hörde derute samma blandade språk, som gaf tillkänna herr Ballettmästarens mun.

"Affreux! Hiskeligt, monsieur! Roi se meurt? skjuten? si donc —"

Skjuten, min vän.

"Slut på ballett! plus de l'opera, plus de tragedie! ingen spektakel mer! Grand Dieu! — fin totale! Huset stängs för alle tider."

Ja, min Terrade, här har en Tragedi blifvit spelad, som gör, att ingen tragedi mer skall spelas här."

"Comment? Ingen slippa ut ouppskrifven? si donc."

Jag har ordres — edra namn, mina vänner — — —

Godt; fins här ingen mer?

"Pas de tout; ingen mer än min Azouras Lazuli, men hon rymde dit in, la folle Tournerose! och med henne sprang en främmande in också, som, som, je ne sais —"

En främmande?

"Inconnue, sans nom —"

Hvad betyder det? — en misstänkt? känner kanske kungamördarne; släpp mig genast dit in.

Adolfine vid kabinettsdörrn blef härvid säkert ganska blek, ty den svartklädda flickan i soffan nickade åt henne:

"Jag ser på dig du vet *händelsen!*"

Adolfine häpnade och viste knappt hvad hon skulle svara; bestört såg hon sig omkring på rummets väggar, hvars skuggränder redan förut förekommit henne likna en fågelbur; hon sjelf tyckte sig nu vara en fångad fågel deri.

Bullret nalkades till dörren: "läs upp då, la maliciosa! läs upp, Tintomara! Tournerose ouvrez! gentille maudite! nyckfulla ros, som vänder dig bara bort från den dig älskar! ouvrez, ouvrez la porte! — jag slå sönder la serrure — casserai — par Dieu —"

Nu är tid! sade Tintomara, reste sig ändå högre i soffan, utsträckte handen mot en tafla, som hängde på väggen, knackade på en lummig ek, hvarvid en liten blindlucka i sjelfva taflan öppnades, och framtog derur en nyckel. Straxt gick luckan åter ihop, och ek-kronan bar sina gröna löf sammanhängande som förr. "Kom!"

Adolfine var ej sen att följa. De skyndade ut genom den andra kabinettsdörren; den, hvarigenom Adolfine först inkommit. Snabbt hoppade de förbi theater-rustkammarens alla herrligheter och den lavendeldoftande kaminen. Just som de trädde ut i farstun, hörde de huru dörrens regel derinne slutligen gifvit vika och folk inrusade. Men flickorna voro ej sena. Anförarinnan tog vägen uppföre samma trappa, som Adolfine för

en stund sedan nedgått, och snart fann hon sig åter på vindarne. Hon förmådde knappt följa den okändas steg. Upplysningen deruppe var ganska svag.

Hon i svarta drägten hade ett stort försprång och kom slutligen bort till en region af theatervindarne, som var så mörk, att den efterskyndande fröken med svårighet fasthöll hennes bild med sina ögon. Endast de hvita, upp till axlarne nakna armarne, och det emellanåt tillbakavända, än hvitare ansigtet, gåfvo säkra märken af den springande figuren; och det är verkligen visst, att det svarta silkessticktyget på hennes kropp äfven stundom visade ett skimmer mot de slocknande lamporna i vinden, ej olikt det fosforiska skenet från vissa djurs skinn. De stodo nu vid en spiraltrappa, och Lazuli svängde sig utföre den med så hastiga vändningar och naiva rörelser, att Adolfine trodde sig följa en katt.

Gud vet hvad vägar de gingo, och genom hvilka passager de kommo.

Snart mötte en läst dörr. Fröken Adolfine fick tid att inhemta sin vägvisarinna; hon andades knappt. Azouras Lazuli tryckte på dörren, men den ville ej gifva sig. Då upptogs reservnyckeln, låset gnisslade, gångjernen jemrade sig, och

och de kommo ut. Härute var ganska mörkt, och en kall nattluft andades starkt emot dem.

Både af rädsla för mörkret och för den omgifvande kylans skull smög Adolfine sig nära gestalten, som visade henne vägen. Systerligt lindade hon sin arm om dess svarta lif; och när Azouras icke försmådde att också lägga sin hvita arm kring hennes axlar, så tyckte Adolfine sig känna både värme och ett värn härifrån. Vissa sympathier äro hemlighetsfulla och oförklarliga.

Efter en stund märkte Adolfine, att stengolfvet, som de trädde fram på, gick utföre utan att hafva trappsteg. Hvad vill det säga? hviskade fröken, huru långt utföre skall det här bära i kolsvarta mörkret?

"Till Norrström."

Fröken ryste vid svaret. Hastigt for det som en il genom hennes ådror, att allt hvad hon denna afton sett och upplefvat, alltsedan det förskräckliga skottet, varit en dröm allenast, och att hon just nu åtföljde en fantom till förderfvet. Hennes leder började skälfva.

Hon viste ej, att hon helt enkelt befann sig i kongl. theaterns hästtrappa, och att det ingen olycka var att komma ut på södra sidan af huset. Också kunde hon ej fly tillbaka, hon följde

fördenskull; hon slöt sig än närmare till gestalten, hvars arm hon tyckte vara stark nog att bistå henne, en känsla af det renaste förtroende, det gladaste öfverlåtande, den mest intagande innerlighet genomströmmade hennes ådror, och hon glömde all förskräckelse.

Nu stodo de i den lilla södra porten vid hästtrappans slut. Adolfine såg verkligen Norrström lik ett bredt skumt bälte ligga för sina ögon, natthimmelen var mulen, närmare föremål på gatan kunde dock skönjas.

"Adiö," sade Azouras.

Lemnar du mig här?

"Har du vänner att yppa? fortfor den andra. Liljensparre har tänger — hoppa då förr i Norrström!"

Adolfine qvarhöll den hvita handen, och hade i början svårt att finna ord för hvad hon menade: "Ända ifrån axeln ner till fingerspetsarna — hvitt, ganska hvitt" — sade hon — "ja, jag tror att hos dig är mycket älskvärdt — hvem du är, hör också på ett råd från mig. Du är uti ett besynnerligt sällskap deruppe; jag menar — fula seder — en flicka som du — du känner — du bör känna det, så väl som jag — undvik det der folkets gester, när de tala om . . om kärlek — akta dig för kärlek —". Adolfine lutade sitt

hufvud, hon förstod icke sjelf hur hon kommit att tala åt detta håll.

"Kärlek? frågade den obekanta likt en hviskning: du talar ett ord jag ej förstår."

Men de finnas, som skola vilja göra dig begripligt hvad det är — akta dig.

"Skynda snart hem, förnäma flicka (ach, jag ser, du är ingen stackars elev och hör ej till huset); här är icke ställe för dig att dröja."

Med dessa ord försvann främlingen åt venster utför kai-gatan. Fröken Adolfine tyckte sig dock se figuren snart hoppa in genom en port i grannskapet, bortåt Delagardiska huset *).

. . . .

. . . .

Gata.

ADOLFINE.

Kallt! här är hiskeligt! här är rysligt i natt! att jag skall vara alldeles ensam! hvart skall jag vända mig? En ensam flicka gå hem genom natten? jag har hört omtalas hvad det vill säga i Stockholm! Förfärligt, att jag ej skulle träffa Öfverstlöjtnantens? Hur kommo de ut? — ah — mina öfverplagg, mina utankängor! hade jag ba-

---

*) Samma hus, herr Hugo, som en tid var arsenal — sedermera dramatiskt spektakel — sedermera intet.

ra er ändå . . och denna tunna sidendrägt? blir här icke feber och frossa, så är jag stark — men att hans ekipage redan skulle hafva farit bort — ja — ja — det är nu en lång stund sedan; de torde hafva letat mig. Hvad enslig väg skall jag smyga mig? hu — hu — hvilka gator, jag är våt, våt långt öfver vristen, stackars sidenskor, stackars fötter. Men hvar är jag nu? Det der är Jakobs kyrktorn; här är lilla trägårdsgatan — der Kungsträgårdsmuren, — store Gud låt ingen person komma öfver mig. Hu så kallt, ja tänderna må väl skallra. Knipa ihop händerna, det hjelper intet stort. Himmelske Gud! hvilken afton! och hvad skall följa häraf! Ferdinand — Clas Henr — ts! inga namn — Liljensparre har öron och tänger! — Fasansfulla tafla, O Vålnad i mitt inre, o min syster! Amanda! hvad har jag gjort i qväll? hur kunde jag tala så öfvermodigt, så grymt till dig? — svåra tagg, ett törne känner jag i bröstet. — Men icke rådde jag för, att vår sammankomst slöts så? När jag kallade oss fyra att träffas, menade jag rätt — jag ville upplysa, förena allt — ville jag ej? jo jag ville, men ej var det mitt fel, att — hvarföre har Amanda kommit att stå i en likgiltigare dager för Ferdinand, allt sedan . . har jag icke förutsagt det? och jag kan ej neka det, sjelfva Clas Henrik har

för mig blifvit fadare — fy hvad ord, Adolfine? — allt sedan han började tvifla, och oroas, och förebrå. Man skulle aldrig förebrå! Gifvet och visst är det nu emellertid, att Ferdin . . skall jag aldrig mer locka — aldrig — aldrig — aldrig — Måtte ingen höra de namn jag tänker på här . . eller hviskade jag ut dem? talade jag så det hördes? — Hvad går derborta? det är en man tror jag? Jesus, låt mig få gå i fred, låt ingen komma — det är en officerskappa! Gud! han nalkas..

MANNEN.

Flicka, det är ej godt att du går ensam så sent. Jag skall föra hem dig.

ADOLFINE.

Gå, min herre; jag känner min väg.

MANNEN.

Misstänk ingenting af mig. Är du ej rädd i natten, flicka? jag ledsagar dig. Hvar bor du?

ADOLFINE.

Min herre bär mask; jag misstror förställning.

MANNEN.

Jag kommer ifrån Maskraden; jag har ej längesen sluppit ut. Jag har påsatt min mask för värmen.

ADOLFINE.

En ledsagare, som jag kände, skulle jag ej misstycka i denna rysliga natt. Aftag masken!

MANNEN.

Nej, i natt bär jag min mask. Du fryser, stackars flicka; min kappa är stor och vid, jag hänger hälften deraf öfver dina axlar, den andra hälften öfver mig; så gå vi. Hör du ej på min stämma, att jag icke talar såsom en Tillbedjare: talar jag icke sträft? är min röst icke rätt sträf?

ADOLFINE.

Tack för er godhet. — Jag fryser, det är visst — tack min herre. Men aftag masken!

MANNEN.

I natt bär jag min mask. I morgon bortlägger jag masken. I öfvermorgon hufvudet.

ADOLFINE.

Hvad?

MANNEN.

Var utan fruktan för gatan. Är lilla trägårdsgatan. Bär till Packartorget, eller ock annorstädes. Om man vill gå, och kan gå annorstädes. Var utan fruktan för mig; kappan sitter nu godt om dina axlar, det är varmare nu, än nyss, unga flicka, eller hur? Jag tror det.

ADOLFINE.

Min herre, jag vill till Hötorget.

MANNEN.

Vi skola försöka att komma dit. För mig bör

du icke vara rädd. Säg, finnes det ingenting som du är rädd för?

ADOLFINE.

Jag förskräcks för era frågor och tonen i er röst, min herre? hvad menar ni?

MANNEN.

Jag tänkte litet på Maskradbalen. Har du ock varit der? Muntert att dansa?

ADOLFINE.

Jag vet ej hur jag skall svara Er.

MANNEN.

Jo, det är så muntert. Men säg mig uppriktigt, unga, lefvande flicka! svara mig ur ditt hjerta riktigt — fins det något att vara rädd för? är du ej rädd för någonting?

ADOLFINE.

Jag är verkligen rädd för —

MANNEN.

Ej för mig. Nej, men till exempel för spöken? — Fins det intet spöke du rädes för?

ADOLFINE.

Hvad denna natt är mörk och bistert kall! Släpp mig, min herre, det är mycket kallare under er kappa än förut — släpp —

MANNEN.

Du är barnslig. Låt oss tala om spöken. Har du till exempel samvete?

ADOLFINE.

Store Gud — men min herre —

MANNEN.

Har du ej en ryslig inre vålnad?

ADOLFINE.

En inre Våln —!

MANNEN.

Skälf icke för det. Trägårdsgatan är nu slut. Så kommer ett torg. Packartorget.

ADOLFINE.

Jag skälfver icke, men jag fryser; jag önskade att vi talade om förnuftiga ämnen. Jag fryser just icke heller, men jag har feber!

MANNEN.

Desto varmare. Kan du ej fördrifva ditt inre spöke, tror du?

ADOLFINE.

Hvem sände Er i mitt sällskap? För Guds och alla änglars skull, hvem är Ni?

MANNEN.

Jag är en person med hufvud. Nemligen ännu så länge.

ADOLFINE.

Släpp — ryslige — Ni är vansinnig!

MANNEN.

Det tror jag icke. Jag har ej en gång feber. Få känna på din panna. Ja, du är verkligen het.

ADOLFINE.

Afgrunder! huru skall detta slutas?

MANNEN.

Här se vi nu Packartorget. Du vill till Hötorget, och det är mycket riktigt för dig. Men dit kan man komma sedan. Nu hit: jag skall visa dig något på Packartorget.

ADOLFINE.

Jag förgås — jag stannar — jag kan ej gå längre — jag går ej ett steg —

MANNEN.

Visst går du; ett steg, två steg, tre steg. Det hörs bäst på plasket af dina små fötter i smutsen. Jag går också. Här äro vi nu. Ett rymligt torg, Packartorget. Här får folk rum att stå se på någonting. Här ses en lång påle, ofvanpå hvilken står en svart figur med risknippa. Det är straffets Gast: *Matthias* eller *Matts*. Ser du den, flicka? han är af koppar *). Der får man spö.

---

*) Herr Hugo, som varit i Stockholm, vet att en bronsbild, som folket allmänt kallar *Kopparmatte*, stått högt och synligt på spetsen af Stadens skampåle; omkring hvilken befinna sig öfriga straffmaschiner, såsom *Trä-märren*, på hvars hvassa rygg man rider, kåken, hvarvid man sliter ris och spö o. s. v. Dessa inrättningar stodo förr på Packartorget, men äro nu flyttade till Träsket. Namnet Kopparmatte lär folket tagit ifrån en Borgmästare *Matthias***, som i Lübeck låtit gjuta bronsbilden åt

ADOLFINE.

Fräls! himlar! fins ingen hjelp för mig!

MANNEN.

Bah — icke får du spö — endast jag.

ADOLFINE.

Fly förbannade — lemna mig — släpp!

MANNEN.

Är du förvirrad? jag skall ju föra dig hem.

ADOLFINE.

Men, ett ord, ett klokt ord, min herre, hvem är Ni?

MANNEN.

Det vore oklokt att nämna. I morgon kanhända får du, får Stockholm, får Europa höra mitt namn.

ADOLFINE.

Jesus Christus — jag bäfvar — jag anar — Ni har — Ni är då den, som har —

MANNEN.

Jag har hustru och barn vid Munklägersgatan. Men det gör ingenting — kunde ej hjelpas. Man blir gladare, när man förliker sig med sina bekanta, gör sig förtrolig med sina tillkommande bekanta. Derföre vill jag en stund betrakta tin-

---

Stockholms stad. År 1833 om våren skall Koppar-matte hafva blåst ned, och gömmes nu.

gen här på torget. Att Bilan skall saknas här och Stocken! det är illa! hur skall jag nu göra mig förtrolig med också dem? En sak — gör mig en tjenst — en liten tjenst —

ADOLFINE.

Nej — nej — nej — jag vill icke sitta ner här vid skampålen.

MANNEN.

Var icke rädd för Clas Henrik, och ej för Ferdinand. Du får aldrig se dem mera. De skola lefva, men du och ingen får se dem —

ADOLFINE.

Ni känner dem? Gud, hvem är Ni? Ni känner mig? Hvad röst?

MANNEN.

Ja, jag känner Er, fröken Adolfine. Det har misslyckats!

ADOLFINE.

Hvad har misslyckats?

MANNEN.

Kungen lefver.

ADOLFINE.

Lefver! ah, det afskyvärda skottet tog icke? Himmelens Gud vare lofvad!

MANNEN.

Nu fins för dem alla ej annat än fly. Jag stannar, och tiger — tiger om dem.

ADOLFINE.

Fly? fly? Ferdinand fly! Clas Henrik —

MANNEN.

Flyr. Ni får ingen se af dem mera. Det hade varit bättre att mitt skott gjort sin tjenst? eller hur?

ADOLFINE.

O Gud!

MANNEN.

Min fröken! gör mig en liten tjenst, som jag ber om. — Jag vill förlika mig med bilan och stupstocken, vill göra bekantskap med mina tillkommande bekanta.

ADOLFINE.

Ej mera se dem! aldrig mer! Ferdinands — Clas Henriks anlete ej mer! försjunkna till *aldrig* i denna natt! Hafva de redan flytt?

MANNEN.

Jag hoppas.

ADOLFINE.

Aldrig! Grymmaste! vet Ni hvad ett *aldrig* är? och det är för er gernings skull . . jag kan ej —

MANNEN.

Er feberfrossa tilltar — men, innan Ni sjuknar och faller ner, gör mig en tjenst.

ADOLFINE.

Nej — nej — nej — jag vill ej sitta längre här

vid pålen, har jag sagt. Lägg ej ert hufvud i mitt knä! huuu!

MANNEN.

Har Ni aldrig mördat någon bekant? aldrig förorsakat ens fall?

ADOLFINE.

Ha — förskräcklige!

MANNEN.

Om Ni har det, Adolfine — om Ni har mördat — jag menar på lek — så har Ni en liten vana — gör då hvad jag ber, och som äfven blott är en lek — mitt hufvud ligger nu i ert knä — jag gör mig förtrolig med ert knä — jag föreställer mig att det är min stupstock, min sista örnkudde. Misstyck ej att jag håller om Er med mina begge armar, ty annars skulle Ni fly ifrån mig, det känner jag på era nerv-ryckningar. Men det vill jag icke — blif qvar — och skaka ej! — Var min stupstock! Se så — min hals är bar! — Tag och stryk med ett finger öfver halsen. Jag vill göra mig förtrolig med hur det käns. Var min skarprättare. Jag vill göra mig förtrolig med min siste Bekante. Hvad för hoppningar i alla era lemmar! kan Ni ej vara skarprättare på lek? Det är ingen konst! — Gör som jag säger! Gör som jag befaller!! — Lyd!!! — räck ut långfingret och stryk mig öfver halsen.

Dåna? ja blunda, flicka, det gör ingenting; men stryk mig öfver halsen.

ADOLFINE.

Åskor i natten! Jag stiger på åskor här! Dånande vågor rundtomkring — Rysligaste spöke har jag i egen famn! På eget knä — Undan — undan — undan —

MANNEN.

Jag släpper dig ej, förrän du lyder och halshugger mig med ditt finger. Matthias ser ned på oss begge med ögon af koppar. Jag vet ej om han ler.

Sjunde Boken.

Och det gjorde du blott för min skull?
för det jag önskat så? det måste vara
visst och säkert att du håller af mig.

SCEN I.

Theaterns bakgård, mot Delagardiska huset.
Ett litet rum.

En yngling och en flicka. Han är klädd i hvita Gardets Musikant-uniform. Hon — i blå blaggarns-busaronger, söndriga kängor, kort rock af randig buldan och vante på ena handen — lägger ihop ett knyte.

HAN.

Förargad, rasande, vild är jag på Er alla tre; på ballettmästaren mest, på mor och på dig.

HON.

Visa mig, hvar har du det . . ?

HAN.

Skurk till fransos! har du icke i qväll fört dig så, att en ängel i paradiset ej kunde föra sig eldigare, och du har alltid varit hans juvel; och ändå ej? Så sant jag är klarinettblåsare vid balletten och vid gardet, han låter dig aldrig komma in på scenen. Blott Elev! fy fan, ingen styfvers inkomst. Blir du då aldrig aktris?

HON.

Hvar har du det der, som jag gaf dig inlindadt? vid Musikanternas bänk, min bror?

HAN.

På dig är jag ock rasande, fast jag har heder af dig för det ändtligen. Ach, om bara . . nå det kan då icke ske . . men, när de äro så kära? det kunde bli pengar som gräs. Och hur ser du ut, nu? sedan theaterkläderna äro från din kropp och ligga i knytet der, och skola ditupp, hur ser du ut? med en vante, ja du är rar. Och hur ser det ut hemma hos mamma? — Med din hy, dina besynnerligt egna ögon . . ja, spänn ej upp dem på mig, de äro i alla fall större än andras; det der kunde bli en guldgrufva. Säkert går det nu med den sjunde, åttonde och nionde, som det gått med den första, andra och tredje; och som det gick med den fjerde, femte och sjette; det är förskräckligt. En annan gång släpper lagman dig icke, skall du se. Men, på sitt sätt har jag ändå heder af dig: uff, uff, sådana kängor! det är rännstenar i natt skall du se; har du ej pengar att laga kängorna med? . . det är ändå förbannadt.

HON.

Emanuel, tappa ej det inlindade paketet jag gaf dig att bära hem. Hvad hon skall bli glad.

HAN.

Mor, åja. Men på henne är jag mycket rasande; jag begriper icke hur det har skett, en gång. Att hon aldrig gifvit dig ett ordentligt namn? utan här skola vi gå och ropa och kalla dig, allt som herr Ballettmästaren låter dig spela roler i sina förbannade hottentottska pantomimer, och behagar kalla dig derefter. Suras, Asuras, hvad är det? *Asuras Lazuli Tintomara*, är det christligt namn? I qväll var det ännu ett nytt till tror jag. Turnros, var det icke så?

HON.

Tourne-rose. Åh det är ej först i qväll jag heter så.

HAN.

Det är odrägligt, låt oss gå. Klockan är visst tu, artig väg att vandra hem i natt minsann. Regeringsgatan upp till Nya vägen, och så en krok åt venster, hygglig passage. Tullportsgatan till Surbrunn, och så en dragning åt venster, snygg bit. Bastugatan ända i ända till yttersta ändan vid grind, och så Bellvue-hage.

HON.

Du har väl det inlindade smycket aktsamt lagdt i din bröstficka?

HAN.

Ah, var icke rädd. Det vore bättre vi tänkte

på ett närmare herberge, och det kunde lätt ske om . . om . . Men, hejsann, jag tycker ändå om dig, Tomara! kom, sätt din gosshatt på. Det är ej dumt för en flicka att gå gossklädd, när hon har så långt att vandra om nätterna. Släck vaxljuset, syster Mara, men tag hem det: den der ljusstumpen få de ej misstycka att vi togo i danssalen — se så Maria — ursäkta, jag kallar dig ännu så, fast du är gossklädd; herrarne vid Musiken säga, att i Italien kallas man Maria både som gosse och flicka. Ät litet af mitt raspebröd, du har intet smakat i afton.

HON.

Får jag bära din klarinett?

HAN.

Mycket gerna. Nenej, sätt den ej till munnen, du får ej blåsa nu, hvarken här eller på gatan.

HON.

Jag kan ett nytt stycke, Emanuel.

HAN.

Du skall få bli min vikarius vid Gardet en gång, tänker jag; men tig nu. Se ej med så glimmande ögonkast på klarinetten, då blir jag sjelf sorgsen; stackars flicka, du älskar ingen mer i hela verlden än klarinetten, tror jag? det är synd vid sjutton år. Puhh! nu är ljuset utblåst, farväl med lågan, kom.

SCEN II.

Bellevue-hage, ett litet hus.

Ett större rum, lågt i taket. Längst bort i hörnet en förfallen sängställning, och någonting oordentligt deri. Flickan ser efter sin bror Emanuel, som ingår i den mindre kammaren bredvid, och hon tillskjuter dörren efter honom. Framför sitt lilla vaxljus uppvecklar hon paketet, och finner med en munter nick att allt är riktigt. Snabbt aflägger hon rock, busaronger, kängor och de stygga strumporna — ach, de passade så illa till fötterna. Snabbt går hon till spisen, sätter ljuset och en tvättskål på kanten deraf. Figuren tvättar sina fötter med behändiga rörelser. Allt som de hvitna, klarnar hennes blick; med leende betraktar hon fötternas skepnader, och sätter ofta sina begge händer bredvid dem, för att jemföra om alla fyra ännu blifvit lika hvita. När hon märker att de så blifvit, går hon till sängställningen, knäfaller, och drar fram derunder mellan sängfötterna en hoprullad matta, som hon uppvecklar och breder ut på golfvet längs utmed sängen. Hon börjar nu äfven lika varsamt framdraga en pöl till hufvudkudde, då hastigt något rör sig uppe i sjelfva sängen, så att hon haj kastar hufvud och hals åt sidan:

CLARA.

Du tänker lägga dig på din matta? men jag sofver icke, var ej så tyst.

HON.

Min mor vaken? nu skola vi få roligt!

CLARA.

Roligt? jag får väl icke sofva i natt, mer än i dag. Du söker min sjuka hand, ser jag; han ligger der i hålet på täcket; det sitter litet bomull ute af vadden der, så att det är mjukt och varmt, jag vill ej taga handen ur hålet; kyss mig i stället på mun, men jag kan ej höja upp hufvudet! annars känner jag inga sprittningar i kroppen nu.

HON.

Jag har med mig det du ville se.

CLARA.

Är du nu Aktris, ach!

HON.

Nej.

CLARA.

Skall du aldrig blifva det? har du spelat i qväll?

HON.

För sista gången.

CLARA.

Hvad? hvad har händt? arma elev, är du förlorad?

HON.

Kungen är skjuten, operan stängd.

CLARA.

Kun . . ! håll mig i axeln, flicka, håll väl! får krampen börja, så spritter jag som en båge upp ur sängen igen; ah när! när! när!

HON.

I natt klockan tolf.

CLARA.

Lustiga blixt! o barn, o mitt barn! *nu* är din Fars son konung.

HON.

Deruppe har jag också varit och tagit hit med mig det du ville.

CLARA.

Hvad? hvad har du nu tagit?

HON.

Se på de här juvelerna, det är *Smycket.*

CLARA.

Gud! du har varit på slottet hos den *tretton-åriga Gossen!* Gud låt mig lefva och ej dö ännu! nu blir en annan tid, en annan dager, du skall icke vara Elev länge. Nu är han konung, *han*, som jag vet är sonen till honom, *honom*, som jag vet är din Far. Du skall icke spela längre, ej agera, du skall väl blifva något. — —

Jesus! Jesus Christus! hur har du vågat taga detta Juveldiadem?

HON.

Du ville se det, min mor.

CLARA.

Jag ville . . .

HON.

Nu skall du ej säga att du sörjer och tviflar om jag varit hos Honom. Är du icke glad?

CLARA.

Glans — hvilken glans — hvilken omätlig glans! sex, sju, åtta, nie, tie, elfva, tolf, tretton, fjorton, femton stenar! safirer och smaragder, men mest diamanter, och en stor, stor rubin midtför! Så här skall hårsmycket sitta, luta hit din panna — kors i Jesu namn, hvad du är vacker, flicka! — Kronjuveler kring ditt hår, ja så skall det vara, kors i Herrans namn hvilket ansigte!

HON.

Res dig icke upp, jag ville du skulle få sofva så godt, jag ville du skulle blifva nöjd och glad i qväll.

CLARA.

Resa mig upp? icke upp nu? ser du jag kan hoppa, står jag ej midt på golfvet nu? hm, jag har också gjort språng i en Pantomim; åh jag är icke svag när det gäller himmelens glädje. Var

icke förskräckt, jag förkyler mig ej, jag är så varm, så säll; jag tycker du har minsann ej mer på dig du, flicka? har du redan klädt af dig? alldeles? — Men hur, hur, hur kunde du understå dig, och vara så rysligt, rysligt oförsigtig och bära kronjuveler bort ifrån kongliga slottet?

HON.

Du ville se det, min mor. Jag ville göra dig glad.

CLARA.

En spegel! en spegel! o att jag icke har en spegel mer! Jag har ju varit vid operan ändå, och nu eger jag ej så mycket som en spegel i min stora sjukdom. Men tro likväl hvad jag säger, tro mig på mina ord: jag behöfver ej visa dig hur du ser ut i spegel, jag skall tala om det för dig, jag. Ja — Du är vacker!

HON.

Nu är jag glad.

CLARA.

Ej blott för min skull, du kan alltför väl vara glad för din egen skull. Säg mig för ro skull, hur ser Gossen ut? han har väl . .

HON.

Stora ögon, men dumma ögonkast.

CLARA.

Aha, nånå, han hade en annan mor, han. Det

hjelper ej alltid att vara förnäm qvinna, ej en gång att vara förnämare än de allra förnämsta. Nånå, han är blott tretton år än, han blir fjorton år den 1 November, han tar sig väl. Hur är han till sinnes?

HON.

God.

CLARA.

Hvad kallas du deruppe?

HON.

Som det faller sig för dem, mest säga de Tintomara la Tournerose.

CLARA.

Men hur har du kunnat slippa in?

HON.

Jag har nycklar och vet gångar.

CLARA.

Men likväl . . . när du har tillgång till sådane bekanta; hvarföre . . men det är och skall vara så! skall vara förgjordt! hvarföre ej skaffa dig . . hvarföre ej bedja, ej utverka, ej fordra, det vore ju dig så lätt?

HON.

Pengar?

CLARA.

Ja, pengar.

HON.

HON.

Till hvad? Jag går dit i någon operadrägt och ser alltid bra ut, der.

CLARA.

Har du sagt gossen hvem du är?

HON.

Hm.

CLARA.

Stackars elev, du har ej sagt det, du viste det ej sjelf. Blef han icke lifligare, när du såg på honom?

HON.

Hm.

CLARA.

Ja ja du! men sturskas icke för det, flicka. Ah — se ändå, hvilken mun? hvilken fin näsa? Men högmodas ej, det är icke värdt, icke alls. Du skulle hafva sett mig! si jag kom in på Scenen och blef Aktris, jag, dit du ej än har hunnit. Du skulle hafva sett Mig, skada att du ej lefde då, du skulle hafva sett någonting. Publiken skulle hafva jemfört oss begge, det är osäkert hvem som vunnit. Jag skall berätta dig, jag var så vacker, att det blef all min olycka; ty jag var vackrare än sjelfva mamsell Stading, och det blef min olycka. De kallade mig mam-

sell Clara på den tiden. Ja, jag mins en, som sade Clarina, och en annan, som sade Clarinetta! men det är förbi. — — Nej, nej ach, låt Hårsmycket sitta qvar öfver din panna, tag ej af det; det klär dig så rätt, så riktigt, så ordentligt; stackars smycke, det vill ej vara någon annan stans än på dig. — Hvad! hvad! men kors i Herrans eviga namn, du har tagit ifrån slottet det här? Du vet ej, Jesus! du begriper ej hvad det vill säga, att taga de Kungligas safirer och guld? Och det gjorde du blott för min skull, ljufva öga? för det jag önskat så? min flicka, mitt ljufva barn, det måste vara visst och säkert att du håller af mig.

HON.

Jag älskar dig min Mor.

CLARA.

Då vet jag att jag är ensam i ditt hjerta, och ingen är der mer. Besynnerliga flicka, som älskar ingen . . Och du är så täck, hvad du skulle glädja någon, om du älskade en. Besynnerliga ögonkast, med dem kunde du göra mången delaktig af paradis och af en stor fröjd; och du kunde få mycket igen, bli rik, bli präktig. Säg mig, sköna sky, skall du fara bort öfver himmelen utan allt regn? skall du lemna intet dagg, ingen perla efter dig på jorden? Jag var klokare

än du, jag ville ej att min skönhet skulle vissna och försvinna, jag födde Dig för att hafva efter mig, ser du. Du är bara jag sjelf, ånyo, och på det sättet är jag nu qvar i min blomning ändå! se så skall man göra. Var bara icke förmäten du, det ber jag dig, ty hos dig är ej en gnista, som icke är jag sjelf, just jag. Ja, se på mig med stora ögon, det må du väl; de der ögonen, min kära du, dem har jag haft i mig, var icke stursk. O hvilka lockar, hvilket bröst, hvilket lif — hm, Gud vare lof, jag förstod min sak ej illa. Du blomster ur mitt fordna blomster, att jag älskar dig, det är ej underligt, men säg mig, hur kan du älska mig? det är icke möjligt.

HON.

Jag mins då du vaggade mig, och du gjorde så ofta tecken i luften öfver min panna, att jag skulle somna så godt. Jag älskar dig min mor.

CLARA.

Ja — ja — just så som jag säger: det är intet annat än jag sjelf. Jag sjelf. Du barm är vuxen ur min barm! du friska ögonglans är tänd ur mina brustna fallna ögon. Det går omkring när jag tänker på allting . . . tro mig säkert, jag har haft allting så vackert, så vackert som du nu.

HON.

Får jag icke taga af mig juvelsmycket och

sätta det på dig, så lägger du dig dermed, och somnar sen så godt?

CLARA.

Jag sofver ej. I himmelen somnar man icke, och i afgrunden sofver man ej. Jag . . jag är antingen i himmelen eller i helvetet, o vore jag blott och bart i min säng, och fick sofva!

HON.

Du skall sofva, jag har något med mig.

CLARA.

Hvad?

HON.

Lägg dig först.

CLARA.

Såå? Jag tror du vill styra och befalla, du! Det är nog sturskt af en toka, som ej är mer än elev. Se nu, jag ligger nu — tack — tack — kudden så, så — tack, flicka! — ach du är mjuk, mjuk i dina händer. Maka täcket, tack ljufva hjerta! — Men Gud! hvad har du der?

HON.

Vin åt dig.

CLARA.

Ah — det är bra. Haut-brion? Malvoisier? hvad sort? Du skall tro jag har druckit vin, jag, hvar qväll i foyern. Åh, så fasligt många år sen är det icke. Hvad heter sorten?

HON.

Jag vet icke, det är rödt vin.

CLARA.

Bourgogne. Gud vare lof att du börjar få ut pengar af honom; något måste väl en elev få; nu köpa vi oss vin. Det smakar bra; tag hit vårt andra glas der borta, du skall dricka med. Hur mycket har du fått ut?

HON.

Pengar?

CLARA.

Ja.

HON.

Intet.

CLARA.

Så? hur får man vin nu för tiden då?

HON.

Jag tog flaskan på ett bord i ett rum.

CLARA.

Hvad! hvad? tog?

HON.

Ja.

CLARA.

Fy, store Gud, mitt barn *tar*? ha, det kommer åter, jag mins det förskräckliga, det stora förbigångna. — Fy, man får icke taga, flicka, det har du väl hört.

HON.

Du behöfde vin. Sof nu så godt, jag skall göra tecken i luften öfver dig, som du gjorde öfver mig i min vagga.

CLARA.

Jag känner att det verkar. Jag skall säga dig, jag är ovan.

HON.

Drick litet mer.

CLARA.

Tagit? tagit? Smycket tog du också. Det skall bäras upp på hofvet i morgon igen, genast, så mycket du vet. Du understår dig bara icke att dröja, det är min stränga befallning!

HON.

När du vill.

CLARA.

Stjäla krondiamanter! Gud nåde oss! det går på lifvet. — Tack, tack, mjuka finger! jaså, du lade min hand in i vadden igen? — tack söta du, tack Tinto lilla. Åh ja, visst är täcket tragigt, men det är mjukt och varmt i vadd-öppningen här, jag tycker om det. Hör du, hör du bara! tidigt, underst tidigt i morgon bittida! Du understår dig intet annat!

HON.

Nej.

CLARA.

Men i natt, flicka — haf smycket qvar om pannan, och sof med din prydnad i natt, o min flicka, din bädd är klen, din matta är aldrig förrar; i stället för täcke har du ingenting, tror jag? så var grann med ditt smycke — — Det är underligt med dig, du tar ofta saker; akta dig. Tar du icke hem fågel att äta, skedar att äta med? icke går det an, icke är det skäl, för att jag behöfver och vill ha. Radisor och levkojor, nå det är mindre, det talar jag aldrig om, och icke om narcissor ur trägårdarne; men skedar, trånystan, silkesdockor och synålar, akta dig! akta dig! — Ah, mina ögonlock. Ögonlocken, ögonlocken, allt går ihop — — Hör mig, Ni i himmelen! jag är Clara! . min . . min flicka förstår sig ej på Budorden! Förlåt henne, förlåt henne, det är icke hennes fel, hon har ej sett och icke hört derom, hon fick intet n . . . Sjunde budet, store Gud, förlåt henne. Första, andra, tredje buden vet hon icke af; men i det sjette budet har du henne trogen! och ljuger gör hon aldrig. Fjerde budet, det är invuxet i hennes bröst, det vet jag bäst. Det femte . . . ah jag förmår ej. Jag förmår ej tala, jag mår så väl, det är så mycket längesen jag kände slummer, den sköna slummern. Lägg dig stackars Tinto att sofva du

ock, man somnar ändock. Lägg dig du, jag slumrar nu; ögat ihop, jag drömmer rättnu.

SCEN III.

Stortorget. Benjamin Isak Cohens.

EFRAIM.

Rabbi! jag hör tecknet på luckan.

BENJAMIN.

Släpp piparen hit in i sängkammaren.

EMANUEL träder in.

Säg åt den der, att han går ut.

BENJAMIN.

Gå du Efraim, men stäng vår kammardörr väl. Unge man har låtit vänta på sig, klockan är fyra på natten.

EMANUEL.

Natten har varit svår, herr Benjamin Cohen.

BENJAMIN.

Nå, har man saken?

EMANUEL.

Betrakta! stenarne äro femton, klara och ganska stora. Jo, jag menar det skall vara det omtalade.

BENJAMIN.

Schamajim Vehaarez! *) du är en skicklig ung man. Jaja, åja, nånå — men kan det vara det rätta, från hofvet? omöjligt!

EMANUEL.

Räkna, mät, probera. Står icke herrns chiffonier uppläst der med alla vigter och profvare; begynn, men lät det gå fort.

BENJAMIN.

Bemunah! **) ett par safirer, ett par smaragder, men allt det öfriga stora herrliga demanter, och midtför en outsäglig rubin!

EMANUEL.

Gif mig nu —

BENJAMIN.

Verkligen — Hennes Maj:ts Enkedrottningens Juvelsmycke, eller, som de säga, Diadem att sätta öfver håret; skänkt i faddergåfva till Hans Kongl. Höghet Kronprinsen Gustaf Adolf, förvaradt i Hans Kongl. Höghets röda Saffians-schatull, så ofta det ej skall vara framme.

EMANUEL.

Ja visst, det är det öfverenskomna.

---

*) Himmel och jord!

**) I sanning!

BENJAMIN.

Jag känner det igen mycket grant; jag har lagat infattningen kring femte juvelen.

EMANUEL.

Alltså och fördenskull, gif mig mina hundra plåtar, mot det att herr Benjamin Cohen får låna och hafva diamantsmycket hos sig en månad, såsom sagt var oss emellan.

BENJAMIN.

Ja, du skall då få hvila här, oförlikneliga skönhet (han läser in diademet). Unga karl, du har varit skicklig; jag vill säga, du har icke varit oskicklig.

EMANUEL.

Det är sent, skynda herr Cohen.

BENJAMIN.

Unge man har brottom att hänga, som mig synes.

EMANUEL.

Hänga, herre? ämnar herr Benjamin lura mig på mina hundra plåtar, så säg ifrån fort.

BENJAMIN.

Penningar skall du få; men jag kan icke begripa, hur du har kunnat hafva den skickligheten att bringa juvelerna i mina händer. Hur har saken gått till?

EMANUEL.

Gått till, herre? Hur det skulle utföras hafva vi ju talat om förut.

BENJAMIN.

Ja ja, hur vi tänkte: nemligen, att du skulle än mer uppägga din mors dårskap att vilja hafva ett sådant här bevis af din syster, att hon verkligen riktigt varit på hofvet, schamajim! och likaledes reta din oförlikneliga syster att derifrån skaffa hem det; visst var det planen, ja! Men utgången? att en så kostbar galenskap kunde lyckas? vet du säkert, pipare — ty stjäla kronguld kostar nacken, som mig synes — är du säker, att ingen såg henne, när hon var deruppe och stal . .

EMANUEL.

Stal, herre? fy fan, min herre. Hon tog hem klenoden att göra sin mor en ögonfägnad på en dag, och som det blott var talet om en månad emellan mig och herrn, så tyckte jag det ej kunde vara synd att blåsa under saken. Hon skulle då bära hem det tids nog sedan, tyckte jag. Visst voro min mor och min syster galna, men jag den allragalnaste!

BENJAMIN.

Du var den allraskickligaste.

EMANUEL.

Då skulle jag ej stå tomhändt här, och herr Cohen hafva stenarne mellan sina långa, krokiga, magra, hvita, förbannade, fula fingrar —

BENJAMIN.

Du är oskicklig, som mig synes, du talar fult, karl! jag skall säga dig — Schamajim Vehaarez! Du . . ja just du, och ingen annan, har stulit Diamantsmycket.

EMANUEL.

Jag stulit, herre?

BENJAMIN.

Och dig rör hängfrågan, men ingen annan.

EMANUEL.

Hängfrågan?

BENJAMIN.

Jojo, minsann. Tomara har endast hemburit för att återbära, som mig synes; och jag har allenast emottagit, för att köpa, som jag tycker. Men du, ja se på mig, *du* har stulit.

EMANUEL.

Hut!

BENJAMIN.

Nå, hvaba? gaf din syster dig juvelerna för att sälja?

EMANUEL.

Sälja? hvem har talat om sälja? Herrn har

blott bett mig göra sig den dyrbara tjensten, att skaffa i herrns händer det ovärderliga Drottning-smycket, för att hafva hos sig en månad — till efterapning, tror jag, eller fan vet. Deremot skulle jag få hundra plåtar, som jag också genast vill hafva nu. Så understår herrn sig tala om, att han köpt?

BENJAMIN.

Man får väl se. Jag säger än en gång och mins det: *du* är tjufven, som skall hänga och ingen annan. Din syster är väl ock en slags tjuf — men — eller svara mig, gaf hon dig smycket för att lemna åt mig?

EMANUEL.

Nej, herr Cohen.

BENJAMIN.

Gaf din mor?

EMANUEL.

Ach nej, herr Benjamin Cohen.

BENJAMIN.

Nå, hvem stal? hvem är hängfärdig?

EMANUEL.

O Lazuli lilla, hvarföre sof du så hårdt, när jag smög mig in ur min kammare till Er? hvarföre drömde du ej om en tjuf, när jag på tå kom till ditt hufvud och löste smycket så sakta, så sakta ur dina hårlockar? Mitt hjerta hoppade i bröstet; det betydde, att så här skulle det gå

för mig stackare! Hade denna judehund en själ, jag skulle röra honom — hade du sett, du jude, den tunna mattan på golfvet, och en sofvande flicka derpå, som intet ondt gjort — intet täcke, blott en rock för värmen öfver sig — der skulle sex herrar och sex till hafva kommit från vettet vid den anblicken — men du röres ej, du! Och hennes hufvud på pölen, som, innan jag kom, var det rikaste i Stockholm, och när jag gick, var det allrafattigaste igen! — Herr Benjamin borde tycka synd om mig, och se hvad jag känner i mitt bröst i denna stund, för hvad jag har gjort! Men, vackra ord på dig, din hund, det skall ingen säga, att jag kostar. Ja blekna! blekna! fast jag är vid musiken, har jag en sabel, liten, men spetsig och helt hvass! ser du udden du? Hollah, kanalje, gif mig mina hundra plåtar!

BENJAMIN.

Eller döden! är det icke så? (han drog helt oförmodadt ur sin byrålåda fram en puffert och höll för Klarinettblåsaren i parad mot hans sabel). Se på den här vännen, honom har jag alltid laddad hos mig för dylika tillfällen, schamajim! Nå, säg, unge karl, skall jag skjuta dig?

EMANUEL.

Nej, ni skjuter icke. Ni skjuter icke, herre, ty Ni vet att jag har rätt och Ni har orätt!

BENJAMIN.

Skjuter jag icke?

EMANUEL.

Nej, ni skäms för christnadt blod!

BENJAMIN.

Å ja, om du icke sticker, så skjuter icke jag, som mig synes.

EMANUEL.

Men jag skall säga Er, hvad jag gör. Kallas Ni icke af alla andra Judar för den *hvite juden*, ty era trosförvandter tåla Er icke, sedan Ni blandat Er så djupt in i christna angelägenheter? Ni är i sanning också ej så brun i skinnet som de. Men af de Christne kallas Ni den *vackra juden*, ty ert ansigte, herr Cohen, är icke gement fult —

BENJAMIN.

Som mig synes, man säger så.

EMANUEL.

Nej icke så fult, som era gemena smala, bleklagda fingrar. Men så huld Ni är i ansigtet, skall jag ändå tala om för hela Stockholm, hvad Ni är för en karl under skinnet, och att era trosförvandter, just de judarne, hafva rätt, när de spotta åt Er. Och jag skall tala om, att Ni har en gömd puffert i chiffonieren, hvarmed Ni hotar stackars folk, som låna på pant.

BENJAMIN.

Du tala om? du är icke ute med lifvet än.

EMANUEL.

Lappri vänta, jag gör mycket mer än det. Ni brukar väl ej, som andre ochristne, gå till er Syndagoga vid Tyska brunn, men Ni går ändå ut. Akta Er! akta Er, herr Benjamin Isak Cohen! jag har en vän i kasernen, som har en pistol. Var icke säker vid någon knut på Kimstugatan; hvart Ni går på Svartmangatan, Skärgårdsgatan, Köpmangatan — ja smyg aldrig ner i Wollmaryxkulls-gränd — gå aldrig in på det der Kaffehuset, herr Isak bof, ni vet. Så sant jag blåser klarinett, skall Ni hafva en kula i Er; ty nu vet jag att sådant låter sig göra och kan ske; bättre karl än Ni har i natt fått en kula.

BENJAMIN.

Bättre karl än — en kula i natt?

EMANUEL.

Jaha just, herre. Skifta färg och hvitna, Ni blir allt vackrare.

BENJAMIN.

Hör unge man, var mera skicklig och säg ordentligare allting. En kula i bättre karl — hvem menar du — hvem är bättre karl —

EMANUEL.

Bättre karl än Ni? ja fundera på det. Tänk efter om det fins någon.

BENJAMIN.

Jag vet icke, som mig synes, det blir svårt att finna. Hör man, jag må väl le, vi sladdra bort tiden och du skall likväl hafva dina hundra plåtar (han räknar upp för sig sjelf femtie plåtar och lägger i en bunt). Se här pipare, tag dina pengar och var glad till lynnet.

EMANUEL.

Jag tackar, herr Cohen, nu är allting godt igen.

BENJAMIN.

Nu kunna vi tala i andra ämnen. Du har med nöje och aktning hört mina råd förr, såsom när jag ingaf dig tanken med det här Smycket. Jag tillstår också, du har varit rätt skicklig i utförandet, och du skulle fägna dig än mer deråt, om du viste hvilka sköna och förnäma händer vänta på de här juvelerna. Schamajim! men det kan jag icke förtro dig, förr än jag pröfvat dig. Derom en annan gång. Du har gått lång väg i natt, ända från Bellevue. Hör man, var någon af Schröderheims folk derute? Nej, se nu, du får icke gå utan en sup och en skorpa.

EMANUEL.

Det är sent, god natt herr Benjamin.

BENJAMIN.

Du tycker mer om ett glas vin kanske? Musikälskare, se här, nog förstår du dig på sockerspån? doppa.

EMANUEL.

Tack, åja.

BENJAMIN.

Blif qvar, det är farligt, i natt skjuter man ju folk, som du säger?

EMANUEL.

Det är ingen fara för mig och Er, herre; i natt skjuts bara kungar.

BENJAMIN.

Schamajim Vehaarez! är kung Gustaf nu skjuten?

EMANUEL.

Hå, jag tror herr Cohen blef glad deråt? Det var ett fasligt skutt herrn tog baklänges.

BENJAMIN.

Glad? oskicklige. När ett helt rikes regent skjutes, är det som hvarenda undersåte fick ett skott.

EMANUEL.

Också flög herrn högt i luften. Men var icke ängslig, herr Benjamin Isak. Hans Majestät lefver, det hörde jag af en, som talat vid Remy.

BENJAMIN.

Hans Majestät lef . . ver? han lef . . ver! han lef . .

EMANUEL.

Herr Cohen hvitnar förbannadt . . och blir allt vackrare. Men bleknar herrn ännu mer, så blir han ful. Sätt sig, det är rätt, i lännstolen; herrn är hemma i huset, men borde äfven be mig sitta ner.

BENJAMIN.

Sitt, unga musikvän. Men tala inga oskickligheter. Bemunah! jag är mycket trött; det är för besynnerligt, jag har icke god nattsömn nu om dagarna, jag har förlorat helsan på en tid.

EMANUEL.

Med mig är det underligt, jag har en förträfflig nattsömn.

BENJAMIN.

Förr har jag sofvit ypperligt! jag mins då jag kunde sofva sjutton timmar på dygnet; det stärkte mig.

EMANUEL.

Jag mins då jag sof tjuguåtta timmar ett dygn.

BENJAMIN.

Det var mycket. Men låt oss ej prata; det är tydligt och naturligt, att jag skall vara trött af så mycket nattvak, och annat är det icke. Efter så är, låt oss nu hålla hvarann uppe med att berätta och samtala En högst märkvärdig händelse, min vän! Du har väl spelat på operan i natt? berätta mig förloppet . .

EMANUEL.

I fall det roar herrn att höra.

BENJAMIN.

Ja, för all del, det var ett för högst olyckeligt skott.

EMANUEL.

Jag spelade till dans hela qvällen och natten, ända tills för några timmar sedan.

BENJAMIN.

Och hörde? och såg?

EMANUEL.

Allting.

BENJAMIN.

Märkte man hvem som sköt konungen?

EMANUEL.

Det vete fan.

BENJAMIN.

På hvad sätt stupade Hans Majestät?

EMANUEL.

Fan vet.

BENJAMIN.

Det är sorgligt, men nyttigt för en undersåte att veta, hvarest, jag menar på hvad ställe ens Regent får skott —

EMANUEL.

Åh fan?

BENJAMIN.

För att veta om det kan botas. Men du sade ju, att Hans Majestät lefver?

EMANUEL.

Åtminstone är han icke död.

BENJAMIN.

Nå så säg, hur såg då hela händelsen ut?

EMANUEL.

Det må fan veta.

BENJAMIN.

Är du splitter befängd? Är du djefvulen gifven, som de christne säga. Du sade ju, att du såg allting? hvad såg du då?

EMANUEL.

Jag såg på dem, som dansade efter min pipa i Elevernas dansskola, eller Magasinet, som deras dansrum heter.

BENJAMIN.

Men de skulle ju skjuta Kungen i sjelfva stora redoutesalen, der Maskradbalen hålles?

EMANUEL.

Åh — hur vet herr Cohen det?

BENJAMIN.

Pah. (för sig) Ändrar saken, ändrar alltihop, ändrar förbannadt, såsom de christne säga. ***Död på fläck***, se då hade de varit i trädet straxt, ja i kronan, ända upp i spiran! ***Men nu*** . . här blir tag i tömmar — han lefver — här blir faror, förhör — de måste bort hufvudstupa — varnas. (högt) Hur dags skedde det?

EMANUEL.

Det der som gladde herrn?

BENJAMIN.

Oskicklige skälm, klarinettblåsare! jag menar, vid hvad tid afgick det så högst olyckeliga skottet på Hans Kongl Majestät?

EMANUEL.

Klockan omkring Tolf, sades det.

BENJAMIN.

Och nu är hon öfver Fyra. Tiden är högst dyr: unge man, du har i en sak visat dig mycket skicklig, som mig synes, vill du uträtta ett angeläget ärende, och få bra pengar, just nu på stund?

EMANUEL.

Pengar nu på stund, herre? ja visst vill jag det.

BENJAMIN.

Nej ärendet nu på stund. Känner du baron Bjelke? Thure?

EMANUEL.

Nej, herr Benjamin.

BENJAMIN.

Känner du rådman Alegren?

EMANUEL.

Nej, herr Isak.

BENJAMIN.

Känner du Vice Notarien i Rådstufvurätten, Cantzlisten Gerhard Fredrik Enhörning?

EMANUEL.

Nej, min herr Cohen.

BENJAMIN.

Du är oduglig, gå en gång din väg. Men hör man, du känner kanske någon, som känner dem?

EMANUEL.

Alls ingen.

BENJAMIN.

Ha-arez! skall jag nu sjelf ut i kalla natten? blåser det? Men varnas måste Bjelke; hvar står min käpp?

EMANUEL.

Menar herr Cohen den Enhörning, som är kongl. sekter?

BENJAMIN.

Ja visst, kongl. sekreter Enhörning, såsom de säga.

EMANUEL.

Honom såg jag på opera-källaren i aftons.

BENJAMIN.

Ära vare lof! såg du det säkert? då känner Enhörning den kongl. olyckan, och har redan varnat både Bjelke och Alegren.

EMANUEL.

Det tror jag minsann icke.

BENJAMIN.

Hur så, pipare?

EMANUEL.

Jo, ty Enhörning — låt se — drack på operakällaren.

BENJAMIN.

Enhörningen fördricker sig icke, när det vankas kulor.

EMANUEL.

Önskar herr Benjamin Isak, att jag söker upp kongl. sekteren hemma, och varnar honom? hvad får jag för besväret?

BENJAMIN.

Behöfs icke; ej heller vet du hvar han bor. Du känner ju honom icke, sade du?

EMANUEL.

Jag känner just icke Enhörning — för att vara en ordhållig man i löften, eller eljest präktig; men nog vet jag hvar han bor.

BENJAMIN.

Du ljuger som ett djur, han är en superb man; det vet jag bäst, som mig synes; jag har af hans guldsaker här.

EMANUEL.

Dem skulle herr Cohen väl icke hafva qvar om herr Enhörning varit ordhålligare? Eller kanske han lånat af herr Cohen, för att sedan låna åt herr Alegren, och Alegren har ej betalat? det

är

är ej heller sant? — Men strunt i dem; skall jag då gå till baron Bjelke och varna honom? hvad får jag för det?

BENJAMIN.

Behöfs icke, säger jag, de hafva visst redan gått och tillsagt honom att kungen lefver. Det var mycket bra, att Enhörning var på källaren. Han har säkert gått till baronen redan.

EMANUEL.

Omöjligt. Det blåser och är mörkt ute, så att ingen hederlig person vill gå någonstans.

BENJAMIN.

Du är mig en pinsam . . en . . du känner ju icke baron Bjelke? hur kan du då gå till honom?

EMANUEL.

Baron Thure Bjelke, som bor hos skräddar Smitterlöw på drottninggatan? åjo.

BENJAMIN.

Smitterl —! Du helvetes best, såsom de säga, du känner mycket rättnu, du. Men hvad skall du hos baronen, jag undrar?

EMANUEL.

Hos baron? Jag skulle ju varna honom för det, som herr Cohen skulle säga mig.

BENJAMIN.

Men si, jag säger ingenting. Du börjar bli mig en farlig pipare. God natt, min vän, God natt.

EMANUEL.

Såå? nå så vet jag väl sjelf. Jag skall varna baron Bjelke att icke lefva längre, ty om han det understår sig, så är det fara värdt att han snart måste dö.

BENJAMIN.

Pah . . hur så? . . du, din . .

EMANUEL.

Jo, såsom medvetande i kongl. mordet.

BENJAMIN.

Är du månaderasande? hvem har sagt dig, att baron Thure Stensson Bjelke varit med i det olyckliga försöket på Hans Kongl. Majestät?

EMANUEL.

Det har herrn sagt.

BENJAMIN.

Jag! jag! men du är mig en . . en klarinettblåsare! . . jag? jag delaktig i mordet på Hans Majestät?

EMANUEL.

Herr Cohen? jaså? var herrn sjelf också delaktig? Kors jag trodde först herrn bara viste, att Enhörning och baron Bjel —

BENJAMIN.

Men säg mig, du dyre skälm, när jag nånsin har berättat, att Enhörning och Alegren och Baron viste någonting? Åh du är oskicklig, du är ohygglig, du är för otäck.

EMANUEL.

När herrn har berättat? Så säg, hvad har herr Benjamin då talat om, hela tiden?

BENJAMIN.

Det var om att du skulle gå i ärender, och få betalning. Nu behöfvas ej ärender, men jag skulle nog ändå vilja fägna dig med litet mynt, efter du blifvit så här uppehållen i blåsten. Hör man, unge musikant, du är snäll på instrumentet, sägs det, — öppet, karl! är du en, som kan tiga?

Paus.

BENJAMIN.

Svara beskedligt och ur hjertat. Pengar skola ej fattas för dig och din s. k. syster, hederligt, galant. Kan du tiga med saker, som du hört; jag menar med saker, som du icke hört, men som du med ditt musikaliska vett ändå begripit?

Paus.

BENJAMIN.

Kan du tiga, frågar jag?

Paus.

BENJAMIN.

Karl, hör du icke, att jag frågar? karl, svara mig! kan du tiga?

Paus.

BENJAMIN.

Tala då en gång, satan!

EMANUEL.

Det kan jag. Och att jag kan tiga, det hörde herr Cohen nyss. Men *tala*, det begriper jag så att det förslår, det skall herr Benjamin Isak Cohen få blifva varse. Jag har mina vissa utvägar att komma till den förnäma herren, herr lagman Liljensparre, dit jag lärde mig att hitta nyligen — nå det hör icke hit. Till honom går jag, och angifver herrarne alla fyra.

BENJAMIN.

Nej du tiger!

EMANUEL.

Visst icke, herre.

BENJAMIN.

Men du kan ju tiga likväl?

EMANUEL.

Som herrn hörde nyss — men det kostar.

BENJAMIN.

Du är faslig efter penningar. Schamajim! ni måste lefva kräsligt hos din mor. Se icke så stursk och blodröd ut i ditt unga ansigte, var skicklig, musiken borde förädla dig, hvarföre är du så snål? du har ju din piparlön?

EMANUEL.

Som räcker till klaffar på klarinetten och litet

mer. Men lika mycket om det, herre, god natt, jag går till polismästaren.

BENJAMIN.

Men Herre Jesus! såsom de säga, huru mycket tigarpengar vill då hafva?

EMANUEL.

Jag tar inga Tiggarpengar! jag har en fot i Liljensparres rum, när jag vill och behagar; ja, jag är en karl, som håller fyra lif uti min hand, och dem kastar jag på galgbacken, hvad stund jag vill och behagar.

BENJAMIN.

Det var en hög ton du blåste, du skall ock ingen styfver få. (Han ställer sig för dörren med pufferten riktad mot sin fiende). Se efter, karl, om du har någon mera dörr, att komma ut igenom? Ja, brinn, brinn i dina ögon.

EMANUEL.

Ingen utväg? ja det må vara. Nu ser jag då med visshet, att Ni kan tänka på ett Kungadråp, Ni, som är så helvetes infam. Men ut slår jag mig nog, herr Isak, och vet: innan klockan 6 i dag på morgonen skall man vara kunnig om Er och om alla era herrar Bjelkhörningar — och Ni skall alla få ett besök i morgon, så att det skall gnistra för pannan.

BENJAMIN.

Fall på knä och svärj att du tiger — eller jag skjuter dig.

EMANUEL.

Du skjuter ej, hund! Men efter du är så grundligt gemen, så har jag just lust att se efter innan vi slåss, om du gifvit mig rätta pengar i packen. Fem, tie, femton plåtar; tjugu, trettie — hvad? fyrtie, nåå — och femtie — och ej en enda plåt mer! — är det hundra plåtar, det, du din hvita, förbannade, vackra best till Jude?!

Med dessa ord ljungade den unga Militären packen midt i ansigtet på den politiske Juveleraren, så att sedlarne rykte om hans ögon och öron. Förbryllad häraf — och kanske äfven af tanken på sin mindre vackra missräkning — försummade han att afskjuta sitt vapen. Ynglingen kastade honom våldsamt från dörren, drog upp regeln i ett ögonblick, skyndade ut förbi den förbluffade Efraim — ut i farstun, ut genom porten, ut på stortorget — och bort, bort midt i natten raka vägen till Liljensparres boning.

Han vårdade sig knappt höra, att skottet verkligen small af inne i Judens kammare.

Åttonde Boken.

Ingen af Grefvarne ville tala med
mig sedan.

Natten flydde, bärande bort i sitt rika, hemskt leende sköte hela virrvarret af svarta gerningar, hemligheter och outvecklade händelser. Solen steg upp den 17 Mars i oförminskad glans öfver Stockholm; men innevånarne tyckte, att sjelfva solskenet förvånades öfver hvad det varseblef, och att det kastade allt skarpare strålar in i de mest beskuggade gömmor för att upptäcka den förfärliga gerningens upphof. Intet öga såg ut att hafva sofvit under natten. Stadens tullar voro stängda, ingen slapp ut.

Herr Hugo och J öfrige på Jagtslottet! roar det Er att höra hurù det vidare gick — jag vill icke säga med mina hufvudpersoner, fröknarne Amanda och Adolfine; ty det synes hafva händt dem, såsom det ofta sker med *hufvudpersoner*, att de under händelsernas lopp måst stiga ned till att blifva blott *personer*, sedan större karakterer, såsom till exempel här en Gustaf III, uppträdt på scenen — men i allmänhet med hela min historia; så skall jag fortfara att tvinna på mitt ljusblåa garn, och föra trådarne så långt de

räcka *): ja, jag skall till och med föra Er till kongl. Svea hofrätt, så litet hemmastadd jag än är å denna höglofliga ort. Men jag tycker mycket om Svea hofrätts läge. Julianus, Henrik, Aurora och alla yngre af vår glada krets hafva väl aldrig varit i Stockholm, men veta likväl, att en dess ryktbaraste, ehuru minsta ö heter Riddarholmen. På den ligger fordna Franciskaner-, numera Riddarholms-kyrkan, och litet nordvest derifrån Hofrättens hus, med sin stora palatsmessiga trappa. Stödde mot sjelfva kyrkan stå vårt rikes skönaste

---

*) Vigtigt är att påminna om hvad jag redan i Inledningen yttrat, rörande källorna för min berättelse. De bestå af uppgifter, som jag af mitt gästfria värdsfolk på Ribbingsholm fick, dels muntligen, dels på papper, såsom Bref, Rättegångshandlingar, Uppträden och Samtal, ögonblickligt upptecknade. Följden har varit, att min framställning måste bli något fragmentarisk, ofta bestå af strödda Scener; gå ur Epik in i Dramatik, och så åter tillbaka igen. Äfven följer naturligtvis, att jag ej kan ansvara för alla detaljers punktligt historiska pålitlighet (ehuru den kanske är större än jag sjelf alltid hoppas): jag kan ej en gång ansvara för alla personers och ställens namn här, emedan jag fann mina sagesmän hafva sina orsaker, att någon gång dölja eller pseudonymt angifva dem; och upprepar jag detta i vördsam och förhoppningsfull mening, att ingen nu lefvande person eller egare af landtgårdar måtte stöta sig, om han mot förmodan finner sitt namn eller sin lokal i historien.

Konungagrafvar: och det är i hänfarne Carolers och Gustavers åsyn, som det svenska samvetet älskat att ställa domstolen öfver sig, se sig sjelf och döma rätt. Hofrätten ligger så nära kyrkan, att ur flere fönster ser man Kungarnes lägerstad.

Denna förmiddag syntes en stor folksamling på planen emellan Riddarholms kyrkan och Hofrätten, emedan man viste, att högmålet der skulle förekomma till ransakning, så fort minsta underrättelse inlopp om brottslingen. En afskyvärd afton, som den 16 Mars 1792 egde ej svenska folket änn i sin häfd. Men nu hade det nyss fått sin Ravaillac; och det ryste, men brann af nyfikenhet, att få höra huru denne mans fransyska namn skulle låta i svensk öfversättning.

SCEN I.

Stockholm. Planen utanför Hofrätten.

Herr Adamson. Åttatiotusen tungor hafva blott en enda fråga: "Hvem har gjort gerningen?"

Herr Bredberg. Och ingen har ännu ett Svar.

Herr Adamson. Hvad är det för en grann Statsvagn, som rullar så förgylld derframme vid Hofrättstrappan?

Herr Bredberg. Ah — jag känner igen vapnet; det är Hans Excellens Riksdrotsets och Hofrättspresidentens, grefve Wachtmeisters.

Herr Adamson. Så. I den vagnen åker Svaret.

SCEN II.

*Hötorget. Ett stängdt kabinett hos Friherrinnan M**

Friherrinnan. Hvad, min bror? nyheter från Hofrätten? jag bäfvar för det ljud jag skall få höra —

Onkeln. Jakob Johan Ankarström.

Friherrinnan. Jakob Jan! gode Gud.

Onkeln. Jag anade det.

Friherrinnan. Stackars Gustava Löwen! det är ej angenämt för en hustru, att i mannen se sin konungs mördare. Stackars Alf Gyllencreutz!

Onkeln. En stark känsla att gå bort, ett oförklarligt begär att ej vara qvar i samma kammare, intog mig alltid, hvar gång jag såg denna omusikaliska, tysta, tänkande — denne Ankarström — min syster! han var demonisk ej af det

slaget, som drager; men af det, som frånstöter, blott och bart frånstöter.

Friherrinnan. Han kan ej vara öfver trettio år. Sluta så? när man har två små gossar, och två flickor. Stackars lilla John.

Onkeln. Jag mins honom redan som barn på Lindö hos sin far, öfverstlöjtnant Ankarström. Hans mor var en Drufva, och han hade den der Björkegren till informator. Rättfrämhet i karakteren får ej nekas honom. En viss rätlinighet i allt hvad han gör och säger, som är mig olidlig. Han går aldrig annars än i raka streck på gatorna, och för armarne som alnar. — Orimlighet! liflöshet! hvar fins i naturen och i verkligheten en sådan rakhet? Det blott och bart räta är ypperligt i mathematiken, men duger ej i musiken, och i menskliga lifvet förer det till — döden. Jag försäkrar dig, jag tror han af någon inbillad grundsatts om det Rätta gjort denna förskräckliga gerning.

Friherrinnan. Hans vistande på Gottland gjorde endast hans lynne sämre, och arrendet af Mellösa boställe förbättrade det lika litet, som bosättningen på Thorsåker, fruktar jag; ehuru vackert Thorsåker visst är, med sin utsigt öfver den intagande Fysingens böljor. Skön natur hjelper icke dylika lynnen.

Onkeln. Han har bekänt utan omsvep.

Friherrinnan. Angaf han sig sjelf?

Onkeln. Nej. Pistolsmeden Kauffman igenkände de begge pistolerna, som adjutanten Pollet funnit på operagolfvet, staxt efter den rysliga katastrofen. Kauffman uppgaf tidigt i dag för Polisen, att kapten Ankarström hos honom låtit laga dem. Ankarström greps på morgonen och tillstod genast.

Friherrinnan. Två pistoler?

Onkeln. Han tros hafva ärnat skjuta sig sjelf med den andra.

Friherrinnan. Han har önskat dö, min bror, och velat uträtta någonting med detsamma; så ser det ut! Grufliga, dunkla natt i en menniskosjäl! Jag hoppades, att hans resa i fjolsomras åt södra landskaperna med lagman Stenhoff skulle förströ honom. Men det uträttade ingenting; och den der öfverfarten i höstas till Gottland igen i sällskap med Runeberg, det trodde jag genast skulle medföra mer ondt än godt.

Onkeln. Han nekar sig hafva medbrottslige.

Friherrinnan. Gud låte så fortfara. Gud göre min mörka fruktan grundlös, men många af våra bekante stå gråa för min inbillning.

Onkeln. Hur må mina systerdöttrar?

Friherrinnan. Ännu är icke Adolfine återfunnen.

Onkeln. Ej återfunnen ännu? Men det är rätt besynnerligt, min syster.

Friherrinnan. Den hederlige, beskedlige öfverstlöjtnant W*, hvars familj hon åtföljde på maskraden, gör allt möjligt. Han sökte henne förgäfves i går afton öfverallt; lyckligtvis är hans gamle Fritz så väl bekant med alla qvarter i Stockholm, alla möjliga gator, alla hus, alla vrår och vinklar, så jag hoppas ännu.

Onkeln. Det är verkligen besynnerligt. Ja-ja, man måste se sig före med Adolfine, hon är nästan alltför älskvärd. Min goda, förträffliga Amanda! du är mitt hjerta. Det är en ren, en ståtlig karakter; hur är det med Amanda nu?

Friherrinnan. Hon talar nästan ingenting redigt.

Onkeln. Du har väl afvisat chirurgen Natherst? han förekommer mig — icke misstänkt, men — han bör ej synas hos oss.

Friherrinnan. Natherst, min bror, förde blott hem fru Gyllencreutz och Amanda från maskeraden.

Onkeln. Hvilken läkare har du tillkallat?

Friherrinnan. Odhelius.

Onkeln. Han med näsan? Nej min syster,

jag vidtalar Schultzenheim. Assessor Schultzenheim är den yppersta vi hafva nu; på hvad sätt äro Amandas paroxysmer beskaffade?

Friherrinnan. Jag begriper dem icke. De afvexla mellan kärlek och hat; men med en så fruktansvärd häftighet svänga dessa stridiga lidelser om, att jag räds hennes sinne går sönder.

Onkeln. Förstår. Doktor Acharius tror jag nästan till sluts ändå blir den rättaste. Men kärlek och hat, dermed befattar sig ingen förnuftig läkare. Fins intet medicinskt i sjukdomen? intet reellt?

Friherrinnan. En ständig yrsel. En fix idée, att Ferdinand blifvit död. Fixa idéer, min bror, man säger ju att de äro inledning till — till — jag ryser för hvad jag tänkte säga.

Onkeln. Stackars flicka. Ja, jag går ändå till Schultzenheim, jag håller af honom mest, jag värderar honom; han hette endast David Schultz förut, men har blifvit adlad, han är en utmärkt läkare. — Jag har elaka nyheter från Thures, jag råkade Lundquist på gatan.

Friherrinnan. Thure Bjelkes betjent? Hvad!

Onkeln. Lundquist var högst bestört, och berättade att herr lagman, polismästaren Liljensparre gjort baron Bjelke besök.

Friherrinnan. Min bror, min bror, det bå-

dar ej godt! Du kommer ihåg mina aningar på Ekhof? Ett besök af herr polismästaren medför ära, men icke fröjd.

Onkeln. Henrik Liljensparre är en sat — en undransvärd man. Jag fruktar, att om också den olycklige Ankarström ej kan förmås att yttra ett ord om delaktige i brottet, så finner den "allvetande lagmannen" likväl medel att upptäcka en medbrottsling, funnes det ock blott en tiondedels sådan. Vet du hvad som händt Liljehorn?

Friherrinnan. Carl Pontus?

Onkeln. Liljensparre träffar Liljehorn ute, på Blasiiholmen berättas det, ber honom höfligt sitta upp hos sig och åka. Öfverstlöjtnant Liljehorn gör det utan tvekan, men när de kommit fram, förklarar Liljensparre honom arrest.

Friherrinnan. Min Gud! men för hvad?

Onkeln. Ett rykte löper, att Hans Maj:t i går före maskeraden fått en anonym biljett med varning, att undvika balen. Konungen föraktade varningen, och man berättar till och med något än mer förvånande. Man säger, att konungen ej skulle hafva lemnat biljetten så alldeles oåtlydd, om han icke förmåtts att qvarstanna i operahuset genom — jag vet ej hur jag skall uttrycka mig — töcken sväfvar öfver denna grufliga händelses alla trådar. Med ett ord, man skall hafva

varseblifvit, att Hans Maj:t var ganska upprörd, dragen af — nyfikenhet; retad, tjusad, ja *lockad,* (men hvad hittar man icke alltid på för underbara fabler efteråt, för att förklara det Förfärliga, hvarvid man varit vittne?) *lockad,* säger man, af en Varelse, som Hans Maj:t sett i operahusets gångar någonstädes, och som han nödvändigt ville se ännu en gång om igen, men icke fick. Med ett ord, han qvarstannade tills han blef dödens man.

Friherrinnan. Hvad rör det öfverstlöjtnant Liljehorn?

Onkeln. Ingenting; men så mycket är visst, att Liljehorn bekänt sig hafva skrifvit den anonyma biljetten till konungen, och det i bästa afsigt.

Friherrinnan. Jag hoppas det; och såvida brefvets ändamål var att afhålla Hans Maj:st ifrån maskraden, så kan det väl icke på något sätt stå i sammanhang med hvad du nämde om lockandet att blifva qvar.

Onkeln. Man påstår ej heller det; men, man undrar blott. Man känner konung Gustafs sinnelag, att finna ett nöje i trotsandet af hvarje fara, som sjelfmant erbjuder sig. Man utlägger derföre afsigten med biljetten så, att ehuru dess ordalag afrådde, var dock dess innehåll beräk-

nadt på en retelse för konungen, att vara närvarande vid denna olyckliga fest. Om så är, hade de illasinnade sig alltför väl bekant ett af de finaste, stoltaste och mest ridderliga drag hos Hans Maj:t, och de lyckades afskyvärdt väl.

Friherrinnan. En hård utläggning, tycker jag. Men huru får Liljensparre reda på allting? Vore det icke bäst, att alla menniskor reste ur staden?

Onkeln. En springgosse hos den der herrn, som alltid gör krochaner åt oss — hvad heter han nu igen? —

Friherrinnan. Hvad? Sundberg? Sundberg får icke mer med sin minsta fot komma hit med bakelse.

Onkeln. Gossen heter Bark, vill jag minnas.

Friherrinnan. Lilla Pehr Bark! åh det är förskräckligt!

Onkeln. Bark skall hafva angifvit i Polisen, att en herre, med blå surtout och vackert trindlagdt ansigte, på Norrmalmstorg gifvit honom en biljett, med löfte att, om han sprang upp med biljetten till konungens kammartjenare Remy, så skulle han, när han kom ned, få två r:dr. När han kom ned, var herrn borta, men gossen ansåg sig i den vackra herrn hafva igenkänt —

Friherrinnan. Liljehorn! men skall man då tro sådana slynglar?

Onkeln. Emellertid fastnade Liljehorn och har verkligen tillstått sig vara biljettens författare.

Friherrinnan. Men en nyttig varning till Hans Maj:st kan väl aldrig blifva farlig för sin författare? jag förmodar Liljehorn begagnat sig af anständiga uttryck. Anses det farligt?

Onkeln. Jag vet icke. Polisen tänker, att ingen kan *varna* utan att *veta*, och om en sammansvärjning, är det redan tillräckligt illa, att veta något. Men allt det der om pojken Bark må hafva sin riktighet; jag tror ändå, att Liljensparre genom andra utvägar fått och får sina underrättelser, han kunde ej annars gå så raskt och djerft tillväga. Till exempel, hur har han fått tag i Thure Bjelke? Hur det nu än för öfrigt må förhålla sig med meningen af Liljehorns biljett, så delar jag fullkomligt deras nyfikenhet, som gerna skulle vilja veta, om det är sanning med den der "lockande varelsen", utom hvilken konungen kanske aldrig qvarstannat och blifvit skjuten. Fins den personen till, så ville jag gifva mycket, för att få se den. Och jag fruktar icke; ty min kära polis-lagman sparar nog icke sina liljor, för att i ljuset framkalla den, såväl som tusen andra. Här glunkas mycket.

Friherrinnan. Ts! det klappar på kabinettsdörren?

Onkeln (öppnar dörren). Ett bref? se der min syster.

Friherrinnan (bryter). Tvenne miniatur-porträtter i medaljonger? *Clas Henrik* och *Ferdinand!* Ganska väl måladt, man igenkänner dem straxt; utan tvifvel Bredas pensel. Hvad skrifva de? "*Till fröknarne A. & A. I dagar af ett bättre hopp låto vi afteckna dessa drag för Er. Originalerna äro redan borta. Frågen ej hvart? ty det svaras: de komma aldrig åter. Glömmen dem, som blifvit Er ovärdige, sedan en olycklig utgång stämplat dem till brottslingar.*» — Intet namn under.

Onkeln. Det är icke illa, att de rest; ty hvad betyder detta, om ej Delegare i dagens största händelse? Hvilka partier för mina systerdöttrar?

Friherrinnan. Porträtterna skall jag lemna åt Amanda, men icke brefvet. Det är allrabäst för hennes lugn, att anse Ferdinand död.

SCEN III.

Det lilla huset i Bellevue hage.

Clara. Mitt barn! mitt barn! har du varit vid hvita gardets kasern? O Tintomara, har du några nyheter till vår tröst?

Flickan. Emanuel finnes ingenstädes.

Clara. Vi äro förlorade! Jag känner mig knappt sjuk mera. Jag har letat och ånyo letat! huru många vrår kan då denna jemmerliga koja hysa? Under alla golftiljor, som äro lösa, har jag sett åt; i alla väggspringor, alla spisremnor. Är du viss på, att du somnade med Juvelsmycket öfver dina tinningar, Tintomara?

Flickan. Mycket viss.

Clara. Då fins ingen annan möjlighet, än att Manuel — när du vaknade, steg upp och började skura, var han ju redan borta, säger du?

Flickan. Ja.

Clara. Den afskyvärde! men så har han också haft en helt annan far än du. Ach Manuel var ändå en så hurtig och vacker gosse, jag har hållit så mycket af honom. Men nu? taga? taga sådant? taga från mor och syster? fy, fy, fy.

Flickan. Jag har varit på slottet också, men slapp icke upp i trapporna.

Clara. På slottet, Tomara!

Flickan. Men öfverallt igenläst och stängdt. I Operakabinettet, hos herr Ballettmästaren har jag mina drägter och nycklar; men der var läst, jag slapp icke in. Och på slottet får ingen enda okänd komma upp nu. I min lilla trappa hos Kronprinsen stod vakt.

Clara. Sedan den här olyckan med juvelerna, tycker jag minsann du ej bör önska att bli sedd der.

Flickan. Jag ville endast säga till, att det var jag som tagit diamantsmycket.

Clara. Hvad?

Flickan. När jag tog det, såg ingen menniska på. Om de nu sakna sitt smycke, så kunna de ej veta hvart det tagit vägen, om jag ej säger.

Clara. Ingen? såg ingen? o Gud, kanske fins då en räddning för oss? Men ach, herr Liljensparre har ögon, öron, händer och allt! Gå ej ut, flicka! visa dig icke utom dörren; kanske döljer oss fattigdomen. Fattigt folk tror man ej hafva stulit saker, som gå till millioner.

Flickan. Jag går upp på hofvet, så fort det öppnas. Men visst ville jag då hafva på mig någon af mina vackra drägter från operan. Det öppnas väl snart.

Clara. Är du menniska, Tomara? Är du vanvettig? vill du kasta mig och dig i Rådstuhvalfven? på Galgbacken?

Flickan. Jag vet något annat också; jag tror Manuel sitter inne.

Clara. Se så!!

Flickan. Det föll mig in att gå upp i Polisens hus, der jag känner små-gångarne. Jag hör-

de der hviskningar om en ung karl, som blifvit insatt samma morgon, som Manuel försvann här. Beskrifningen liknade honom.

Clara. God natt mina barn! farväl du gröna jord! adiö Bellevue! Nu kommer Polisen snart och drar upp klinkan på vår lilla dörr — de hitta vägen, Tomara, du mins det sedan sist; de hitta, blott de få en spaning om, att det är hit de böra gå; och den hafva de visst redan, om din bror sitter inne! — ach min store och nådige Gud! Fängelsehålor för oss alla tre! spö för honom! ris för dig! kanske rep och bila! och allt utan blygsel inför alla menniskors öppna ögon! i allas åsyn! utan skam! utan nåd! store och barmhertige Gud, låt mig allenast få dö utan spektakel i min säng! — i min fattiga, trasiga säng, der ingen ser mig! Tomara, Tomara! tag hit det der pulvret vid boken — i den boken är mitt sista botemedel, min sista tillflykt, min sista räddning —

Flickan. Det här pulvret, min mor? Cremor tartari.

Clara. Nej ett annat. Det ligger ej bakom, utan inni boken; gömdt inuti sjelfva den stora, tjocka trädpärmen på boken. Slå upp, så får du se.

Flickan. "Biblia, det är den Heliga Skrift."

Clara. Nej — läs icke på titelbladet — se åt inuti sjelfva pärmen, säger jag, i en liten urgräfning i pärmens träd. Ach i din mormors tid hade man så stora och starka böcker. Jag har knappt flere saker qvar af henne än denna. Om du bara sett, hvad hon hade många, präktiga och rika möbler! . . strunt att tänka på det nu.

Flickan. Är det det här? Det är lika hvitt som Cremor tartari?

Clara. Tag hit. Ja, jag skall gömma det pulvret hos mig i sängen, om hastig nöd kommer på, och hjelp behöfs. Sätt lilla vinflaskan här bredvid.



SCEN IV.

Gata.

Polisbetjenten Tize. Vore ej Konungamordet för händer, så tillstode jag fritt, att mer lysande affär fans icke, än det herr Engholm beskrifver. Herr Engholm blir en lyckans man.

Polisbetjenten Engholm. Drottningens Diamant-hårsmycke, taget ur Hans Kongl. Höghets röda saffiansschatull! — Ja, jag är tacksam mot min Gud och Skapare, det är en affär för en man med hustru och barn, såsom jag, herr Tize.

Tize. Har herr Engholm funnit spår ännu? Herr Engholm måtte få fan alldeles för den upptäckten en gång. En pris Norrköpings — det är icke ledsamt att lefva nu för tiden.

Engholm. Jag snusar Dimanders. Har herr Tize någon lukt?

Tize. Jag vädrar en grefve från Hufvudsta, som stångas med *horn*, och en annan grefve, som slåss med *ribbor*. Förstår herr Engholm?

Engholm. Herr Tize talar alltid qvickt; jag förstår ej ett ord.

Tize. Grefvarne hafva gått med tvära stöflar, der de icke en gång bort gå med fötterna. Förstår herr Engholm?

Engholm. Låt oss blifva bröder, herr Tize (De klinga med snusdosorna och kyssas). Min bror! tala nu så, att jag begriper.

Tize. Det vore nog torrt, bror Engholm, att bli bröder så här. Vi måste dricka ett glas hos Ulla i Polisgränd; och sedan skall jag berätta dig, min bror, att stöflar, som skomakarn gjort utan tåspetsar, de äro tvära, och kallas tvära stöflar.

Engholm. Vet bror Tize, jag har aldrig tyckt om konungamordet, och tackar min skapare, att lagman ej befallt mig lukta i spåren efter det,

som

som är så tråkigt, tvärt, träaktigt och hornaktigt. Nej, diamanter! femton diamanter, du Tize! af hvilka två äro safirer, två smaragder, och en är en stor rubin! det duger.

Tize. Hvad var det för en vacker slusk lagman satte in på morgonen?

Engholm. En pipare. Han hade icke gjort annat, än upptäckt en liten revolution för lagman.

Tize. Satte han honom i Äppelkammaren för det?

Engholm. Det vete min skapare. Si, bror Tize, det är alltför bra, att upptäcka fula saker; men man får sitta hos lagman och äta äpplen, tills saken visar sig hur dan och svart hon är. Så gick det med piparen. Jag tycker icke det lönar, att vara så qvick.

Tize. Om du icke vore så stursk, Engholm, skulle jag råda dig något, som vore värdt ett par hundra riksdaler.

Engholm. Stursk? Det ordet skola vi dricka på hos Ulla i vår gränd.

Tize. Så gör som jag säger, kläm piparen litet, så tör han gråta fram ett ord om dina diamanter.

Engholm. Hvad? min Gud och skapare, Tiz, hvad säger du? Hvad har piparn göra med det?

Tize. Nånå, jag säger bara. Men jag har en half nys om hans vackra ansigte. Jag måste hafva sett den klarinettblåsaren. Engholm, när man som jag blifvit gammal vid väder, så känner man blåst på långt håll. Piparn har en god vän, som förklädd till flicka brukar gå i slottets allra smalaste trappor.

Engholm. Jag baxnas!

Tize. Ja, hör efter. Om jag ej är ifrån vettet, så blåser det en god frisk vind från Bellevue-kanten.

Engholm. Jag skall minnas det.

Tize. Men det tör icke skada, att steka äpplena litet heta åt piparen, för att göra honom lika munvig i den saken, som i revolutionen.

Engholm. Herr Tize! jag tackar allraödmjukast — bror Tiz, skulle jag säga, du har gjort mig en förbannad väntjenst. När man har hustru och barn som jag, så käns ångan af en liten förtjenst fasligt godt. Och detta har du haft hjerta att upplysa mig om? Tize, du är en god menniska.

Tize. Hvem kommer der? Åh, se Fibbert.

Fibbert. God dag Engholm! God dag Tize!

Engholm. God dag Fibbert!

Tize. Hvad nytt, Fibbert? har du hittat några spår åt lagman?

Fibbert. Nytt nog. Hvita juden har skjutit sig.

Engholm. Benjamin Isak Cohen vid Stortorget? Tänk vet ni, det väntade jag aldrig. Hade han gjort någon liten revolution?

Fibbert. Jag skall icke säga. Han har skjutit sig, och är redan begrafven.

Engholm. Begrafven. Jag ser icke då, att målet kan röra "Oss i Polisärender", när han redan är under jorden. Hvad säger Tize?

Tize. Om han hade varit en christen, så kunde han få komma i galgbacken, och det skulle röra magistraten. Men judiska församlingen eger icke en sådan plats.

Fibbert. Om han tänkt blifva en christen, och börjat läsa, så skulle det röra presterskapet. Jag menar, om han läst för någon lättrörd prest.

Engholm. Om han skjutit en annan, och sedan stuckit sig undan och gömt sig, då vore han en man att söka för oss.

Fibbert. Men om han skjutit sig sjelf, och sedan stuckit sig undan, och gömt sig —

Tize. Minsann, Fibbert, då vore han en karl, hvars make ej stode att finna.

Fibbert. Om han skjutit ihjäl sin hustru —

Tize. Ja, då vore han minsann också en karl, hvars make ej stode att finna.

Fibbert. Men, säger jag ännu en gång allvarsamt, om Benjamin Cohen skjutit ihjäl sig sjelf, och sedan stuckit sig undan, och gömt sig —

Engholm. Fibbert! det kan ingen menniska göra, och ej heller en jude. Se på, hvad kommer der?

Fibbert. En portschäs? Den portschäsen kommer rätt försigtigt tågandes.

Tize. Halt bärare! ser Ni brickan?

Förste Bäraren. Ja, nådig herrar Betjenter!

Tize. Halt!

Förste Bäraren. Låt oss gå; vi bära en sjuk, som ej kan tala för sig sjelf.

Tize. Namnet?

Förste Bäraren. Jag vet icke, men det är ett fint, snyggt fruntimmer, som varit ute och förkylt sig. Hon har hela tiden haft feber.

Tize. Hvart har fruntimret tingat Er att ta vägen med sig?

Förste Bäraren. Hon har yrat och icke tingat oss; men portschäsen är tingad af en annan herr betjent.

Tize. En i polisärender?

Förste Bäraren. En hederlig karl; han gick litet afsides att söka en doktor, förstår jag, eller för annat smått. Se der kommer han.

Fritz (kommer). Hvarföre håller Ni med portschäsen? Fort till Hötorget, karlar.

Tize. Halt med portschäsen, säger jag; hvad är fruntimrets namn, och hvarför har hon sjuknat? Håll stilla, säger jag, ser du brickan?

Fritz. Nå herre min söta! — det är ju sjelfva Tiz?

Tize. Åh, se bror Fritz!

Fritz. Låt oss gå, Tize, jag har en fröken här, som jag hittat, hon är förskräckligt sjuk.

Engholm. Af adeln? det är misstänkt. Hon har väl förehaft en revolution?

Fritz. Det är icke att rätta sig efter; hon har varit högst tunnklädd ute i siden hela natten, och förstört sin helsa alldeles. Det är mer än bedröfligt.

Tize. Ute förledna natt? det är misstänkt.

Fritz. Tize, du har alltid varit en godhjertad menniska, låt mig passera.

Tize. Hvad kan hon då heta? har hon ingenting yttrat? Fritz får tiga, ty han är partisk; äfven främste Bäraren skall tiga, ty han har redan yttrat, att han vill gå vidare; han är således partisk. Men du, der bakefter, Portschäs-

schäsbärare N:o 2, hvad säger du? har fruntimret yttrat sig på något vis?

Andre Bäraren. Hon talade för sig sjelf litet. Hon försäkrade sig sjelf, att hon icke mördat någon, och icke ville mörda någon. Hon talade om salig Kungen —

Tize. Vet hut bärare, vill du hänga? Salig — vet du icke, att Hans Maj:t ännu lefver — är du också en bland dem kanske, som såge helst att Hans Kongl. Maj:t redan vore död och salig?

Andre Bäraren. Nej Gud bevare mig. Men jag sade, att jag tyckte fruntimret yrade om halshuggning och annat dråp.

Tize. Hvad? hon är misstänkt som bara sju tusan! Sväng om, marsch! Portschäsen går upp i polisen.

Fritz. Men, min allra bästa Tiz! —

Tize. Inga invändningar, man får icke yra om Hans Maj:t Konungen.

Fritz. För Guds skull, låt oss föra fröken till sin mor vid Hötorget. Friherrinnan skall ställa borgen. Du skall bli nöjd, Tize.

Tize. Friherrinnan får komma upp i polisen och se sin fröken der. Jag skall lära Adeln mucka, jag.

Fritz. Men min sötaste bror Tize, här är intet brott begånget, har icke ett fruntimmer rättighet att vara illamående?

Tize. Nej, säger jag, marsch med portschäsen.

Engholm. Jag fruktar ändå, att bror går litet för långt. Vi kunna ju följa med till Hötorget alla tre?

Tize. Tig Engholm, du begriper ingenting.

Fritz. Men i Herrans namn, jag frågar Er alla tre, gode herrar, får man icke efter svensk lag vara sjuk?

Tize. Det hör till Medicinal-lagfarenheten. Det begriper ingen af Er, och icke Fritz, marsch!

Fritz. Men min fröken har ej annat ondt gjort, än varit vansinnig på egen hand härute, och endast för egen räkning.

Tize. Marsch!

Fritz. Men var lagom vresig, Tiz — jag har också läst: besitta, om det finnes ett lagrum, som förbjuder yrsel —

Tize. Marsch, det vet du ej.

Fritz. Ja, då måste det stå i någon liten Embetskungörelse från Landshöfding eller Consistorium — men i sjelfva Lagen — nej min bror! Jag får yra, säger jag.

Tize. Nej, säger jag; om Kungadråp yrar

ingen vältänkande. Man får icke vara sjuk på det sättet.

Fritz. Kom litet afsides med mig, Tize, jag har ett ord att säga dig bakom portschäsen.

Tize (kommer åter fram). Ö hut Fritz! tiden är ej sådan. Bättre upp, om det skall ta.

SCEN V.

Hos General-Majoren Pechlin.

von E. Att vi få förhör på halsen, lider ingen tvifvel.

Pechlin. Var lugn, Canzliråd.

von E. Förbannade menniska, att skjuta så! Man borde aldrig hafva begagnat en person, som man ej fullkomligt kände talangerna hos.

Pechlin. Det bästa är, att han ej känner oss.

von E. Vi fastna nog ändå, herr General.

Pechlin. Hvilka äro ledamöterne i Regeringen?

von E. Fem. 1) Hans Kongl. Höghet *Hertig Carl*; 2) Hans Excellence, Riksdrotset, Hofrätts-Presidenten, Academie-Cantzleren, Riddaren och Commendeuren, herr Grefve *Carl Axel Wachtmeister.*

Pechlin. Ni Cantzlifolk äro fördjeflade i långa titulaturer. Nämn karlarne kort och godt.

von E. 3) Riksmarskalken grefve *Oxenstjerna*; 4) Kammarjunkaren baron *Taube*; och 5) Öfverste Kammarjunkaren baron *Armfelt*. Dessa sitta vid styret under Konungens sjukdom.

Pechlin. Och dör kungen, blir det än rasnare. Ty de hinna nu under tiden få klorna om tömmarna, och sedan så!

von E. Och hela detta sublima elände träffar oss blott för — jag kallar det en slump. Kungen dör, det är säkert: hade det då icke varit lika godt för honom att få dö straxt? Då hade ej vi varit förlorade.

Pechlin. Spring ej kring stolar och bord, Cantzliråd.

von E. Förhör! förhör! för Polisen! en man med ära och år!

Pechlin. Det vore väl tusan djeflar, om Ni ej kan stilla Er. Svara, Ni, som är skrifvarkarl, fordras ej egen bekännelse, eller två ojäfviga och *samtidiga* vittnen till fällande?

von E. Nå ja.

Pechlin. Har Cantzlirådet talat vid mera än en och en i sender?

von E. Nej — som jag hoppas

Pechlin. Har *jag*?

von E. Visst aldrig.

Pechlin. Manövern är då gifven." Neka bara. Ej så, att det låter för orimligt; medgif småsaker, men ingenting som graverar. Tala hit och dit. Rättens sak är, att reda och nysta upp rättvisans härfvor; hvems kan det då vara, att först intrassla dem, om icke parternas?

von E. Det är ett nöje att höra min General.

Pechlin. I synnerhet måste intrasslandet vara de anklagades sak.

von E. Men, om man skyller mig för oreda, mig, som är känd för hufvud och kunskaper?

Pechlin. För oreda? så mycket bättre; svara så här: Mine herrar i Polis eller Hofrätt! huru kan det vara annat än *oreda* i mina uppgifter, då det, som jag anklagas för, aldrig varit någonting, aldrig varit någon redig sak, aldrig varit någon plan, aldrig varit annat än lösa diskurser om hvarjehanda, åtskilliga personer emellan? sådant kan och måste väl vara oredigt och låta hit och dit? Förstår Ni manövern?

von E. Min General! — — Je vous rends milles graces; vous verrez.

SCEN VI.

Hötorget. Hos Friherrinnan M.*

Onkeln. Min goda syster, bjud till att hafva styrka, befall att ingen kommer in. Jag har papperen med mig.

Friherrinnan. Dörren är reglad; låt oss sätta oss.

Onkeln. Jag har ifrån Hofrätten och Polisen skaffat mig de tre papperen. Med hvilket önskar du att jag begynner?

Friherrinnan. Börja med Bjelke. Himmelens Gud, att Thure Bjelke skulle taga gift och omkomma så? Hvad ärna de göra med hans kropp? Fast jag behöfver ej fråga, han är ju *sjelfspilling*? baron Bjelke, som en annan.

Onkeln. Jag bör säga dig, att när hofpredikanten Lehnberg första gången, d. 24 Mars, inställde sig i Hofrätten för att höras öfver sitt sjukbesök hos baron Bjelke, och han i sin berättelse kom till en viss punkt, som lät så här: "Baronen frågade mig, om det icke vore en "prests ofelbara skyldighet att tiga med hvad ho-"nom anförtroddes? hvartill jag svarade *Ja*" — så hade Lehnberg afbrutit sig, och till Hofrätten hemställt, huruvida det äskades, att han, oaktadt den honom i Kyrkolagen ålagde tystnads-

skyldighet med hemliga bekännelser, borde omtala och yppa hvad baron Bjelke för honom såsom hemlig bekännelse tillkännagifvit?

Friherrinnan. Nej, naturligtvis icke.

Onkeln. Kongl. Hofrätten bekom häröfver stridiga tänkesätt, och det skreds till votering.

Friherrinnan. Votera, om en prest skall lyda sitt samvete! Nå det betyder just ingenting. Den, som har hört Magnus Lehnberg predika i Kungsholmen, vet hvad man har att vänta här. Hade han icke redan tillsagt Bjelke *Ja* på frågan om en prests skyldighet i detta ömma fall? och endast i följd af det svaret, synes mig Thure hafva talat. Kunde frågan nånsin göras osäker sedan, så hade Lehnherg aldrig svarat Ja förut. Men förlåt, att jag hindrar dig min bror; det är med en slags andelig vällust jag tänker på en stor man, sådan som Lehnberg, och väntar höra hans uppförande.

Onkeln. Assessor Levin gaf sin röst först, och ansåg sig ej kunna åläggga hofpredikanten Lehnberg att uppgifva baron Bjelkes bekännelse vidare m. m.

Friherrinnan. Förträffligt. Levin bör bli President en gång, och han blir det! min känsla säger mig så.

Onkeln. Hofrättens pluralitet hade en annan

tanke, min syster; och det beslöts, att Lehnberg skulle yppa saken. Han afträdde, och återkom den 26 Mars. Nu medförde han sitt yttrande till Hofrätten skriftligen författadt. Jag har skaffat mig en afskrift deraf. Se här —

Friherrinnan. Ach läs högt; det är en vällust att höra Lehnbergs rena sköna stil, välljudande utan prunk, klar utan fadaise.

Onkeln. Yttrandet är ej utan innehåll, till och med ett pikant innehåll. — Thure Bjelke hade redan den 22 Mars varit uppkallad till Öfverståthållar-Embetet i Polisärender att förhöras, emedan Polismästaren förut, jag vet ej huru, fått misstanke på honom, och äfven sjelf besökt honom. Men i stället att komma upp i polisen, hade Bjelke samma dag intagit gift, och sände efter prest, för att erhålla Nattvarden före sin död. Kyrkoherden i Kungsholmen, Magnus Lehnberg, var denne af baronen efterskickade prest, och hans yttrande om besöket går i följande ordalag: "Den 22 innevarande Martii kl. emellan "Nio och Tio f. m. blef jag genom en man, som "sade sig vara betjent vid Rådhusrätten här i "staden, anmodad att besöka friherre Thure Bjel-"ke, för att meddela honom Herrans heliga Natt-"vard. Den utskickade berättade, det baronen "vore illa sjuk och önskat jag ville snart komma.

"Jag lofvade gjöra det, sedan jag af budet fått "veta hvar baronen bodde. Klockan emellan "Ellofva och Tolf samma förmiddag inställde jag "mig uti friherre Bjelkes rum, där jag fann ho- "nom liggande på sängen, sjuk, men efter utseen- "de, med drägeliga plågor. Uppå vanliga frågor, "dem jag i början framstälde, hvaruti sjukdom- "men bestod, huru länge den varat och hvilken "Läkare nyttjades, svarade baronen att det var "inflammation, att han varit sjuk två à tre da- "gar, att han velat vara sin egen Medicus och "tagit in Cremor Tartari med vatten. Då jag, vid "detta sista uttryck, anmärkte, att det tycktes "vara att nog legert handtera en inflammation, "och att baronen borde försöka hvad en skicke- "lig läkare kunde uträtta, invände han att alt "sådant försök numera skulle komma för sent; "och frågade deruppå om icke Prästerne voro för- "bundne att tiga med saker, som dem förtroddes, "det jag bejakade."

Friherrinnan. Ja, just der äro vi nu.

Onkeln. "Friherre Bjelke berättade då, det "han, med en hop andra, varit i anläggningen "att (som hans ord föllo) befria landet från den "här mannen, som styr så besynnerligt (eller nå- "got dylikt uttryck). Anläggningen, fortfor han, "hade misslyckats: han hade därföre tagit in —"

Friherrinnan. Men förlåt mig, min bror, jag tycker det låter som Lehnberg yppar, nu? hur kan han yttra för Hofrätten sådant der, sedan han bejakat baronens fråga om tystlåtenhet?

Onkeln. Jo, Magnus Lehnberg yttrar *sådant der*, derföre, att detta är hans Yttrande — och hvilket jag ber dig nu, att jag oafbrutet får uppläsa till sluts. " . . . misslyckats; han hade där-"före tagit in förgift, af förtviflan, sade han, ic-"ke för sig, men för saken, samt af fruktan, att, "då han blef arresterad, hvilket troligen kunde "hända, genom torturer tvingas till upptäckter, "som, utan att gagna någon, skulle göra flere "personer olyckliga. Vid närmare eftersinnande, "erindrar jag mig äfven ett yttrande af Baronen, "som skulle farhågan, det hans efterlefvande kun-"de förlora egendomen, —"

Friherrinnan. Ekhof?

Onkeln (fortsätter) "hafva medverkat til "hans beslut att förkorta sina dagar. Vid mit "rop af häpnad och bestörtning, huru han kun-"nat utan fasa tänka på, och ännu mer ingå uti "en så afskyvärd anläggning, och välja ett så "förtvifladt dödssätt, yttrade sig Baronen, att "hans afsigt icke varit elak, att kärleken till fri-"het fört honom till det förra, och att han af "nödvändighet valt det senare. Jag frågade då,

"i hvad afsigt Baronen låtit kalla mig, och hvad "han trodde, jag skulle, å Embetes vägnar, kun- "na uträtta i en så ryslig ställning? hvarpå han "svarade, att han velat lätta sitt samvete, och "att jag skulle meddela honom Herrans Nattvard, "om jag trodde mig kunna göra det. Jag före- "höll honom härvid, att samvetet förgäfves lät- "tas genom en half bekännelse: Att Gud allenast "kan förlåta synden, och Prästen endast försäkra "om syndaförlåtelse, uppå tydliga teckn af ett "rätt botfärdigt hjerta: att man, som orden föllo, "bör bära sanningen för sig, då man vill nalkas "Gud, och söka hans barmhertighet. Jag up- "muntrade honom därföre, att ej allenast hjerte- "ligen känna och ångra sin grufveliga missgjer- "ning, utan äfven, till bevis af uprigtig förbätt- "ring, uptäcka sammanhanget, så mycket mer, "som man befarade, det ännu många dålda ska- "deliga verkningar kunde återstå af den gjorde "anläggningen. Friherre Bjelke svarade, att om "han, genom sin delagtighet i denna anläggning, "felat, önskade han Gud ville förlåta honom det, "såsom sina andra fel. Innerligen bedröfvad, att "hos honom röja så liten fasa för ett brott af så "svår beskaffenhet, sökte jag genom ytterligare "föreställningar föra honom till en lifligare er- "känsla. Jag visade därföre, att, enligt vår Chri-

"steliga Lära, den han, på tilfrågan, sade sig "utan undantag bekänna, är, näst Gud, ingen "ting heligare för ett människjo samfund, än dess "öfverhet, och i följd däraf ingen missgjerning "gröfre, än att, på hvad sätt som hälst, föra våld "på en så dyr Person. Baronen anmärkte här-"vid, att han ej varit den, som skulle verkställa "gjerningen; och att, för öfrigt Religionen bjuder "frihet; Hvilket åter gaf mig anledning att näm-"na, hvad art af frihet Christendomen yrkar. Ba-"ronen uprepade sit förra yttrande, att om det "vore ett fel, en villfarelse, så ångrade han det, "*som et annat fel.* Jag förestälde, att ännu "kunde han visa någon välvilja för det samfund, "han så ömt sårat, och få hugna sig af den nåd, "som möter en verkelig botfärdighet, om han, "så vidt hos honom stod, uppenbarade hvad ondt "af deras företagna tilställning möjeligen vore att "befara, samt huru det borde motas."

Friherrinnan. Han börjar vilja locka ut . .

Onkeln. "Häruppå svarade Baronen, att han "icke såg några vidare följder för Staten af den "gjorde anläggningen möjeliga, att de uti saken "delagtige voro desarmerade, sedan det i ögon-"blicket misslyckats, samt att han trodde sig kun-"na försäkra detta på sitt samvete. Jag erinrade, "att Baronen, som låg här eländig, och utan för-

"måga att vidare verka, ej kunde veta hvad någon medbrottslig, som ännu, til äfventyrs, ägde "ledighet och styrka, torde företaga och fullfölja "planen: att han därföre borde ömma för sit "olyckliga fosterland, och, til prof af sit hjertas "förändring, genom hela sanningens uptäckande, "at varna mot de återstående eländen, til hvilka "hans brott kunde hafva gifvit anledning. Baronen uprepade innehållet af sit förra svar, med "tilläggning, att jag ej borde begära, det han skulle "vara gemen —"

Friherrinnan. Hur underligt? Hvad fordrar en Lehnberg? hvad nekar en Bjelke?

Onkeln (läser) . . "vara gemen. Då jag högst "bad, at Gud måtte förbarma sig öfver hans själ, "instämde Baronen i denna önskan —"

Friherrinnan. De kommo då öfverens i något likväl.

Onkeln. Nej min syster, du har orätt i dina infall, och du gör vår Lehnberg orätt. Låt mig läsa obehindradt. "I öfrigt syntes mina böner "och föreställningar af alt hvad Religionen har "mäst väckande och bevekeligt, ej kunna ändra "Baronens tankar och sinnes beskaffenhet. Baronen yrkade ej at blifva hugnad med den Heliga "Nattvarden, utom den enda gången i början af "vårt samtal. Gud ser människjosjälens innerliga

"rörelser, och jag dristar ej bestämma hvad Hans "eviga barmhertighet kan i hemlighet verka till "en syndares frälsning; men han ser äfven, at "det är sant, at, enligt de grunder oss äro gifne "at döma efter, mit mänskliga öga saknade hos "denne medchristen det, som kunde gifva mig "mod, at, äfven med den bästa önskan, våga "försäkra honom om delagtighet i den nåd, hvar-"på Sacramentet är en pant och ett insegel —"

Friherrinnan. Nu tycker jag, jag känner igen min Lehnberg? hvilken stil? hvilken musik i orden? hvilken rytm —

Onkeln. . . "hvarpå Sacramentet är en pant "och ett insegel. I den häftigaste strid imellan "mitt hjertas begär at kunna glädja en döende "människja, och känslan af den lag jag borde föl-"ja i min förrättning, suckade jag villrådig och "bäfvande til min och alla människjors Saliggö-"rare om styrka at göra det rätt var. Mit "samvete tillät mig ej at, innan jag märkte "bättre rörelser hos den ifrågavarande personen —"

Friherrinnan. Ifrågavarande personen? Åh, han kunde väl kalla honom baron Bjelke, tycker jag.

Onkeln. . . "meddela honom Sacramentet. "Jag tyckte mig ej röja en nådehungrande själ, "utan en människja, som med naturlig sinnes-

"styrka öfverlemnar sig åt sitt öde, utan säker "känsla af brottsligheten af sin gjerning. I hopp "at hans lif kunde förlängas, hvartil jag tyckte "naturen, genom sina frivilliga verkningar gaf an- "ledning . ."

Friherrinnan. Pf!

Onkeln. . . "gaf anledning; erböd jag mig "at skaffa läkare, det Baronen efter några vän- "ningar, tycktes bifalla; Hvarföre jag utgick. — "Mit förhållande, i öfrigt uti denna brydsamma "belägenhet, är inför Kongl. Regeringen i under- "dånighet ådagal —"

Friherrinnan. Såå?

Onkeln. . . "ådagalagt. — Inför Herr Lag- "mannen Liljensparre hörde jag honom icke er- "känna hvad han för mig enskildt uptäckt —"

Friherrinnan. Ty Liljensparre hade ej förut gifvit honom något Ja-ord.

Onkeln. . . "äfvensom han icke eller för mig, "i andras närvaro kunde förmås, at uptäcka sin "delagtighet i brottet. Efter alt hvad jag kunde "utröna, ägde Baronen i det längsta, sin fulla "sansning. *Magnus Lehnberg.*"

Friherrinnan. Är det slut?

Onkeln. Ja.

Friherrinnan. Nå det var särdeles? inga medbrottslige upptäcktes af Bjelke? Således fick

Hofrätten endast veta hvad den redan viste? Utom det förut obekanta, att Lehnberg är en man, som på befallning kan yppa, hvad han lof —

Onkeln. Min syster, du gör kyrkoherden Lehnberg mycket orätt. Om undersåtare finge sammangadda sig, men lätta sina samveten genom bikt för ett Presterskap, som hade rätt att hålla alla upptäckter i hemligt förvar hos sig, hvad skulle det blifva af Styrelsen? huru skulle en Regering kunna bära sig och ens ega rum? Så mycket än Thure Bjelkes minne sorgligt spökar för min själ, måste jag erkänna, att Lehnberg efter min tanke handlat rätt.

Friherrinnan. Min känsla säger mig, att jag ej vidare går i Kungsholmen att höra hans predikningar.

Onkeln. Men min känsla säger mig, att han en gång blir Biskop.

Friherrinnan. Vi skola ej strida, min bror, om det som står i Guds hand och i framtidens spegel. Barn och barnbarn har man ej ännu sett. Lägg det arket å sido; hvad har du på ditt andra papper?

Onkeln. Ankarström. Hans egenhändigt uppsatta bekännelse.

Friherrinnan. Min bror! har Ankarström kunnat förmås att yppa medbrottslige?

Onkeln. Han var envis och teg med alla utom med sig. Men när han under Polisförhören erfor, att Liljensparre redan på annan väg uppspanat grefvarne Horn och Ribbing, så nekade han ej längre om dem. I följande ord har han sjelf tecknat sin historia.

Friherrinnan Jag ser i detta ögonblick hans bistra anletsdrag framför mig!

Onkeln. Jag har varit ganska angelägen att få afskriften trogen i det yttersta, äfven i stafsätt och interpunktion. Ej blott skrifart och stil, men också dessa småsaker äro för menniskans karakteristik af betydenhet.

Friherrinnan. Min bror, om det är slurfvigt och ovuligt uppsatt, så döm dock ej för hårdt derom. Han har ej älskat musik, som du, har ingen ypperlig handstil, som du —

Onkeln. Du misstar dig; jag menar ingenting annat härmed, än att jag blott anmärker naturens underbara hållning i sina teckningar. Det är märkvärdigt att se, hur hon målar sina karakterer troget äfven i det allraminsta.

Friherrinnan. Nå, Gud skall veta, aldrig har jag älskat Ankarström.

Onkeln. Råa, ovårdsamma meningar; illa stafvade ord. Sådana voro ock hans tankar och handlingar.

Friherrinnan. Fattiga hustru.

Onkeln. Ankarströms bekännelse skall sedan produceras i Hofrätten; hittills har den förevarit i Polisförhören den 19, 20 och 21 Mars. Det har lyckats mig att få en afskrift deraf in extenso, utom af början. Ankarström skall i ingressen hafva uppgifvit sin hufvudorsak till gerningen vara den tanke han hyst om Konungens karakter, och hvilken han der tecknar med så högst mörka färger, att det icke en gång får allmängöras. Sedan säger han: ”Förleden höstas, närmare Julen, blef ”jag känd med Grefve ***Horn*** på ***Hufvudstad*** till ”dess stora olycka och mitt hjertas förstörande ”samt eviga samvetsagg, at jag varit ordsaken till ”et så vördnadsvärdt Herrskaps förstörelse och ”olycka; Herren den Store Alsmägtige Guden be- ”vare dem, samt upväcke medlidande hos de Re- ”gerande, 'det de snart måtte blifva frie och åter ”lyckelige. Jag sade, at jag i höstas blifvit känd ”med Grefve ***Horn*** då jag några gångor kom at ”tala om Regeringen, sade jag: Det är olyckligt, ”at en intet kan slippa Konungen, svartes mig: ,’Det är intet värdt att tänka derpå, ty encore ”gjöres intet, — det vore underligt — Jag gjört, ”bara tillfälle kan fås. — Han förundrade sig öf- ”ver mig, men kan ej minnas dess utlåtelse. — ”Taltes ej mycket vid, ty hade altid brottom. —

"Det mästa jag talte med Grefven var om min "Gottlands-sak, annars om landthushållningen, "ty tänkte jag ej något med den utlåtelsen då, "utan efter Juhl först, tog fullt alfvar med den-"na olyckliga tanka. — Efter Nyåret bad Gref-"ven mig till middan på *Hufvudsta* som var en "Söndag. Jag kom, och råkte där Grefve *Rib-"bing*, med hvilken jag då först blef känd — "Kom då at tala om de olyckeliga tiderne och "tillkommande Riksdag, föll jag dem i talet och "sade; Utan at blifva af med GUSTAF den Tred-"je, hjelps intet; Då axlade Grefve *Ribbing* sig, "sade, Gud vet när det skjer. — Om tilfälle gafs, "gjorde jag det, sade jag, då Grefve *Horn* sade: "du må tro, det är en baddare, pekte på mig, "då Grefve Ribbing skrattade med en föragtelig "*mine*, men sade intet. — Frågte jag, hvar skall "man få tillfälle bara, att kunna gjörat? — *Haga*, "där är vakt, så at många skall vara där, ser "svårt ut; På *Operan* vet jag ej, om intet man "kunde få *logen* näst Konungen. — Nej, svarte "en af Grefvarne, det är *Ministrar*, som har "dem. — Är det intet tilfälle, sade en af oss, "när Konungen går ifrån sin stora loge i den "lilla? Jo, det är det, men kan ej veta eller min-"nas, hvem som sade detta, eller om mera sades,

men

"men som jag tyks påminna mig, kom Grefvin-
"nan ut, då samtalet uphörde, endast en annan
"stund som hastigast kom öfverens, att råkas hos
"mig en viss tima dagen derpå eller par dagar
"derefter. — Vi råktes den utsatte stunden hos
"mig. Det är intet bra Pistoler jag har, om jag
"kunde få köpa bättre. — Jag har bra Pistoler
"sade Grefve Horn. — Låt mig få dem sade jag.
"— Mins ej, huru Grefven svarte — Sen sade jag,
"om en *loge* kunde fås på *seconden*, skulle vi gå
"dit, och jag passa på när Kungen går ur sin ena
"*loge* i den andra, i gången skjutan; Men jag
"märkte att de intet hade någon rätt hog, utan
"sade alt ja. — Grefve ***Horn*** som skulle ändå åt
"Stan, bad jag höra efter *loge*, samt gje mig svar
"om eftermiddagen hos sina Svägerskor, och un-
"der vägen svara Grefve Ribbing, det lär varit
"dan efter vi råktes på ***Hufvesta***, ty var ***Opera***
"den dag de var hos mig. — Straxt på eftermid-
"dagen råkte jag Grefve Horn hos dess Sväger-
"skor, med underrättelse, at han fått billet för
"sig och en til utaf Baron ***Hjerta***, ty han tagit
"en loge på den ran. — Grefve ***Ribbing*** skulle
"gå på Partern, hade Grefvarne kommit öfverens
"om, då de var borta. — Jag laddade min Pistol
"sedan, när klockan blef sex gjeck ner till Gr.

"*Horn* hos dess Svägerskor, och geck straxt, men "uträttade dock intet, ty Kungen var hela qväln "i stora *logen.* — Geck hem rätt trött, ty kosta"de på — mins ej hvar Grefven tog vägen. — "Han tycktes mig rätt glader öfver at det intet "blef utaf. — Jag mins ej hvar eller när vi råk"tes sedan, men jag sade, at där duger intet, jag "skall gå på *Dramatiska* Paterrn, sade jag åt Gref"ve *Ribbing*, och försöka om där är möjeligt, var "allena men dugde intet, hvilket jag sade dan "efter på gatan åt Grefve *Ribbing*; *Masquerade* "blir det bästa sade jag. Emot all förmodan blef "anslag til *Masquerad*, Torsdan för Riksdans bör"jan," då jag sökte Grefve Ribbing genast, sade "honom at det blir *Masquerade*, det andra skall "skje i qväll. — Får si om det skjer sade Gref"ven, haf alt i ordning, men jag vill ej vetat, så "at i fall jag blir fast, jag intet känner något. — "Grefven går väl dit? det gjör jag svartes. — Jag "gick allena, men fant ej Grefven, ej eller fant "jag tillfälle, ty var ej mycket folk. — Jag gjeck "missnögd derifrån, dels för at ingen ville hjelpa "til, dels öfver at den olyckeliga gjärningen ej "skjedde, efter jag låfvat vist at skje skulle. — "Dagarne för denna *Masquerade* bad jag Grefve "*Horn* komma til *Gefle*, men var omöjeligt för"måen dertil, det svartes, är intet värdt, ty *en-*

"*core* uträttas aldrig något, men *masquerads*-dan "var han ej i Stan, och sen råktes intet förr "än efter Riksdan. — For til *Gefle*, ej i annan "afsigt än at vara med och si huru där skulle gå "til, ty togs sådane hårda steg dertil, så at jag "tänkte, skall våld skje, skall jag göra hvad jag "kan at försvara oss; Råkte Grefve *Ribbing* där, "men tänkte ej på något i början. — Sen fann "jag et tilfälle, at passa på, då han middagsstund "var ute och gjeck, hvilket jag berättade Grefve "*Ribbing*. — Svarte, det är väl bra, var bara "försigtig, eller huru det föll sig, kan ej noga "minnas det; Men Kungen var ej mycket ute mot "slutet, utan red, då intet kunde skje. — Under "hela denna tiden föll flere gånger mig i tankar-"ne: Är detta bra, är det icke synd. — Nej! det "är din pligt och skyldighet, at älska din nästa "som dig sjelf; Om jag vore förföljd, önskade jag "at andra hjelpte mig, således bör jag hjelpa dem, "så snart det ej görs för egennytta, förföljelse "eller illska, då gjorde jag illa. Det är ock min "endaste tröst jag äger uti all min högst olycke-"liga ställning, som med den Store Gudens Nådi-"ga hjelp, blifver snart uti en högst lyckelig ställ-"ning förändrad. — Kom hem från *Gefle* Lördan, "råkte Grefvarne intet på flere dar. Då jag råkte

"Grefve Horn, tackade han för mina bref, sade "jag, Grefven hade rätt, *encore* gjörs intet. — "Det är det jag altid säger, svarte Grefven; Så "gick jag bort, ty detta samtal var på gatan. — "Första Fredan efter Riksdan blef anslag til *Ma-"squerade*; Geck up til Grefve Ribbing; jag går "på *Masqueraden* i qväll för att skjuta Kungen; "svartes; Jag skall ock gå dit, men det blir nog "intet utaf. — Jo det gjör det, om Kungen bara "kommer dit. — Straxt jag kom från Riksdan, "tog jag åter de pistoler som var hos Smeden för "at lagas medan jag var i *Gefle*; Hade haft sön-"der stocken på den ena innan jag for till Riks-"dan; Jag fick dem af Grefve *Horn* en vecka eller "mer, förr än jag for till *Gefle*, hvilka Grefven "hade med sig en dag från landet. Försök dem, "de tror jag är bra, sades, om jag mins rätt; "Laddade dem med kulor och hagel; Geck alle-"na på *Masqueraden*, ty ingen visste det, utom "Grefve *Ribbing*, tog båda med mig; råkte intet "*Ribbingen*, samt såg ingen möjelighet, at då gö-"rat, utan geck missnögd hem, råkte Grefvarne "ej på länge. — Dagen för Fredagen, då *Masque-"raden* ej blef för köldens skull om jag mins rätt, "kom Grefve Ribbing til mig, sade, i morgon blir "*Masquerade*; Å! vasserra svarte jag, då skall visst "skje, det må vara mycket eller litet folk där; —

"Vi råks där sade Ribbingen, men blef ingen utaf, "utan jag kratsade ut skotten ur pistolerne; råkte "Grefve *Ribbing* sedan på gatan en dag, sade han; "Nå, det blef ingen Masquerad; Nej sade jag, det "tör ingen mer bli af det är så nära på Fastan, "fast Fastan den bryr han sig ej om, bara han "intet far bort, nemligen Konungen. — Torsdan "för den olyckeliga Masqueraden, geck jag ut til "*Hufvudsta*, men råkte Grefve *Ribbing* på mor-"gon ute på gatan; sade, jag far till *Hufvudsta* "til middan. — Hälsa ut, jag kommer klockan "fyra dit. — det är bra, sade jag, så får vi ta-"las vid om *Masqueraden* i morgon; ja, svartes; "skiljdes åt, for ut; Sade Grefve *Horn*, i mor-"gon blir *Masquerade*, och klockan fyra kommer "*Ribbingen*; det är bra var svaret; Talte intet "vidare, ty Grefven hade brott om. Straxt efter "kom Grefve V. Dona från Drottningholm; blef "intet tilfälle där, at talas vid, utan kom öfver-"ens at råkes dan derpå hos Grefve *Ribbing* kloc-"kan fyra och alla vara på *Masqueraden*; Dock "var aftalet med Grefve *Horn*, at jag skulle taga "*Domino* och *Masque* åt honom. — Fredan råk-"tes hos *Ribbingen* den utsatte tiden, kom visst "ens om at råkas der. *Ribbingen* sade huru han "skulle vara klädd på *Masqueraden*, för at kän-"nan där; Då fick jag höra af Grefve *Ribbing*,

"at *Liljehorn* är färdig samt at *Artilleriet* och "Enke-Drottningens kunde han lita på. — Då "fick jag höra sägas, at *Armfelt*, *Taub* och *Sin*-"*clair* skulle *arresteras*, och Kron-Printsen på "Thron; Jag gick ur det rummet blott för at "intet höra vidare, ty jag ville aldrig höra något; "— Geck dän — i trapporne sade Grefve *Horn* "huru dags han skulle komma til mig. — Kloc-"kan sex filade jag hulling på en stor slagtar-knif "samt vättjade honom och svärtade skaftet. Klåc-"kan tio kom Grefve *Horn* til mig med en sa-"bel, lade den där och gick ut. — Då geck jag "til Bireaun och laddade pistolerne, samt lackade "svart taft på den tillagade knifven, hvilken jag "köpt vid Riddarhus-torget uti en Knifbod tio *à* "tolf dar förut til den ändan. — Grefve *Horn* "kom åter: och vi klädde på oss, geck half til "tolf til *Masquerade*-salen. — När vi kom, såg "jag straxt den olyckeliga Konungen i sin lilla "*loge* med *Essen* derjemte, då straxt efter kom "*Ribbingen*; Jag kände honom och Grefve *Horn* "talte med honom genast; Straxt efter kom Ko-"nungen *Masquerad* med hvit *Masque* utan skägg "och svart *Domino*; Geck et hvar om saln som "hastigast och up i *Foyern*. — Jag och *Horn* "efter, väntade vid *Coulissen* ejemter dem som "dansade. — När Konungen utkom, geck han

"vänster om mig; Så makade jag mig bakom ho-"nom, under det Konungen geck ner åt salen "samt skjöt af det fördömda skottet, släpte genast "pistolen, förundrad öfver att ej falla; ville sticka "med knifven, men bestört släpte den, geck fram "om Kungen, ropte: eln är lös, ville gå ut, men "slapp ej, trodde at ransakning skulle skje, släpte "den andra pistolen ofvanför vid trapporne. — "Ingen af Grefvarne ville tala med mig sedan."

J. J. Ankarström.

Friherrinnan. Ingen af grefvarne ville tala med honom sedan — Nenej Ankarström.

Onkeln. Horns och Ribbings bekännelser har jag också hört. De tillstå allt, betyga sin stora sorg öfver företaget och begripa icke sjelfve, huru de med sina vackra och religiösa grundsattser kunnat komma derhän. Liljehorn framställer sig sjelf som ett exempel på lifvets "contradictioner emellan grundsattser och utöfning, och såsom ett bevis på den inconsequence, hvilken är detta tidehvarfs hufvudsakliga fel."

Friherrinnan. Så välkända, så älskvärda, så unga! Horn kan ej vara öfver 29 år, Ribbing 27. Skall Ribbings vackra hufvud falla? Besannar det sig, att Liljehorn haft en listig och falsk afsigt med sin biljett?

Onkeln. Det tillstår han icke. Han tillskrifver den en skrämsel, ett vacklande, som gjorde, att han, när katastrofen nalkades, tvangs att varna Konungen. Ryktet om den hemlighetsfulla lockande personen vet man ej, om det är annat än en fabel.

Friherrinnan. Min bror, lägg det Ankarströmska dokumentet der, jag skall gömma detta sorgliga papper. Hvad har du på ditt tredje ark?

Onkeln. Listan, som du önskat, på alla dem, som man ännu vet vara mer eller mindre inveckade i saken. Den låter så här:

Jakob Johan Ankarström, afskedad Capitaine.

Carl Pontus Liljehorn, Öfverstlöjtnant och Riddare, Major vid Kongl. Lifgardiet.

Grefve *Claes Fredrikson Horn*, Kammarjunkare, Major.

Grefve *Adolf Ludvig Ribbing*, Capitaine.

Friherre *Thure Stensson Bjelke.*

Johan Alegren, Rådman.

Gerh. F. Enhörning, Cancellist och Notarie.

Jakob von Engeström.

Johan von Engeström, Secreterare i Cantzliet.

Friherre *Carl Fredr. Pechlin*, GeneralMajor och Riddare (af hvilken, jemte sine vänner, man ej varit i stånd att få annat än trassliga och indirekta svar ännu).

Baron *C. F. Ehrensvärd*, Lieutenant.
Baron *Thure Funck*, Lieutenant.
Anders Nordell, Häradshöfding.
Ingemund Liljestråle, Copist i Cantzliet . . .
Ett glas vatten — hemta dig, min syster!

Friherrinnan. Åh, det är förfärligt, att på denna lista höra namn, som — Sluta, min bror, lägg papperet till de andra. Jag tror du har ännu mer?

Onkeln. Sluteligen åtminstone *ett* glädjefullt dokument: tillåtelse, att få behålla den olyckliga Adolfine hemma hos dig sjelf.

Friherrinnan. Store Gud, skulle det behöfvas?

Onkeln. Tillåtelsen var icke lätt att utverka. De nöjde sig ej med att hon yrar, ty sådant kan vara en ofrivillig bekännelse om hvad man i vakna tillståndet vet med sig, påstods det. Jag måste producera läkarebetyget om *rubbade sinnen.*

Friherrinan. Gud — jag har alltid bäfvat för detta genom en half lögn, eller nödlögn, åstadkomna Betyg, min bror. Tänk, om denna Osanning en dag förvandlar sig till Verklighet, för att straffa oss för det vi brukade osanningen?

SCEN VII.

Stockholms slott. Konungens sängkammare.

Hertig Carl. Öfver sextio personer.

Konungen. Olyckliga nit, som rättegångsformerna fordra. Mera än mina egna plågor, smärtar mig åtanken på det straff, som de brottslige förestår. Kom närmare min säng och förnim min önskan, må ingen lida för min skull, *ingen.*

Hertig Carl. Ers Maj:t, lagen kräfver blod för blod.

Konungen. Jag vill ej hafva ovänner till resesällskap och följeslagare på en så lång och äfventyrlig färd. Jag är menniska, min broder, och måtte såsom rätte Sakegaren få förlåta hvad emot mig brutet är.

Hertig Carl. Folket ropar högt.

Konungen. Så vet då, Carl af Södermanländ! intill min sista stund är jag Konung — som Konung har jag rättighet att göra nåd, den rätt mig ingen i Sverige kan betaga — *Jag benådar.*

Hertig Carl. Höga kungliga sinne!

Konungen. Och om lagen nödigt fordrar blod för blod, så må *han*, den olycklige, ensam dö — *ingen mer.* Vid din furstliga ära, Carl, det är mitt sista ord! gif mig din hand derpå.

SCEN VIII.

På en Promenad.

Friherrinnan. Så är Han då . . . död!

Onkeln. Och begrafven.

Friherrinnan. Aldrig har jag bivistat en begrafningshögtidlighet med så underbara känslor. Svenska folket begråter sin dyre, älskade konung; jag gret på en gång öfver honom och öfver dem, som jag kände . . sakre till hans död . . och till döden! Gustaf III — man säger, att han talade ett utländskt språk ledigare än sitt eget, och sitt modersmål ej utan en liten pretiös stelhet — o fläckar i solen! Gustaf III lefde i folkets själ, och han hörer till dem, som ej skall glömmas, "fast han är från ögonen kommen," såsom Skriften säger.

Onkeln. Gudalike Kraus! jag har hört en begrafningsmusik, som blott hade ett enda fel: den var så skön, att jag för dess skull, och så länge den ljöd, ej tänkte på begrafningen sjelf, och ej på Honom, som begrofs. Förlåt mig för det, min Konungs skugga! Du har sjelf skaffat oss Kraus, — nu ser du följden.

Friherrinnan. Min bror, jag dröjer ej mer i Stockholm, jag har redan skrifvit till Stafsjö efter hästar.

Onkeln. Gudalika konst — en Fuga är hvad som bemäktigar sig min hela varelses kraft att rent och oskyldigt kunna njuta. En sådan fuga, som Kraus nu låtit höra, är själens flygt till obekanta länder, och ändå känner man sig förnuftig derunder. Det är ej blott känslans vaga rörelser, det är ett strängt och klart, ja ett bundet vetande deruti.

Friherrinnan. Jag behöfver, att du hjelper mig med en liten affär, min bror. Skaffa mig en betjent för resan.

Onkeln. Tror du, att flickorna nu kunna uthärda åkningen, så tillstyrker jag visst, att du lemnar Stockholm, ju förr dess hellre.

Friherrinnan. Den gode öfverstlöjtnant W* har haft besvär nog för oss. Mina stackars flickor blifva ej bättre; hvad är det värdt att jag dröjer? men min bror, följ mig till Stafsjö; jag behöfver ett råd, en hjelp, en tröstare.

SCEN IX.

Lilla huset i Bellevue hage.

Clara. De hafva varit här en gång, men gingo bort efter du ej var i kammaren. Ah —

jag har sett polisens värsta, fulaste betjent! de komma snart åter.

Tintomara. Var ej så sjuk — kanske om du dricker litet —

Clara. Jag har druckit! o mitt barn!

Tintomara. Jag vill kyssa din hand.

Clara. Om du viste hvad jag har gjort! Innan min säkra död kommer, o Gud, skall jag våga yppa mitt förskräckliga brott? Du vet ej . . mitt barn . .

Tintomara. Får jag sjunga eller spela, så blir du bättre?

Clara. O mitt barn! Du är ej . . christen!

Tintomara. Ach, var glad.

Clara. Store, himmelske Gud! jag har försummat — försummat — du har intet namn på jorden — intet namn hos Honom i himmelen. Du är icke menniska — du är ett oskäligt, ett oskäligt — jag kan icke säga ut det! o mitt barn, mitt vackra ljufva, mitt oskyldiga barn.

Tintomara. Gråt icke så.

Clara. Du är icke . . döpt!

Tintomara. Sörj icke för mig, jag är frisk och stor; jag är sjutton år.

Clara. Döpelsens heliga — heliga — huru heter det? — Scen, nej Akt; så är det. Jag arma, jag mins ingenting mer. — Det var så mun-

tert på den der tiden, icke tänkte jag då på denna stund. Store Gud, du lätta sinne! Och så voro alla mina vänner och bekanta bara skratt, skämt och löje. Himmelens Herre, så gick det dag ifrån dag, vecka ifrån vecka, och du är förlorad.

Tintomara. Var icke så rädd om mig.

Clara. Fins det ingen hjelp? straffa mig! mig! mig! Se på detta blomster, min Herre — jag vill ej högmodas och säga, hon är en stor, skön ros; hon är allenast en liten ört, ett litet blad vid strand, utan namn. Herre min Gud, hon rår icke för, att hon icke finnes uti de Christnas samfund! låter du ej henne gå förlorad?

Tintomara. Hvarför säger du så?

Clara. Det var så muntert den tiden, jag blygdes ej för det att du fans, kring din vagga log jag och alla mina bekanta, och äfven din far. De skrattade och sade: "hvad behöfs Döpelse för ett barn, som har en Munk till far?" Jag vande mig så vid detta grymma skämt — nu först känner jag skämtet, hur hemskt, hur rysligt! Men det vigtiga uppsköts månad efter månad, det nödvändiga glömdes och vardt icke af. När du växte till, var du min glädje och heder; din uppfostran blef att springa i den nybyggda theaterns alla gångar, trappor och rum. Behagligare, mer ljuf

bild fans ej än du i verlden, leende gåfvo vi dig ett nytt namn efter hvarje ny pies, ny ballett, ny roman; det ena namnet efter det andra har du burit, väl tjugu har du haft. Men aldrig, aldrig det ena, enda nödvändiga: aldrig nånsin ett christnadt namn.

Tintomara. Jag gråter, om du gråter så djupt ur bröstet.

Clara. Skall jag ej gråta? o qval under hjertat! Du är förlorad — de komma! de komma!

Tintomara. Ännu hörs ingenting.

Clara. Fly mitt barn, jag dör, dör säkert och snart. Fråga ej mer efter mig, men fly, fly hastigt och långt. Förkläd dig och skynda innan de komma, tag Manuels urväxta kläder derinne, som han fick hem ifrån Assistansen; tag hans korta rock, hans vest — knäpp väl igen vesten öfver bröstet! klypp dina lockar kortare, tag hans hatt —

Tintomara. Klarinetten tar jag också.

Clara. Jag förgås! lindra mina plågor! mina grymma plågor! Men, det är godt — jag får ändå dö hemma uti min säng, utan spektakel — utan spektakel! store Gud vare lof för det.

Tintomara. Vrid dig ej så, ditt bröst går sönder.

Clara. Ah — hvad föll i mitt ansigte?

Tintomara. Förlåt . . en tår!

Clara. Nådige Fader! gråter Tintomara? det mins jag ej sist när jag såg — gråter min flicka? Gud, jag tackar dig! nu är jag glad, glad: ty det vet jag, att ett Djur kan icke gråta.

Tintomara. Skall du aldrig mera le här i verlden?

Clara. Hör mig mitt ljufva barn, ach jag ser du är en menniska, och skall förstå hvad jag nu säger dig. Och det jag säger, skall du minnas, ty det blir visst mitt sista ord.

Tintomara. Jag skall minnas hvad du säger.

Clara. Endast Hvitt duger i himmel och jord. Endast det hvita räddar och hjelper; det hvita gör åt hvar och en det, som är rätt, att det sker; det som är rätt och rättvist, att det sker för hvar och en efter sitt slag.

Tintomara. Det hvita?

Clara. Tintomara! Två ting äro hvita — Oskuld — Arsenik.

Tintomara. Ach blunda ej! blunda ej! jag vill se dina ögon.

Clara. Du, mitt barn, haf oskuld! . . . Jag har arsenik.



SCEN X.

*Hötorget. Hos Friherrinnan M**

Friherrinnan sitter vid sitt bord och lägger patience. Tintomara karlklädd står vid dörren.

Onkeln. Se här, min syster.

Friherrinnan. En ung och nätt betjentfigur, ganska nätt. Men, jag vet icke, jag vill ej hafva den der.

Onkeln. Hvarför icke? han är utan far, utan mor, jag har träffat honom i hummelgården, han har ett fint öra för musik.

Friherrinnan. Musik hjelper ej betjenten. Ett något, jag vet ej, en antipati — icke just så, nej, men en oförklarlig känsla —

Onkeln. Utan skäl.

Friherrinnan. Förlåt, det är så vårt fruntimmers-sätt. Låt den der ynglingen gå, han skall få en vedergällning.

Onkeln. Allting är färdigt för resan; jag kan ingen vidare betjent skaffa.

Friherrinnan. Du blir ledsen, min bror?

Onkeln. Det faller mig in någonting; här har länge nog varit sorgligt. Jag har ett lustigt förslag, som kan afgöra den här småsaken. Vi draga *rouge & noir*; får jag svart, så antages han?

Friherrinnan. För att göra dig ett nöje, så må ske — se här mina patience-kort, drag.

Onkeln. Klöfverfem! jag vann.

Friherrinnan. Nej, jag gifver mig icke ändå. Låt oss draga *udda och jemt*. Blir det udda, så må han stanna.

Onkeln. Godt — drag sjelf nu.

Friherrinnan. Klöfverfemma återigen? Jag måste anse mig besegrad, ty mina patience-kort hafva länge utgjort mitt enda nöje, mitt orakel.

Onkeln. Stig fram från dörren och buga dig, yngling, du är antagen. Lägg knytet bort, och klarinetten på bordet. Vi skola packa in.

Nionde Boken.

Alm, hägg och hassel, lönn, sälj och lind
Blomstra för vind,
Buga för vind.

Ifrån Östersjön skjuter en lång och smal hafsvik sex mil in i landet vesterut fram till Norrköping. Söder om den öppnar det kyrktornsrika Vikbolandet sina fria, glada utsigter. På norra kusten deremot stupa marmorhaltiga kalkberg med hvita branter rakt ner i hafsvattnet. Här måste vara alldeles brådjupt; hela den långa hafsviken heter också Bråviken.

Ofvanpå bergen, som utgöra Bråvikens nordliga kust, sträcker sig Kolmorden kuslig och lång mellan öster och vester. I fordna tider var denna ryktbara skog dock större, tätare och mörkare än nu: då foro här konungar vill; och folk, som tänkte sig öfver, biktade först vid enkoma kapell, befallande sin själ i helgonens händer.

Nu träffas på skogen en och annan bebyggd plats. De höga fururna hafva skilts åt och glesnat, här är icke mer så kolmörkt, som det hedniska namnet tillkännagifver; men skuggor nog ändå, och i dem mången skön, obekant nejd.

Den stora kungsvägen, som sammanbinder Svea och Göta riken, går öfver Kolmorden förbi

Krok-ek. Men tvenne andra punkter på skogen fästa likväl ännu mer vår uppmärksamhet. Den ena är ett ställe vid sjelfva Bråviken, der Kolmords-marmor brytes. Nu visar sig här ett välbyggdt bruk, som till fäderneslandets ära bearbetar och utomlands, ja, ända till Amerika utskeppar *svensk marmor* af fast gryt och flere behagliga färger: men i vår berättelses dagar stod det icke så väl till här, som det nu gör; dock kallades orten äfven då Marmor-bruket. Ifrån denna punkt på skogens södra sida kan det vara ungefär en mil norrut öfver vildmarken till den andra punkten jag menar, Stafsjö.

Stafsjö styckebruk ligger på den åt Södermanland vättande delen af Kolmorden. Dess vackra ansenliga åbyggnad, trägård, park och isynnerhet gjuteri fästa hvarje resandes uppmärksamhet. Stora landsvägen ifrån Nyköping till Norrköping stryker förbi dess knutar. Hvar och en person, som åker med eftertanka, låter här sina hästar pusta, stiger ur vagnen och ställer sig att se en stund på de förfärliga tackjernsblocken utanför smedjorna, hvilka efter hand langas inn och borras till kanoner. År 1792 såg Stafsjö likväl icke ut alldeles som nu.

SCEN I.

Stafsjö trägård. En löfsal.

Friherrinnan. Jag är verkligen förlägen.

Onkeln. Jag tar honom till min protegé, mitt eget barn.

Friherrinnan. Missförstå mig icke. Långt ifrån, att här skulle vara någon strid med dig i fråga, försäkrar jag dig, min bror, att hans ovala ansigte, ja hela hans sediga uppsyn har stämt om mig till hans fördel. Också var det ej obehag, som från början gjorde mig afvig mot hans upptagande i mitt hus, utan en oförklarlig känsla, som skrämde mig, men som jag nu har glömt. Och likväl —

Onkeln. Jag är ogift, jag upptar denna yngling till mitt barn. Utan föräldrar behöfver han ett skydd, och jag en munter följeslagare, när jag jagar.

Friherrinnan. Det såg jag från första stund, att till betjent kan han icke komma i fråga. Han bar väl med mycken snabbhet omkring tallrikar och skålar under vår hitresa — mins du den der aftonen på Svärdsbro? en besynnerlig, ehuru rätt glad afton! — uppmärksam och flink kom han väl med allt hvad man begärde, men rörelserna voro så egna, och hela uppförandet alldeles för

fint och graciöst för en betjent. Gud skall veta, att jag ej gerna ser plumpa drängar i mina rum, men ej heller kan man hafva en taffeltäckare, som drager gästernas uppmärksamhet bort ifrån maten. Lagom hygglig är bäst i betjentväg, tänker jag.

Onkeln. Du har gjort väl, som icke alls låtit honom inträda i någon betjentbefattning på Stafsjö, och gifvit honom det lilla afsides rummet. Han behagar mig, jag uppfostrar denna orphelin. Han bor här som en vän af huset, som min fosterson. Jag är glad, att han icke redan fått någon fläck på sig genom betjentgöra — ty den lilla tjenstaktigheten under resan kunde en gentil gosse af hvad qualité som helst väl visa sina reskamrater af fruntimmerskönet. Nog af min syster, jag är glad; så länge jag vistas på Stafsjö, vistas också han här som en mig tillhörig, en bekant.

Friherrinnan. Om han bara vore bekant. Men till exempel min bror, hvem är han? hvad heter han?

Onkeln. Han har en smak för musik, som jag aldrig funnit hos någon. Nu får jag då Gud ske lof en, att meddela mig med!

Friherrinnan. Jag har ej heller något emot musik; tvertom jag mins med glädje våra Qvar-

tetter — mina olyckliga flickor voro friska då! — Amandas sopran, Adolfines alt; när härtill kommo Clas Henriks tenor och Ferdinands bas — det lät rätt vackert! — det är förbi.

Onkeln. Afhåll dig från smärtsamma minnen, min syster.

Friherrinnan. Jag hoppas hjelp af tiden.

Onkeln. Vi måste fatta ett beslut.

Friherrinnan. Men jag måste veta något närmare om honom likväl. Hör hit der! hör hit derframme vid sparrisbänken! Mamsell Julie! (Hon kommer) Var god, mamsell lilla, och bed den der herrn i vindskammaren, som följde oss hit från Stockholm, komma ned.

Mamsell Julie. Han, som går för sig sjelf derborta och tittar på stickelbärsbuskarne? Han sticker sig jemt i fingrarne, och begriper icke, att busken sticks.

Friherrinnan. Är han nere i trägården? Ja jag ser — ja, just han. (Julie går, och Tintomara inträder litet derefter i löfsalen).

Onkeln. Vi kalla dig till ett förtroende, unge vän. Svara oss på några frågor.

Friherrinnan. Sitt ner.

Onkeln. Dina föräldrar lefva ju icke?

Tintomara. Min mor är död.

Onkeln. Men din far?

Tintomara. Jag vet icke.

Friherrinnan. Aha?

Onkeln. Vet du ej om honom det minsta?

Tintomara. Jag har hört talas om honom. Min moder sade, att på många år gick han aldrig till henne mera.

Friherrinnan. Är Stockholm din födelseort?

Tintomara. Min mor sade så. Det jag mins längst tillbaka är trän, grottor och landskap, bland hvilka jag sprang som liten.

Onkeln. Du påstod ju under resan, att du aldrig förr varit på landet? Hvarför slog du ihop händerna?

Tintomara. Min barndoms trän voro kulisser.

Friherrinnan. Aha.

Onkeln. Voilà tout, ma soeur. C'est un enfant du theatre, enfant perdu d'une Actrice.

Tintomara. D'une Actrice perdue.

Friherrinnan. Gud! han förstår franska!

Onkeln. Talar du fransyska?

Tintomara. Jag begriper litet när andra tala.

Onkeln. Säg oss nu, hvad är ditt namn egentligen?

Tintomara. På slutet kallade de mig Azouras Lazuli Tintomara.

Friherrinnan. Men hvad är det för ett namn?

On-

Onkeln. Rätt musikaliskt.

Friherrinnan. På slutet —? men jag vill veta ditt rätta namn, min vän, ditt dopnamn. Det är också sant, skall du bo här, så måste prestbevis lemnas till kyrkoherden i Kila: eller kunde vi låta honom skrifvas i Krokek?

Tintomara. Krokek — ett fult läte.

Friherrinnan. Det är en socken, min vän; förskräcks ej för det. Du har väl tagit din dopsedel med dig?

Tintomara. Jag har inga sedlar alls — ach det blef så fattigt för oss på slutet.

Friherrinnan. Cela passe la raillerie.

Onkeln. Ser du icke huru det är, min syster? Enfant d'amour — naissance obscure — tout caché — man går just icke gerna till prest och begär ut bevis om sin egen oriktighet.

Friherrinnan. Kan så vara, men jag tänker att —

Onkeln. Det är onödigt att visa upp dopsedel för presterna här. Tintomara är en sjuttonårig resande, som vistas å mina vägnar på Stafsjö. Jag är öfverjägmästare, du skall följa ut med mig i skogen och lära dig skjuta, unge man.

Tintomara. Det tycker jag om.

Friherrinnan. Men Tintomara låter som ett fruntimmer.

Onkeln. För att det slutas på *a*, kan jag tänka? Åh min söta syster — än Sforza, Colonna, Garcia, Trastamara? — allt karlnamn på *a*.

Friherrinnan. Men skall din fosterson bli här öfver sommaren, så önskar jag, att han kallas någonting på svenska.

Onkeln. Hans, Mickel, Petter, Jöns — för tusan, då reser jag bort med honom.

Friherrinnan. Jag önskar åtminstone af hans namn få välja det, som jag tycker mest om, och det är *Lazuli*.

Onkeln. Du menar det passar en karl bättre att slutas på *i*, kan jag tänka? Ah, de fruntimmerna! gerna för mig; är du van dervid?

Tintomara. Ja; de kallade mig länge bara Lazuli.

Onkeln. Nå, så het då så på Stafsjö hädanefter. Du skall mest hålla dig till mig, Lazuli, och jag skall, om du är läraktig — är du läraktig?

Lazuli. Ja.

Onkeln. Jag skall lära dig musik, med vilkor att du vänjer dig ifrån klarinetten. Du sitter för dig sjelf och tutar, och i det lilla, du kan, har du en ren blåsning, som skulle hedra ditt

öra mycket, om du icke gjorde vissa toner i scalan falskt; du har också en melankolisk tonfärg, som det heter, eller färgton, som jag icke undrar på, i anseende till dina öden, dem jag icke känner — men hvad jag skulle säga dig, var, att alla Blåsinstrumenter äro strunt. Deraf blir ingen musik med besked. Du måste lägga bort klarinetten och lära dig fiol, har du begrepp om fioler?

Lazuli. Om fioler ja; jag stod ofta som liten vid en Kontrabas, och när herrn sjelf icke strök, så knäppte jag på gröfsta strängen, både ofvanför stallet och nedanföre. Ett fult läte!

Onkeln. Kontrabas? — men jag menar mindre fioler, som man sätter under hakan. Den, som kan göra sitt föredrag rätt på ett sådant instrument, min unga vän, han besegrar alla blåsinstrumenter i verlden, de må försöka sig med klaffar hur helst de behaga. Det är gudalikt att spela väl fiol!

Lazuli. Jag vet att det fins fyra slags fioler: Violin, Viola, Violoncell och Kontrabas.

Onkeln. Galant Lazuli, hvad vet du mer?

Lazuli. Det fins fyra strängar på hvar fiol: Qvint, Alt, Tenor och Bas; utom stråken.

Onkeln. Ganska rätt; det är jemförelsevis alldeles som menniskoröstens fyra afdelningar eller

stämmor: Sopran (som svarar mot Qvint) är högsta stämman; så Altstämman, så Tenorstämman och så Basstämman. Härom skulle du få ett närmare begrepp, om icke våra Sångqvartetter olyckligtvis blifvit afbrutne genom en olycka: mina systerdöttrar voro, Amanda en herrlig Sopran, Adolfine en herrlig Alt: — och två andra — jag vill icke säga förträffliga herrar numera gunås, men ändå karlar — voro den ena Tenor, den andra Bas. Ty naturen vill så, min vän, att karlar hafva gröfsta rösten; och Ferdinand i verlden sjöng verkligen en ståtlig, en utomordentlig bas; liksom Clas Henrik höll sin tenor. Men jag återkommer till mina fioler, hvilkas strängar bära samma namn, men med mindre not-omfång. Ja, låt se, jag återkommer till mina fioler — — du förstår dig väl på konfonium?

Friherrinnan. Det här liknar sig till en lektion, men jag ber om uppskof dermed; ty jag har saker af vigt att tala med dig, min bror. Gå på en stund, unga Lazuli; jag vill vara ensam med öfverjägmästarn. (Lazuli går).

Onkeln. Jag får nöje och lust af den gentila ynglingen. Han kan förmodligen ingenting spela änn, men han skall lära sig.

Friherrinnan. Vi måste tänka på resan till

våra egendomar i Östergötland. Min bror, du följer mig väl som vanligt till Ribbingsholm?

Onkeln. Oändligt gerna. Blir sommarresan långvarig?

Friherrinnan. Det beror på hvad eftersynen der nere fordrar. Vi komma igen om en månad, tänker jag.

Onkeln. Men hvem skall styra på Stafsjö i närvarande skick?

Friherrinnan. Mamsell Julie är van att stå för min hushållning här, dermed har ingen fara.

Onkeln. Men eftersynen om flickornas sjukdom —

Friherrinnan. Tror jag ej skall vara svår under denna korta tid. Amandas sinnesoro är mest förbi, hon sitter uppe och börjar gå ur rummet på egen hand.

Onkeln. Med Adolfine är det betänkligare —

Friherrinnan. Hon ligger väl ännu, men ofvanpå.

Onkeln. Så må vi då i Guds namn resa — när måste det bära af?

Friherrinnan. Om en vecka eller så, tänker jag.



SCEN II.

Bråviken. Ett litet hus under Marmorbruket, vid stranden.

Ferdinand. Man får vänja sig vid allt; dricksvattnet går an.

Clas Henrik. Kunde vi blott finna en sysselsättning, så skulle vår sjelfvalda förvisning ej blifva odräglig.

Ferdinand. Far ut och fiska mera, major; jag går till skogs och skjuter. Derigenom blir också vårt bord rikare än Per Mattson kan bjuda oss.

Clas Henrik. Fiska? fara ut i segelleden och upptäckas? Nej. Här, nära stranden försöker jag ibland med metkrokar — elände!

Ferdinand. Stället hör till de mest romantiska i verlden, neka ej det, major. Der uppe på marmorbergen har jag på en punkt en omätlig utsigt öfver Bråviken till Konungssund, Dagsberg, Stenby, Husby och alla Vikbolandskyrkorna. Tre mil österut ser jag gapet af hafvet; och tre mil åt vester det intagande Norrköping — deruppe på den punkten har jag sett ut en skjutbana åt mig. Sök du dig också en plats till fiske, det skall ingen rojalist bli varse.

Clas Henrik. Tackar ödmjukast.

Ferdinand. Låt oss kalla vår vistelseort italiensk, efter här af ålder sprängs marmor; låt oss inbilla oss att vi bo i Carrara. Major, du skall göra trakten deruppe vid Marmorbruket rättvisa: gröna, hvita och svartådriga berghällor, klädda med långa rader löfträn mellan barrskogen, det ser ut som det grannaste randiga tyg af silke och ylle ömsevis: Atlas eller madras.

Clas Henrik. Jag leds förbannadt.

Ferdinand. Nu duellera vi icke mer.

Clas Henrik. Huru narraktigt?

Ferdinand. Olyckan har gjort oss förtrolige och öppnat våra ögon rörande våra besatta misstankar; det var icke narraktigt.

Clas Henrik. Olyckan har gjort oss till kamrater af hjertat. Har den tröga östgöta-drängen återkommit från Norrköping än?

Ferdinand. Han har!

Clas Henrik. Vet han något? Min Gud!

Ferdinand. Han har i Norrköping hört omtalas Domen. Hofrätten och Högsta Domstolen hafva halshuggit och steglat öfver en kam —

Clas Henrik. Ah — då får jag tillstå, att vi må bra här, för att vara halshuggna.

Ferdinand. Mycken nåd har skett. Det sägs bestämdt, att hertig Carl benådar.

Clas Henrik. Jag förstår. Regenten har skäl

att vara nådig emot dem, som uträttat, att han nu är regent.

Ferdinand. Du förklenar! Nåd sker på uttrycklig befallning af den dödade konungen.

Clas Henrik. På konung Gustafs befallning!

Ferdinand. Som vi konspirerade emot.

Clas Henrik. Store Gud — för hvad konspirerade vi?

Ferdinand. För att sitta vid Bråviken och blifva två vänner.

Clas Henrik. Nåd för alla?

Ferdinand. Lifvet åt alla, utom åt en, han som sköt så illa.

Clas Henrik. Hvad blef då Ankarströms dom?

Ferdinand. Att först på särskilda torg, tre dagar å rad, stå tvenne timmar i halsjern för skampåle, med en tafla öfver hufvudet och denna påskrift: *Konungamördaren J. J. Ankarström:* efter dessa timmars förlopp hvarje dag hudstrykas med fem par spö, try slag af paret, samt slutligen föras till galgplatsen, mista högra hand, halshuggas och steglas. På kåken å Packartorget skulle slutligen upphängas en tafla med påskrift hvad straff han fått. Så berättar drängen.

Clas Henrik. Och det har skett?

Ferdinand. Har skett redan den 27 April.

Clas Henrik. Rysliga tafla, jag ser dig —

Ankarström, jag trycker aldrig mer din hand! Och de öfriges?

Ferdinand. Horn, Ribbing, Liljehorn och Ehrensvärd evig landsflykt. De voro också dömde till döden, men domen förvandlades till ärelöst lif.

Clas Henrik. Än Pechlin?

Ferdinand. Pechlin: Warbergs fästning på behaglig tid, för att bekänna, tror jag. Cantzlirådet Engeström: mista tjensten och tre års fängelse på Waxholm; han lär också icke hafva bekänt tillräckligt klart, förstår jag. Det öfriga småfolket hade budet ingen reda på.

Clas Henrik. Bjelke bör ej räknas till småfolket —

Ferdinand. Thure Bjelke tog gift, dog och nedgräfdes i galgbackens hulda grus; dock ej som en *Bjelke*, blott som en *Thure Stensson.*

Clas Henrik. Jag förstår; ingen straffas som Adel; det är noblesse häruti. Adeln går alltid bort före straffet.

Ferdinand. En sak vet du icke. Bjelke och alla de landsflyktige dömdes sin adel förlustige, så att de sednare nu få gå i främmande land, Horn såsom en *Clas Fredik Fredrikson*; Ribbing, som en *Adolf Ludvig Fredrikson*; Liljehorn som en *Carl Pontus Samuelson*; och Ehren-

svärd som en *Carl Fredrik Carlson.* En enda blott behöll sin adel.

Clas Henrik. Någon obetydlig, som man föraktade.

Ferdinand. Ankarström!

Clas Henrik. Ankarström behöll sin adel —?

Ferdinand. Till sin död. — Så var Regeringens uttryckliga och egna dom. Han halshöggs såsom Jakob Johan Ankarström.

Clas Henrik. Ferdinand, det går på privilegierna, i honom halshöggs Adeln. Men hans efterlemnade då, hur går det med deras adelskap? hans bröder? hans barn?

Ferdinand. Bibehålla en adel, den Jakob Jan ej ansetts förlustig. Dock, major — ingen i verlden skall nånsin mer heta Ankarström!

Clas Henrik. Ingen mer i verl —?

Ferdinand. Ur familjen är *ankaret* borttaget; till darrande *löf* äro hans efterlefvande dömde.

Clas Henrik. Ej underligt.

Ferdinand. Slägten skall heta *Löwenström*, både bröder och barn.

Clas Henrik. Efter hans fru, Gustava *Löwen*, kanske?

Ferdinand. Kanhända. Hvad återstår nu för oss?

Clas Henrik. Att beröfva oss sjelfvilligt adeln

och kalla hvarann endast Ferdinand, endast Clas Henrik; liksom vi sjelfvilligt landsförvist oss till denna ödemark. Dock är här bättre, än segla till dystra Tyskland eller flacka Danmark; jag älskar berg. Hördes våra namn i domen eller nåden?

Ferdinand. Nej — ty vi hafva ej förekommit i ransakningen; ty vi voro ej att taga; ty vi voro bortresta; ty vi voro flydda; ty vi voro gömda; ty vi voro —

Clas Henrik. Fege — måtte man väl icke ansett oss?

Ferdinand. Vi, som vete, att vi stått midt emot hvarann för att mörda hvarann för ingenting, vi vete om oss att vi icke äro fege, *vi.*

Clas Henrik. För ingenting, ja i sanning: förvillelse utan like! Nu vet jag, att det var Amanda, med hvilken du lekte i Frösunda skog. All grundlöshet vet jag, och du vet — men hvad gagnar oss hvad vi veta på detta Marmorbruk?

Ferdinand. Hvad gagnar oss att veta våra fordna älskarinnors fläckfrihet och vår egen? Allt måste vara afbrutet.

Clas Henrik. Afbrutet allt; ty stämplade, som våra händer och pannor äro, kunna vi intet bjuda dem och intet få. Jag undrar huru de emottagit medaljongerna?

Ferdinand. Som af förkastade, förlorade; utan tvifvel.

Clas Henrik. Vår politiska olycka har uträttat det, Ferdinand. Men äfven utom den, så tillstår jag, att förhållandet till flickorna blifvit besynnerligt. "Kongressen mellan de fyra" (som den kallades) på morgonen sjelfva den olyckliga dagen, slog rätt underligt ut; och du Ferdinand var litet besynnerlig, ursäkta att jag säger dig det.

Ferdinand. Kan vara. Jag tycker ej om en flicka riktigt, som är ifrig och svartsjuk; i bråk är någonting plågsamt, bråksamt och pinsamt.

Clas Henrik. Sanningen att säga, har väl icke heller Adolfine gjort sig så förtjent af ett varmt minne — jag har svårt att ej se henne i en stötande dager.

Ferdinand. Likagodt i hvad dager vi begge se dem begge. Vi bo vid Bråviken på Kolmorden! Nog sagdt.

Clas Henrik. Äro konungamördare — äro utan namn.

Ferdinand. Skicka till Norrköping efter strängar på Per Mattsons fiol. Spela du, Major — jag är din Kapten, och skall dansa — åh här blir nog muntert.

SCEN III.

Stafsjö. Öfverjägmästarens rum.

Onkeln. Se här, den lilla lobössan skall bli din, Lazuli.

Lazuli. Det skall låta bra i fria luften.

Onkeln. Nu känner du skogstrakterna. Öfva dig att skjuta, medan jag är borta med friherrinnan; men öfva dig också i musik, så att jag har glädje af dig, när jag kommer åte Har jag icke varit snäll emot dig, som låtit göra dig så nätta sommarkläder? den der korta rocken klär dig ännu bättre, än den jag köpte åt dig i Stockholm, innan vi reste ner. Håll dig glad, fast jag reser, Lazuli.

Lazuli. Hvad heter landet dit min herre far?

Onkeln. Östergötland, Ribbingsholm, Skärfblacka.

Lazuli. Skärfbl — ett fult ljud.

Onkeln. Farväl Lazuli! men spring försigtigare mellan trän och buskar, än du gjorde sist på Kolmorden.

SCEN IV.

Stafsjö. Fröken Amandas rum.

Amanda. Säg mig det, mamsell Julie.

Julie. Min söta fröken var lugn, det blir allt bättre.

Amanda. Nej — säg mig utan onödig höflighet — när var det jag slöt att vara to . . . när talade jag oredigt sist?

Julie. För fem dar sedan. Dagen efter sedan friherrinnan reste till Östergötland.

Amanda. Har jag icke sagt något vansinnigt sedan?

Julie. Icke som jag hört. Men söta, goda fröken lilla, tänk ej derpå. Bjud till att hafva sysselsättningar. Läs —

Amanda. Bokstäfverna segla om hvarann som trän — förlåt mig, det var nu igen ett vanvettigt uttryck — trän segla ej, men min mening var, att jag ingen mening ser i boken.

Julie. Rita —

Amanda. Bilderna stå på hufvudet för mig, och alla bilder äro hufvudlösa! Ah — hur kunna de då stå på hufvudet? — åter en galen tanke!

Julie. Sjung —

Amanda. Sjunga skall jag: men ensam, ach nej.

Julie. Unga herr Lazuli skall öfva sig i musik; låt honom sjunga med fröken.



SCEN V.

Stafsjö. Fröken Adolfines rum.

Amanda. Gud vare lof, att du kan ligga ofvanpå och talar förnuftigt, min älskade syster.

Adolfine. Söta, goda, älskade Amanda, kan du förlåta mig, så gif mig din hand att kyssa. Denna sjukdom har arbetat inom mig; Adolfine är ej mer den flicka hon varit. Min Amanda, förlåt mig för allt grufligt ondt jag gjort emot dig.

Amanda. Tänk icke derpå, laga blott att du talar förnuftigt.

Adolfine. De äro nu borta begge två för alltid; medaljongerna hänga der på väggen, Amanda. Så må ock vår systerliga strid vara slut! På Clas Henrik tänker jag icke mer, och på Ferdinand —

Amanda. Ja, det är icke heller värdt. Begge borta.

Adolfine. Hör min bekännelse, änglalika Amanda; jag har tänkt på honom mer än jag bort, förlåt mig Amanda! Men jag bortarbetar den känslan — svårt — svårt — svårt — svårt —

Amanda. Förnuftigare!

Adolfine. Jag har hittat på ett medel. Jag har börjat med all makt arbeta in i min själ en annan varelse, en bild, som ej kan skada; en bild af ädlaste slag.

Amanda. Hvilken?

Adolfine. Lazuli läser högt inne hos mig, och öfvar sig deri såsom min morbror önskar. Mitt sinne läkes och förljufvas af att höra en så ren stämma bredvid min säng. Tycker du ej, att min förvirring mycket vikit? jag blir bättre för hvar timme Lazuli läser högt hos mig.

Amanda. Härom ville jag just tala, min syster. Det går icke an.

Adolfine. Hvarför icke?

Amanda. En främmande —

Adolfine. Ach — bekant!

Amanda. Karl.

Adolfine. Du vet icke Amanda, hvad jag vet, och som gör mig så lycklig. Vill du lofva, att ej yppa den största hemlighet? för ingen — ej för Julie — ej för vår goda Mor — ej för Morbror —

Amanda. Gud, att förnuftet hos dig ännu så dröjer att komma! Bästa Adolfine! en främmande yngling så nära dig och så ofta, betänk!

Adolfine. Han är en flicka: det anar du ej.

Amanda. Ach, det kommer åter! din grymma förvirring! akta dig, syster, jag vet hvad det vill säga — jag har sjelf blott fem dar varit klok.

Adolfine. Lazuli är en flicka. Jag har sett honom förut i Stockholm och vet det ganska väl. Han bär denna förklädnad till undvikande af en

förskräcklig fara. Fängelse och död hota Lazulis hufvud — för Guds skull, upptäck det ej! Men nu kan du förstå, Amanda, hur litet farligt det är, att Lazuli och jag läsa tillsammans.

Amanda. En flicka! en flicka? Då är det ej heller illa, att Lazuli och jag ofta, ofta sjunga tillsammans?

SCEN VI.

Kolmorden.

En varelse, hvars karaktersgrund är dunkel och okänd, som sällan bryter sig ut i tankar och ord, och hvars förnimmelser mest visa sig i rörelser och blickar — liknar mycket en stor skog, der alla platser äro färgrika och intagande genom skuggor och dagrar af tusen slag, men sällan ett ställe så lyst af solen, att det kan kallas klart och öppet. På en sådan skog är det ofta mycket tyst, utom fågelsång och vallhorns långa echo's.

Scenen är här icke dramatisk; ingenting talar.

Men ett gladt spel är att se. Tintomara var så i sitt element på de stigar jägmästaren visat henne, att hon knappt kunde gå. Hvar och en, som länge ej varit på landet, men i hast ser sig från stadens innandömen flyttad ut i en vidsträckt

skön trakt, der ingen fins som till vittne vid själens och sinnets glada upptåg; den vet med sig hvad han ofta sjelf gjort, och skall här förlåta ett ungt blods glädje, om ej alla steg ske förnuftigt i skogen, om ej alla gångstigar ordentligt följas.

Tintomara bar väl sin lobössa och jägarväska i gehänget öfver axeln; men det var ingen hufvudsak för henne att skjuta på djur. Afbrände hon bössan, så var det för att få höra skottets ljud, upprepadt mellan aflägsna klippor och buskar, sist döende i fjärran; och hon stod stilla drömmande, så länge det minsta än hördes deraf. Men när det var slut, begynte hon springa, och det bar icke af på christligt sätt, som man säger. Alla sin barndoms kulisser såg hon förverkligade i jättehöga sanna trän, och hon hoppade ännu i theatertrapporna, tyckte hon, fast högre, större och angenämare, när hon tog skutt öfver skogskullarna och med dristiga hopp trotsade klipporna. Hon var som i sin själs grund och i sin innersta glädje. Ögonen glimmade lika mycket som munnen teg. Redan i theatervindarne var hon en flink springerska, men denna färdighet nådde på Kolmorden sin höjd; mycket befrämjad — det är också troligt — genom karldrägten, som hon bar. Hennes elastiska fötter gåfvo hennes

hopp och språng en fart, som täflade med blåstens skämtsamma kast mellan buskarne; och hon hindrades aldrig af mötande branter, ty då tog hon till händerna, hvilka ej syntes vara annat än fötter vid dessa muntra tillfällen. Ingen råget hann toppen af ett berg hastigare än hon. Lobössan fick då ligga på marken så länge. Men i ett huj, så fort höjden blifvit bestigen, och utsigten derifrån några ögonblick beskådad, var Tintomara åter nere hos sitt gevär, och for af till en annan trakt. När hon klättrade uppåt behändigt och vigt, såg det ut som hon hade fyra händer, och inga fötter: men när hon stundom sprang nedlutad genom skogsdalarna, tycktes det snarare vara fötter alltsammans, och inga händer.

Många förmiddagar hade hon tillbragt så, ty på Stafsjö gjorde hon med sin tid alldeles som hon ville. Vid hvarje besök på Kolmorden utvidgade hon sina upptäcktsresor. Harar hade hon följt från buske till buske; i dag såg hon en ickorre klättra i trä — och si det hade Tintomara ej ännu försökt!

När ickorren först sprang förbi henne, hoppade hon åt sidan för denna lilla bruna figur med lång, lång svans. Men när ickorren tog sin väg upp i häggen, då såg Tintomara efter. Ett skratt utbröt från hennes läppar, och hon titta-

de ifrigt på, hur den lilla fina skepnaden med sina fyra tassar bar sig åt, för att komma uppföre. Hon ställde sig i samma ställning med sina, hon också, försökte på stammen med händer och fötter. Åh, det lärde hon sig som en dans.

Tintomara tyckte sig i en ny verld den första gång hon satt i trä. Hvilken vällust, att se och känna den greniga, bladrika kronan svaja och gunga öfver och inunder? Hon hade i dag kommit till en trakt af Utskogen, der löfträden voro talrikare än sjelfva barrskogens raka jättar. Tintomara gick in ibland lundar af almar, hassel, lönnar, häggar — alla deras tusende hvita och gröna knoppar och halfutspruckna blommor gjorde hon till sina bekanta. Att sitta uppe bland grenarne midt i rikedomen af denna välluktande blomstring, så att hon sjelf knappt syntes, det var en lust.

En stund derefter var hon åter nere på sjelfva marken. Hastigt stannade hon, som med en eftersinning, och ögonkasten föllo till jorden. Hon började gå sakta, med riktiga steg igen, och tog upp ur fickan sin sönderskrufvade klarinett, hvilken legat der så länge, obegagnad, på hennes fosterfaders begäran.

Nu satte hon bössan emot stammen af en Lind, som hon fann bort i skogen på ett utmärkt

angenämt ställe, omgifven af en gräsplan och derutomkring täta barrträd. Hon märkte, att några vägar sammanstötte och korsade sig på planen under linden. Men hon brydde sig ej derom; hon hade aldrig blifvit varse menniskor, blott foglar, räfvar, harar . . och någongång hört ett aflägset brum, som kanske kom af en björn (ett djur, farligt och stort, efter hvad hon hört af folkets beskrifning på Stafsjö). Hon satte sig nu på en hög sten vid sjelfva lindens stam, och började skrufva tillsammans sin klarinett. Hon kysste den med en blick om förlåtelse. Hon satte den till munnen och begynte blåsa. Men det lät icke.

Tintomara stirrade förskräckt på sitt tonlösa instrument, och en hastig förändring i uppsynen förrådde — Gud vet — kanske minnet af Manuel, som så länge varit glömd, eller af Clara, eller —

Att instrumentet ej gaf ljud, kom förmodligen blott deraf, att hon icke förstod sätta ihop det rätt.

Men det lätta lynnet återkom snart, och speglade sig i ögats flod, ehuru glansen derinne var mörkare nu, och djupet varmare. Tyst tog hon sönder klarinetten igen och lade dess stycken i skjutväskan.

Men hennes inre tycken började gifva sig luft

genom en ton, som i början knappt var hörbar mellan hennes läppar. Men efterhand steg rösten, gick öfver planen kring linden, och bildade ut sig till en melodi. Sedan hon återtagit den flere gånger, begynte äfven tankar växa fram i sinnet, och några ord åtföljde sången:

Mig finner ingen,
Ingen jag finner.
Alm, hägg och hassel blomstra för vind —
Jag ler åt alla,
Alla åt mig le.
Alm, hägg och hassel, lönn, sälg och lind *)
Blomstra för vind,
Buga för vind —
Ett vet jag bättre än klänga och springa,
Det är att sjunga här under lind.

Hvad? Tintomara,
Hörde du bara?
Alm, hägg och hassel blomstra för vind —
Gök, trast och harar . . ?
Tyst . . kan det vara . . ?

---

*) Herr Hugo anmärker troligen, att ej alla dessa trädslag torde blomma på samma gång. Jag kan härpå ej annat svara, än att den stackars improvisatricen i skogen måhända ej tog sakerna så noga, utan när hon såg blommor på några trän, sjöng hon om dem alla. För öfrigt átager jag mig icke ansvaret för alla menniskors oförnuftiga infall, utlåtelser eller skäl-lösa företag.

Alm, hägg och hassel, lönn, sälg och lind
Blomstra för vind,
Buga för vind —
Ett vet jag värre än skator och harar,
Det är om slagbjörn kommer till lind.

Kommer en slagbjörn,
Slagbjörn jag smeker.
Alm, hägg och hassel blomstra för vind.
Men — Tintomara,
Om han ej smeker?
Alm, hägg och hassel, lönn, sälg och lind
Blomstra för vind,
Buga för vind —
Då blir jag fågel! jag blir ingen svag örn,
Flyger från slagbjörn bort som en vind.

Så sjöng hon, och hennes skarpa hörsel hade på afstånd verkligen varsnat ganska riktigt; ty något obekant framkom mellan träden. Men i ett huj var Tintomara uppe från stenen der hon satt under linden, och for bort som en vind.

SCEN VII.

Vid Marmorbruket. Ett rum.

Ferdinand. Major, får du mycken fisk?

Clas Henrik. Jag ger hin att meta fisk. Misère!

Ferdinand. Har du fått dina fiolsträngar från Norrköping?

Clas Henrik. Ja. Och ifrån deras lånbibliotek Calloander och Leonilda! en herrlig skatt! Hvad tycker du? Åh, vid Bråviken är det helsosamt — man dör icke af nöjen.

Ferdinand. Här blir nog bättre.

Clas Henrik. Har du fått vildt till middagen?

Ferdinand. Jag har vildt med mig ur skogen.

Clas Henrik. Nå det kan gå an; en fågel, eller hvad för djur? jag fiskar aldrig mer, det är en lös mat.

Ferdinand. Tror du på skogsrå, major?

Clas Henrik. Hvad?

Ferdinand. Nej, det är sant, du är Vattuman, och det är jag som är Skytten i vår kalenders zodiak här. Det är således sjörå, du har att råka ut för; men jag skogsrå.

Clas Henrik. Hvad skall det betyda?

Ferdinand. Hur lät nu igen den flytande versen i vår Globlära, som skulle skärpa in Zodiakens tolf tecken i vårt minne?

Sunt Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo,
Libraque, Scorpius, *Arcitenens, Caper, Amphora, Pisces.*

När jag far om de åtta första, och betraktar de fyra sista, så äro de på svenska: Skytten och

Sten-

Stenbocken, Vattuman och Fiskarne. Du, major, är *Vattumannen* med *Fiskarne.*

Clas Henrik. Jag ger alla fiskar fan, har jag sagt. Är du rasande, Ferdinand?

Ferdinand. Jag är deremot *Skytten* med Stenbocken, eller *Rådjuret,* såsom jag fritt vill försvenska Caper, ty det låter vackrare.

Clas Henrik. Du är lunaticus, hvilket jag vill försvenska med befängd. Eller kanske du skjutit ett rådjur? men det kunde omtalas kortare och begripligare.

Ferdinand. Ja, med ett ord, utan hexameter och zodiak, jag har på skogen träffat ett rådjur.

Clas Henrik. Nå, det låter höra sig. Det låter säga sig här vid marmorbruket. Det låter äta sig.

Ferdinand. Men jag skall berätta dig min historia, ty den förtjenar höras. Jag var med min bössa kommen bra långt upp på Kolmorden, då jag framför mig hörde ett rassel och ett språng, så att jag fröjdades och skyndade mig efter. Men villebrådet var mig för snabbt, likväl kom jag åter på spåret fram emot *Lindmötet* eller *Lindamot,* som folket kallar det vackra vilda stället; du vet, det är en plats på Kolmorden — ungefär

midt emellan Stafsjö och Bråviken här, en half mil från hvardera. Der bruka vallhjon mötas, det är en romantisk plats, major.

Clas Henrik. Jag har varit der en gång, der är sombert och tyst. Vägar korsa hvarann på stället der under linden, derföre kallas det väl Lindmötet.

Ferdinand. Jag stannade hastigt, emedan en sång nådde mina spända öron. Det var en landtlig visa utan innehåll, som jag tyckte, men tonen rörde mig på sitt vis; jag hörde också ett Omqväde, så att jag begrep det var en Folkvisa. Nu ville jag nalkas, men som en vårvind försvann den sjungande.

Clas Henrik. Du har annars snabba fötter, kapten.

Ferdinand. Jag sörjde ej mycket, såg en fågel i en tall och smällde af mitt skott. Detta ljud lär haft något lockande för min obekante musikant: jag märkte en rörelse mellan träden, som nalkades. Jag laddade och sköt än en gång, nemligen på en skata, som förargat mig med skratt. Skatan var mig för klok och flög sin väg; men i stället framkom min obekante.

Clas Henrik. Hvad var det för en?

Ferdinand. En liten artig bössa och ett bandtler med skjutväska visade mig, att jag funnit en

Skytt, en kamrat på skogen. Men den smidiga karlen ville ej komma mig rätt nära, utan när jag nalkades, skyggde han åt sidan. "Min unga skytt, hvad skall det der tjena till, vi hafva ju samma yrke, låt oss talas vid," ropade jag. — "Skjut ännu af en gång, får jag höra det der geväret!" svarade han. För att göra honom ett nöje, laddade jag, måttade åt en ickorre i toppen på en gran, sköt, men får tillstå att jag felade. Ett leende, som föreföll mig besynnerligt, undföll den främmande; han tycktes mera ta ickorrens parti än mitt, likväl kom han närmare, och sade: "en vacker bössa med ett godt läte."

Clas Henrik. En tok. Hur gammal kunde han vara?

Ferdinand. Hans röst, ehuru sonor och mycket hörbar genom sin renhet, tillkännagaf dock en person, som ej ännu kommit i målbrottet.

Clas Henrik. En herre, eller bondgosse?

Ferdinand. En herre. Men det föll sig från början rätt narraktigt, och jag kallade honom du, utan vidare, såsom en min jagtkamrat, det han också blef. Du skall få höra. — "Hvad skjuter du för slags vildt?" sade jag. — Jag skjuter af mitt krut så länge det varar, svarade han. — "Hvad måttar du på då?" — Mest riktar jag bös-

san uppåt, men stundom också rakt fram, anmärkte han, satte i detsamma sitt lilla gevär i horizontal riktning, och jag väntade ett ögonblick att sjelf bli hans skott-tafla. Likväl svängde han mynningen, efter detta skämtsamma hot, en hårsmån åt sidan, och fyrade af skottet, som ilade förbi mitt hufvud blott en half aln derifrån. Detta närgångna spratt tyckte jag likna hvad i våra Sagor står om kämpar, hvilka, för att pröfva modet hos en obekant, brukade hugga till midt emot hans panna, hvarvid den hotade, om han var en hel karl, ej fick blinka med ögonen — jag skall dock ej säga, om jag här icke blinkade — men jag blef både upplifvad och litet förargad. Jag såg på främlingen, att han lagade sig till att taga en munter satts ifrån mig, för att undvika följderna af sitt djerfva skämt. Men denna gång var jag honom för snabb. Jag skyndade fram och fattade min kamrat om lifvet, slöt honom häftigt i mina armar; likväl just ej för att brottas, dertill var han mig för underlägsen; men litet klämma eller nappas med honom, tyckte jag ej skulle skada. Hela hans gestalt hade dock något så öfverraskande, att jag bekänner, det jag ej nändes slå mina armar alltför hårdt om hans lif; också spratt han i ögonblicket till med en fjäderlik rörelse i min famn, kom med en

finesse, som jag ej begriper, ur mina armar, och ställde sig ett stycke midt framför mig.

Clas Henrik. Sprang han icke?

Ferdinand. Nej. Han stödde sin bössa mot en stubbe, och sitt hufvud mot bössan. Jag tillstår, att jag också stod helt stilla; ty den främmande mötte mig med ögonkast — ej förakt, ej vrede, ej förargelse — likväl ett ganska eget sken i sin mörknande eldblick. Flammorna derur hade någonting besynnerligt dragande — men jag glömmer mig, major. Äfventyret slöts dermed, att denne liflige yngling och jag beslöto jaga tillsammans; jag har lofvat lära honom skjuta, ty han har ett skäl, hvarföre han vill öfva sig deri.

Clas Henrik. Rättnu förstår jag de talrika skotten, jag hörde deruppe ifrån din skjutbana, som så högligen förargade mig, under det jag satt i viken och metade. Ingen fisk i verlden nappar under sådant oväsen. Du öfvade din elev minsann tappert deruppe i marmorbergen.

Ferdinand. Glöm den förargelsen, men hör hvad jag har att säga, och som är af stor vigt. Min nya bekantskap bor på Stafsjö.

Clas Henrik. Stafsjö? hos Friherrinnan?

Ferdinand. Amanda och Adolfine äro der.

Clas Henrik. Hvad? hvad? njuta de ej sin sommar på Ribbingsholm?

Ferdinand. Enke-friherrinnan med Morbrodern har ensam rest dit, och blir der ännu en tid. Skola vi göra besök på Stafsjö? Det är blott en mil öfver skogen.

Clas Henrik. För Guds skull, det går icke an.

Ferdinand. Hvarför ej?

Clas Henrik. Hafva vi icke med medaljongerna skrifvit, att originalerna aldrig skola visa sig?

Ferdinand. Ja det är sant.

Clas Henrik. Vi äro förbrytare; oss anstår icke att förnya frågan om partier. Återhållsamhet från deras åsyn är nu vår ära.

Ferdinand. Kanske.

Clas Henrik. Då vi frukta att vistas på våra egna slägtingars egendomar, skulle vi på Stafsjö löpa lika mycken fara att upptäckas.

Ferdinand. Det efterfrågar jag minst.

Clas Henrik. I alla fall, intet förhastande. I hvad egenskap bor din elev på Stafsjö?

Ferdinand. Han är resande; men han vill öfva sig uti att skjuta och måtta rätt, för att göra Onkeln ett nöje, säger han. Friherrinnans bror lär vara ynglingens välgörare, fosterfar eller någonting.

Clas Henrik. Han har väl gått hem igen?

Ferdinand. Nej, han är ännu qvar vid Marmorbruket. Men innan jag bad honom stiga in

och göra din bekantskap, ville jag först rådslå med dig, om vi genom honom skulle inleda en brefvexling, eller så der', med flickorna.

Clas Henrik. Det finner jag icke rådligt, åtminstone ej ännu; men en ny bekantskap skulle i vårt elände vara högst önskvärd att få här. Bed honom komma in. Likväl måste våra personer förblifva honom okända, så att hvarken han eller de på Stafsjö, utan vår vilja, få reda på oss.

Ferdinand. Jag tänker på allvar göra honom till min jägar-elev, så kan jag ofta få honom hit öfver skogen och erhålla nyheter från Stafsjö.

Clas Henrik. Förträffligt, ha, ha, ha! gå efter honom.

Ferdinand går ut och inkommer efter en stund med den främmande.

Clas Henrik. Välkommen — hur skall jag säga?

Ferdinand. Min glada vän här har ännu ej sagt mig sitt namn, ehuru skjutlektionen varit högst munter, räckt en god stund och gått berömvärdt för . . . hur heter du, min elev?

Tintomara. Hvad jag heter? jag säger icke så gerna mitt namn, ty man brukar undra derpå.

Clas Henrik. En Inkognito! jag förstår: det kan hafva sina skäl i våra tider. Men någonting

måste vi emellertid kalla hvarann — lika mycket hvad — men något, för att igenkänna hvarann.

Tintomara. Jag heter Tintomara.

Clas Henrik. Tintorama — jag förstår.

Ferdinand. (till Clas Henrik) Här blir ganska roligt! Låt äfven oss bevara vår inkognito genom ett sådant der utländskt antaget namn. (högt) Vi, liksom du, min vackra skytt, hafva ock våra särdeles namn. Herrn der, som du ser, finner sin högsta glädje i att meta fisk, och han kallar sig — italienskt som du — Piscatore.

Tintomara. Pisc — ett fult ljud.

Clas Henrik. Vänta, jag har ett vackrare förnamn: *Georgino.*

Tintomara. Georgino, det går an. Så skall jag säga.

Ferdinand. Jag sjelf heter — låt se —

Clas Henrik. Den der herrn, som du ser, vackra skytt, finner sitt högsta nöje uti att med sin reffelbössa skjuta bom på skator och ickorrar; han kallar sig Don Reffelbuso.

Ferdinand. Du din piscator! vänta, jag har ett bättre efternamn . . . Sermio . . Vittorino . . Bianchi . .

Tintomara. Don Reffelbuso Sermio Vittorino Bianchi? Det är mycket att säga på en gång. När

vi skjuta tillsammans, kallar jag dig blott *Victor*, om jag får?

Ferdinand. Alldeles; Victor, så heter jag i sammandrag.

Clas Henrik. Vi hafva inga förfriskningar att bjuda främmande på här i vår enslighet; men sitt ner, hjertligen: det brister ingen gästfrihet hos oss, endast saker.

Ferdinand. Jag tror med visshet en helt annan tid skall komma på Marmorbruket, då gästfrihetens välvilja skall fortfara att vara lika stor som vår nu är; men möjligheten att visa den, femtiodubbel. Sitt ner.

Tintomara. Se der på väggen? Georgino spelar fiol?

Clas Henrik. Visserligen, åja, förr i verlden mycket nog. Viotti är min karl, om jag får säga sjelf. Spelar också herr Tintamoro — förlåt, jag mins icke riktigt —

Ferdinand. Kalla min elev Du; jag svarar för att det bär sig vid sjöstrand här.

Clas Henrik. Tillåtes det?

Tintomara. Hm.

Ferdinand. Min elev ler, och det är ej ett elakt tecken. Också du, Tintomara, kalla honom utan betänkande Du. Georgino har många goda egenskaper, utom fiskeri.

Clas Henrik. Spelar du också fiol?

Tintomara. Ingenting; jag öfvar likväl upp mig till min Öfverjägmästares återkomst, han har bedt mig derom; men det går bara långsamt för mig.

Clas Henrik. Kanske det skulle gå bättre i duett?

Tintomara. Det tror jag.

Ferdinand. Ett förslag! Man kan icke skjuta ständigt, man måste ock stundom spela. Georgino tar dig till elev på fiol? Du kan ju komma hit öfver Kolmorden, när du behagar?

Tintomara. Det gör jag när jag behagar.

Clas Henrik. Förträffligt! Sysselsättning är hvad jag önskar. Försök min fiol, Tintomara.

Tintomara. Han stämmer underligt.

Clas Henrik. Han stämmer rätt, förlåt mig. — Så, åhå, åjo, ett godt anlag till stråke. Jaha, bra, bra nog: vänta, det der greppet blir fubbligt, men går bättre, om hela handen flyttas utföre i applikatur.

Tintomara. Får jag lof att komma och öfva mig hos Georgino?

Clas Henrik. Det skall bli min stora glädje: sammanspelning är det yppersta af allt, gör takten fast, och tar bort all falskhet i ton, äfven om litet dylikt skulle finnas — såsom jag tyckte

nyss på en septim der. Men gunås jag har blott en fiol.

Tintomara. Jag bär hitöfver min lilla fiol från Stafsjö? Får jag?

SCEN VIII.

Stafsjö. Stora salen.

Amanda. Mamsell Julie, jag är lycklig; när jag räknar efter, har jag på tolf dagar ej tänkt och ej talat annat än rätt och sammanhängande.

Julie. Gudskelof; min fröken skall vara glad och ej tänka derpå. Hvad fru friherrinnan skall bli öfverraskad, när hon kommer hem.

Amanda. Julie, min mor skall bli ännu gladare, om det lyckas Adolfine att återställas, ty hon har varit mycket mer rubbad än jag. Har hon icke det? säg Julie.

Julie. Tänk ej på dessa farliga ämnen, min fröken; fortfar med jemn sysselsättning; det är helsan.

Amanda. Vet mamsell Julie, hvarföre jag blifvit så återställd, så förnuftig, så lycklig?

Julie. Gud är god och arbetar i menniskans själ.

Amanda. Jo, derföre att jag är så flitig i min sång, det är helsan för mig. Mitt bröst öpp-

nar sig derunder, min syn vidgas; mina tankar bli lätta och klarna.

Julie. Så fortfar att sjunga för Guds skull.

Amanda. Lazulis sällskap gör mig frisk. Det är en högst musikalisk röst. Är Lazuli ej ännu hemma ur skogen? jag ville börja min sång.

Julie. Jag tror jag hör hans steg.

Amanda. Sångtimmen är inne. Bästa Julie, blif icke ond, men lemna oss.

Lazuli inträder; Julie går i angränsande rum, men stannar vid dörren osedd.

Amanda. Du har haft roligt i skogen, Lazuli?

Lazuli. Der är ett doft! min fröken skulle våga sig dit, der skulle vi sjunga tillsammans.

Amanda. Jag får ännu ej gå ut. Men vet du hvad jag har gjort, Lazuli? När du sist kom hem från Kolmorden, öppnade sig ditt sörjande sinne och gjorde sig fritt genom en ton, som du sakta sjöng för dig sjelf; den rörde mig, jag har upptecknat den på noter.

Lazuli. Fröken Amanda!

Amanda. Jag undrar ej på din sorg, Lazuli, fast jag ej känner dina händelser. Jag vet sjelf hvad sorg vill säga, jag har känsla, jag har sympati derföre, Lazuli. Jag ser ofta din sänkta blick, när du är i enslighet, jag förstår hvad en oändlig längtan betyder hos dig.

Lazuli. Mig?

Amanda. Dock är du oftast så glad; ja, den som icke utforskat dig, skulle säga, du är ständigt glad.

Lazuli. Ute under träden är det så friskt.

Amanda. Jag förskräcks, när jag ser ditt hufvud —

Lazuli. Mitt hufvud, Amanda?

Amanda. En förskräcklig fara hänger öfver dig; jag har hört det af min syster. Du har fört Sveriges störste man i förderfvet!

Lazuli. Hm.

Amanda. Men — låt oss begynna vår sång.

Lazuli. Sveriges största man är konungen. Han är nu snart fjorton år. Han blef visst icke bragt i förderfvet, men förd till thronen.

Amanda. Ah — låt bli! låt bli! låt bli! det är synd.

Lazuli. Synd —

Amanda. Hvad gjorde du, Lazuli? skulle du krossa den der stackarn på Fortepianot? hvad ondt gjorde han?

Lazuli. Flugan? jag blef ej varse det.

Amanda. Du ville hafva tangenterna fria och rena, men det var synd! det var ej en fluga, utan en fjäril, med sköna vingar i violett och guld. Men tiden försvinner, vi skola sjunga. Lofva mig

Lazuli, när du är i skogen och jagar, lofva mig — jag vet min morbror vill öfva dig till jagt — men lofva mig, att ej skjuta något djur, det är synd. Är mord icke synd, Lazuli?

Lazuli. Mord — hm.

Amanda. Det vore en förskräcklig tanke att på ringaste sätt hafva vållat en varelses död. Vet du hur det ser ut, när en varelse dör, Lazuli?

Lazuli. Min mor dog, och jag såg derpå.

Amanda. Jag olyckliga! — hvarföre talar jag så, att dina ögon gå i ett allt mörkare sken! — förlåt mig, Lazuli!

Lazuli. Ach fria luft — ach glada land — ach lätta djur i topp, på gren — nog blir det bra — nog blir det luft — en ånga går så lätt.

Amanda. O Jesus min Gud! hvad är det?

Lazuli. Hur lät den visan, som min fröken upptecknat efter mig?

Amanda. Den är så ljuf, det är någonting helt annat.

Lazuli. Huru lät den?

Amanda. Nu blir jag nöjd och lycklig, du ser åter så god ut igen, som jag önskar. Din melodi skall du nog få höra, men jag måste först tala om för dig, att jag satt en sekundstämma till den, för att sjelf kunna sjunga med dig.

Lazuli. Ah, hur skall det låta? det blir roligt.

Amanda. Men orden måste jag också hafva af dig, jag hörde knappt mer, än bär och blommor, smultron och hallon —

Lazuli. Nu mins jag, jag tror jag kallade det visan om guldvifvorna, eller kanske Smultronvisan.

Amanda. Ach hvad du nu ser god och glad ut igen, min Lazuli — så skall du alltid se ut, då blir jag så lycklig, och dagern omkring mig blir så klar. Nu skimrar det ej längre för mina ögon.

Lazuli. Den visan gjorde mig också glad; jag tänkte på fröken Amandas beskrifning hur friherrinnans fest brukat firas här med blommor, bär och mjölk.

Amanda. Således är ändå *jag* orsaken till smultronvisan?

Lazuli. Jag tror det.

Amanda. Hur ljuft. Låt mig få stryka ditt hår ur pannan, Lazuli, min goda Lazuli!

Lazuli. Amanda har också ett vackert mörkbrunt hår, låt mig få lägga lockarna litet vid nacken på ett sätt, som jag älskar. Ljufva flicka!

Amanda. Lazuli! min vackra Lazuli!

Julie (inträder). Min fröken, ett ord! skulle herr Lazuli vilja lemna oss ett ögonblick?

Lazuli går.

Julie. Ah se! såg fröken Amanda hvad herr Lazuli tog med sig?

Amanda. Tog med sig?

Julie. Det var minsann en lätt hand. Han tog frökens agraff och gick bort.

Amanda. Min agraff? jag ser det — förvånande? Ah, Lazuli ville hafva detta af *mig!* varma hjerta.

Julie. Härom skulle jag just tala ett ord, min söta fröken. Jag har här sett, hvad jag kanske ej skulle se — Friherrinnan anförtrodde mig sitt hus, när hon reste —

Amanda. Sitt hushåll, menar mamsell Julie.

Julie. Sitt hus, min fröken.

Amanda. Jag hör ej till hushållssakerna, vill jag förmoda?

Julie. Min söta fröken Amanda, låt förnuftet råda.

Amanda. Det har varit rådande, goda Julie, som jag sagt dig, snart i fjorton dar oafbrutet. Ach, jag känner mig så väl.

Julie. Jag menar icke det, min fröken; misstyd mig ej. Jag menar, att herr Lazuli är —

Amanda. Min vän, innerligaste, varmaste vän.

Julie. Är han ett parti för min fröken?

Amanda. Parti?

Julie. Ursäkta mig, ach min lilla fröken, om friherrinnan hemkommer och endast finner

frökens svåra sjukdom flyttad från hufvudet till hjertat —

Amanda. Så skall hon glädjas; så redig har jag aldrig varit.

Julie. Är herr Lazuli ett parti för fröken Amanda?

Amanda. Parti? parti?

Julie. Ursäkta mig, jag ville ej såra, blott fråga, endast råda. Så ömma, upprepade famntag måste sluta med —

Amanda. Nya famntag, lika ömma; o min Lazuli, det vet jag.

Julie. Men jag förstår icke —

Amanda. Men jag begriper. Tänk, att mitt omdöme har tagit igen sig och växer, så att jag måste glädjas åt mig sjelf. Jag förstår hvad mamsell Julie menar, och jag måste vaka öfver mitt goda namn. Min mamsell Julie, säg mig i förtroende, kan mamsell tiga?

Julie. Tiga? jag har endast talat af välvilja.

Amanda. Så tig hädanefter af välvilja.

Julie. Friherrinnan skall visst ingenting få veta.

Amanda. Än mindre någon annan.

Julie. Åh gubevars!

Amanda. Men det är sant: jag inser det. Det är nödvändigt att laga så, att Julie sjelf ej

heller tänker förnedrande om mig. Kan mamsell vara rädd, riktigt rädd, grufligt rädd för en stor fara?

Julie. Om jag kan vara grufligt rädd? hvarför icke —

Amanda. Så var då så rädd, innerligt rädd, fasligt rädd, att mamsell ej med sitt minsta ord yppar, hvad som skulle medföra den rysligaste fara, om det yppades. Min Lazuli är —

Julie. Hvad skall jag få höra! en förrädare, en förstörare, en för — Store Gud! herr Lazuli är —

Amanda. En flicka.

SCEN IX.

Stafsjö. Adolfines sängkammare.

Adolfine (ensam). Det lyckas mig, mer och mer. Mina anförvanter, som jag bedröfvat; min syster, som jag grymt förorättat; mitt samvete, som jag sårat — allt skall blifva hjelpt, återställdt, godt igen. Ferdinand herrskar här icke mer. Lyckliga händelse! När jag tänker på den underbara nattens syner i operan och på min första anblick af Lazuli, så känner sig mitt hjerta hemma i sin egen värma, sitt lif, sin oskyldigaste

glädje. En flicka får jag älska! hvad lycka, att denna flickas bild kan fylla mitt hjertas behof, fast jag sjelf är en flicka? Ett under, men verkligt ändå! och jag erfar en himmel af denna *vänskap*. Hvilken noblesse, då hon i pantomimen undvek den förälskade Kasikens kärlek? Hon kan vara en vän åt mig, hon, som ingen älskar, af ingen delas: ifrån hennes gestalt utgår en sympati med mitt väsende. Jag betraktar oss begge som tvenne levkojor (vore jag sjelf friskare, så skulle jag säga tvenne törnrosor) på samma stängel, böjande våra blomhufvuden tillsammans. Det är så vackert, så oskyldigt. Jag har aldrig förr, så som nu, erfarit hvad värde är uti en glädje, som endast är oskyldig. En mörk punkt förblifver mig Lazulis förhållande den natten, i anseende till den olycklige konungen, och hennes eget utrop om sig och sin drägt. En *lockfågel?* skulle hon? Måtte Amanda akta sig att yppa hvad jag förtrott henne om Lazuli, yppa hennes förklädnad här, och att hon egentligen är en flicka. Utan tvifvel gör man i Stockholm, ja kanske öfver hela Sverige efterspaningar, rörande allt i en så gruflig sak, som konungamordet. Men är det tänkbart, att min Lazuli häruti kan ha någon del? Nej, omöjligt, nej! I denna omständighet, der jag intet begriper, må jag hellre tro godt, eller intet, än tro

ondt. Så är det ljufvast för min känsla — och känslan skall hädanefter ensam bli min ledsagare genom lifvets farliga labyrint. Jag har brännt mig på att planera — nej endast känslan, renad, fri och god skall jag nu hylla. Lästimmen är inne; hon slår? hör jag icke steg —

Lazuli (in). Vill fröken Adolfine höra läsas för sig i dag?

Adolfine. Om jag vill? min käraste tid är under vår läsning. Hvarest voro vi i vår Resebeskrifning? Vid Nigerfloden i Afrika — vid Tombuktu eller Houssa — läs Lazuli.

Lazuli. "Då gick den europeiske resande så fattig och öfvergifven vid Nigerfloden, och de svarta qvinnorna sjöngo medlidsamt om honom: Se der den hvite mannen! se han har ingen hustru, som stöta vill hans säd! ach han har ingen moder, han vandrar här så ensam, han eger ingen bror!"

Adolfine. De vilda svarta hafva så ofta en djup känsla, Lazuli, jag har med flit valt en Resebeskrifning åt oss att läsa tillsammans, hellre än en Roman.

Lazuli. Det är så roligt, att höra om de här folken, träden och floderna. Får jag läsa vidare?

Adolfine. Ja, det är bättre, än mina roma-

ner, jag förr så högligen älskade. Du vet min händelse, Lazuli; jag har varit rubbad, förvirrad, förskräckligt sjuk. Kärlek är dertill en stor orsak; jag undflyr romaner, der kärlek mest förekommer, och jag finner mig nu så innerligt belönad för mitt undvikande. Den passionfria händelsen uti en resebeskrifning underhåller mina tankar, bringar mitt väsende åter till sans och till sammanhang. Läs —

Lazuli. "Den olycklige major Broughton hade försvunnit i konungariket Ludamar i öknens början, troligen dödad af Mohrer; vår resande ville nu våga allt för att upptäcka sin väns sista lägerplats —"

Adolfine. Heliga, starka Vänskap.

Lazuli. "Äfven lifvet ville han våga —"

Adolfine. Säg mig, sköna Lazuli, vet du något förträffligare, ädlare, lyckligare än Vänskap? på kärlek bränner man sig, . . men i vänskap är en låga utan . .

Lazuli. Jag tror fröken Adolfine mår mycket bättre nu? allt bättre och bättre? det är bra.

Adolfine. Säg mig dina tankar, Lazuli, vet du något bättre än Vänskap min vän?

Lazuli. Vänskap?

Adolfine. Ja, säg mig ur ditt hjerta, har du icke haft och har du icke vänskap för mig?

Lazuli. Jag vill min fröken af hjertat väl.

Adolfine. Att jag skall bli lycklig och glad, som du?

Lazuli. Ja det vill jag.

Adolfine. Och bli frisk!

Lazuli. Blif frisk, min goda vackra fröken!

Adolfine. Du vill, att jag skall bli frisk, vänliga, älskade flicka: ty jag kallar dig oss emellan det du är, min Lazuli. Och vet du, jag blir allt friskare i ditt sällskap.

Lazuli. Det är roligt.

Adolfine. Men ännu friskare skulle jag bli, om du ville —

Lazuli. Jag vill göra allt på det att min fröken skall bli frisk.

Adolfine. Kalla mig systerligt och ömt *Du*, ej fröken.

Lazuli. Ja.

Adolfine. Och gif mig en kyss härpå, Lazuli, en vacker systerlig kyss.

Lazuli. Se så . . En till? Du ser så god ut.

Adolfine. Hvad jag är glad. Det går en glädje genom hela mitt väsende. Mins du den qväll, då vi först sågo hvarann i operahuset?

Lazuli. Ja, i lilla rummet med röda damast-soffan?

Adolfine. Vi flydde ifrån balletten, alldeles som tvenne syskonfåglar ur en bur.

Lazuli. Ja, det var bra gjordt. Det var den qvällen, då jag var utklädd till flicka.

Adolfine. Utklädd? utklädd till —

Lazuli. Jag skulle vara den peruvianska flickan i hans nya ballett, och de hade gifvit mig en svart kjortel. Den amerikanska förklädningen var vacker.

Adolfine. Förklädning? Hvad vill det . . ? *utklädd till flicka?* — Du måtte väl också egentligen hafva varit — och vara — du skulle väl icke —

Lazuli. Har jag gjort dig något ondt, Adolfine? var icke ledsen på mig. Fortfar och blif allt friskare — se så! det skulle göra oss alla så glada, att se dig uppe och fullkomligt frisk.

Adolfine. Nej, det är omöjligt. Denna kyss har smak af en ängel. Lazuli hör mig, gå ut för denna gång, jag har något att tänka, att grubbla på för mig sjelf.

Lazuli. Akta dig för grubbel, brukar mamsell Julie säga.

TIONDE BOKEN.

Vore jag en tiger, såsom de kalla mig, vore jag det verkligen, hur enkelt och lätt!

SCEN I.

Stafsjö. Öfverjägmästarens rum.

Lazuli. Nu för jag stråken på alla fyra strängarne, så det låter!

Onkeln. Du har gjort gagn medan vi varit borta, Lazuli; jag får en glädje i mitt femtionde år af dig, Lazuli. Gud ske lof, att vi nu äro återkomna till Stafsjö igen. Bekänn, att fiol ändå är ett härligt instrument! fortfar bara. Nå, än skjuta?

Lazuli. Kom en gång till skogen, sätt ut ett mål, och jag skall träffa.

Onkeln. Ännu har jag på en tid ej tillfälle att gå ut på Kolmorden. Jag måste hjelpa min syster med genomseendet af bruksräkenskaperna för året. Det är litet krångel med Skärfblackasakerna. Fortfar du emellertid med dina öfningar på egen hand.



SCEN. II.

Marmorbruket. Ferdinands skjutbana.

Tintomara. Flytta målet längre ut, Victor.

Ferdinand. Se så, nu är det tio alnar längre bort. Träffar du nu också? Bravo; du är mig en rask kamrat! Det kommer af ett säkert öga och ett muntert hjerta.

Tintomara. Låt mig försöka ännu tre famnar längre bort, Victor.

Ferdinand. Alla märken på skott-taflan äro sönderskjutna. Tintomara, ladda lobössan så länge, jag skall se efter något papper att sätta upp till märke. Men förkyl dig ej, kamrat, du är för ifrig, du är svettig.

Tintomara. Jag knäpper upp vesten, så svalkar det.

Ferdinand (för sig). Ha! hvad var det jag, hm! (högt) Jag begriper icke . . jag skulle hafva något . . ett papper, lika godt . .

Tintomara. Nu är det laddadt, fängkrut på. Kolfven till kind, tummen på hanen, nåå? . .

Ferdinand. Jag finner ingenting, skjut ej ännu.

Tintomara. Victor, sätt blott upp en liten, liten lapp. Jag vill att du skall hafva heder af

din lärjunge, och nöje, Victor. Du skall få se att det lyckas. Der har du ju ett kort i bröstfickan? En hel lek, tror jag? det var en glad herre. Får jag taga upp kortet ur fickan, efter du sjelf har så mycket att tänka på?

Ferdinand (för sig). Oförsigtiga, du kommer mig så nära, jag ser det tydligt. (högt) Gå, Tintomara, ställ dig på platsen, jag fäster det här hjerter-ässet på skott-taflan. Se så, skjut nu, om du kan.

Tintomara. Fyr!

Ferdinand. Du är gudomlig, Tintomara. Träffadt på fläck! kortet med sitt äss fins icke mer.

Tintomara. Nu slutar jag skjuta i dag, Victor, jag går in till Georg och spelar. Men se här, jag har hållit ord. Se här din belöning, Victor.

Ferdinand. En agraff?

Tintomara. Amandas agraff. Se och betrakta den, kyss den, och lemna mig den sedan tillbaka.

Ferdinand. Och hon har skickat mig den?

Tintomara. Nej. Jag tog den af henne, för att visa dig till din vederqvickelse, såsom du bad mig.

Ferdinand. Det är väl sant, att jag bad dig

skaffa mig något, som kunde bevisa att du vore en person, som riktigt hade sitt hem på Stafsjö, Tintomara; och någonting ifrån Amanda, så att jag kunde lita på dig, om jag ville sända någon helsning, eller — ja, jag mins icke rätt hvad jag ville — O hur kunde jag tvifla på dig? jag tviflade också aldrig! Det är underbart — ända till förvirring underbart — jag vet ej hvad jag ville, jag frågar ej efter agraffen.

Tintomara. Vackra Victor, tack skall du nu hafva för all undervisning. Nu har jag ju skjutit bra? Men kyss agraffen fort, ty jag vill hafva den hem med mig i afton till Stafsjö.

Ferdinand. Se här, tag den, Tintomara.

Tintomara. Kyss den först.

Ferdinand. Jag glömmer allting. Se så, tag nu. Men skola vi aldrig mer öfva oss tillsammans, Tintomara?

Tintomara. Ej på den här skjutbanan mera; men på fåglar i skogen, om du vill, Victor, och jag får följa dig?

Ferdinand. Om du får följa mig? Ach!

Tintomara. Till exempel nästa onsdag?

Ferdinand. Men innan du går, knäpp bättre igen vesten; du får ondt i bröstet. Bättre, ändå bättre!

SCEN. III.

Marmorbruket. Clas Henriks rum.

Tintomara. Jag får icke strängarne som jag vill; med Qvinten är jag nöjd, och med Basen är jag mest nöjd. Alten går an; men Tenoren är en stackare, Georg.

Clas Henrik. Vinda ner honom från skrufven, och klipp af honom vid stallet; stäm honom sedan, så blir han alldeles som ny.

Tintomara. Han är för smal och klen, han har ingen ton i sig, Georg. Klypp af honom hel och hållen.

Clas Henrik. Det har jag ej hjerta till.

Tintomara. Hur så?

Clas Henrik. Jag eger ingen mer tenor, om jag kastar bort den här.

Tintomara. Gör ingenting; det är ingen skada på honom.

Clas Henrik. Jo minsann, jag älskar min tenor, jag. Utan honom blir det icke fyra strängar, och det förutan ingen musik.

Tintomara. Min fosterfader har gifvit mig en ny satts strängar, som han hemfört från Stockholm. (tar upp ur vesten) Se här Georg, se på den tenoren?

Clas Henrik (för sig). Min Gud, hvad? hvad?

Tintomara. Nu skall det bli en annan musik. Ratsch! ursäkta mig, att jag klöpp af dig, stackars sträng. Hjelp mig att sätta på den här nya tenoren, Georg. Hur gör man?

Clas Henrik (för sig). Hvad skall jag tänka? hvad .. (högt) Först skrufvar man upp skrufven, och fäster sin nya sträng derpå. Sedan fäster man andra strängändan bakom stallet. Derpå skrufvar man så länge, ända tills det stämmer.

Tintomara. Vänta, låt mig skrufva sjelf; det vill jag lära mig (skrufvar och knäpper). Ah! hur groft han grufvar sig! — Aj — högre — Ajaj — högre, högre, min tenor — en jemmerlåt! ahaj, kan icke hjelpas, min vän, ännu högre. Se nu stämmer det temligen.

Clas Henrik. Du stämmer fort och utan barmhertighet, Tintomara. På det sättet springer en stackars sträng lätt af.

Tintomara. Lappri, nu har jag en god, en stark tenor. Han skall både hålla och låta bra.

Clas Henrik. Måtte du bli nöjd med honom, det önskar jag af hjertat.

Tintomara. Nu noterna; vi skola spela om samma Duett, som nyss. Min bästa Georg, kanske jag tröttar ut dig?

Clas Henrik. Du Tintomara? Ach nej . .

Tintomara. Men jag ville fägna öfverjägmä-

staren med att riktigt kunna den Duetten, som du har valt. Du har valt så intagande vackert.

Clas Henrik. Du tycker det?

Tintomara. Jag tar sedan hem fiolen under armen i qväll att spela för honom på Stafsjö.

Clas Henrik. Men du kommer väl hit åter? Vi hafva mycket osammanspeladt ännu. Du har väl icke nämnt på Stafsjö ett ord om oss?

Tintomara. Ej ett ord, som jag lofvat. Ingen skall störa ert lugn. Blott att jag kommer och besvärar Er emellanåt: får jag det? Jag tackar dig så innerligt, min goda Georg, jag har lärt mig så mycket, och så vackert här; nu tycker jag sjelf, jag kan föra stråken. Adiö tills om onsdag (går).

Clas Henrik. Kan jag fatta denna sak? Jag bäfvar och går tillbaka för denna hemlighet! Hvem kommer der utför berget? jaså Ferdinand, stackare, från sin skjutbana. Han vet icke hvad jag vet, och det kan vara så godt för honom. En flicka! en förklädd flicka! Himmelska uppsyn vid detta lilla korta: "Adiö, tills om onsdag!"

SCEN IV.

Marmorbruket. Väg vid Sjöstranden.

Ferdinand (ensam). Hvilket under? men jag

kan ej tvifla. En flicka i denna skog? Om onsdag skjuta på fågel? — Men hvar har jag min Clas Henrik? Han sitter ensam vid båtfästet, tror jag — stackare. Ärnar han ånyo meta sin fisk? Det är nästan synd att störa honom i sina djupa betraktelser öfver Bråviken. Om han viste hvad jag vet, så kunde han hafva något att tänka på. En flicka! o Gud — men det är bättre som det är, och att han ingenting vet.

Clas Henrik (kommer). Min kapten går solo pensivo.

Ferdinand. Som min major.

Clas Henrik. Ja, det är ledsamt i dag, det är endast måndag.

Ferdinand. Den här raska ynglingen Tintomara roar mig verkligen med sin säkerhet i hand. När han kommer i öfvermorgon, skall han göra sitt första försök att skjuta på lefvande ute i sjelfva skogen. Det är en bra gosse.

Clas Henrik. Han har mycken pli; en galant, välväxt gosse. Han skulle hedra ett regimente. Jag skulle vilja hafva honom vid min korps, vid musiken, om han ej dertill vore en mycket för god gosse.

Ferdinand. Du glömmer, att du är utan korps.

Clas Henrik. Förbannadt.

Ferdinand. Bråviken är ett näste.

Clas Henrik. Hvad skola vi göra i qväll? och i morgon?

Ferdinand. Ja det är odrägligt.

Clas Henrik. Låt oss gå in och spela ett parti.

Ferdinand. Måndagar och tisdagar borde man aldrig hafva i veckan. Onsdagar äro bra.

Clas Henrik. Ja, jag tror han skulle komma igen om onsdag? Var det icke så? det der har du bättre reda på; ehuru obetydligt sällskap en pojke visst är, så sticker det ändå af, och är intressant i en ödemark.

Ferdinand. Det är naturligt. Hvarföre skulle icke en hoppgifvande yngling vara rolig att umgås med? Det bekänner jag helt uppriktigt — ett godt, raskt, lifligt karlsällskap — det har jag alltid tyckt om.

Clas Henrik. Nu äro vi då inne i vår så kallade sal, d. v. s. stugan. Vi hafva ej en gång ett hyggligt spelbord — ah ripigt! sönderskuret! — au diable!

Ferdinand. Dit har X + X bragt oss. Hvad spela vi? Quadrille?

Clas Henrik. Vi skulle vara två gånger två då; men gunås vi äro blott en gång två: — l'Hombre?

Ferdinand. Vi skulle vara tre då — det bli vi först om onsdag; Piket?

Clas Henrik. Piket går an, hvar har du kortleken?

Ferdinand. Se här — för piket skall man taga bort alla hackor ända till sexan.

Clas Henrik. Här fins intet hjerter-äss? hur kommer det till?

Ferdinand. Så; det är sant. Det vardt sönderskjutet på skott-taflan deruppe.

Clas Henrik. Hvad är det för dumheter, kapten? förderfva vår endaste kortlek?

Ferdinand. Det kan lätt hjelpas.

Clas Henrik. Det tror jag knappt. Utan äss kan intet spel i verlden spelas.

Ferdinand. Jag tar hjerterfemman här och raderar bort de fyra i hörnen, så att blott den medlersta står qvar. Då blir den hackan förvandlad till ett äss, till det förnämsta kortet. Går icke det an?

Clas Henrik. Jo, visst går det an, det är lustigt nog, men jag tycker synd om de fyra i hörnen. Och sen är hela leken skämd.

Ferdinand. Kan icke hjelpas, låt oss börja. Tag hit en knif. Förlåt min söta Hjerterfemma! Se så, nu är det gjordt, låt oss börja.

Clas Henrik. Hur länge skall denna sjelfval-

da förvisning räcka, Ferdinand? Tror du ej, att om gäsningen i sinnena hinner lägga sig, skulle vi framåt hösten kunna våga oss fram i verlden igen — till en början förklädde?

Ferdinand. Jag — om ej annat blir — tar jag ett ombytt namn, och går in som simpel Volontör vid någon trupp, hellre än att här förgås. Men ännu så länge kan här ändå passera.

Clas Henrik. Ja, ännu.

Ferdinand. Blanda fort, så får jag taga af.

SCEN V.

Stafsjö.

Adolfine. Mina tankar förslå icke. Ju mer jag eftersinnar, ju mer finner jag, att jag verkligen för min förmodan ingen annan grund har, än blott, att första gången jag såg Lazuli, var det i en flick-kostym. Än se'n? Nå än se'n? hvad tjenar detta grubbel till? Skall min mor åter få den sorgen att se mig förvirrad? Antag om Lazuli det andra. Låt vara, att han är en yngling? Hvad betyder det? En ljuf, en ren vänskap går ju lika väl an i detta fall?

SCEN VI.

Stafsjö. Friherrinnans rum.

Mamsell Julie. Som jag säger. Men min nådiga friherrinna, jag bedyrar vid lif och salighet, att ingenting annat än det allra anständigaste —

Friherrinnan. Gå, mamsell Julie, och säg att jag väntar Amanda inne i mitt röda skrifrum.

SCEN VII.

Stafsjö. Röda kammaren.

Friherrinnan. Jag ser med stor tillfredsställelse, att mina flickor tillfrisknat. Sätt dig, min goda Amanda; du är ännu blek.

Amanda. Sysselsättning har varit min helsa, jag blir visst alldeles återställd, om jag får fortfara som hittills.

Friherrinnan. Mitt hus har mycket att tacka denne främling för, om förnuftet verkligen återkommit genom —

Amanda. Lazuli har de ädlaste seder, och ett kort men skarpsinnigt framställningssätt, som gör den han talar vid, ja alla som höra honom, allt mer och mer sammanhängande och kloka sjelfva. Min mor skulle höra honom sjunga.

Friherrinnan. Honom? hvarför säger du icke henne?

Amanda. Ah!

Friherrinnan. Lazuli är ju en flicka? hvarför döljer min Amanda det för mig? Ingenting, mina flickor, kunde ställa ert förhållande till Lazuli i en oskyldigare och vackrare dager inför mina ögon. Och hvad bör ni önska högre, än att ega er mors aktning?

Amanda. Gud, huru har min mor fått veta? Stora, stora, stora faror —

Friherrinnan. Men säg mig, är Amanda fullkomligt viss på Lazuli?

Amanda. Min syster har sagt mig så.

Friherrinnan. Adolfine? Jag måste hafva säkerhet häri. Ropa in Adolfine.

. . . .

Adolfine (kommer). Min mor ropar.

Friherrinnan. Ja, Adolfine. Svara din mor högst öppenhjertigt — Adolfine — är Lazuli en flicka?

Adolfine. Himmel! hvad hör jag —

Friherrinnan. En fråga, som fordrar svar. Är Lazuli en flicka?

Adolfine. Jag kan icke annat tro — nej, åtminstone —

Amanda. Hvad? du var ju säker? — min store Gud!

Friherrinnan. Hvad skäl har du, Adolfine?

Adolfine. Första gången jag såg Lazuli, var det i en flickas drägt.

Friherrinnan. Första gången? — Var det då icke i mitt hus?

Adolfine. Nej, min goda mor.

Friherrinnan. Och hvarest, om jag får fråga?

Adolfine. På Operan.

Friherrinnan. Och när?

Adolfine. Den olyckliga natten, den 16 Mars.

Friherrinnan. Den natten, då du — då du, mitt barn — då du försvann — och återkom utan förn..., utan riktig sans?

Adolfine. Ja, min mor, men det har andra skäl, min vördade, bästa mor. Lazuli, den goda Lazuli rådde icke för hvad som hände mig den förskräckliga natten. Lazuli gör här till mitt förnufts återkomst mer än allting annat i verlden.

Friherrinnan. Kan så vara.

Adolfine. Jag bedyrar, att jag aldrig sett Lazuli annat än som flicka före dess hitkomst. Jag tar det således för afgjordt.

Friherrinnan. Af samma skäl tar jag för afgjordt, att Lazuli ej är en flicka, ty jag har aldrig

sett honom annorlunda kostymerad än som karl. Denna gåta skall upplysas.

Amanda. Gud! om du har bedragit mig, Adolfine? hvad du då har bedragit mig!

Adolfine. Min mor, min mor! träng ej in i denna hemlighet. Lazuli har stora skäl att vara förklädd — en ryslig fara!

Friherrinnan. Förklädd, ja om så vore. Men jag tror han är icke förklädd, utan i sin rätta figur nu såsom han är. Och det är en ännu större fara.

Amanda. Gud — hvad har jag fått höra?



SCEN VIII.

Kolmorden. En vacker plats, omgifven af fullkomligt täta häckar.

Tintomara. Hvad jag tycker om din reffelbössa, Victor. Ett herrligt vapen, som träffar så säkert och långt. — Kallas det der storfågel?

Ferdinand. Ja, det är en tjäder du har skjutit. Stackars fågel.

Tintomara. Stackars fågel! Victor, nog är det roligt att skjuta på så långt håll och träffa en lefvande i flygten — men — men — stackars tjäder! Hvarför är du icke munter, Victor?

Ferdinand. Jag är icke rätt glad.

Tintomara. Hvad har du i knytet?

Ferdinand. Det är proviant, när man går långt i skogen — jag ljög — det är jagtkläder — nej, jag ljög — det är . . .

Tintomara. Säg intet mer, du ljuger kanske äfven då.

Ferdinand. Äfven du tycker jag icke i dag är så munter, vackra Tintomara.

Tintomara. Det kommer deraf, att sedan jag upphört att skjuta i luften, och i stället börjat sigta på vissa mål, så får jag ej springa, klänga och klättra så mycket som jag vill.

Ferdinand. Så gör det hellre, Tintomara, låt bli att skjuta.

Tintomara. Har jag gjort dig ledsen, min goda Victor? Det ville jag ej. Jag har mycket, mycket att tacka dig —

Ferdinand. För hvad?

Tintomara. Du har lärt mig skjuta på både dödt och lefvande. Jag har gjort dig mycket besvär, först i onsdags, sedan i går, och nu i dag. Hur skall jag kunna nog tacka dig?

Ferdinand. Ja, det har varit glada dagar!

Tintomara. Tack för dem, Victor. Och ändå är du ej rätt glad?

Ferdinand. Vill du belöna mig på ett lätt och ringa sätt, Tintomara?

Tintomara. Hvarföre endast på ett ringa sätt?

Ferdinand. Jag begär blott litet.

Tintomara. Hvad önskar du?

Ferdinand. Jag har en fantasi — narraktig, men oskyldig — ett infall.

Tintomara. Kan jag hjelpa dig dermed?

Ferdinand. Du har ett mycket vackert hår, Tintomara, och ett ansigte, som — mera — som —

Tintomara. Hvilket infall!

Ferdinand. Ach, mitt infall är, att jag ville se någonting, huru det skulle se ut. Jag ville att du skulle kläda ut dig.

Tintomara. Det går an. Det har jag gjort så många gånger. Det är ett obetydligt infall.

Ferdinand. Det skulle roa mig en gång, att se hur ditt ansigte tog sig ut, om hela din person vore klädd som flicka. Tintomara . . . förlåt mig! Denna narraktighet har sysselsatt mig; jag har bedt min värdinna på Marmorbruket inlägga en nätt bondflickas drägt, från topp till tå, i knytet här. Jag vet väl icke sjelf hvad färg den har eller huru den ser ut, men tror säkert att den är behaglig och snygg. Du ser att skogen är tät, rundt omkring. Jag går bort på en stund att efterse mina hundar. Du skall af jagt-

pipan sjelf höra hur aflägsen jag är. Kläd om dig, och när du är färdig, så gif med din jagtpipa en signal.

Tintomara. Ett underligt infall — låt bli det, Victor —

Ferdinand. Återtar du så snart dina ord? Jag skulle ju få en belöning?

Tintomara. Det var så. Må ske.

Ferdinand. Jag går.

SCEN. IX.

Kolmorden. En plats ett stycke ifrån den förra.

Ferdinand. Ingen signal svarar mig, hvad skall jag tänka? Tintomara måtte väl nu hunnit omkläda sig? Men han är mycket skalkaktig. Besynnerliga infall. Det kan ju vara en möjlighet, att jag alldeles bedragit mig i min förmodan. — Hvad? Hvem är det, som går der framme i den motsatta trakten mellan stammarna? en vallflicka? en snygg randig kjortel — ett ganska hvitt huckle — ett smidigt lif — en stilla värdig gång — skönt lutadt hufvud — hvem kan det vara? hon håller sig bra på afstånd ifrån mig — hon är rädd.

Tintomara (omklädd och på afstånd).

Ferdinand. Ett besynnerligt äfventyr! Här väntar jag i hvart ögonblick, att få gå vesterut

för att få se min muntra jagtkamrat omklädd till flicka. Och i detsamma kommer öster ifrån en annan, verklig flicka. Till hvilkendera skall jag vända mig? Jag måste dock nalkas den der stilla, melankoliska vandrerskan. Huckle är en mycket intagande hufvudbonad för en landtflicka, skada blott att det skall skymma så mycket af ansigtet; men det lilla, som synes, blir dess mera hänförande. En täck gång? — God dag, flicka, var ej rädd för mig, kom närmare. Du tycks hafva förlorat någonting der? Du går så sakta och ser ned.

Tintomara. Förlorat?

Ferdinand. En skön röst — hvilka nätta fötter — håll dig ej så på afstånd.

Tintomara. Skall jag komma närmare?

Ferdinand. Denna röst? och det lilla jag märker under hucklet? skulle två varelser i verlden kunna hafva sådana ansigten — två exemplar ifrån motsatta väderstreck — — hvarför stannar du, flicka? Så skall då jag i stället gå fram till dig. Se så. Frukta ej för en jägare. God dag.

Tintomara. God afton.

Ferdinand. Naiva blick. — Låt mig taga dig i hand! — hvad gör det? — God afton? ja skuggorna i skogen utbreda verkligen en halfdager. Hvart skall du gå?

Tintomara. Hvart jag skall gå?

Ferdinand. Du har ögon, som endast en till i verlden. Du är en god flicka, och jag vill gerna hjelpa dig, om du här letar efter någonting. Höj hucklet litet öfver pannan och drag det åt sidan om kinderna — unna mig det lilla nöjet — var icke rädd för mig — det är ej farligt — icke alls.

Tintomara. Gör med min klädsel som du vill.

Ferdinand. Som *jag* vill? Tag då af dig hucklet alldeles, här i hagen är varmt.

Tintomara. Gerna. Alltsammans är ju ditt infall?

Ferdinand. Himmel och skog! hvad ser jag?

Tintomara. Du ville ju så?

Ferdinand. Tintomara!

Tintomara. Hvad vill du mer, Victor? är omklädnaden i din smak, eller skall något vara på annat sätt?

Ferdinand. Omklädd? Nej, du är icke omklädd *nu*? Så är du i ditt sanna rätta skick! Det säger mig allt — din gång, dina händer, din himmel —

Tintomara. Det är icke mina kläder, men de passa.

Ferdinand. Du är i allting på ett annat sätt nu — öfverjordiska flicka — du måste upplysa mig — ej blott kläderna, men hela ditt skick —

så stilla, så fint, så sakta — din gång — så full af sorgsen glans din blick —

Tintomara. Jag är icke glad, Victor.

Ferdinand. Tintomara, hvilket infall har jag haft? Och hvilket infall du, att nalkas mig från ett håll, som jag ej väntade?

Tintomara. Hvart vill du nu att vi skola gå?

Ferdinand. Dit upp till våra bössor och till tjädern.

Tintomara. Victor, håll min hand.

Ferdinand. Du darrar?

Tintomara. Låt oss skynda, skynda dit upp.

Ferdinand. Är det sant, hvad jag ser? En så — en så oändlig glans flöt än aldrig ur dina ögon? nej det är i sanning en tår, som glimmar i dessa himlahvalf.

Tintomara. Låt så vara.

Ferdinand. Vid Gud, obekanta, underbara, upptäck hvad det är? Jag har ej länge känt dig, ditt inkognito i denna trakt, ditt antagna utländska namn — allt utvecklar sig mer och mer för min tanke. Förlåt en obekants djerfhet, ädla flicka — hvad skall jag kalla Er? en hemlighet vill jag icke oskära, men en olycka skulle i mig kunna finna stöd, finna säker hjelp. Jag häpnar för hvad jag har gjort! — hvem Ni än är — ursäkta mitt kanske ohöfliga skämt.

Tintomara. Ursäkta mig, om jag gjort dig ondt, min Victor.

Ferdinand. Jag är så häpen, så förvirrad — Tintomara — låt mig ännu få bruka detta namn, som för mig blifvit min själs musik — Tintomara vill ännu kalla mig *du*, eller hörde jag rätt? Vi lefva i tider af så förfärande händelser, att jag icke vet hvilken stor hemlighet jag här skall ana. Kanske böjer jag här knä för en — för ett fruntimmer af okänd börd — af hög — af den högsta —

Tintomara. Stig upp, Victor.

Ferdinand. Hvems ock den skära hand må vara, min mun nu vågar nalkas; så vet, jag är icke en alldeles ovärdig. Gör mig bekant med en så stor del af din olycka, höga flicka, som behöfs för att rädda, hjelpa.

Tintomara. Jag sörjer djupt.

Ferdinand. Tänk om oss vid hafskusten intet förnedrande. En förfärlig händelse, som ej får komma öfver mina läppar, hindrar mig att förklara, hvilken jag och min vän vid Marmorbruket äro; men var viss, jag är en ädling — jag vill för dig göra allt — allt! och jag förmår kanske något. Hvad sörjer du?

Tintomara. Victor!

Ferdinand. O dölj ej din smärta. Den talar så obeskrifligt genom hela din gestalt. Ännu känner jag igen alla drag på det muntra fee-lika väsende, som prydde skogarne häromkring med de lättaste språng, med skämtsamma upptåg, ach! med rörelser af oförklarligt behag . . men dock är allting nu förändradt, allt! En slöja darrar som af finaste mörker kring hela din uppsyn . . din himmelska blick ser ned på mig med en mildhet, som försaligar och — ändå förskräcker mig! Store, lefvande Gud, hvad — hvad är ämnet för din smärta?

Tintomara. Stig upp, Victor, jag sörjer djupt, djupt.

Ferdinand. Öfver hvad?

Tintomara. Du älskar mig.

Ferdinand. Blixt i ett enda ord!

Tintomara. Stig upp — och låt mig fråga dig, berätta dig något, min Victor.

Ferdinand. Tintomara, hvad är här mer att fråga? hvad mer att berätta här?

Tintomara. Kände du Mannerhjelm, den sköne?

Ferdinand. Herman Adolf Mannerhjelm? den olycklige, som banade sig sjelf vägen till döden för en hexas skull? Honom kände jag. Han stal slutligen i förtviflan en perla ur hennes hår, då

hon utan kärlek vände honom ryggen. Han sönderstötte perlan, sväljde den i ett glas vin, och dog. Var han en anhörig till dig? fordrar du hämd?

Tintomara. Var du bekant med Hedensköld?

Ferdinand. Unga friherre Hedensköld? Han, som red på sin engelska häst i sporrstreck mot Haga grindar och krossade sin panna dervid? Det skall hafva skett för ett förföriskt troll — sådana finnas i hufvudstaden — var den beklagansvärde en slägting till dig? hvad vill du jag skall göra?

Tintomara. Hörde du talas om Severin Nichols?

Ferdinand. Zacharias Nichols brorson? Utan tvifvel: äfven han ökade de förlorades antal. Hans kropp blef igenfunnen vid Strömsborg om morgonen efter den natt, då han förgäfves anropat ett skönt spökes ynnest inom operans murar.

Tintomara. Denna hexa, detta troll, detta spöke var en och samma person.

Ferdinand. Afskyvärda varelse.

Tintomara. Hörde du aldrig hvem hon var?

Ferdinand. Nej, jag har flytt detta hufvudstadens giftiga afskum, äfven till namnet.

Tintomara. Men, hvarföre gingo de alla förlorade för hennes skull?

Ferdinand. Emedan de drogos som af en bödel i tjusande hamn till svartsjukans sträckbänk, till sjelftimrad stupstock, — emedan —

Tintomara. Emedan?

Ferdinand. Hon älskade icke dem tillbaka.

Tintomara. Victor — *Hon* är jag.

Ferdinand. Tintomara!!!

Tintomara. Denna hexa, detta troll, detta spöke — se hit på mig!

Ferdinand. Evige!

Tintomara. Adiö Victor — adiö, ach — jag älskar icke dig.



SCEN. X.

Stafsjö.

Friherrinnan. Men min bror, du finner väl att jag som fruntimmer omöjligt kan göra undersökningen.

Onkeln. Och äfvenså litet jag. Antag att Lazuli verkligen vore en flicka; delikat, skygg, som hela hans person visar sig, hvilka frågor skulle jag nyttja? det är en omöjlighet.

Friherrinnan. Men om härunder döljer sig en stor hemlighet af farlig beskaffenhet?

Onkeln.

Onkeln. Så mycket angelägnare är det för Lazuli att få njuta sitt inkognito, och vi böra vara delikata som han.

Friherrinnan. Men mina döttrar —

Onkeln. Hafva, efter allt hvad jag finner, blifvit återställda genom detta umgänge, mer än genom något annat.

Friherrinnan. Men, min bror, Lazuli måste härifrån

Onkeln. Lazuli är nu mera helt och hållet mitt fosterbarn, och förblifver der jag vistas. Men, jag sjelf kan resa; det går an.

Friherrinnan. Icke så, min bästa bror. Men i korthet — jag vill icke —

Mamsell Julie (inkommer). Främmande! främmande! en vagn med förgyldt vapen rullar upp på gården.

Friherrinnan. Dumma hinder!

Onkeln. Lyckliga uppskof! Fan må undersöka någon djupare än till hakan. Dessutom är man ingen bedragare, när man spelar sin fiol så, som unga Lazuli.

SCEN XI.

Stafsjö. Biblioteket.

Amanda. Blott tvenne fall gifvas — antingen stupade Ferdinand, den natten, och då fins han ej mer för mig på jorden. Eller ock var det Hans Majestät sjelf som stupade, men Ferdinand, stämplad till kungamördare, är likväl ändå borta, förlorad för mig. Så sägs det ju också, att han skrifvit sjelf med sitt porträtt, "att han aldrig kommer tillbaka," ehuru man undanhållit brefvet af välvilja emot mitt förnuft. Evigt älskade bild! — men icke kan den oskäras eller störas deraf, att jag tillåter mig hysa vänskap för en annan — ja, låt vara, att Lazuli är en yngling! det gör ändå ingenting — jag skall icke grubbla mer härpå.

SCEN XII.

Stafsjö. Orangeriet.

Adolfine (ensam). Täcka växter! dock drifvas ni blott af konst, ej af naturens egen värmande andedrägt. Åter en vissnad anemone! — Förhatliga främmande . . den herrn må vara hur förnäm han vill; ett sådant bråk med mat, klädsel, utstyrning och tusen anordningar. Mamma är bra svag för främmande, det tillstår jag; hvad skulle

jag bry mig om sådana? — ha, någon nalkas, hör jag.

Lazuli. Min fröken!

Adolfine (vänder sig om). Se Lazuli?

Lazuli. Ah — jag trodde det var Amanda.

Adolfine. Amanda? Du har ingenting att säga mig?

Lazuli. Adolfine — jo visst, hvem är den förnäma främmande?

Adolfine. Jag känner icke den förargliga menniskan.

Lazuli. Friherrinnan ser icke med nöje på mig. Jag lemnar Stafsjö.

Adolfine. Hvad hör jag? Nej Lazuli, det gör du icke, det får du icke göra.

Lazuli. Jag älskar icke sneda miner.

Adolfine. Ach Lazuli, var ej så lättretlig — min mor finner i ditt namn en besynnerlig hemlighet.

Lazuli. Det är icke nytt för mig.

Adolfine. Men kan ingenting här ersätta dig för min mors ögonkast?

Lazuli. Adolfine!

Adolfine. Jag skulle fråga dig en sak af innersta hjerta, men Lazuli — jag kan ej — kan omöjligt fråga. Och icke heller behöfver jag fråga. Du har sagt mig, att du är min Vän

Lazuli. Och jag är det.

Adolfine. Ser du blommorna i detta orangeri?

Lazuli. Åter en Anemone vissnad? Jag tycker icke om orangeriluften. Kom ut i skogen, du milda, systerliga, älskvärda väsen! kom ut med mig, Adolfine. Der skulle du få känna en luft, ett doft! Då blir du en flicka igen, frisk som vind på våg; vill du?

Adolfine. Ach, om jag tordes.

SCEN XIII.

Stafsjö. Amandas egen kammare.

Lazuli (i dörren). Får jag komma in?

Amanda. Ah Lazuli? Men stäng dörren efter dig.

Lazuli. Jag har att igenlemna dig denna agraff.

Amanda. Min agraff?

Lazuli. Jag tog den en gång, jag ville hafva den. Hinder hafva sedan gjort, att —

Amanda. För hvad tog du min agraff, Lazuli?

Lazuli. Jag ville hafva den.

Amanda. Du frågade mig icke om lof.

Lazuli. Julie var då så angelägen att tala med dig, Amanda. Icke kunde det heller behöfvas, att jag bad dig om lof — eller hur?

Amanda. Lazuli!

Lazuli. Om så är, förlåt mig. Se här din agraff, får jag sätta den, der jag tog den?

Amanda. Du vill icke behålla agraffen?

Lazuli. Behålla?

Amanda. Du har en ganska hvit och elastisk hand. Du *tar* så lätt: *lemnar* du lika lätt?

Lazuli. Agraffen är *din*, Amanda. Tag.

Amanda. Just derföre, om du vill, så behåll den till ett minne af mig.

Lazuli. Ett minne af dig? Jag glömmer dig aldrig.

Amanda. Aldrig? Du glömmer mig aldrig? det ligger mycket i dessa ord — är det visst, min vän?

Lazuli. Jag förstår icke hvarföre jag nånsin skulle glömma dig. Jag ville gerna tala vid dig något alldeles enskildt, något vigtigt. Jag har sökt dig i orangeriet.

Amanda. Hvad Lazuli?

Lazuli. Jag lemnar Stafsjö. Jag kan omöjligt vara här! ej i denna trakt! men ännu vet jag ej rätt huru det skall verkställas — och ej när.

Amanda. För allting, Lazuli? lemna oss?

Lazuli. Jag tycker icke om friherrinnan.

Amanda. Sch! hvad säger du! Vi äro ej säkra här: hvad har du att säga mig?

Lazuli. Är du så frisk, att du vågar gå ut?

Amanda. Jag har blifvit oändligt bättre. Jag har *en* att tacka för det.

Lazuli. Goda, vackra hjerta, jag vet hvem du menar, men tro mig ej om så mycket godt. Hvad det är ljuft, hvad det är roligt, att hafva systrar att sluta sig till, det har jag aldrig haft förr: men här har jag fått det — ändå måste jag lemna Stafsjö! Mot mig äro menniskorna så svåra — de äro så underliga — men — säg, hvar skola vi kunna tala ostörde och förtroligt? Jag har saker af vigt att rådgöra om.

Amanda. Nu? eller när?

Lazuli. Törs du ej bli friskare än du är?

Amanda. Friskare, Lazuli? hvem skulle önska det mer än jag?

Lazuli. Du blir friskare ute än inne.

Amanda. I salongen? Men der är icke säkerhet för oss, att tala enskildt.

Lazuli. Ej i salongen är frisk luft.

Amanda. I trägården då? Men der spatserar än den ena, än den andra. Min mor —

Lazuli. I trägården fins ingen frisk luft.

Amanda. Då vet jag ingen utväg.

Lazuli. Jo — i skogen.

Amanda. I skogen? Ach, om jag tordes!



SCEN XIV.

Marmorbruket. Musikrummet.

Clas Henrik (ensam). Fioltiderna blifva allt tätare: onsdags — fredags — söndags — och nu tisdag — ja, denna kammare skall få heta Musikrummet till minne af Tintomara. Det ser ut, som hon började trifvas bättre på Marmorbruket än på Stafsjö? *Hon* säger jag? Jag är något öppenhjertig mot mina väggar. Hvad skall jag tro om min Ferdinand? är han icke bergtagen — hemma finner jag honom åtminstone mer sällan än ofta. Om icke den menniskan medfödda rädsla, att yppa eller ens vidröra stora och besynnerliga hemligheter, afhöll mig, så skulle jag glädja honom med min stora upptäckt — ty nog har i alla fall umgänget på Marmorbruket blifvit intressantare för mig, sedan jag vet, att denna intagande inkognito är en fli — men hvad vet jag egentligen? Skulle jag icke hafva bedragit mig? möjligt, men icke troligt; å nej. Äro fiolerna i ordning? och noterna? — bra. Min elev måste snart vara här. Ah — hvem kommer der öfver gården att störa mig? ett bud, en flicka från Per Mattson! hvilka dumheter? Nå så stig in, hvad är det om?

Tintomara (i bondflickans drägt). God dag Georg.

Clas Henrik. Hvad?

Tintomara. Du känner mig icke, Georg?

Clas Henrik. Hvad betyder detta? — min elev? — i sanning, förlåt, om jag ser öfverraskad ut — jag har icke sett Er så klädd förr.

Tintomara. Du ser mig förklädd; men du är en man af ära och godhet, du skall icke undra.

Clas Henrik. Ingenting kan hindra mig att undra. Tintomara! hela min varelse är endast *undran* vid hvad jag ser. Sådant hade mina ögon i sina djerfvaste stunder ej en gång anat.

Tintomara. Döm mig ej illa ännu, Georg. Jag har skaffat mig dessa kläder och klädt om mig här; de passa till min ställning. Jag vill genom denna förklädnad undvika uppträden på Stafsjö, som — äro svåra.

Clas Henrik. Uppträden? förklädning? Är det så alldeles visst, att Tintomara är *förklädd nu?* Detta ser i mina ögon tusen gånger bättre och riktigare ut.

Tintomara. Georg, Georg, får jag anhålla hos dig om ett stort, ett dyrbart förtroende?

Clas Henrik. Tintomara —

Tintomara. Om du ser en skymning öfver mitt väsende, liksom . . ett nät öfver min glädtighet i dag, så förlåt mig; jag vill icke spela i dag.

Clas Henrik. Ej spela?

Tintomara. Jag vill bedja att få rådgöra med dig. Jag har ett stort förtroende till dina rena, fria, ärliga ögon. Är du icke god?

Clas Henrik. Men säg mig —

Tintomara. När jag ser ut genom fönstret här, hvad heter vattnet?

Clas Henrik. Bråviken.

Tintomara. Och det öppna landet der midt öfver sjön?

Clas Henrik. Vikbolands härad.

Tintomara. Räcker det till Stockholm?

Clas Henrik. Naiva skämt. Hvad menar du? Du ser dit öfver till Vikbolandet med blickar, som såg du på Himmelriket. Nog vet Tintomara, att icke Stockh —

Tintomara. Ligger Stockholm der nära vid?

Clas Henrik. Denna förklädning i kunskapsväg passar icke alls illa till din öfriga inkognito. Men till hvad skall det tjena oss emellan? Du har ju förtroende för mig? så sade du nyss?

Tintomara. Du har en båt, du fiskar; hjelp mig öfver till det öppna, glada landet der. Der borta kan väl någon menniska föra mig till Stockholm?

Clas Henrik. Till Stockholm? talar du allvar, intagande Mask? du tänker väl icke lemna oss?

Tintomara. Hvarföre icke?

Clas Henrik. Men — här måste vara några nya, underbara händelser, som timat? några skäl? Har något alldeles nytt händt på Stafsjö?

Tintomara. Vill du af fritt och rent sinne vara en man, som jag kan förtro mig till? Jag hoppas på dig.

Clas Henrik. Jag förvånas.

Tintomara. Mig förföljer hat — men mest kärlek.

Clas Henrik. Kärlek?

Tintomara. Mig förföljer kärlek, Georgino. Om jag ej hade ett hjerta, så skulle det kosta mig ingenting att se.

Clas Henrik. Om du *icke* hade? Jag tycker du borde säga tvertom.

Tintomara. O, om jag vore utan hjerta.

Clas Henrik. Jag törs icke tro längre, att du skämtar, ehuru jag har svårt att ej oupphörligt tänka på någon ny vändning af ett ytterst fint inkognito. Tala mera uppriktigt med mig, underbart sköna och — hvad som än bättre är — ädla Tintomara. Jag vågar säga — jag är en redlig man, du kan förtro dig till mig.

Tintomara. Hade jag ej ett hjerta — o vore jag en tiger — såsom de alla kalla mig — vore jag det verkligen — hur enkelt och lätt!

Clas Henrik. Du, en tiger?

Tintomara. Nu är jag ej en tiger ty värr, och mig smärtar att se hvad jag ser.

Clas Henrik. Hvad ser du, oförklarliga —

Tintomara. Lofvar du mig med hand och mun, Georg, blott ett enda? ett enda blott, så skall jag säga dig min hemlighet.

Clas Henrik. Ljufva flicka; låt mig kalla dig så? — sant eller icke, men din drägt ger mig lof dertill. Se här min hand! De måste hafva varit svåra emot dig på Stafsjö.

Tintomara. Lofva mig Georg, att åtminstone Du icke älskar mig!

Clas Henrik. En mera sombert leende dager har aldrig sväfvat omkring min sjals innersta väsen. Jag förstår icke —

Tintomara. Och att Du aldrig skall älska mig!

Clas Henrik. Jag förstår icke hvad trolldom ligger i ord, som låta så frånstötande . .

Tintomara. Och att Du aldrig vill älska mig!

Clas Henrik. Tintomara? flicka, hvilken begäran?

Tintomara. Kalla mig hvad du vill, flicka, elev, yngling, lika godt, men låt mig få en glädje en gång — en glädje af dig?

Clas Henrik. Af mig?

Tintomara. Ja, af dig. Alla andra älska mig, vissna, dö, förgås, gå sönder — hvad har jag helt

nyss varit vittne till der borta öfver skogen! — J ljugen, J ljugen, jag är ej en tiger.

Clas Henrik. Hvilken mine under dessa halfsänkta ögonlock? Jag begriper dig icke.

Tintomara. Det är ju visst, att du ej älskar mig?

Clas Henrik. Är här en afgrund, som ur ett tjusande fjerran djupt drager mig till sig. . under det mörkt leende skenet af att vilja frånstöta?

Tintomara. Tala ej för dig sjelf, utan se på mig.

Clas Henrik. Kan himmel . . kan oskuld vara af en så retande anblick . . en så . .

Tintomara. Kunna vi ej fara tillsammans bort öfver Bråviken, Georgino? Är det omöjligt? Du far med din hand så oroligt och häftigt öfver pannan? Är det omöjligt för oss att ro, o min Georg? ro öfver till den andra, lyckliga strand?

Clas Henrik. Far jag med handen öfver pannan — det betyder, att jag slår ifrån mig de mest förvånande, de mest farliga tankar.

Tintomara. Tänk ej så mycket; det duger till intet. Ach, kunna vi ej resa, ej ro? Det ser så smalt ut dit öfver.

Clas Henrik. Tintomara, här blir allvar. Detta må vara slut nu. Vill du spela en duett, så är jag färdig. Hvaromicke —

Tintomara. Georg!

Clas Henrik. Jag är icke ohöflig; endast med svårighet ber jag dig — o Gud — o min Gud — men härunder är någonting förborgadt. Vistas du verkligen på Stafsjö, som du sagt, så begif dig dit igen, sedan vi spelat — begif dig dit med eller utan dessa kläder, dem du köpt, som du säger — ah, hvad säger jag? jag vet icke sjelf hvad jag säger —

Tintomara. Om jag vistas på Stafsjö? kan Georg tro att jag ljuger?

Clas Henrik. Ljug —? ett oförlåtligt ord, det har jag aldrig sagt.

Tintomara. Jag vill från Stafsjö, Georg — der har varit illa förr, men nu förfärligt! — vill genast bort från detta land.

Clas Henrik. Men det kan icke nu ske, sköna flicka.

Tintomara. Farväl — jag får då gå hem till Stafsjö ännu en gång, ser jag, jag måste uppfinna en annan utväg. Georg, jag trodde du ville hjelpa mig.

Clas Henrik. Hjelpa — men — en öfverläggning tills nästa gång vi träffas, kan väl icke skada dig? min båt behöfver lagas.

Tintomara. Farväl.

Clas Henrik. När kommer du till Marmorbruket nästa gång? Din fiol kan ju ligga qvar?

Tintomara. Ej mer — spelet är slut.

Clas Henrik. Men för Guds skull, jag får väl ännu en gång se dig? För Guds nåds skull, älskade, tag ej fiolen under armen!

Tintomara. Din båt är sönder, o Georg.

Clas Henrik. Tintomara — för alla himlars skull! om jag har sårat, stött, förolämpat dig — ett ord blott — gå icke — ett förlåtande ord — ett vackert ord allenast — gå ej, för alla änglars skull! ett ord —

Tintomara. Adiö.

SCEN XV.

Stafsjö. Ett svagt upplyst rum.

Amanda. Rysliga!

Adolfine. Hvad har du att förebrå mig?

Amanda. Rysliga! rysliga!

Adolfine. Amanda! Amanda!

Amanda. Rysliga! rysliga! rysliga!

Adolfine. Du vet, att jag har varit tokig, och jag kan bli det om igen, om igen, om igen.

Amanda. Du vet att jag varit rubbad, och gör dig icke säker: jag kan bli det än, bli det än.

Adolfine. Huu — jag måste sätta mig.

Amanda. Men jag skall stå, jag: stå som ditt samvetes hamn midt framför dig.

Adolfine. Mitt samvete är rent och hvitt, rent och hvitt, rent och hvitt.

Amanda. Ja, jag är ren och hvitklädd.

Adolfine. Hvita hamn! det går omkring för mina ögon, går omkring, går omkring. O sätt dig, och stå icke.

Amanda. Det går omkring, jag har inga krafter att stå längre, jag sätter mig! (Med dessa ord tog Amanda en stol, men satte sig alldeles midt framför Adolfine, och så nära, att deras knän stötte tillsammans. De fortsatte oafbrutet samtalet, men hvarunder deras geste oupphörligt bestod deruti, att den, som talade, bugade med hufvudet djupt ned emot den andra, och straxt reste sig upp igen; hvarefter den andra, jemte sitt svar, bugade sig ned i stället; och de begge olyckliga liknade tillsammans — o förlåt ett uttryck, som låter hårdt och kallt, men innebär helt annat — liknade en mekanisk inrättning, ja ett pumpverk, beständigt gående upp på ena sidan, under det att det går ned på den andra).

Adolfine. Jag vill berätta.

Amanda. Jag skall berätta med, jag.

Adolfine. Lazuli gick till skogen.

Amanda. Jag gick med, jag.

Adolfine. Lazuli och jag hade enskildt att vidtalas.

Amanda. Lazuli och jag hade särskildt att talas vid om.

Adolfine. Lazuli gick till skogs med stolta steg.

Amanda. En hög förtrytsamhet satt på Lazulis stolta ögonbryn.

Adolfine. Ty Lazuli var vred på friherrinnans vreda blickar.

Amanda. Det klädde honom att se så vred, så stolt ut!

Adolfine. Han var så präktig med sin åska under hårlockarne!

Amanda. Hvad skulle du med och göra?

Adolfine. Hvad skulle du med och göra?

Amanda. Han ville taga afsked af mig, och rådgöra enskildt —

Adolfine. Han ville tala förtroligt med mig, och fråga sig till råds —

Amanda. Så sade han sjelf, mig hade han bjudit till Kolmorden.

Adolfine. Mig hade han bjudit ut på skogen, och ville tala med mig, så sade han sjelf.

Amanda. Du afundsjuka! kunde du ej tåla en så vacker vänskap?

Adolfine. Du orättvisa! svartsjuka! en så oskyldig vänskap kunde du hafva tålt!

Amanda. Hvad du har ljugit, när du sade att Lazuli var bara en flicka.

Adolfine. Hvad du har ljugit, som säger att din vänskap var bara en vänskap.

Amanda. Du har ljugit sjelf, du! du har ljugit sjelf, du!

Adolfine. Du har ljugit sjelf, du.

Amanda. O Adolfine! min syster! hvilka ord oss emellan?

Adolfine. Hvilka ord emellan oss, o Amanda? min syster?

Amanda. Oh, när jag tänker på, hur du stod till höger om honom, och jag till venster, vid klippan!

Adolfine. På mig såg han åt höger, för att få någon lindring, när du på venster gjorde alla dina många utläggningar. O skam!

Amanda. Han vände sig straxt åt mig till venster igen, för att slippa höra alla dina utrop till höger. Hvilken vanheder!

Adolfine. Hans ögon blixtrade af harm, när han såg åt venster. Hvad det klädde honom väl!

Amanda. Med förargelse och harm såg han ned åt höger. Denna ädla harm prydde honom så!

Adolfine. Hvad glänste icke under hans ögon-

hår, när han måste vara vittne till allt hvad han hörde och såg om dig? Knäfalla i skogen! du? du?

Amanda. När han måste vara vittne till huru du knäföll och besvor honom, att icke resa. Hvad angick det dig? Gud! och i skogen? du? du?

Adolfine. Han strök sig med sin hand öfver ögonen af djup vrede öfver ditt sätt.. på venster.

Amanda. Nej, han borttorkade en tår, ty han tyckte det var ömkligt att se hela ditt sätt.. på höger.

Adolfine. Och ratsch försvann han ifrån oss mellan träden. Ratsch for han af, kanske ända, ända, ända . . ända till den rysliga Bråviken.

Amanda. Och der stodo vi ensamna qvar —

Adolfine. På knä midt för hvarann —

Amanda. Sedan han var borta, som stått emellan —

Adolfine. O vanheder, o skam —

Amanda. O sorg, o förtviflan —

Adolfine. Det skulle aldrig hafva skett, om —

Amanda. Om du icke kommit med och hindrat, och förderfvat, förstört —! o himlar!

Adolfine. Om du icke sjungit! O att du så skulle vilja förstöra min sista gnista, min glädje! eviga änglar!

Amanda. Ach, hvarför trodde jag din första

utsaga om att han skulle vara en fl . . Aldrig skall jag lita på dig mer!

Adolfine. Jag tror dig aldrig mer! ty du vill förstöra, vill släcka min enda, min sista eld! Men si, nu följer jag dig, jag utspanar dig.

Amanda. Hvart du tar vägen, följer jag dig; ty jag tror dig aldrig mer!

Adolfine. Jag går hvarthelst du går, jag smyger efter hvarthelst du smyger.

Amanda. Jag ställer mig att stå hos dig, hvarhelst du står.

SCEN XVI.

Marmorbruket.

Clas Henrik. Du ser mig ut som en slagbjörn, kapten; huru länge skall du gå orakad?

Ferdinand. Jag går orakad för hvem jag vill, och visar mig rakad för hvem jag behagar.

Clas Henrik. Du liknar förfärligt en, som jag drömmer om hvar natt.

Ferdinand. Hvem drömmer du om hvar natt?

Clas Henrik. Ankarström.

Ferdinand. Ingen värre. Jag drömmer om en hvar natt, som gjort mera ondt än Ankarström.

Clas Henrik. Så orakad, oborstad, raggig

älskade också Ankarström ofta att gå. Allenast att du är ett hufvud högre, ty han var en kort karl; och ditt skägg en tum längre. Dina ögon blossa blodstrimiga, så stort och vidt de än uppspärra sig. Du har alltid varit känd som en vacker karl, min kapten; men nu har du på en tid blifvit — ursäkta att jag säger det — *förskräckligt* vacker.

Ferdinand. Och du, major, har blifvit rysligt skön.

Clas Henrik. För hvem skulle jag just putsa mig, om jag får fråga?

Ferdinand. För fem, sex dar sedan hade du kortare naglar och mindre hvassa ögonkast.

Clas Henrik. För fem, sex dar sen tyckte jag också icke att jag såg rufvig björnragg, när jag såg på dina polisonger.

Ferdinand. Comment? polisson!

Clas Henrik. Monsieur!

Ferdinand. Au diable sans-culotte, que vous êtes!

Clas Henrik. Miserable! coquin!

Ferdinand. Ah — fiolen der på väggen! är det din, eller är det hennes?

Clas Henrik. Hennes? hvilken *hennes*? Såå—å, du vet?

Ferdinand. Ja, se stor ut. Neka, att du ej

känt, det din elev var en flicka? Här i kammaren, här har minsann varit sälla stunder, medan jag ensam stod och gapade efter mygg på min enfaldiga skjutbana.

Clas Henrik. Du viste det? du? länge kanske — ha! det lär sannerligen hafva varit ögonblick af glädje deruppe i skogen på tusen ställen, o min Gud, under det jag satt här och knäppte på tenoren, som hon ditsatt; hoppades och trodde.

Ferdinand. Menar du glädje i skogen för mig? Om så var, så var det rätt, ty *jag* förde Tintomara hit. Men du, Vattuman —

Clas Henrik. Skryt lagom! mig tillbjöd hon sjelf, att fara bort med sig, bort öfver sjön, öfver Bråviken — ja, se girigt på mig! just *hon* ville, att jag skulle enlevera henne —

Ferdinand. Resa med dig? Brå död och pest! Således var det *derföre!* nu vet jag skälet för hennes sista ord — det skall betalas!

Clas Henrik. Så mycken välvilja hade hon för mig, du, att hon kom till mig sist (för sig) ach längesen! (högt) utan förklädnad, du! kom i flickdrägt att öfverraska mig och bedja mig om ett utmärkt förtroende.

Ferdinand. Såå—å?

Clas Henrik. Hon hade köpt denna nätta,

genom sjelfva sin enkelhet intagande flickdrägt af folket här vid Marmorbruket —

Ferdinand. Köpt? hon har tagit — åtminstone har Elsas dotter ej änn några penningar fått. (för sig) Gud! — Tintomara har tagit dessa kläder med sig från sko . . . Ach, hvad efterfrågar hon? hvad bryr hon sig om? hon har händer, som *taga!* store Gud, om jag djupt kunde fästa i min själ en hexas bild — kan någon räkna, hur många hon har dödat? — en hexa, som allting tager och intet gifver — hon har sjelf uppmanat mig att tro det om sig — ach! med hvilka ögon var det, hon uppmanade mig dertill? . i hvilken ställning bad hon mig rädas för sig? jag sammanräknar alla möjliga skäl till hat och afsky: jag adderar alla fel, lägger ihop allt upptänkligt klander och ondt: jag räknar natt, jag räknar dag — och ändå blir summan inunder hela min addition — kärlek!

Clas Henrik. Du mediterar rätt länge för dig sjelf på mina ord; jojo.

Ferdinand (högt). Skryt lagom, och vet, att det var just jag, som skaffat henne dessa kläder. Jag ville se henne derute i sin rätta gestalt, jag bad henne kläda om sig i drägten, som jag medförde, och hon gjorde det på skogen.

Clas Henrik. På skogen? du ljuger — åskor och het eld!

Ferdinand. Jag ljuga? *hvem* säger så åt en officer?

Clas Henrik. Släpp kragen — släpp, ursinnige — hvad nu!

Ferdinand. Ja stå der och behåll din örfil. Jag är ej af dem som ljuga.

Clas Henrik. Så ursinnig du är, tror jag ändock du har så pass af en hederlig karl uti dig, att du svarar mig, om bössan, du håller under armen, är laddad?

Ferdinand. Var oförskräckt. Jag skjuter ej inne i kammare. Du Clas Henrik! att förtiga för mig — att gå listigt och tiga med det du viste hon var — narra mig att tro dig vara okunnig — uh, dåliga kamrat!

Clas Henrik. Hvad ondt har jag gjort dig?

Ferdinand. Mera ondt än salig kungen. Och hans lif stod jag efter —

Clas Henrik. Hva — hvad menar du med bösskolfven — Ouff — en skräll! skulle du krossa fiolen med bösspipan —

Ferdinand. Slut på Duetterna!

Clas Henrik. Den som rör min fiol, rör mig! säger Viotti.

Ferdinand. Bättre skulle han hafva sagt: den som slår sönder min fiol, han mördar mig.

Clas Henrik. Skall jag taga det åt mig?

Ferdinand. Svälj ned.

Clas Henrik. Vi råkas.

Paus.

Clas Henrik. Ferdinand!

Ferdinand. Clas Henrik!

Clas Henrik. Ännu mins jag dig för fronten af ditt vackra kompani; utsökta, valda karlar allihop, och du framför dem alla, den ståtligaste! Nu lutar du hufvudet ner, ner öfver bösspipan, ner emot golfvet.

Ferdinand. Major, jag mins den tid, då jag ärade dig, högaktade dig, såg i dig en förman till mönster åt mig! ja, jag älskade . .

Clas Henrik. Älskade mig! och nu skola vara fiender?

Ferdinand. Dödsfiender.

Clas Henrik. Dit har konungamordet fört oss. Och ej en gång i ridderlig gloria stå vi nu som fiender mot hvarann, så som vi en gång stodo i Humlegården.

Ferdinand. Nej, vi stå raggige och ludne.

Clas Henrik. Dit har rådjuret fört oss.

Ferdinand. Tig med rådjuret, vattuman!

Clas Henrik. Tig sjelf! lumpna skytt med förfelade skott.

Ferdinand. Tig, säger jag, din vattensjuke, ömklige fiolknäppare! Du borde aldrig hafva *sett* . . . deri låg olyckan.

Clas Henrik. Fördömde! du borde aldrig hafva *insett* . . . deri låg det.

Ferdinand. Vattuman farväl. Du skall lära känna mig, och förstå att Rådjuret tillhör Skytten, och att Vattumannen skall nöja sig med Fiskarne. Diable à quatre!

SCEN XVII.

Skogen.

Clas Henrik. Hvar? men på hvilka ställen? mellan hvilka buskar skall jag gå? hvilka paradis, o Gud, der jag aldrig varit med! Han har rakat sig i dag, och det betyder något, han söker ett möte. "Lindmötet" har jag oftast hört honom omtala. Der hafva de haft roligt! död och itändt krut, ha! — dit — dit — dit —

SCEN XVIII.

Skogen.

Ferdinand. Jag, eller ingen. Ingen annan — det är åtminstone så mycket.

SCEN XIX.

Utanför Stafsjö gård.

Amanda. Hon har lemnat huset, och går den ena af de två vägarne från Stafsjö till Lindmötet, det är säkert. Jag går den andra.

SCEN XX.

I Parken utanför Stafsjö.

Adolfine. Hon märkte icke, att jag såg huru hon smög sig ut genom porten bort åt den ena vägen. Men var glad du — jag går den andra.

SCEN XXI.

Kolmorden. Månsken. Klart väder.

Lindamot, vägskälet, med den lilla vackra gräsplanen och den stora linden midtpå. Alla

föremål hade månens hvita glans bemäktigat sig på ett intagande sätt, alla skuggor syntes underbart upplyste till hälften, lindens egen höga krona darrade med tusentals löf i grönt och silfver.

Tintomara satt på stenen under linden, ensam och tyst. Förmodligen för att taga afsked af sin älskade skog.

Tintomara såg sig rundt omkring. Aftonen var så lagom varm, var sval. Ingenting var här obekant; hvar sten — hvar buske — de fyra Vägarne, af hvilka tvenne kommo söderifrån Bråvikstrakten, och tvenne norrifrån Stafsjönejderna till den lilla gräsplanen, hvarest de alla afskuro hvarann, så att hon sjelf under linden satt midt i korset, som vägarne bildade likt ett ⁙ — hvart träd, hvar gråruſvig stubbe, hvar afrifven tufva: allt var henne kändt och bekant — och likväl gjorde det målande skenet uppifrån för hennes ögon en ny panorama af alla föremål denna qväll. Många aflägsna buskar syntes i halfdagern förlängda till jättar, många trän förkortade till dvergar. Men de fyra vägarne, som, hvar på sitt håll, utgjorde långa perspektiver djupt in i skogen, voro kolsvarta — likt stora svarta linier åt fyra sidor — ty täta omgifvande växter afhöllo allt månljus ifrån att inkomma på dem.

Tintomara hade intet instrument med sig, intet gevär. Hon var klädd i den snygga bondflickdrägten, som hon redan några gånger älskat att bruka: hufvudet sänkt emot bröstet. Slutligen afbröt hon sin egen tystnad och började sjunga den ton, hon vid Lindmötet förr en gång hört inom sig, och sjungit för de kringliggande träden. Orden föllo litet annorlunda denna gång:

Mig finner ingen,
Ingen jag finner,
Tall, gran och hassel nicka mot vind —
Alla på mig se,
Jag ser på alla.
Tall, gran och hassel, en, bok och lind
Niga mot vind
Buga för vind —
Ett vet jag bättre än spela och sjunga:
Tack och Farväl min högsköna Lind!

Tack och farväl min
Skog, mina skyar!
Tall, gran och hassel nicka mot vind —
Fåglar farväl! far
Väl mina lodjur!
Tall, gran och hassel, en, bok och lind
Niga mot vind
Buga för vind —
Ett vet jag värre än — — —

Tintomaras röst tvärstannade och hufvudet hajade åt sidan, ty hennes skarpa syn tycktes märka, att något verkligen nalkades, och det var som om alla de, af hvilka hon i sin sjungande fantasi tog afsked, kommo för att taga afsked af henne, äfven de. Hon såg det röra sig på de fyra vägarne: hon såg det röra sig fram emot henne ur det aflägsna svarta fjerran på en gång i alla fyra vägarne. Det nalkades afmätt, tyst, men lika i alla de svarta långa öppningarne. Det nalkades i hvarje af dem så försigtigt, som om hvarje på sitt håll icke ville vara bemärkt af någonting annat.

Då det kom närmare, reste Tintomara sig till hälften, förfärad upp på stenen, och stod stödd emot linden för att iakttaga allt ännu nogare. Hon fann då den olikhet, att på begge vägarne från söder kom det i mörka figurer framåt; men på de begge vägarne från norr kom det i tvenne hvita beslöjade gestalter.

När de fyra annalkande varelserna hunnit så nära, att de blott voro några famnar ifrån linden, uppgaf Tintomara ett högt och genomträngande anskri, och utsträckte sina armar. I denna hennes rörelse var kanske mer fruktan än hot. Men då alla fyra nu kommit så nära, att de till

och med måste varsebli hvarann, emedan vägarne här stötte ihop; så utbrast Tintomara i ett förnyadt, än mer genomträngande skri, och den ovilkorliga oviljan eller rädslan tvang henne att ej blott hota med händerna, utan hon rörde äfven fötterna likt en sparkning emot föremålen i denna hemska syn.

"Förbannade bort!"

Dessa ord hördes hastigt, kort och mycket hårdt, men likväl så starkt, att det icke är troligt att de kommo ifrån Tintomara. Antingen det var verkan af dessa ljud, eller förskräckelsen öfver Tintomaras hotande rörelser med händer och fötter, eller, kanske mest, en häpnad hos hvar och en af de fyra, att se sig ej hafva kommit ensam till Lindmötet, utan jemte sig tre till — nog af — i ett huj sjönko de tvenne hvita figurerna ned som stoft på de norra Stafsjövägarne: och de begge mörke flydde bort på sina södra vägar, såsom jagade af en oemotståndlig förfäran — dock ej långt — ty skott brann af, och äfven de nedstörtade (begge, åtminstone så mycket hon under linden kunde upptäcka om dem der borta i mörkret). Skottets ton upprepade sig i förnyade återskall för Tintomaras lyssnande öra: hon slog ihop sina händer, såsom man ser ett barn göra, när

det högt fröjdar sig. Var det glädjen öfver att se sig befriad från den fasansfulla synen? eller nöjet af att höra skottets uppfriskande klang löpa genom månskenets darrande silfverskir? — Länge varade dess friska echo's, och månen sjelf tindrade allt högre, allt friare, allt mera mystiskt förtrollande.

ELFTE BOKEN.

Le Mannequin
och
La Mannequine.

SCEN I.

Stafsjö.

FÖRMIDDAGEN efter den sist omtalade aftonen befunno sig Enkefriherrinnan M* och hennes bror öfverjägmästaren, husets Onkel, i ett samtal på tu man hand, hvars vigt man kunde ana af det häftiga uttrycket i deras ansigten. Emellanåt sågo de ut genom fönstret på en framkörd vagn af rikaste utseende, omgifven af en prunkande betjening.

"Min syster," fortfor Onkeln, "du har väl ej försummat att uppbjuda all din höflighet och uppmärksamhet? äfven emot denne mans betjening måste man vara artig. Det främmande, som var här för en liten tid sedan, var ett intet emot denne; ja, var blott att anse som en förelöpare."

Artig? jag kunde ej göra mer än jag gjort, äfven om Hans Maj:st sjelf hedrat Stafsjö med ett besök, svarade hon. Hans Excellens — skall jag kalla honom så?

"Ja, gör det, han är blott President i sjelfva verket, Kammarrätts-President, men blir visst

snart Excellens, och det skadar ej att litet smickra honom med en presumerad titel."

Excellens alltså: Excellensen far säkert på förmiddagen. Har du kunnat utforska något? Hvad har kunnat vara egentliga meningen med en så stor ära?

"Stafsjös innevånare förtjena rätt väl denna ära."

Utan tvifvel, min bror, men med Excellensens slägt hafva vi aldrig stått i några förhållanden.

"Öppet, min syster; det är ej utan, att här varit någon liten spionering med i besöket. Det kommer af de olyckliga tilltänkta, men lyckligtvis afbrutna partierna med dina döttrar. Jag begriper icke; men man anar, att ännu desse proskriberade konungamördare till fästmän af vårt hus njuta skydd."

Men det är omöjligt! Jag har för Excellensen ådagalagt mitt sanna hat för dem och alla illatänkande.

"Obegripligt; man tycks tro, att de i hemlighet gömas af oss, åtminstone äro i trakten."

Åh, det är infamt! kan man då aldrig bli qvitt en sådan fläck?

"Befall ditt folk, hela ditt hus den största uppmärksamhet, den största underdånighet, hvar-

helst de se Excellensen, eller någon hans ringaste betjent."

Men, min bror, reser han i Konungens egen vagn — det står G. A. R. i vapnet. Det betyder ju *Gustavus Adolphus Rex*?

"Huru, min syster, vet du icke det? Nej, det betyder *Gustaf Adolf Reuterholm*."

Aha.

"Men det kommer på ett ut. Han är eller blir snart den verklige."

Tredje mannen i ett helt Konungarike! det är en stor plats, min bror, en outsäjlig, en ofantlig plats! Hans Maj:t sjelf är naturligtvis *den förste*, men han är minderårig. Hans Kongl. Höghet Regenten, *den andre*; och Excellens Reuterholm, som utför Hans Kongl. Höghets vilja bäst och mest i behag, säger man; han skall vara *den tredje*, sägs det. Den tredje mannen bland tre millioner menniskor! Har man rätt i denna förmodan, min bror?

"Nej, man har orätt, goda syster. Den tredje är N:o 1. Du kan gerna anse det R, som du ser i vapnet der, betyda Rex."

Reuterholm N:o 1 i Sverige?

"Ja, jag är frimurare, och törs säga dig, att Reuterholm är *Primas*."

Primas?

"Lika mycket; grubbla icke, han är eller blir rätt snart N:o 1. Hertigen är, såsom du sjelf sade nyss, N:o 2, och den minderårige är N:o 3."

Men jag tycker ej du behöfver spå oss fara deraf, att Hans Excellens eller Sveriges första man, om jag skall tro dig, ligger en natt öfver på Stafsjö under en resa till hufvudstaden?

"Nånå, gläds då åt äran så länge. Har posten kommit?"

Min bror, det är väl att du påminner mig derom. Ach, vi olycklige! Mina aningar slå in, och du har haft orätt.

"Hvad nu?"

Jag har fått bref om .. om hvad som för närvarande spänner hela hufvudstadens uppmärksamhet, ja troligen hela rikets, i en händelse, ej ny; men under konungamordets första intryck hade ingen sinne att tänka på detta. Nu har denna sak stått upp —

"Men hvad?"

Ett af hofvets rikaste juvelsmycken har blifvit bortstulet.

"Jag säjer!"

Det skedde redan i våras. Polisen och alla landshöfdinge-embeten hafva icke funnit några spår. Värdet af förlusten skall vara omätlig.

"Och det i vårt fattiga Sverige?"

Denna förfärliga tjufsak står i sammanhang med ett mord af rysligaste slag.

"Mord? det tycker jag är otäckt."

Man var tjufven på spåren (skrifver min korrespondent från Stockholm) och polisen gick till huset, der man var viss att finna härftråden. Det lilla huset hade blott två invånare, en mor och en dotter. När man kommer in, ligger modren död af förgift och dottern är försvunnen, äfvensom Smycket, hvilket man aldrig sedan återfunnit.

"Är den infama dottren ertappad?"

Nej (säger brefvet), hon är så försvunnen, att ej ringaste doft af henne kunnat upptäckas. Man vet ej en gång hennes rätta namn. Man har eftersett i alla passjournaler för landet, och hos alla skeppsklarerare för sjövägen — utan frukt! man har sett efter i alla kyrkböcker, alla dopböcker — fins ingen!

"Ja, om hon icke fins i någon dopbok, då fins hon icke i verlden; ty hon måste nödvändigt hafva blifvit född. Det är alltihop en chimère, ett prat af Liljensparrarne för att synas märkvärdiga, och göra sig oumbärliga, de otäcka karlarne."

Jo, hon fins, min bror, och det värsta är, att jag vet hvar hon fins.

"Så mycket bättre, hvad är det då för en nöd?"

Försvinnandet från den mördade modren skedde en dag, hvars datum står här i brefvet. Och när jag tänker efter, så var dagen efter just den, då vi foro från Stocholm, och hade med oss den unge herrn, som blef helt annat än hvad jag stadt honom till. Ja, min bror, det är Lazuli, man efterspanar öfver hela Sverige.

"Du är barnslig."

Jag är icke barnslig. När mina olyckliga döttrar meddelade mig hemligheten, att Lazuli var en flicka, skedde det med rädsla och försäkringar, att största fara vore förbunden med denna saks upptäckande.

"Men det är ju längesedan slut med den dikten? De hafva ju inga grunder haft för deras narraktiga tro, och det förargar mig, att nu igen höra ett påstående om flickskap upplifvas, rörande min unga hyggliga protegé, den jag älskar som en son."

Lazuli är en gentil, ung man, jag medgifver det; men jag spärrar in honom. Han skall på det sättet bli mycket hyggligare och mindre farlig.

"Du är mystisk."

Utan frimureri kan jag väl se hur ser ut, och mina olyckliga barn äro förlorade; de åter-

fingo endast sitt förstånd för att alldeles mista det. Denne Lazuli är en förfärlig ung man.

"Men, min syster, om jag också antager hvad du tycks peka på, så ser jag ingen olycka deri. Såsom min fosterson är han icke en så dålig personage, att han icke kan anstå hvilkendera som helst af mina systerdöttrar, och förmögenhet skall jag skaffa honom."

Hvad, min bror?

"Som jag säger. Hvilkendera skulle passa honom bäst? Amanda tycker jag är mest musikalisk."

O min bror, de äro tokiga begge! Gud nåde dig, så du talar! du talar om partier, och du vet ej i hvad tillstånd mamsell Julie funnit dem i går afton, och måst gå efter mina kammarjungfrur, som hemburit dem.

"Hemburit?"

Ja, det är förbi, jag har ingen hemlighet mer: så vet då, det har skett af kärlek. De äro förlorade, de ligga till sängs i hvar sitt rum.

"Om jag blott finge veta till hvilkendera han hemburit sin kärlek, så skulle saken snart arrangeras"

Denne förhatlige — förderfvare, förstörare, förförare, sångare, läsare! Hvad den grufliga konunganatten ej fullbordade på mina arma barns vett, det har han gjort denna natt.

"Jag ryser — denna sistledna natt? men, min söta syster, du är full af chimèrer."

Minsann!

"Han är ju en flicka? — så sade du nyss sjelf — som stulit Juveler — som förgiftat sin mor — som efterlyses öfver hela riket?"

Jaja; det var så, ja. Men säg hvad du vill, min bror, jag hatar honom. Jag ser i denna vaurien min familjs yttersta olycka. Jag vill ej se honom vid mitt bord! han må ej understå sig att råka mig! jag kör honom på porten! jag låter sparka ut honom!

"Jag protegerar honom."

Lyckan är, att han har rymt.

"Hvad? Lazuli?"

Jag hör med nöje, att han, jagad af mina ögonkast, länge varit betänkt att öfvergifva oss. Hvar han varit nu i natt vet ingen. Jag hoppas han är borta för alltid.

"Gud, min Lazuli borta!"

Du bär dig åt, Onkel, alldeles som mina barn — arma varelser — jag måste låta en domestik sitta i hvardera rummet vid hvarderas säng och hålla dem tillbaka. Ty de ropa också, liksom du: Lazuli borta! Lazuli reser bort! och de vilja upp ur sin säng, för att taga afsked — o mitt hus! o Danvik!

Vid dessa utrop gick dörren upp och mamsell Julie trädde in med anmälan, att friherrinnans *dejeuner dinatoire* vore färdig att serveras i stora matsalen, och att Hans Excellens redan vore dernere.

Med en mine af fruktan för något "manquement" vid en anrättning, som hon med utsöktaste omsorg ville hafva gifven, gick hon ner, åtföljd af öfverjägmästaren.

Stafsjö sal visade den mest lysande anblick. Vi må ej omnämna Dejeunerens hufvudsak, bordet, svigtande under kristallvaser, silfverskålar och en smakfull blomsterkorg, stående med lefvande doft midt öfver det hela. Vi vilja ej en gång se på den kuvert, som, ensam i sitt slag på bordet, var ämnad åt Hans Excellens sjelf, och bestod af finaste damast-servietter, kringgärdad med knif, gaffel och sked, alla tre starkt förgylda, eller kanske af purt guld.

Största uppmärksamhet ådrager sig presidenten Reuterholm sjelf, hvilken nalkades bordet, och satte sig. Friherrinnan-värdinnan satte sig icke, ehuru en inbjudande mine af den förnäma gästen nästan tycktes vilja uppmuntra henne dertill; utan hon var ständigt till fots omkring bordet, ifrig och uppmärksam. Onkeln höll sig uppe genom att stödja sig emot den aflägsnaste kanten

af salongskakelugnen; och nere emot hela salens fond, vid dörren till farstun, stod en häpen, tigande rad af menniskor i sina bästa kläder, hvilka, gapande med ögon och munnar (dock likväl med höfliga gap), bivistade denna publika spisning.

Ej länge hade dejeuneren varat, då ett doft mummel vid dörren tillkännagaf, att någonting måtte vara i farstun, ehuru ingen tordes afbryta den sublima tystnad, som herrskade i hela matsalen.

Hastigt gaf den talrika skaran vid dörren rum för en inträdande, som med lätta steg, och, till allas förvåning, utan rädsla, gick rakt fram på salsgolfvet. Onkeln vid kakelugnen igenkände sin Lazulis ansigte, men förstummades vid åsynen af en snygg, randig bondflick-klädning, som detta välbekanta ansigte hade nedanom sig kring hela den fina kroppen.

Den inträdande hade knappt hunnit midten af salsgolfvet, då Reuterholm, som till hälften vändt ryggen åt folket vid dörren, böjde sig åt sidan vid ljudet af steg, hvilka förekommo honom näsvisa. I ögonblicket sprang han upp från sin stol, gick fram med en utsträckt hand liksom till helsning, och sade: ”Hvad ser jag? Azouras här?”

Men utan att taga hans hand, svarade hon endast: Jag vill fara med till Stockholm.

"Ni väljer en oläglig tid, sköna Azouras."

Just nu är det lägligt för mig att komma ifrån Stafsjö.

"Jag menar oläglig" — fortfor Excellensen med en liten förvirring, såsom om han sökte rätta orden — "jag menar — vissa upptäckter hafva skett, vissa saker, som göra en inkognito, ja en aflägsen uppehållsort icke skadliga."

Hm.

"Remy har i gångarne sett hvad han icke bort se, den der afgörande natten. Man talar om en *lockande* person — man icke blott talar, man spanar."

Vid det särdeles eftertryck Reuterholm här lade på vissa af sina ord, flög en hastig flamma öfver Azouras ansigte, föga olik en hög vrede. Lockande person! ropade hon, jag skall säga — ja, i sanning jag skall säga — min herr Gustaf Adolf Reu —

"Oförvägna! vill du i min åsyn spela Trumfäss?" Med dessa ord afbröt han henne, steg ett steg tillbaka och hans ansigte blixtrade.

Vid en i sanning så förfärande anblick for väl Azouras med nacken litet åt sidan, men steg ej ett steg undan. Tvertom nalkades hon ett

halft steg; ögonen öppnade sig till stora klot, hvars pupiller lågade nästan som af känbar eld midt i hvitögon af blåaktig emalj. Hon sade med hög, stark röst:

Ja väl, stig undan, du! ty jag vet *hvem* som *lockade* mig att *locka!* Och jag kan tala om det på Stockholms öppnaste torg!

Härvid trädde den förnäma gästen ännu ett par steg baklänges och stödde sig mot det redan förut af ypperliga saker svigtande bordet. En ovilkorlig djup blekhet utbredde sig öfver hela hans välbildade ansigte, och han sade med half röst: "Du har rätt, vi skola åka tillsammans till Stockholm."

Azouras fortfor äfven med en half ton, liksom för sig sjelf, dock utan att hennes glänsande blick släppte sitt bleknande rof: Jag älskade den trettonårige; jag har älskat honom som min egen b . .; ja, jag älskar honom alltid, fast min mor har sagt mig att detta icke är kärlek, men det frågar jag icke efter. För gossen kunde jag väl göra några steg i gångarne, då den utskickade, herr Gustaf Adolf, sade mig, att det skulle vara till Gossens lycka och väl; fast jag icke viste hvad för en lycka då menades, eller att *det* skulle följa, som följde. Nu har det skett, och du, herr Gustaf Adolf, som bär den trettonåriges

namn, och har hans makt medan han växer till; du, som sitter och styr; du skall icke nu komma hit och säga till mig, att man *spanar*. Ty, efter du styr, så är det ingen som *får* spana! Men, spanar man, då — märk väl, herr Gustaf Adolf — då skall jag sjelfmant stiga fram och säga ifrån hvem det var, *som viste förut följden* af sin gerning, det icke den fattiga Eleven viste, hvilken ach! var van att allenast föra ut sin pantomim, efter den plan, som gafs af Ballettmästaren, han . . .

"Ha! ha! ha!" utbrast Reuterholm med ett tvunget, men ganska gällt skratt, som öfverröstade den talande. Till sin glädje hörde han den theatraliska slutvändningen i hennes för alla oinvigda temligen osammanhängande uttryck, och hoppades gåtan skulle få förblifva en gåta. "Ballettmästaren!" utropade han, "ja just den glada mannen ville jag tala med Er om, sköna Azouras, det var om honom som ryktena nu som mest gå i svang — och — men stå icke der; vi skola snart resa, kom hit till bordet och sätt Er här jemte mig, skynda Er —"

När Azouras ej nalkades, utan visade utseende af att vilja öppna sina läppar om ännu mer hemligheter, steg han hastigt upp, tog henne i handen och förde henne sjelf till bordet. "Vi

hafva kort om tiden och en lång resa, vi skola samtala mera i vagnen, men ät nu, och drick litet. Vinet är icke elakt —"

Då han med en örnblick på sned öfver axeln, såg sig om efter en felande tallrik åt sin nybjudna gäst, hoppade friherrinnan, förd af en elastisk vighet, sjelf bort till sin skänk, och återkom med en af sina finaste, äkta, guldkantade tallrikar, hvilken hon framsatte för den person hon förut varit van att kalla Lazuli; och hon aflägsnade sig sedan genast till bordändan igen, der hon ställde sig.

Excellensen skar häftigt och vårdslöst några af de bästa fågelstyckena på tallriken, liksom han ej nog hastigt kunde tillstoppa sin följeslagerskas vackra mun. Han tog en flaska för att slå i vin, hvarvid han ånyo med en mauvaise mine öfver axeln sade åt friherrinnan: "Fins här icke annat vin, sött vin, fruntimmersvin?"

Friherrinnan neg med en högst bedröflig uppsyn, och suckade: Ers Excellens! —

"Ursäkta mig, madame," svarade Reuterholm med en lätt böjning på hufvudet, som skulle vara höflig, "jag borde hafva funnit, att Ni är på landet."

Flickan åt ej så obetydligt af det Excellensen lade för henne. Historieskrifvaren anmärker

att hon icke ätit aftonen förut, ej heller nu om morgonen, och att hon emotsåg en lång resa: hon kunde således hafva skäl att äta. Han sjelf satt väl emellanåt, men mest stod han, och var så snabb och artig med tallrikars, sylters och hvarjehanda goda sakers erbjudande, att han liknade en högst förnäm hofmästare, hvarvid friherrinnan spelade en subrett-rol, så låg, att den icke ens eger ett namn på vårt modersmål. Hvar och en har sig af häfden bekant, huru litet denna artighet öfverensstämde med karakteren hos den stolltaste man i Sverige på sin tid. Friherrinnan och onkeln kände denna reuterholmska höghet så väl som någon; just derföre bäfvade de, emedan de begrepo, att intet mindre skäl, än det allrastörsta, och ingen annan farhåga, än den allravigtigaste, kunde förmå honom till hvad han nu gjorde. Personen i flickkostymen stack rätt eget af emot det öfriga sällskapets stela etikett, genom den vårdslösa behändighet, hvarmed hon behandlade tallrikar, glas och chokladkoppar. — Vid en vändning sade hon till Excellensen:

"Innan jag reser, lemna tjugu riksdaler här åt —"

Tjugu riksdaler? upprepade han och knäppte upp sin rock.

"Jag behöfver penningar, fortfor hon, jag

skall skicka dem till ett beskedligt folk, boende vid en vik här på landsbygden, och af hvilka jag fått dessa kläder. Lemna ändå tjuguåtta riksdaler; åtta riksdaler vill jag gifva betjeningen här, de hafva sett mig hela sommaren på Stafsjö."

Reuterholm tog upp ur sin ficka, tjugu riksdaler i den ena handen och åtta i den andra — Åt hvilken närvarande person bör jag lemna de tjugu riksdalerna? frågade han.

"Gif dem åt den goda herrn der vid kakelugnen," sade flickan med en vänlig blick på Onkeln. "Den herrn har velat vara min fosterfader, och jag är honom den största tacksamhet skyldig för allt hvad han, mer än mången, gjort en stackars sjuttonårig främling. Gå bort, min herr Onkel, till den stora viken — men hvad heter då er vik här nere vid vattnet?" afbröt hon med en nick åt friherrinnan.

Hvad befalls? vi ega ingen vik — om icke Bråviken — i fall den skulle behagas —

"Bråviken, ja — vid Bråviken träffas ett folk, hvars dotter dessa kläder tillhört, gif henne penningarne."

Onkeln tog emot de tjugu riksdalerna med en besvärad och omusikalisk uppsyn. Min herre, sade Reuterholm, tag äfven emot dessa åtta riksdaler; Ni vet bättre, än jag, åt hvilka de med

rätta böra utdelas. Onkeln måste taga äfven dem, och såg åt dörren, der, bland den öfriga personalen, mamsell Julie befans för tillfället hafva den mest förlängda halsen.

Reuterholm hostade; hans förnämsta lakej framträdde dervid ur hopen. "Gå ned, Crispin, och öppna vaschen; sök ut ett passande lätt öfverplagg och en hufvudbonad."

Crispin gick, och kom upp efter en stund med en blå fin slängkappa, fodrad med röd schalong, och en rund karlhatt af grå kastor, i fodral.

Excellensen tog hatten ur fodralet, nalkades till henne vid bordet och sade: "Din förklädnad i bondflickdrägt är för resan med mig ej rätt passande, hjelp den åtminstone genom att hänga en kappa öfver dig, och tag denna lätta hatt." Hon log bifall dertill.

Azouras med sin lilla gråa kastorhatt i handen gick fram till friherrinnan: "Ett ord vid afskedet," sade hon; "tack för allt godt och ondt på Stafsjö, min friherrinna; helsa edra döttrar, och bed dem bjuda till att med all makt älska hvarandra, så skola de icke sakna föremål för en god och välgörande känsla. Jag har sett, att de gömma vissa medaljonger. Om Ni vill följa mitt råd, så nyttja den kuren, att fästa medaljongerna

på

på edra döttrar, och bed dem betrakta ansigtena derpå. Ju mer de kunna fästa sina sinnen vid dem, ju mindre skola deras tankar irra åt många håll."

Friherrinnan neg utan att svara ett ord. Azouras gick till dörren, der alla under tystnad gåfvo plats, steg utför trapporna och Reuterholm följde efter. Vagnsdörren öppnades af Crispin — ett skri hördes från byggnadens öfre fönster.

"Håll vakt vid edra fönster, min friherrinna," sade Azouras, tryckte sin hatt så djupt ned öfver ögonen, att en tår deri ej förmärktes, och steg upp uti vagnen, hvilken rullade bort med excellensen och hans rof.

Det var ett tragiskt skådespel för modren att se upp åt de antydda fönstren. Tvenne hvita gestalter klängde i posterna med en tydlig afsigt att komma ut genom dem; men tjenarinnors armar af mörkare färg syntes bakom dem begge, ej olikt grofva kedjor, som qvarhålla olyckliga djur i ett menageri.

SCEN II.

Stockholm.

Sent en afton förde Reuterholm sin fånge in i ett litet rum. De hade samma qväll anländt till hufvudstaden och ätit tillsammans.

"Här är din vistelseort," sade han med en hård och sträng röst. "Nyss återkommen från Italien hade jag här knappt mer än en gång sett dig, innan ditt försvinnande ur Stockholm; men genom min Intendent vet jag likväl hela din beskaffenhet, hela din stolthet, hela din slughet; föreställ dig likväl ej, att du kan undfly mig. Straffet för din gränslösa djerfhet och kränkandet af min person torde du få erfara förr än du anar, men hvila likväl denna natt utan fruktan."

Han såg väl efter alla lås för kammarens utgångar, och hade i synnerhet åtskilligt att syssla vid en liten dörr i ena hörnet. Utan att taga godnatt gick han sin väg.

Tintomara såg sig om, och fann sängkammaren högst elegant möblerad. Rikt veckade sparlakan af rödt taft hängde kring sängen, och hon log åt den lyxen, att till och med hafva spegelglas inuti sängen längs utmed hela dess ena sida vid väggen. Tvenne vaxljus brunno på bordet, och, innan hon lade sig, satte hon sig i en länd-

stol vid mahognybordet, ömsom betraktande förgyllningen på sin stol, ömsom eftertänkande sina äfventyr och excellensens tal under resan.

Försjunken i tankar, som hon icke uttryckte med ord, kände hon ännu icke sömnens inbjudning till ljuf glömska af lifvet. En foliant, bunden i brunt fransyskt band och med G. A. R. i guld på ryggen, låg på bordet; hon slog upp den, bläddrade och såg den innehålla kopparstick.

Hon begrep icke i början hvad de föreställde. Hon såg ett stort antal menniskor med kroppar, till mer eller mindre del obetäckta, men vidriga, och i synnerhet ansigtena högst sorgliga. En myckenhet maschiner, tåg, linor och redskap af besynnerliga skapnader syntes omkring dem. Hon slog upp den ena planchen efter den andra, och en hemsk, dyster känsla intog hennes sinne allt mer. Hon insåg slutligen meningen: menniskor voro tydligen samlade för att på de konstigaste sätt plåga och vrida andra menniskor: hon stirrade med afsky på hvad hon upptäckte, och hade dock svårt att ej se vidare. En varelse, liggande på en bänk med fötterna omvirade af rep, som sedan gingo kring ett hjul; likaså händerna bundna af ett annat rep i motsatt riktning; hvad skulle hända den varelsen, när hjulet vreds omkring och tåget spändes? — hon ryste.

Hon såg mera! — hon ryste.

Hon såg hissverk — sågar — rysligt stora tänger — kugghjul — pendelverk — och öfverallt menniskor emellan, sammandragne, förlängde, till hälften krossade; sönderstyckade till alla delar, utom till hufvud och hjerta, för att ännu kunna lefva, känna, lida.

Med sinnet i högsta uppror kastade Tintomara boken ifrån sig, och suck efter suck lättade hennes bröst. Hon gick till sängen, afklädde och lade sig. Hon betogs af ett vemod, som aldrig förr herrskat i hennes själ. Så öfvergifven fann hon sig; hon tänkte väl ej stort på framtiden, men bilden af hennes mor stod lefvande, tårfull framför henne. Förr så fri och glad i natur och omgifvande föremål af alla slag, hade det aldrig fallit henne in, att, dragen ifrån alla yttre ting, höja sig i anden till ett Enda, stort, öfver verlden varande, tröstande, högre väsende. Någon gång hade hon väl hört Gud omtalas, men ingen kunskap, intet barnaförbund, ingen helig förrättning, intet sakrament, knappt en kyrkogång hade ledt hennes tankar åt ett så högt håll. Så låg hon, och sömnen tycktes vara den enda gud, som hon kände, och som med milda, himmelska händer småningom lade hennes känslor och bäfvande tankar tillsammans. En sak

likväl, innan hon somnade, påminde hon sig — det hon så ofta med glädje gjorde — hon mindes den tid, då hon vaggades af sin mor. Hon mindes sin moder, då ännu så vacker, ej af elände förtärd: och huru hon öfver barnet i vaggan med pekfingret brukade göra ett tecken, som mödrar kanske ärft ifrån signeriets tider, men som dock blir så oskyldigt genom den innerliga, enfaldiga mening, hvarmed det sker. Kanske — hvad Tintomara ej kunde förstå — kanske hade hennes mor, ännu oftare än andra mödrar, upprepat detta heliga tecken öfver sitt sofvande barn, liksom ett litet hus- eller nöd-sakrament, i brist på det stora, hon viste med sig sjelf, att hon försummat för sin flicka.

Tintomara sträckte nu sin högra hand utom täcket och gjorde sjelf med pekfingret öfver sitt hufvud detta tecken, liknande ett litet kors, ritadt i luften. Måtte denna Sjelfvälsignelse förlåtas henne, som ifrån ingen annan i verlden nånsin erhållit någon! En fridfull öfverlåtelse gick genom hela hennes varelse dervid och hufvudet sjönk mot kanten af sidentäcket utan bäfvan mer för den förrädiska ståt, hvaraf hon var omgifven. Innan hon med sin utsträckta hand släckte ljuset, hade hon redan vändt sig åt väggen, och hennes ögonlock slötos med en blick i spegeln,

der hon såg sig sjelf ligga. Med en nick tog hon godnatt af sig sjelf, efter ingen annan i verlden fans, som gjorde det.

Hon sof i början roligt och utan drömmar. En stund framåt i den mörka natten — hon viste ej sjelf, om det var dröm eller vaket tillstånd — tyckte hon sina ögon öppnas vid det, att rummet i en vrå upplystes. Hon vände sig ej fram, hon rörde sig icke det minsta i bädden, men i säng-gens väggspegel, som hon hade för sina ögon, kunde hon märka de flesta föremål i kammaren. Hon såg en karlfigur med mycket osäkra steg och med ett ljus i hand på tå smyga vid en dörr.

Hon igenkände i figuren ingen Reuterholm. Gestalten var mera kort än lång; ansigtet mildt och, ehuru ej just vackert, dock af behagliga drag; pannan något bred; ögonen blå och stora; håret obetydligt.

I den halfslummer eller dröm, hvari Tintomara befann sig, drog hon sig ej rätt till minnes, hvarest hon sett detta ansigte förr, men alldeles obekant förekom det henne icke. Emellertid kände hon en liten hajhet, då figuren nalkades framåt sängen. Han tycktes bese allt med mycken uppmärksamhet och mäta täcket ifrån den liggandes fötter ända upp till hennes nacke med ögonkast, som innehöllo en blandning af åter-

hållsamhet och ifver, obeslutsamhet och djerfhet. Han sträckte ibland ut händerna och gick ett steg närmare med foten, liksom till ett raskt företag: men stannade på halfva vägen och ändrade föresatts. Flickan, som märkte allt i spegeln, roade sig i synnerhet af att se, huru ljuslågan härunder promenerade i oupphörligt ändrade riktningar ej olikt lyktgubbar på en äng.

En gång kom figuren så nära, att hon hörde hans hand svagt rassla på täckets sidentyg, men genast for han bort: — det var som om ett magiskt beskärm omgaf henne med en osynligt skrifven gräns, ritad i luften, men tillräckligt stark ändock att afhålla den annalkande.

Hon såg honom märkbart runka på hufvudet; öfver hvad? det kunde hon ej veta; men han förekom henne så löjlig, att ett litet leende — kanske alltför barnsligt i denna farliga stund — utbredde sig i hennes ögon, utan att likväl något hördes. Men, när hon såg på sig sjelf i spegeln, fann hon sig hafva mycket öppna ögon, och återfann i dem sitt leende.

Karlfiguren, som under täta kroppsvändningar litet förargad mönstrade allt, och liknade en militär, hvilken från alla håll beser fästningen, som han tänker storma, undersökande hvar vallen vore lättast att öfverstiga — figuren kom

bland annat slutligen ock att kasta sina ögon i den stora spegeln, som satt inuti sängens väggsida. En ny förtjusning spred sig i hans anletsdrag, då han här kunde ända ifrån fötterna mönstra täckets skepnad, och hans blick följde sidentyget stegvis uppåt. Men, när han kom till hennes ansigte, såg han hennes ögon i spegeln vidöppna, och, ehuru oskyldigt, dock skalkaktigt beleende honom sjelf — obegripliga känsla! — en ovilkorlig förskräckelse grep honom, som oförmodadt fann sig hafva haft ett sådant vittne till hela sin fega rekognoscering — eller om någon annan än djupare orsak till bäfvan intog honom vid åsynen af detta rakt på honom ur spegeln riktade ögonkast — men . . bort störtade han! — störtade med sitt ljus i hand till den lilla dörren, smög ut derigenom — försvann — och när sist ett svagt läte tillkännagaf låsets förening med dörrposten, var det åter svart i Tintomaras spegel, och den mörka sängkammaren omslöt i hela sin krets ett änglalikt mysterium.

SCEN III.

Stockholm. Baron Reuterholms arbetsrum.

Reuterholm. Hvad skrifver min resident från Hamburg? far om titlarne, och börja vid *primo*.

Sekreteraren. . . . "Rentorna af det Holsteinska godset göra inalles . ."

Reuterholm. Jag vet; far om, gå till *secundo.*

Sekreteraren. . . . "Juden har jag på Eders Excellenses reklamation utbekommit af borgmästaren i Hamburg, och är han nu personligen i mina händer, som gäst, *hoc est* qvarhållen tills E. E:s vidare ordres. Logens verksamhet har jag mycket att tacka för hans upptäckande. E. E:s tillåtelse om hvad i händelse af halsstarrigt nekande kunde få begagnas, har jag till någon del behöft bruka, och har patienten nu aflemnat sex stora juveler, men påstår, att de öfriga nio blifvit förskingrade. Slutligen anhöll han, att till E. E. sjelf få skrifva och skicka en förseglad Bekännelse, som, på föregifvande, skulle vara af stor vigt; hvarföre jag gaf honom skriftyg, och följer hans dokument härhos.

Reuterholm. Ligger Cohens papper inuti residentens rapport?

Sekreteraren. Ja, förségladt med ett snedt Andreas-creutz.

Reuterholm. Den hvita hunden! tag vackert bort lacket, så att intet skadas på förseglingen, hvars heliga insignium han vågat ohelga genom sitt bruk. Läs upp Judens dokument.

Sekreteraren. "Eders Excellense och Höga Naade! förlåte min usle skrifvelse, men mine fingrer äre som nogast förderfvede, det Hr Residenten vet. Men höre dok min sannfärdige upgift, ändog den tros fra en förbanned jude vara kommen. Jeg kan, om bruget tillåtes, göre Ed. Exc. store tjenster, och må dem underdånigst nu tillbjude. Det har allt af barndomen varet min hog, som jag föresatte mig till mitt lifsyrke, att blifve en rik och mägtiger man, det E. E. väl vet värdt vara att försöka om det lykkes, och tykte jeg Judevägen vara den säkerste till gode finanzer. I thy jag icke till jude födder är, utan af christelige föräldrer i Schleswig; men när jeg först for till Sveriget, tog jag mig namn af de Brandenburgske Juder af den slägten Cohen, som vidsträkter är; och som de Stockholmer icke schvåre äre till att narra (E. E. undantagen), gik jag og gälde som en riktig Benjamin Isak Cohen, churu de rätte Juder ej sågo mig med fagre ögon, efter jeg var ljusere, och kunde ej eller få mig till att præstere alle deres sacrementerlige præstanda. Dog jorde jag det förnämligaste, jeg samlede penninger och tilltog med magt. Nu yppedes det vidsträkte missnöjet, som E. E. väl känner, och den store sammangadding rotede sig hos en part af Adelen emot Hans Högstsalige skutne

Maj:t, deri E. E. ingen deel hafver, men förlåte dok mig att jeg deri del tog, enär Adelen behöfde penninger till den stundende Regimentsförändring, som påsyftedes, og mig lofvedes att, ehvad summer jeg till sakens framgang hopskaffede, det skulle som Staatslåhn siden anses och betales med goode procenter. Hvem som i deres tancke skulle till koning tages, om icke sjelfver den lille, som nu är det (E. E. förlåte), eller endast så till namnet är (efter E. E. är den rätte); det ved jag kun icke till att sige; men mig syntes att jeg skulle blifve Stockholms, jeg mener hele Sverigets, Finantie-minister. Men den sammensvärjing tillintetgjordes, då Hans Maj:st icke genest af skottet föell, utan i naader levde, och vi finge alle rymme af landet. Nu till att sige om Droningsmykket, förlåde E. E att jag skickligt mig det anskaffede till en grufa för penninger till statens tjenst vid den store stundende adelige regimentsförändring. Men just som jag juvelerne i händer fået, märckte jeg lukten af ulykkan, og beslöet drage mig unden den säkre döden, derigönem att jeg mig som döder utgav. Till vinnende af måhlet sköt jag mig för panden, så att mitt skott öfver Stockholms hele store Torg väl måtte höres; dokk förlade E. E., at jag sköt allenest min hvite hund, hvars blood fick ligge på golvet

og lignede mit eget. Derefter skaffede min broder i Juda, en Efraim benämbd, mig som snarest en like-kiste, och visedes jeg deruti i min prydning för alle dem av min s. k. troes-bekennelse, som ville se mig lik, hvilke ej voro mange. Alt skeede meget hastigt, och voro juvelerne emellertid undanstungne, og jeg reste mig fluks up ur kisten, den rätte hvite hunden inlades i stället, och lokket tillspigedes i tid så nogast, att Polisen genest var der för att kike på locket, då nogle få af mine judeske bekante omtalede huruleds de sett mig ligge i kisten. Så vart jag da lykkelig begraven. Emellentid for jeg af landet, och E. E förlåte, att jeg tog juvelerne med, som nu måste komme mig till godes, då de blifvet hindrede fra att tjene Staten. Ok det ver i höj tid, ty jeg hörte at dagen efter jeg for, skal Polisen fået en nys om att jag levede. Men je reiste over till Tydskland, och då E. E. nu i Hamburg fået ett tag uti mig, så tilbjuder je mig att tjene E. E., om jag med lejd kan komme till deres residence Schtokolm. Je vill da aflägge judehuuden och vise mig som en christen mand, det jeg altid varet, og skaffe E. E. meget penger och mynt, det jag kan. Ty är det bara geschichter, som Apelqvist pratede för Hans Högstsalige döde Maj:t, huruledes han i sitt lille besynnerlige huus vid

Dronningholm ville göre storverk: det blef intet guld utav: fast bedre gjorde han sine rasende Fanehjelmer under Muncks öjne; men om E. E. tillstäder mig med sikkerhet få Abelqvistens laboratorium på Loföen, så lofver jag under E. E:s öjne att skaffe fram både lapis Philosopharum og rent guld af hvilken metal som helst, den E. E. mig til alchymiske förvandlinger give vill.

Reuterholm. Den oförskämde! han vill bjuda till att bedraga mig, tror jag? Låt höra huru han bevisar sin kunskap?

Sekreteraren. "Att je är en alchemisk skurker, det maa E. E. icke true, fast jeg en judes namn buret, men jag lärde Chymia meden jag var christen, och utövede den seden som jude; det E. E. kan förståe, ty hvor skulle jeg annors kundet blifve så rik? Det je ännu vore, om ikke E. E:s höjre visdom gripit mig, och eders Residentes store skikkelighet forvandlet meg till en fange. Skulle ej E. E. ville lade mig gere guld, så tag mig ändok till naader, och låde mig få en tjenest i Staten som kristen, det jeg är, heldst vid Financie-ministerium, det jeg kenner. Och döm icke mitt skrive-sätt efter mitt document her nu, ty hver mand vet att jag talede Svenske godt, när jeg var i Stokkholm, fast icke infött, och skrev det jelpelig: men på dette halv-åer har jag

reiset pa tydsk botten og mest i Dannemark, så det kan vel ske, att min Svenska vare någåt beblandet med utanländsk: og som je har den ståre natursgave att likne och tage efter till min nytte alt hvad jeg hörer och sier omkring mig, så kan hende att jeg nu är litt mindre svensk än föraaers, emeden jag nu faret heromkring på dansk botten, men det jelpes snart, om E. E. lader mig komme till Stokholm, der jag lofver att blive ferdig på en maaned; ty är det kun ingen annan forskjäl emellöm svensk och dandsk skrift, än at man setter *å* i svensk der man bruger ett *aa* på dansk; og är det lett lärt. Skulle je dog ej bekomme en plads i Ministeeren, utbeder jeg mig lell den store nåd att få slippe vare E. E:s residentes fånge i Hamburg, derom jeg underdånigst böenfaller; och håller jag det da för meget bedre, der så ingen anden våhn vore, give mig till at sope trapperne i det hamburgske frimureriets loge her, än —

Reuterholm. Blir då hans dobrakadabra aldrig slut? hans fingrar äro minsann rätt friska.

Sekreteraren. Blott några rader (läser) . . "än vara dens fånge, som inge trapper bygga kan. Ak! vore jeg E. E:s egen fange! han, som den stårste frimurere är på denne jord, näst Honom som jorden self murede, och näst Adam, som

han föerst på jorden murede: — men denne herr Residenten kan jeg ikke lide. Frels! mig miskundelig ur hans hand, som ingen kunskab eger, men bruger lange, lange, odrägelige nagel-tänge!!! Frels mig, E. E:s erbödigste tjenstemand

Benedictus Ivar Crantzius,
f. d. Benj. Isac Cohen.

Reuterholm. Skrif till svar! När Cohen i ljuset framdrager de återstående nio juvelerne af Drottning-smycket, må han anmäla sig hos mig, och Vi vele tillse om riket för honom kan ega någon passande befattning. Intill dess må han ej utgifva sig för christen, ej nyttja döpt namn eller heliga insignier i lack; utan förblifve en jude.

Hofmästaren (instörtande). Eders Excellens!

Reuterholm. Hvad rop, bleka narr? hvad är det?

Hofmästaren. Fången är undankommen.

Reuterholm. Han sitter nog i Hamburg i godt förvar.

Hofmästaren. Jag menar ödmjukast den fånge, som hitkom från landet med Ers Excellens sjelf.

Reuterholm. Ha! Abraxas!



SCEN IV.

Stockholms Slott.

Ett af smårummen i den del af kongl. slottet, som vätter åt Logården. Karminröda väggar, draperade med sidentyg, och med starkt förgylda panelränder. På ett svart, utmärkt väl bonadt ebenholzbord åtskilliga böcker uppslagne, med många veck på bladen och pärmarne litet slitna. Rikt ornerade gardiner af hvit atlas med gröna silkesfransar. Midt på golfvet en ung person af rak och något stel växt, längre än man för hans ålder skulle vänta, men för smal, i synnerhet om axlarne, för att kunna sägas hafva en vacker kroppsbildning: framskjutande anletsdrag, stora ögon och en icke illa bildad mun med tjocka läppar. Framför honom en annan ung person i enkel, smakfull fruntimmersdrägt.

Konungen. Tala ut, Azouras; det är med ett högt nöje jag alltid hört dig, och i dag ännu mer, då du anför saker af så oväntad vigt.

Azouras. Gustaf Adolf!

Konungen. Jag har gjort mig till högsta föresatts, att taga regenterne, mina store företrädare, till efterdöme. Jag läser mycket i historien.

Azouras. Min konung!

Konungen. Jag läser i rättsläran, och i reli-

gionen; jag studerar min informators afhandling om Upplysningen. Azouras, jag har föresatt mig, att med åren blifva mitt lands fader, och räknar redan alla dess invånare som anhörige.

Azouras. Min slägting!

Konungen. Azouras, hvad är det då mer du vill?

Azouras. Var Gustaf Adolf!

Konungen. Jag är så.

Azouras. Var konung!

Konungen. Jag har i mitt rike en Förmyndareregering, ty jag befinner mig i de år, då förmyndare skall hafvas.

Azouras. Var icke dum —

Konungen. Jag är minderårig. Och det är rättvist, att riket står under en förmyndareregering i mitt ställe. Jag känner regeringsformen.

Azouras. Var icke inskränkt — ej inskränkt inom så onödiga band. En elak person, en högst elak — jag har nu lärt känna honom — han styr och herrskar, som vore han regent.

Konungen. Menar du Hans Kongl. Höghet regenten, min farbror?

Azouras. Nej — honom har jag föga sett — jag menar den som regerar.

Konungen. Hvem kan det vara?

Azouras. En, som gör allt hvad han vill, en elak, en högst elak, en — en Reuterholm —

Konungen. Förifra dig icke; det anstår ej i dessa rum.

Azouras. Tag väldet, Gustaf Adolf! fördrif den der.

Konungen. Jag skall vidtala Hans Kongl. Höghet min farbror derom.

Azouras. Jag har sett och läst saker hos honom, och jag har hört! Det är en grym, en förskräcklig, en — O se på mig, min konung! jag har intet hus och intet hem; ingen mor mera, hjelp mig!

Den unge konungen ämnade utan tvifvel svara henne; men i detsamma gick en dörr upp utan förutgående anmälan, hvilket skulle hafva varit ett omöjligt oskick, om icke den inträdande varit sjelfve

Hertig Carl. Hvad ser jag? Ers Maj:t är icke ensam?

Konungen. Gå in i rummet der, la Tourne rose. Eders Kongl. Höghet har utan tvifvel saker af vigt?

Hertig Carl. Min konungslige Brorson har, som jag hoppas, en stund för sin farbror?

Konungen. Hvarmed kan jag vara till behag? Har det händt Regeringen någonting?

Hertig Carl. Jag har en glad nyhet. Det

så länge efterlysta Drottning-smycket är återfunnet och tjufven häktad; det är en dansk jude.

Konungen. Har juden stulit smycket?

Hertig Carl. Ja.

Azouras (återkommande). Det är icke sant!

Hertig Carl. Sköna aktris, håll dig litet afsides, dit Hans Maj:ts utmärkta nåd på ett ögonblick förvisat dig. Vi tala här om saker, som ej röra dig.

Azouras. Det är icke sant!

Konungen. Regeringen kommer förmodligen att låta ett stort straff till varnagel statueras på en så grof missgerningsman. Hvad säger Eders Kongl. Höghet Regenten? redan som stöld af så ansenligt belopp är frågan vigtig; begången inom konungens borg blir den ännu svårare. Kommer lifvet i fråga? I hvilket af våra fängelser sitter tjufven?

Hertig Carl. Juden har blifvit upptäckt i Hamburg, är fängslad och skall hitföras. Sjelfva smycket stal han i Stockholm förledne vår.

Azouras. Det är icke sant!

Konungen. Du begagnar ett språk, som icke anstår i dessa rum.

Hertig Carl. Hvad har du för skäl, sköna flicka, att så ifrigt yttra dig i en sak, som du icke känner?

Azouras. Jag — jag sjelf har tagit Diamantsmycket ur det röda saffiansschatullet derinne i lilla rummet.

Konungen. Du?

Hertig Carl. Det är en artig aktris, som vill en jude så väl, att hon åtager sig hans brott.

Konungen. Tala! är det sant, att du begått en så förskräcklig missgerning?

Azouras. Jag har gjort det, men icke som en missgerning.

Konungen. Men, det är en missgerning, en grof; en, som går på en half million.

Azouras. Jag har ingen missgerning gjort, Gustaf Adolf. Jag är icke grof, min konung.

Hertig Carl. Låt oss förkorta detta skämtsamma uppträde. Då juvelerna och tjufven funnits i Hamburg, kan detta pikanta påhitt af en glad flicka ej göras till ämne för allvar. Gå ut, silfidlika Grace! du finner någon af Hans Maj:ts kammartjenare i yttre rummen, och får en vagn, som återförer dig till ditt logis. Hos Reuterholm kanhända? — är det icke så? . . . Förstår du icke — gå ut — gå — gå —

Konungen. Du stannar.

Azouras. Jag har aldrig tänkt återgå till Reuterholm. Jag har hitkommit, att af min ko-

nung och min . . . få ett rum. Jag eger ingen mor mera, ingen boning, ingen frid! Gif mig det.

Hertig Carl. Hon är oemotståndlig! hvarifrån har Ers Maj:t fått denna bekantskap? jag har aldrig sett henne — hvilken egen framfusenhet? Regeringen skall gifva dig allt hvad du behöfver, täcka undersåte — rum, sköna kläder — allt — men gå nu — gå.

Konungen. Stanna. Ingen kan hafva henne kärare än jag, vi hafva tillsammans haft angenäma sysselsättningar, som anstå dessa rum; äfven om dessa sysselsättningar ej varit bekanta för hela hofvet, ej en gång för Hans Maj:t min salige fader, som jag knappt tror någon gång sett denna dam, så vet dock jag huru ädla våra samtal varit. Men nu — Ers Kongl. Höghet — här måste undersökas.

Hertig Carl. Jag ser ej hvarföre?

Konungen. På ditt samvete — Azouras Tintomara la Tournerose! — är du en tjuf?

Azouras. Fy, Gustaf Adolf.

Konungen. Det anstår mig ej att låta mig gäckas af dig. Du säger, att du har tagit Diamantsmycket ur saffians-juvel-schatullet i mina rum. Sådant är *furtum*, stöld

Azouras. Det fans en gång en sjuk, hvars hela sjukdom var, att ingen glädje mera ega. Hon

hette Clara och var min mor, jag ville göra henne frisk.

Hertig Carl. Ett ljuft drag.

Azouras. Hon kunde bli frisk genom en stor glädje. Jag kan icke utförligt berätta härom; men jag tog bort smycket en afton för att visa det för min moders ögon. Min mening var att bära det hit nästa dag.

Konungen. Att taga för att återbära — detta är en stöld af särskild klass — låt mig minnas — furtum . . furtum . . Hvad heter det, min regent?

Hertig Carl. Lappri i den latinen.

Konungen. "Taga och återbära" kallas lån, under vilkor likväl, att Tagandet skett med egarens begifvande. Men här saknas begifvandet; hvad skole vi kalla det? Oss tyckes, att det varit ett Tvångslån.

Hertig Carl. Slutet på din fars, aktris? Hvarför bar du ej igen smycket dagen derpå?

Azouras. Låt mig tiga dermed.

Hertig Carl. Häraf syns, huru svag din diktarförmåga är. Din fars duger ej. Vi hålla oss till den rätta tjufven, du må lägga dig ut för honom huru mycket du behagar. (sakta) Lemna oss . . gå . . förstår du icke ditt eget väl? din egen räddning? gå . . gå . . gå . .

Konungen. Det är sant, ja, *återbärandet*

skedde ej. Då kan det icke heller kallas Tvångslån; ty i begge fallen, tvunget eller fritt lån, så måste dock hufvudstod återbäras på sagdan dag. Är det icke så, Ers Kongl. Höghet? Nej, det hör till *furtum*; det är *stöld*. Men till hvilken Domstol skall målet komma? Jo, till Borgrätten. Minnes Eders Kongl. Höghet ur Vår och Rikets Stats- och Hof-Calender, hvilken som för närvarande förer ordet uti vår öfre Borgrätt?

Hertig Carl (för sig). Mauvaise comedie d'un Roi-garçon. Hur skall jag få bort denna arma flicka ifrån honom och hans grundsattser, hvarpå hon mycket säkert strandar, hur väl han sjelf än vill henne! (högt) Jag har verkligen glömt det. Men, min brorson, det blir en illa passande tragedi för denna flicka, om hon förvisas till Borgrätten, eller Slottsrätten.

Konungen. Rätt måste ske. Jag sörjer.

Hertig Carl. Rätt, utan tvifvel. Men här är just frågan om *hvad* som är rätt? Raka vägen till slottsrätten anser jag högligen orätt.

Konungen. Borgrätten skall ju behandla brott, som ske inom konungens borg, så har jag läst.

Hertig Carl. Men här kan finnas andra utvägar, min brorson: vi skola ej gå så rakt på en sak, som kunde göra en menniska, en intagande person, en af Eders Kongl. Maj:t sjelf med väl-

vilja omfattad person olycklig. Rätt och menskighet få aldrig strida. Om så någon gång förefaller, så är det en pligt att söka *utvägar*.

Konungen. Rätt kommer af *rectus*, lika som *rak*, *rät*, *riktig*. Allt har samma rot. Rectus är latin, och det är roten till rätt. Det kan ej gå på sned. Här finnas blott Vägar, men inga Utvägar.

Hertig Carl. Du har läst din grammatika illa. Det kommer ej af rectus: den, som det tror och derefter handlar, stöter sönder sitt eget och alla andra menniskors hufvuden; nej, *rätt* och *rät* deriveras af *ratio*, hvars första stafvelse det utgör

Konungen. Rat . . ratio betyder förstånd.

Hertig Carl. Ja, och deri ligger Rätten. — Allt som är oförståndigt är orätt.

Konungen. Jag anser för min konungsliga pligt under minderårighetstiden, att bereda mig till mitt kall, såsom en gång regerande. Det rätta skall i all tid bli mitt hufvudmärke.

Hertig Carl. Unge monark! betänk då, att det rätta har sin enda rot i *ratio*; c'est la raison, qui vaut tout. Om Ers Maj:t betänker det, så kommer en lycklig, en säll tid öfver Sverige.

Konungen. Jag har alltid betraktat det rätta som en rät linie, en linial.

Her-

Hertig Carl. Visserligen är denna skolbild icke otjenlig. Men en linial har två sidor.

Konungen. Begge äro räta, Ers Kongl. Högbet. Jag nyttjar i min skrifbok hvilkendera linialsidan jag vill, och undviker blott den, der bläcket ännu är vått.

Hertig Carl. Här haltar bilden. Regeringslinialen har också två sidor: den ena är rät, men den andra krokig efter någon kurv, som förståndet gifver vid handen vara oundgänglig, att för mensklighetens väl vid sina tillfällen begagna.

Konungen. Jag har icke läst Theoria Curvarum; jag har stannat vid Trigonometria plana. Ers Kongl. Höghet, jag håller mig vid linialen.

Hertig Carl, som fortsatt sitt skämt och med flit inblandat språkraljerier, för att draga Gustaf Adolfs uppmärksamhet ifrån flickan, allt i den menskliga och välvilliga afsigt, att bereda henne tillfälle till en obemärkt flykt ur rummet, fann alla sina bemödanden stranda emot hennes halsstarrighet att qvarstanna, och han afbröts af henne sjelf.

Azouras. Hör ett ord af vigt, min konung.

Konungen. Du må tala.

Azouras. Rådgör nu med denne inkomne herre om det ämne, vi öfverlade, då han kom.

Konungen. Om rum och plats för dig?

Azouras. Det får jag väl; det är ett lappri. Men, efter han är regenten och sjelfve Hans Kongl. Höghet, så fråga honom till råds om sättet att bäst fördrifva Reuterholm.

Hertig Carl. Hvad betyder detta? Säg, aktris, hvem har drifvit, hvem har intalat, hvem har vågat understå sig, att öfvertala dig till att begå en så oerhörd djerfhet? Har du talat med Hans Maj:t *emot* Reuterholm?

Azouras. Ers Kongl. Höghet, akta sig sjelf för Reuterholm! Ingen har bedt mig härom, men jag har bott hos honom, jag har stulit mig bort ifrån honom, jag vet af mig sjelf hvad jag säger om honom. Han är elak — ganska elak — ach, min herre —

Hertig Carl. Vet du om hvem du talar, olyckliga?

Azouras. Om en karl, en stygg — en

Hertig Carl. Säg öppet och genast, om du med någon annan menniska, än Hans Maj:t här, talat på detta sätt och i detta ämne?

Azouras. Nej.

Hertig Carl. Du kan då räddas, och du skall, om . . (ringer).

Remy (inkommer).

Hertig Carl. Remy! tag en af hofvagnarne

och för detta fruntimmer genast till baron Reuterholm, hvars svit hon troligen tillhör. S'il se trouve qu'elle vous parle, vous aurez soin de n'y penser, Remy, de n'y reflechir. Elle a la tête tournée, vous comprenez. Allons.

Azouras (i dörren). Gustaf Adolf! Gustaf Adolf! man för mig tillbaks till den förhatlige, den vilde, den rysligt förskräcklige! hjelp mig! o hjelp! hjelp! jag vill icke —

SCEN. V.

Stockholm. Ett rum.

> Afskyvärde! . . . O, jag anropar Er,
> J, det godas och skönas Genier,
> rädden! rädden! skall jag bli bonhörd? — rädden!

. . . .
. . . .
. . . .

Förste Herrn. Jag lofvar, och håller.

Andre Herrn. Men jag tror icke hon går in derpå. Afslöjad?

Förste Herrn. Jag lofvar det.

Andre Herrn. Verkligen?

Förste Herrn. Jag lofvar.

Andre Herrn. Men det är något, som afhåller mig ifrån att tro det. Hon är väl i allt en obetydlig, en liten, en aktris, blott ett intet, om du vill. Men på ett enda ställe är hon regentinna — drottning!

Förste Herrn. På hvilket ställe, om jag får fråga?

Andre Herrn. I ögat.

Förste Herrn. Gör ingenting.

Andre Herrn. Jag har sett mig jagad på flykten af detta öga i en svag stund, och, hvad tror du, icke af en åskblick derutur, icke af en stolt vrede — nej, af ett leende, ett skalkaktigt leende på mig!

Förste Herrn. Det låter ju ej illa?

Andre Herrn. Skalkaktigt, men ändå en höghet deri, så nedslående, så förjagande, så förintande — åh, detta är narraktigt! Och till på köpet ej ur det rätta ögat, utan ur en spegel, deri ögat syntes, och log. Åh det är för rasande.

Förste Herrn. Jag tycker så också; låt oss tala om utförandet. I hvilken ställning, som behagas, lofvar jag att det skall ske. Välj den mest intagande.

Andre Herrn. Ah —

Förste Herrn. Uppkalla imaginationens mest behagliga tafla, säg mig blott hvar och hur det

skall ske. Eller, för att bringa saken till fortare afgörande, skall jag låta hemta upp en figur, som hvilat ett år, men för detta ändamål är ganska användbar (ringer, en betjent kommer). Bär upp ur underjordiska förrådet Inventariepersedeln N:o 13.

Betjenten går.

. . . .

Betjenter återkomma med N:o 13.

Förste Herrn. Se här en Mannequin af utsöktaste slag; är den icke väl gjord? Semskskinn från hufvud till fot.

Andre Herrn. Fullkomligt lik en menniska! en ganska väl gjord bild. Fin semsk, men mycket kall, högst kall, min vän.

Förste Herrn. Den är stoppad med tagel, och som den stått der nere i hvalfven öfver vintern, så bibehåller taglet ännu sin köld. Ja, den är nästan iskall; tänk, det var ett dugtigt tagel. Gör ingenting. Sergell brukade denna mannequin sist och bildade flere odödliga verk efter den, såsom mönster. Man vrider på bildens leder, så antaga armar, händer, allt, den ställning som man önskar, och bibehåller sig deri. Denna mannequin är ovanligt stark, starkare än alla andra jag sett; ty stålfjedrar sitta i alla ledgångar, och här i ryggen är ett trycke af så mekanisk fullkomlighet och kraft, att när man skjuter in det,

springa begge armarne i ögonblicket fram. Vi hafva förr nyttjat denna väl gjorda maschin. Det var vid åtskilliga fantasmagoriska representationer. Nu kan den tjena till mönster, för att visa i hvad ställning,

Andre Herrn. Mannequin är ett löjligt namn.

Förste Herrn. Det franska ordet betyder egentligen en, som sättes i rörelse af en annan, och antar hela sin ställning efter dess vilja.

Andre Herrn. Ganska riktigt. Men denna maschin har jag lust att ej kalla *le Mannequin*, utan *la Mannequine*, efter den nu skall föreställa en qvinlig figur. Ha! ha! ha!

Förste Herrn. Sätt figuren i den ställning, som önskas till mönster. Jag lofvar, att hon skall exakt ställa sig i samma ställning, och stå så: exakt!

Andre Herrn. Låt se — jo — så här — så der. Armarne öppna och litet utsträckta, liksom väntande. Så — hufvudet litet lutadt, liksom i svärmisk trånad.

Förste Herrn. Alldeles.

Andre Herrn. Juste ciel! quelle image! eblouissante! Jouissance jusqu'à phrénesie!

Förste Herrn. Ingenting på?

Andre Herrn. Nej — om icke ett flor, eller

ett finmaskigt silkesnät, hängande öfver hufvudet och ända ned. Så blir det ännu mer intagande.

Förste Herrn. Bon.

SCEN VI.

Stockholm. Ett rum, skumt upplyst.

Reuterholm (ensam). Så är det verkligen. Om det skall bli något af, som duger, så måste han fortfara att vara just en sådan der, som af en annan sättes i rörelse och antar hela sin ställning efter dess vilja: och denne andre, som leder, måste vara jag. Ja, jag vill verkligen kalla honom "le Mannequin." Men jag ser det, hvarken tacksamhet, för att jag är hela orsaken till att han ens är det han är — ty, hur kunde han vara det han är, om den händelsen ej timat; ej heller min ordens intagande hemligheter upptaga honom nog till min fördel. Härtill måste komma en tredje driffjeder, mäktig, stor, och i sjelfva hans lynne liggande: och det är hans disposition för det intagande, för fruntimmer. Att han är litet till åren gör ingenting. Deraf skola alla luckorna i hans tid fyllas, och han skall låta den föra sig, som bör, efter han kan. (Ringer, en betjent inkommer). Hemta upp den, som sitter i N:o 5.

(betjenten går). Besynnerliga halsstarrighet; men den skall besegras.

Betjenten inträder efter en stund med Azouras.

Reuterholm. Nå väl, min förnäma gäst, hvad sägs om den nya sängkammaren? hvad sägs om frukost, middag och aftonvard?

Azouras. Jag är en fånge.

Reuterholm. Har du då slutligen insett din verkliga ställning, och att undflykter äro förgäfves? Se mig i ansigtet!

Azouras. Nej.

Reuterholm. Så skall du höra min vrede, om du ej vill se den. Du — hvars näsvishet är så utomordentlig, att jag icke har ett namn för dig i språket: du — som har förnedrat mig i folks närvaro och tvungit mig att passa dig upp, föga bättre än en hofmästare —

Azouras. Jag bad dig ej derom.

Reuterholm. Dig har du understått, och du understår dig alltjemt ännu, att kalla mig *du!*

Azouras. Du kallar mig du.

Reuterholm. Du har vågat det oerhördaste — du förtalar mig hos den lille konungen. Ja, jag tror nästan du skulle vilja fördrifva mig?

Azouras. Ach ja.

Reuterholm. Höjd af skam och förargelse, att höra en mygga sjunga så djerft. Azouras!

känner du mig ännu, och tror, att jag kan förkrossa dig?

Azouras. Nåd, Ers Excellens! jag har öfver sex och trettie timmar ej sett en strimma af minsta ljussken — ach, härinne är en så glad dager! — jag vill icke vara i den kammaren dernere längre! der är så svartmörkt.

Reuterholm. Men jag vill. Säg mig, du stolta uppriska, har du väl betraktat din boning? du har smidiga finger att öppna utgångar, du har nätta fötter att stjäla dig ut med; har du undersökt? har du upptäckt fönster, springa eller dörr att komma ut igenom? månne du nu kan göra besök, som jag ej tillåter?

Azouras. Der fins ingen dörr, intet fönster, Ers Excellens; blott en lucka, på hvilken den fula karlen sitter natt och dag. Jag kommer ej ut.

Reuterholm. Tror du än, att du behöfver lyda? Har du sett tillräckligt af mig, för att veta hvad jag kan göra med den jag icke älskar? Har du förnummit några af mina sätt och åtgärder?

Azouras. Jag har sett de taflorna!

Reuterholm. Nå väl?

Azouras. Ers Excellens kan låta stycka mig, kan låta strypa mig, kan låta uttänja mig med

rep — eller oh! med tänger — min mor! min mor! min mor!

Reuterholm. Hvad mer?

Azouras. Qväfva — hänga — långsamt bränna — i rum så afsides, så förborgade, så djupt nere, att ingen lefvande vet deraf, ingen kan hjelpa. — Ah! Ers Excellens . .

Reuterholm. Du skygger undan, det är förnuftigt. Allt detta kan jag, och skall jag ofelbart. Endast det är frågan: tror du jag vill?

Azouras. Ha — hvad? — nåd, Ers Excellens!

Reuterholm. Så är det — Azouras Tinto — jag vill icke — jag vill icke stycka dig — jag vill icke låta strypa dig —

Azouras. Nåd!

Reuterholm. Jag vill icke låta uttänja dig med rep eller med röda tänger, jag vill icke låta hänga dig.

Azouras. Nåd! nåd! nåd för de vändningar jag hör i Ers Excellenses tal!

Reuterholm. Hvad menar du, Azouras? förstår du så illa hvad jag säger? jag vill *icke*, säger jag. Denna vändning i mitt tal måste fägna dig, som jag förmodar.

Azouras. Nåd — o J dystra skuggor! — jag beder och jag bönfaller —

Reuterholm. Men är din tanke eller din hörsel rubbad? Jag *vill icke*, säger jag: jag vill icke qväfva dig, icke bränna dig, icke vid hastig eld, och icke vid långsam . .

Azouras. Jag beder och jag bönfaller . . .

Reuterholm. Om hvad?

Azouras. Att Ers Excellens icke måtte älska mig!

Reuterholm. Intet värre? Du smickrar i sanning på ett alldeles eget sätt, besynnerliga toka; är min kärlek dig ännu fruktansvärdare än mitt hat? Alltför gerna, det skadar icke. Du finner åtminstone, att du har ingen utväg, ty för ett af dem måste du oundvikligt utsätta dig.

Azouras. Förunna mig hat.

Reuterholm. Det skall du få; likväl dessförinnan säg mig, — ty en dygd har du, du är mycket öppenhjertig — hvad är då så afskräckande för en flicka, hvad är så styggt i mitt utseende, att du föredrar mitt hat framför sjelfva kärleken?

Azouras. Låt mig tiga, Ers Excellens.

Reuterholm. Nej, säg öppenhjertigt ut. Både menniskor, ja fruntimmer, och äfven mina porträtter, min spegel — de föra alla ett något annat språk än du.

Azouras. De hafva rätt i hvad de säga.

Reuterholm. Nå väl, jag skulle, kommer allt omkring, kanske icke vara så utmärkt obehaglig? eller hur, var uppriktig, är jag så vidrig till utseendet, min vackra Azouras?

Azouras. Ers Excellens är vacker.

Reuterholm. Såå — men —

Azouras. Ach — Ers Excellens är stygg! stygg! nedrig, och rätt elak — Oh min mor! min mor! min mor!

Reuterholm. Så? nå lät oss omfara ett ämne, som icke hör hit. Jag får kortligen säga dig, att du här i kammaren har något att ofelbart verkställa, och det inom en qvarts timma. Det är icke svårt, om lydnad fins hos dig; men hat och straff, det du af mig söker och i rikaste mått skall åtnjuta, blir din beskärda lott, om du ej punktligt fullgör min befallning. Du förstår mig, lyd! eller du skall . . . du mins väl hvad du har sett?

Azouras. O Ers Excellens, befall, hvad skall jag göra?

Reuterholm. Du ser här midt på golfvet en figur, en stående bild.

Azouras. Den der med hud af hvit semsk?

Reuterholm. Ja, en *Mannequine.* Du ser i hvad ställning bilden står. Hufvudet litet sänkt, armarne något framåt, liksom inbjudande. Allt

hvad jag fordrar af dig är, att du sjelf ställer dig i samma ställning, NB. i *alldeles samma.*

Azouras. Gerna, Ers Excellens.

Reuterholm. Der ser du en alkov, framför hvilken de stora gardinerna hänga; derinnanför afkläder du dig. Derefter skjuter du denna semskbild in bakom gardinerna, och ställer dig sjelf här på golfvet på dess plats, NB. *samma plats.* Förstår du? Och du skall bibehålla den ställningen oafbrutet, och stå stilla.

Azouras. Men —

Reuterholm. Se här är ett stort silkesnät, knutet med så fina masker, att det liknar flor. Det skall du hänga öfver dig från hufvudet ända ned. Du skall hänga det på samma sätt öfver dig, som jag nu sätter det öfver mannequinen. (Han hänger nätet öfver bilden.) Också befaller jag dig, att vara glad. Din melankoliska uppsyn passar ej för detta ögonblick. Var icke skrämd längre för hvad jag hotat dig; ingenting deraf sker med dig, mer än med andre, allenast något förnuft, någon lydnad finnes. Azouras, du har skäl att känna dig upphöjd, stolt och glad; ty det, hvartill jag befaller dig, är din egen högsta triumf. Du Azouras! — jag smickrar ej — du har den skönaste form, som någon i Stockholm

— i Sverige — i Europa. Jag har rest, och jag vet hvad jag säger.

Azouras. Förakta ej en bön!

Reuterholm. Hvad? Azouras för mina fötter? på knä! stig upp, täcka, feelika Grace!

Azouras. Ach — underbara skuggor i mitt hem! — gifven mig ord att tala rätt, att göra min bön rätt.

Reuterholm. Hvad är det?

Azouras. Jag räds för det förskräckligaste, som kan hända mig.

Reuterholm. Att ställa dig i denna bilds ställning?

Azouras. Det anar mig —

Reuterholm. Stig upp, stig upp.

Azouras. Jag stiger ej upp, förr än Ers Excellens förnyar sitt nådiga löfte till mig.

Reuterholm. Hvilket löfte?

Azouras. Som Ers Excellens nådigst gaf mig, att ej omfatta mig med sin —

Reuterholm. Kärlek? — nej. Jag lofvar det, och håller.

Azouras. Att jag ej, stående i denna bilds ställning, blir tvungen att nalkas —

Reuterholm. Mig? — nej. Jag lofvar det.

Azouras. Då andas jag. Då skall jag lyda och göra allt så gerna. Kan jag vara fullkomligt

viss, att detta icke alls tyder på någon tillgifvenhet af Ers Excellens?

Reuterholm. Nej. — Jag lofvar. — Stig upp, besynnerliga, kärlekslösa . . .

Azouras. Då är jag fri och lycklig. Ers Excellens skall bli nöjd med mig.

Reuterholm. Men du får ej dröja. Så fort du inskjutit denna bild och ställt dig i dess ställning och på dess plats här på golfvet, så ring med denna lilla silfverklocka till tecken.

Azouras. Jag skall ringa.

Reuterholm. Jag går. Azouras, var icke rädd; allenast lyd.

Reuterholm gick, och Azouras beság sitt rum. Hon fann sig alldeles ensam och gick fram till bilden med silkesnätet. När hon kände på *la Mannequine*, drog hon fingret hastigt tillbaka för den ovanligt starka kölden i figuren, och hon gick in bakom alkovens stora gardiner. Sittande innanför dem lemnade hon strumpor och skor, men stannade härvid, och hon roade sig med det hon vid sådana tillfällen ofta brukade, nemligen att sätta sina händer bredvid fötterna och så jemföra dem alla fyra. Hon dröjde att fortsätta afklädningen. Den skygga stämningen ville icke lemna henne. Det rann upp för hennes omdöme såsom en särdeles besynnerlighet, att Reuterholm med så stora

hotelser beledsagat sin befallning. För den stackars aktris-eleven hade den omständigheten, att kostymera om sig, genom hela hennes lefnad varit någonting så vanligt och så ofta skett, att det nästan förekom henne som ett hvardagsgöra. Hvarföre då slösa så stora hotelser på en så liten sak? "Kan jag lita på excellensen? frågade hon sig sjelf. Det erfar jag lätt, om jag ringer. Om jag ringer, så får jag se, hvad som följer!" — Utan vidare betänkande tog hon klockan, och en skär silfverklang for genom rummet.

I ögonblicket öppnades en annan dörr, än den, hvarigenom Reuterholm utgått, och en figur instörtade. Han sprang framåt med stor liflighet, antingen för att genom raskheten hindra sig sjelf från att fegt stanna och vackla åt sidan, eller för att genom snabbheten hindra någon annan komma undan — nog af, han for med öppna armar rakt fram emot den stående figuren med silkesnätet, och omfamnade den ytterst häftigt. Han kom dervid att med handen röra trycket i maschinens rygg; i ett huj slog bilden sina armar om honom, och äfven dess ben flögo fram, omfattande honom likt en stark kräftklo.

"Huuu — iskallt!"

Med detta anskri föll den inkomne till golfvet, och la Mannequine, ur hvars dubbla stålfje-

ders-famntag han omöjligt kunde hjelpa sig, föll med detsamma äfven till golfvet.

Azouras, häpen öfver detta uppträde, skyndade fram ur alkovgardinerna och ut genom den dörr, hvarigenom den häftige okläddé nyss inkommit. Hon sprang för att söka hjelp. Hon kom in i ett stort praktfullt rum med höga mahogny-bokhyllor, förmodligen ett bibliotek, men hann hvarken kasta ögonen på böckerna här, eller på de talrika raderna af stora, rikt beslagna sjöskumspipor, som prydde väggar och hörn. Hon hastade ut härifrån, kom in i ett annat rum, så ur kammare i kammare, och slutligen till en salong. Äfven här fann hon ingen menniska, men hörde från ett närbeläget rum en högljudd munterhet och flere gånger upprepade skratt.

Hon nalkades dörren och hörde, att innanför befann sig ett sällskap, som rösterna tillkännagofvo till större delen bestå af fruntimmer. "Det är otroligt! enormt! obeskrifligt! ha! ha! ha! men det fins endast i böcker! har Rosen ingen mer historia af det slaget." — Om Hennes Kongl. Höghet Hertiginnan befaller, svarade en annan röst, så — "Ja, jag befaller, ha! ha! ha! . . men *le Mariage des Mort-vivants*, ja, vet ni mina hof-fröknar, maken har jag aldrig hört, och det är verkligen väl, att sådant endast fins i böcker,

ty såg man det i verkligheten, så skulle man dö af skratt; men nu får man åtminstone lefva, ha! ha! ha! ha! ha!"

Azouras, som i tanken på sina stackars omkullfallne derborta ej vågade dröja för länge, öppnade sakta på dörren, steg in öfver tröskeln och sade:

"Hjelp! snar hjelp för en högst olycklig karl, som ligger på golfvet här borta i våningen."

Vid dessa ord uppsteg hela regentinnans hofcirkel. Hon sjelf — hvar och en, som kände dåvarande hertiginnan, Hedvig Elisabet Charlotta, vet huru hon med högsta lifllighet och nästan (om uttrycket tillåtes) pratsamhet i temligen fria ämnen, förenade den mest älskvärda hjelpsamhet mot menniskor, äfven de ringaste, i sin omgifning, och föga efterfrågade etiketten, då det kom an på att i hast bispringa en lidande eller olycklig — hon sjelf var derföre af alla närvarande den, som först tog sitt beslut, fattade en silfverstake med brinnande vaxljus på bordet och sprang till dörren.

"Hvar? hvar befinner sig den olyckliga menniskan?" frågade hon med muntra åtbörder; "jag har ännu le Mariage des Mort-vivants så i hufvudet, att jag är litet yr — hvar? — peka — hvartåt skola vi gå?"

Till ett rum der längst fram, när man kommer i slutet af våningen, svarade Azouras.

Hertiginnan-regentinnan skyndade dit, och de af hofvet, som kunde följa hennes raska steg, hastade efter med sina ljus i händerna, så att tåget genom våningen liknade en rörlig rad af flammande stjernor, ifrån de höges hem ilande bort till de fallnes bistånd.

Azouras stannade. Hon ville alls icke mer ditinn igen, och hon gladdes att kunna undgå det granna tåget utan att bemärkas. Hon var så mycket mera glad, som, sedan alla de öfriga i hertiginnans svit försvunnit, en enda hof-fröken likväl stannade qvar i rummet, gick fram till Azouras, tog henne vänligt i hand och tydligt visade, att hon icke föraktade henne, ehuru den stackars Azouras hade ingenting på sina hvita fötter.

TOLFTE BOKEN.

"Hon skall tro sig dödad, men förvånad finna sig i ett lefvande tillstånd och föras till gårdar och rum, dem hon en gång skall kalla sitt himmelrike, när hon hinner bli mer upplyst derom, och får förstånd i sådana ämnen."

SCEN I.

Stockholm. Hos baron Reuterholm.

Reuterholm. Kan hans förkylning hafva betänkliga följder, herr assessor?

Hagström. Förkylningen har varit i hög grad stark, likväl är den för närvarande såsom sjukdom alldeles häfven, och han går uppe frisk och glad, ja skrattar sjelf åt hela äfventyret. Ganska troligt är emellertid, att det skall medföra reumatism, en förstörd mage och kanske giktplågor för hela lifstiden.

SCEN II.

Stockholm. Hemma hos hof-fröken grefvinnan Rudenskäld.

Azouras. Hvad skrifver du, min fröken?

Fröken Rudenskäld. Jag har den vanan att uppteckna alla händelser, allt hvad jag ser och hör. Det kan en gång blifva nyttigt.

Azouras. Hvad jag är säll i dessa rum! och här får jag bo? sitta hos dig i din soffa? i dessa små trefliga rum? och jag får gå i denna vackra, enkla fruntimmersdrägt: jag tycker mer om den nu, än mina fordna granna operakostymer. Frid och svalka omgifva mig. Men du skrifver för flitigt, min fröken.

Fröken Rudensköld. Just nu upptecknar jag allt det rysliga och afskyvärda, du berättat mig om den förfärlige.

Azouras. Ja, undra då ej öfver min ohöflighet att icke sjelf visa hertiginnan vägen genom våningen dit bort. Jag märkte, att hon med sitt hof och sina vaxljus gick rätt ändå, mig förutan.

Fröken Rudensköld. Jag skall aldrig kalla det ohöflighet.

Azouras. Utom Reuterholm sjelf afskyr jag också en annan herre, som alltid står i sammanhang med honom: men ach, lika mycket — nu känner jag mig fri som en fågel. Huru god var ej du, min fröken, som också icke åtföljde hertiginnan, utan stannade qvar och vände dig till mig; ja, skyndsamt förde mig derifrån hit hem. Jag kan knappt begripa denna lycka.

Fröken Rudensköld. Vi skola ej leka främmande för hvarann. En gemensam hög vän drog oss tillsammans; Hans Maj:st har gifvit mig en vink —

Azouras. Gustaf Adolf?

Fröken Rudensköld. En vink om att tills vidare gifva dig ett fredadt hem hos mig, så fort du kunde lyckas att komma ut från din instängning hos Reuterholm. Men akta dig, att han ej ånyo . .

Azouras. Min fröken, uppteckna då än mer; jag har mycket att beskrifva, ty jag känner den der. Och lofva mig dyrt en sak, uppfyll ett *verk!*

Fröken Rudensköld. Hvilket verk?

Azouras. Tala med Gustaf Adolf, uppmuntra honom att vara konung och fördrifva den der. Jag har redan uppmanat min Gustaf Adolf.

Fröken Rudensköld. Hvad har du vågat?

Azouras. Jag har begynt. Men jag får kanske aldrig mer se den unge konungen i ensamt rum; han är så omgifven; och mig skulle de genast fånga, ty de känna min mening. Men du har konungens öra, äfven, du har flere vänner. Fullfölj *mitt verk!*

Fröken Rudensköld. Det är högst farligt, och kan icke nu påtänkas.

Azouras. Men glöm det aldrig!

SCEN III.

Stockholm. Hos baron Reuterholm.

Reuterholm (ensam). Den varelsen undflyr mig med en konst och en lycka, begge så stora, att jag ej vet hvilken som är större. Hvar kan hon då vara? Jag måste hafva skrämt henne förfärligt. Det är narraktigt; men det fägnar mig obeskrifligt, att se verkan af — ja, jag kan väl kalla det *min* uppfinning. Icke är jag någon Nero; icke hänger, torterar eller brännar jag menniskor, och det är förvånande, att sådant ens kan tros gå an i vårt kalla Sverige och i vår tid. Men emellertid uträttar jag genom *imaginär* tortyr, och genom den förskräckelse jag injagar i folks inbildning, lika mycket som inquisitionen genom sina *reella* verkliga plågoredskap. Blott genom gravyrer och taflor, blott genom fantasmagorier, mörka rum och underjordiska läten, skrämmer jag personer till allt hvad jag önskar, utan att jag försträcker en sena på dem. Herre min Gud, icke är jag någon elak menniska, jag skulle knappt sjelf kunna klippa öronen af en hund, eller påse huru man hugger svansen af en verklig häst. Men jag lyckas och vinner genom min uppfinning, min verkan på inbildningen, lika stora resultater, som om jag vore sjelfve kardinal Ximenes eller Philip II: nu vill jag blott fråga, om

icke mitt sätt är bättre, mera passande för tidehvarfvet och hyggligare, än deras? Nånå, riktiga tänger någon enda gång, det kan väl icke skada, det vill jag icke alldeles frånsäga mig. — Det skall gå framåt. Om jag endast kunde få rätt på den besynnerliga tokan, hon är mig en högst nödvändig driffjeder på begge ställena; ja äfven hos le Garçon: ty hennes tal och uppmaningar hos honom, att fördrifva mig o. s. v., äro genom sjelfva hennes öppenhet och planlöshet så utan all fara för mig, att jag snarare tycker om dem; de göra hennes umgänge pikant hos den lille konungen, och dödar i grund all misstanke, att *jag* egentligen, henne och alla ovetande, leder både henne och dem. Men fångas och litet allvarsamt kufvas måste hon först, för att blifva lydigare och brukbarare. Jag har verkligen allt skäl att vara nöjd med min agent här, som under mitt vistande i Rom gjort ett så lyckligt val i denna intagande varelse, och vetat genom pålitlige okände skaffa henne hemligt tillträde på slottet, så att hon i tid hunnit blifva en roande leksyster för den lille Gustaf Adolf, utan att salig kung Gustaf viste deraf, eller ens kände henne. Nu behöfver jag sjelf blott taga vid och leda följderna: allenast jag kan få henne spakare, och det skall hon bli.

Det

Det agenten förledde henne att göra i theaterns korridorer den afgörande natten . . . det är förargligt emellertid, att hon skall kunna säga mig sådana sottiser, som på Stafsjö. Men hon skall späkas. Att hon är tillräckligt rädd för mig, det ser jag; men, om hon fruktar för min kärlek ännu mer än för mitt hat, så kunde jag få lust att låta henne erfara min kärlek. Ja i sanning! fasonen att bönfalla om *hat*, när bönen kommer från vissa slags ansigten, manar verkligen fram helt annat än hat: det är en ganska ny, en retande, en besynnerlig fason. Men lika godt härom: hon må ej upptäcka, hur angelägen jag är att bibehålla henne: hon skulle ännu en gång kunna tvinga mig till en Stafsjö-fars. La Capriciosa! mig flyr hon ständigt; men hon skall omstämmas. Hon måste väl vara inom Stockholms område? Ha — det faller mig något in! Hon bad ju konungen om hus och hem, och kanske penningar? Men som le Roi-garçon ännu har ganska litet att bjuda, så slöts hennes ansökning den gången med en hemsändning till mig, och jag vill ej tro hon snart förnyar ett så farligt försök. Men — hon döljer sig säkert hos någon af hofcirkeln? Hvem är mig afvigast? Armfeltska kotteriet. Der ha vi det! mycket säkert döljer hon sig hos Madeleine

Rudensköld. Bon. — Min romerske kammartjenare Crispino är så god som någon sbirr (ringer, betjent inkommer). Crispin! du mins ju den personens ansigte, som åkte med mig ifrån Stafsjö?

Crispin. Ja, Ers Excellens.

Reuterholm. Du skall få ett uppdrag, som skall skaffa din taskbok galoner.

SCEN IV.

Stockholm. Hos fröken Rudensköld.

Kammarjungfrun. Ett bud ifrån slottet, som till grefvinnan medför skänker ifrån Hans Maj:t.

Fröken Rudensköld. Den gode! se shawlar, hattstofferargrannlåter, hufvudprydnader, hattar! men hvarföre så många?

Kammarjungfrun. Hoflakejen säger, att om fröken skulle hafva någon bekant — ja, *i fall* fröken skulle hafva någon hos sig, som ville — eller behöfde — så skulle skänkerna äfven delas med den.

Fröken Rudensköld. Jag vill sjelf tala med hoflakejen. Försök du emellertid hattarne, Azouras! (går ut).

Azouras (för sig). Nej — ingenting passar.

Fröken Rudensköld (återkommer). Hans Maj:ts nåd är så stor, att han med budet låter helsa och

uttryckligt förklara, att om det medsända icke passar, får det bytas om hos Hartins och fru Gerenius vid Mynt-torget, och såge H. M. helst, att man då sjelf åkte med till boden för att utse och försöka nytt, som kunde sitta fullkomligt väl.

Azouras. Ingen enda hufvudbonad passar på mig.

Fröken Rudensköld. Skynda dig då att begagna Hans Maj:ts nåd. Du behöfver väl dessa saker. Det är en af hofvagnarne, som står der nere; åk till boden deri, och återkom med densamma: var angelägen likväl, att så få som möjligt se dig. (Azouras går ut.) Den gode Gustaf Adolf! men, har hans handkassa nu blifvit mindre knapp? — Hvad? hvad ser jag? hon återkommer.

Azouras. Jag åker icke.

Fröken Rudensköld. Af hvad orsak?

Azouras. Jag igenkände ansigtet på en af karlarne, som stodo bakpå vagnen. Han heter Crispin; en reuterholmare.

SCEN V.

Stockholm. Hos baron Reuterholm.

Reuterholm. Förstår du saken bättre nu då?

Crispin. Ja.

SCEN VI.

Stockholm. Hos fröken Rudensköld.

Azouras. Några gånger. Men jag fattar nästan ingenting af predikningarne; deremot gör det mig så godt att höra orgverket.

Fröken Rudensköld. Gör mig då till viljes, och låt oss åka tillsammans till kyrkan i dag. Du skall få se, att du deraf känner en stor glädje; t. ex. till Clara?

Azouras. Så hette också min mor. Låt oss fara.

SCEN VII.

Stockholm. Clara kyrka.

Fröken Rudensköld och hennes gäst suto i en af bänkarne i den ljusa och sköna kyrka på Norrmalm, som är en lemning efter det fordna namnkunniga S:t Claras kloster, och ännu bär samma namn. Predikan var slutad, och Orgelns mäktiga, fullstämmiga toner, framlockade af en utmärkt organists skickliga händer, sväfvade i osynliga änglakörer omkring i kyrkans höga hvalf, sänkte sig ned till åhörarne, och ingingo varmt i deras hjertan.

Azouras talade ej ett ord. Hon sjöng icke heller, ty hon kunde ingen enda psalm; och frö-

ken Rudensköld sjöng ej, emedan hon icke brukade det i kyrkan. Under orgelns gång tillät sig fröken likväl yttra ett och annat om doktor Asplunds predikan, som varit så vacker, och om kungörelserna efteråt, som varit så plågsamma. Men då hennes granne, utan att svara, fortfor att hafva sina ögon nästan orörligt stående och spänstiga stora blickar framåt, så som när man åskådar, utan att se på något visst; så ändrade fröken sitt talämne. Hon sade flera innerliga och vänliga ord om det vackra Westergötland och om sina slägtingar der, till hvilka det i tysthet var hennes plan, att vid tillfälle skicka sin af så många stora faror i hufvudstaden omsväfvade vän.

Hastigt vid ett tonfall i musiken, som slöt en kadens, skyggde Azouras till med en hajning på hufvudet, blinkade snabbt med ögonlocken, och en lätt suck gaf tillkänna, att hon ifrån ett inre betraktelsefullt, oförklaradt tillstånd återkom till sin vän och till sig. Någonting obeskrifligt af högst sorglig färg, af nästan svart teint, sken i hennes ögon, och med en barnslig blick på fröken Rudensköld yttrade hon: "säg mig, hvad föreställer den stora taflan der längst fram?"

Altartaflan? vet du icke det? Altartaflan i Clara är en af de skönaste vi ega.

"Hvad är det som sker der?" frågade Azouras.

Fröken såg åt sidan; hon viste icke, att hennes granne i bänken var en flicka utan dop, utan christendom, utan ringaste kunskap i den heliga religionen, en hedning — och vida mindre än en hedning, ty en sådan har dock sin lära, ehuru icke christen. Fröken Rudensköld trodde flickans fråga härleda sig af en tillfällig glömska blott, och svarade till hennes påminnelse: Jo, du ser att det är ett af de vanliga ämnena, men ovanligt väl måladt, och det är saken. Högt upp, emellan de öfriga personerna på taflan, märker du en till hälften liggande figur, som är död — se hvilket uttryck målaren inlagt i hvarje drag! — det är Frälsaren.

"Frälsaren?"

Ja, Guds son, som du vet; eller Gud sjelf.

"Och han är död?" upprepade Azouras med en stor mine för sig sjelf. "Ja, jag tror det, det är så; det är gudomligt att vara död."

Fröken Rudensköld såg på sin granne med förstorade ögon. Du bör icke missförstå dessa ämnen, sade hon. Det är menskligt att lefva, och vilja lefva; det kan du också finna af Altartaflan, ty alla de öfriga personerna, hvilka äro menniskor liksom vi, de lefva.

"Låt oss gå ut härifrån, en ångest trycker mitt bröst."

Hvad menar du?

"Låt oss gå — låt oss gå." Flickan steg upp och, ehuru gudstjensten icke var alldeles slutad, måste fröken Rudensköld följa henne. Men när de kommo till kyrkdörren, stannade Azouras tvert och sade: "Någonting talar till mig, jag vet icke hvad det är; en stor fara är det. Gå, min fröken, gå till din vagn och far ensam hem. Jag känner, jag kan icke följa dig."

Besynnerliga infall?

"Den Förfärliges utskickade hafva ju redan upptäckt, att jag bor hos dig? Han, som hade makt nog att rycka mig ifrån min konung, min . . , mitt stora skydd; han skall också kunna gripa mig hos dig eller i ditt sällskap. Kommer jag ännu en gång i hans händer, så förgås jag. Jag följer dig icke."

Men hvad tänker du göra?

"Jag vet icke. Men här dröjer jag nu, tills min ångest går öfver. Gå, ljufvaste — du skall få höra af mig."

Fröken Rudensköld aflägsnade sig ifrån henne, gick ut ur kyrkan och öfver kyrkogården till den östra port, som vätter åt Odens gränd. Just som hon var i begrepp att stiga upp i sin vagn, nalkades en man, som med artiga åtbörder ställde sig för fotsteget och ville veta, om hon

var ensam? — "Jag vet icke hvem som har rätt att göra mig denna fråga, Ni ser ju att jag är så?" svarade hon, och försökte aflägsna den näsvise med en förnäm blick. — En fråga bör icke anses brottslig, invände han; men, om min nådiga grefvinna nu är allena, så haf den ynnest att svara, om Ni äfven hitrest ensam? — "Crispin, sade fröken Rudensköld och fixerade den förklädde skarpt, säg er herre, att han på hofvet skall få mitt svar." — Dessa ord gjorde den upptäckte försagd, han vek förlägen åt sidan, fröken sprang upp i hofvagnen och åkte hem. Likväl var Crispin öfvertygad, att han skulle hafva sitt rof i nejden, och han lemnade icke kyrkans omgifningar ur sigte. Han skickade sina talrika handtlangare åt de olika kyrkogatorna, och de bildade nästan en spetsgård kring kyrkan.

Flickan fortfor emellertid att stanna inne, kom till en vrå i orgverkstrapporna, såg folket småningom vandra ut, förblef obemärkt, och hörde slutligen klockaren jemte kyrkvaktaren gå sin väg. När sista kyrkdörren slogs igen, trädde Azouras fram ur sitt gömställe. Afstängd från hela verlden, skild från alla menniskor, fann hon sig ensam innevånare i en stor, ljus byggnad, der middagssolen slösade guld på alla föremål.

Så fullkomligt okunnig hon var om våra he-

liga kyrkobruk och betydelsen af de ting, hon såg omkring sig, hade hon likväl några gånger fordom, då hennes mor var friskare, bevistat gudstjenst som ett tidsfördrif, och derunder fästat sig vid ett och annat. De personer, med hvilka hon lefvat i operans gångar och salar, gingo nästan aldrig i Guds hus, och i allmänhet var kyrkogång under hela detta tidehvarf ej mycket öfvad. Icke underligt då, om ett barn, som ingen församlings medlem var, och af ingen prest nånsin erhållit ett undervisande ord, försummat hvad sjelfve de invigde ej flitigt iakttogo.

Hon gick fram på kyrkogången, och aldrig hade öfvergifvenhetens dystert förfärliga känsla fattat henne med en sådan makt som nu; ty den var förenad med aningen om en stor öfverhängande fara. Hennes bröst klappade våldsamt; hon längtade — längtade outsäjligt — men hvart? till sin vilda, fria skog derborta, der hon sprungit omkring snabb som ett rådjur? eller hvart?

Hon steg fram emot koret och nalkades Altar-ringen. ”Här någonstans mins jag, att jag en gång — men det är längesedan, och det står som en skugga blott för mitt minne — jag såg mycket folk knäböja här omkring; det måste hafva tjenat dem till något? om jag skulle göra så?”

Likväl tyckte hon det skulle vara oanstän-

digt för henne att luta sig ned på sjelfva altarringens prydda knäställning. Hon knäppte derföre sina händer och knäföll utanför koret på sjelfva stengolfvet. Men hvad skulle hon nu vidare göra eller säga? Hvartill skulle alltsammans vara? Hvart skulle hon vända sig?

Hon viste intet. Hon såg ned i sina tankar som i ett omätligt tigande Hem. Sorg och förgängelse gungade i sakta svall, i skimrande brutna vågor genom hennes känsla. Ach .. ett stöd, en hjelp . . hvar? hvar? hvar?

Hon blickade stilla omkring sig; hon såg *ingen*. Hon var säker att möta den förskräckligaste fara, när dörren upplästes, om ej hjelp kom dessförinnan.

Hon vände ögonen tillbaks uppåt orgelverket, och bönföll i sina tankar om nåd hos de symmetriskt stående, långa, blänkande piporna. Men med alla sina munnar tego de nu.

Hon såg upp på predikstolen; der stod ingen. — I bänkarne satt ingen. Sin sista vän hade hon aflägsnat derifrån, och ifrån sig.

Hon vände åter hufvudet fram emot koret. Hon påminte sig, att den gång, då hon sett så många häromkring församlade, hade också tvenne prester i skrud innanför skranket gått omkring och bjudit de knäböjande någonting. Utan tvif-

vel till hjelp! Men nu — nu fans derinnanför ingen. Väl låg hon på knä med sammanknäppta händer och begärande ögon; men ingen, ingen, ingen var, som bjöd henne det allra minsta. Hon gret.

Hon såg ut genom de stora kyrkfönsterna på den klara middagshimmelen; hennes blickar irrade omkring öfver den vida, fina azurglans, som omätligt sträckte sig åt alla håll; men vid intet kunde hennes öga fästa sig. Någon stjerna syntes icke nu, och solens egen bild skymdes af kyrkfönsterposten, ehuru dess milda, gyldne flöde rann öfver verlden.

Hon måste då åter draga sin blick in, och den sjönk till golfvet. Hennes knä hvilade på en grafsten, och hon såg flere dylika omkring sig. Hon läste de inhuggna namnen på stenarne, de voro alla svenska, riktiga och brukliga. "Ach — sade hon suckande till sig — ett ord, som andra, heter icke jag! mina namn hafva varit många, lånade ifrån . . . ach, ofta ombytta. Ett, som är mitt eget, fick jag icke: o, om jag hade ett enda så, som andra menniskor! Mig har ingen uppskrifvit i sin bok, såsom jag hört sägas om andra, att de skola vara upptecknade. Mig efterfrågar ingen. Jag har icke att göra med någon!"

Stackars Azouras — hviskade hon sakta öfver sig sjelf. Hon gret mycket.

Det var ingen annan som sade: "stackars Azouras Tintomara!" men det var liksom en inre högre, osynlig varelse, hvilken tyckte synd om den yttre, lägre, synliga varelsen i hennes en och samma person. Hon gret bittert öfver sig sjelf.

Gud är död, tänkte hon, och såg upp på den stora taflan igen. Men jag är en menniska, jag *måste* lefva! Och hon gret allt innerligare bittrare.

. . . .

Middagstiden förgick och Aftonsångstimmen slog. Klockorna i tornet började låta höra sin dofva högtidsröst och nycklar skramlade i låsen. Då spratt den hedniska flickan upp, och föga olik en fin ånga for hon af och försvann ifrån altaret. Hon gömde sig åter i sin vrå. Det förekom henne, att hon varit framme och stulit sig till friheter i kyrkans kor, hvartill hon ingen rätt hade; men att hon i den nu inträdande församlingen såg personer, som hade rättigheter till allting.

Likväl — när orgverkets harmonier började förmäla sig med den ljufva sommarluften i kyrkan, stod Azouras lyssnande, och hon kände hastigt huru qvalet försvann ur bröstet. Var det

af tårarne, hon gjutit? eller förskingrade en okänd i detta ögonblick hennes hjertas ångest?

Hon tyckte nu ej mer det skulle vara farligt att lemna kyrkan; hon smög sig bort, innan aftonsången slutat, kom på kyrkogården och vek af till norra porten. Obegripliga, barnsliga glömska! hvi mindes hon ej nu sin grymma förföljares utskickade?

Hon gick ned utför norra backen, och fortsatte sin väg på Clara norra kyrkogata. Blef hon ofredad? nej. Kom icke Crispin? nej.

Hade han och hans följeslagare blifvit förblindade till sin syn? eller kanske förmåtts att gå hem, när tornuret visade middagstimmen för presidentens folk redan längesen vara inne? Vi känna ej skickelsernas högre orsak, och hvilken hemlig makt kunnat föranleda dessa menniskor att så försumma sig.

SCEN VIII.

Stockholm. Hos baron Reuterholm.

Reuterholm. Hvad Crispin?

Crispin. Jag bedyrar, Ers Excellens. Men jag skall hädanefter göra min sak bättre, jag skall göra underverk.

SCEN IX.

Stockholm. Gator.

Hvart gick den flyende flickan ifrån kyrkan? Hon fortsatte sina steg på Clara norra gata, skar af Mäster-Samuels gränd, Bryggargränd, gamla Kungsholmsbrogatan, och fortfor så långt norra kyrkogatan räckte. Det är allmänt bekant, att denna gata intet reelt slut eger; men längst i norr mot ett plank vidtager ett dike eller jättestor rännsten, på hvars ena brädd en smal stig går åt höger, vinkelrätt emot kyrkogatan. Häromkring växa pilar. Fortfar man längre på stigen åt höger, så kommer man ända fram till den ryktbara Sqvalbänken.

Jag anser som en afgjord sak, att för herr Hugo sjelf är Sqvalbänken känd, men för mina yngre åhörare på Jagtslottet bör jag nämna, att den icke är en bänk, utan en trädbro, som går tvers öfver Drottninggatan, och hvarunder ifrån Holländargatan vissa årstider mycket vatten rinner, eller sqvalar, såsom orden i hvardagslag falla sig.

Nu var det torrt.

När flickan nalkades, tyckte hon sig märka en armbåge under sqvalbänksbron, och en gång

glodde ett par ögon fram. Hon gick likväl ända till Drottninggatan, ty vända om ville hon icke.

Framkommen på denna gata, som utgör norra Förstadens ära, hörde hon regimentsmusik och såg en truppafdelning af hvita gardet marschera utför åt staden. Som hon likväl ej hade lust att komma i menniskors gemenskap, gick hon i stället norrut, och fann gatan så tidigt på söndagseftermiddagen temligen tom.

Hon betraktade stora Barnhuset utan att dröja, steg uppför Kungsbacken, trädde förbi det sedan så namnkunniga Monbijou, och när hon kom till Kniggeska huset med sitt höga, gröna jernstakett, port af samma metall och palatsmessiga gård, kastade hon en längtande blick uppåt fönstren, liksom i denna mening: "här kunde man bo glad och i säkert lugn; *jag* har intet hus och hem."

Det höga Stjernkikeriet på sin grönskande, majestätiska kulle mötte henne; men hon lemnade det till höger och gick fram emot Norrtullsgatan. I det hon blickade åt alla sidor, gladde det henne att finna alla platser så tomma. Visst vek en slusk just nu om hörnet vid Drottninggatans slut, och kom äfven in på Observatoriiplanen; men det oroade henne icke.

Hon fortfor på hela den långa Norrtullsgatan, förbi mynningarne af Carlbergs allé till ven-

ster och Surbrunnsgatan till höger; lemnade Bremerska trägårdsplanken och fortsatte sin väg. Norrtullsgatan egde icke på den tiden, som nu, rader af trän planterade å sina ömse sidor: hela dess värde bestod blott uti att vara rak, samt att man kunde komma ur staden på den. Jag skall icke kunna säga, om punkten, der gatan upphörde att vara stenlagd, var alldeles densamma då som nu: jag tror verkligen, att stenarnes upphörande egde rum ett bra stycke tidigare på 1790-talet, och att det först under innevarande århundrades första tredjedel blef Gatuläggningen förbehållet att göra det ytterligare framsteg härstädes, vi nu förmärke; men hvarhelst slutpunkten då befann sig, så är det emellertid visst, att en känsla af *ach!* gick igenom vandrarinnans fötter, när hon nedsatte dem på ostenlagd grund, ej emedan de gjorde ondt, men hon påmindes om hur landet smakade. I glädjen vände hon sig om, och såg ännu ingen menniska — om icke den der slusken längst upp i början af Norrtullsgatan.

Hon kom till Norrtull. Ingen stor planerad tullgård med huggna granitkolonner och herrlige gardister fans då. Likväl hade Norrtull en prydnad den tiden, som sedan borttagits; en hög trädport i form af triumfbåge. Vandrarinnan trädde ut genom den, och ställets herrar yttrade icke

ett ord; likväl sågo de fryntligt på hvarann, såsom tjenstkamrater göra, när de utöfva en syssla, som för tillfället fritager dem från göromål.

När hon utom tullen kom så långt, som förbi vägen till Stallmästargården, vände hon sig om och nickade åt staden: *Adiö!* — I detsamma trädde Slusken ut genom tullporten och nickade åt henne med ett utseende liksom: *God dag!*

Hon såg på honom skarpt, men kunde ingenting igenkänna af en Crispin eller annat reuterholmiskt. Likväl var hon för långt borta att fullkomligt urskilja anletsdragen, och faran kunde i sanning vara så mycket större i en djupare förklädnad. Hon gjorde sina steg hastiga för att komma in i Haga park, hvars sommarprakt hon ville njuta, fredad — som hon hoppades — mot både stadens och landsvägens innevånare.

Inkommen på parkens mjuka, grönklädda grund, kände hon en stark lust att börja springa mellan träden, hvarifrån hon ej en gång afhölls af tanken på sin klädedrägt, som i fröken Rudenskölds sällskap antagit en högre ton, än som med glada språng kunde förenas. Likväl sprang hon ej ur stället; ty — endast några steg bakom sig såg hon i slarfviga kläder — sin bror.

"Emanuel!"

Han tog ett skutt fram med uttryck af yt-

tersta glädje. Dock hejdade han sig midt i skuttet — omfamna henne tordes han ej: knäfalla ville han ej.

"Förlåt! förlåt mig för allt ondt jag gjort!" utropade han.

SCEN X.

Haga. Under träden bakom Orangeriet.

Azouras. Kom, här ser oss ingen; jag skall vidare säga dig hur jag tänker, Manuel, men gör till punkt och pricka som jag vill. Är du alldeles skild från regimentet?

Emanuel. Å nej. Musikdirektören höll min plats qvar åt mig under min fängelsetid; en galant karl! Men jag är nyligen utkommen, ser du, jag är en smula trasig, och jag gömmer mig —

Azouras. Fattiga gosse! men jag skall hjelpa dig, om du hjelper mig.

Emanuel. Hjelpa dig, jag? du, som är så fin och ståtlig? Nu har du bekantskaper, som duga, det ser jag.

Azouras. Jag känner väl konungen, men det förslår icke. Och den der andre herrn, som kommer öfver mig hos Reuterholm, eller i hans

följe, han är mig afskyvärd! Ach, jag behöfver hjelp, Manuel.

Emanuel. Hvad skall jag uträtta?

Azouras. Se här, tag min halsduk och gå till fröken Rudensköld.

Emanuel. Hvars husnummer och qvarter du omtalade nyss? är det hon, som —

Azouras. Och helsa henne ifrån mig, att jag aldrig kommer åter, ty det vore blott till hennes och mitt förderf. Men säg henne icke hvar jag är, eller hvad jag tänker; ty då menar hon, jag icke skall kunna det. Bed henne blott sända mig penningar, om något ifrån konungen ankommit.

Emanuel. Men hon skall icke tro en trasvarg.

Azouras. Hon skall känna igen halsduken och tro dig.

Emanuel. Ja, att jag stulit halsduken, skall hon tro. Sådant folk som vi, ser du, känner man icke för —

Azouras. Manuel — rif ett blad af oxelträdsgrenen der, och gif mig.

Emanuel. Se här ett stort friskt blad.

Azouras. Med en knappnål går det bra att skrifva, ser jag. "*Azouras Lazuli Tintomara la Tournerose.*" Se så, Manuel, med detta löf i hand skall du bli trodd.

Emanuel. Ach, det var första gången jag såg ditt namn skrifvet. Förlåt, att jag kysser löfvet!

Azouras. Det fins ock ingenstans annars i hela verlden tecknadt —— men gå, och säg fröken Rudensköld det der. När du återkommer med penningar, skola vi dela. Du skall köpa: först en klarinett (i stället för din, som jag har liggandes i mitt stackars knyte hos Reuterholm — den få vi aldrig se, Manuel!); så en snygg, simpel, civil karldrägt; och så — fins din uniform qvar?

Emanuel. Som klarinettist? ja, bara jag får rätt på honom.

Azouras. Den måste ändras så mycket, att jag kan bruka den. Du skall gå till herr musikdirektören, Manuel, och efter han håller af dig, gör han nog hvad du beder honom. Du skall säga, att du har en bror, som kan blåsa regimentsmusik på klarinett, och önskar att få din plats en gång, hvarföre du ber herr direktören, att han nu genast ville låta din bror börja i ditt ställe, så att han kan komma sig in i tjensten, medan du sjelf under tiden hemtar dig litet efter fängelset, och —

Emanuel. Och äter upp mig litet; det behöfver jag. Men jag har ingen bror.

Azouras. Det är jag.

Emanuel. Ah — jag begriper, det skall nog gå. Åh minsann, som pipare vid hvita gardet skall ingen sorts satan, nej icke den ringaste reuterholmare kunna hitta rätt på dig.

Azouras. Hvar bor du?

Emanuel. I kasernen. Hvar bor du?

Azouras. Hos dig — om jag får?

SCEN XI.

Stockholm. Hos baron Reuterholm.

Crispin. Fins ej i hela staden.

Reuterholm. Hittills har jag lofvat dig galoner om taskboken; men nu blir det rep om lifvet och sedan upp på den der bänken, du vet, om du icke lyckas. Hon fins, säger jag. — Abraxas!

SCEN XII.

Borggården på Stockholms slott.

Konung Gustaf Adolf och hertig Carl i militäruniformer. Gardesregimenterna defilera förbi.

Konungen. Ett tu! ett tu! Vårt gula garde har rakaste karlar. Ett tu! Enkedrottningarne föra benen bäst. Ett tu, ett — hvita gardet har en god musik.

Hertigen. Musikdirektörens förtjenst.

Konungen. Men äfven deras, som blåsa, min hertig.

Hertigen. Linierna formera sig, musikkorpserna ställa sig midt på borggården. Ur hvilken punkt vill Ers Maj:t se?

Konungen. Jag intar platsen midt på gården, derifrån ser jag dem alla.

Hertigen. De föra sig väl i dag.

Konungen. Jag har upptäckt och längesen antecknat många fel vid uniformerna; när jag slutat min minderårighet och anträdt regeringen, skall jag göra reformer. Mina garder äro tomma i nacken.

Hertigen. De hafva sitt hår.

Konungen. Men deras ryggar gifva ingen schatterad anblick. Jag har i tanken att införa långa stångpiskor: en svart strimma på hvarje rygg skall ta sig godt ut.

Hertigen. Men alla man hafva ej så långt hår.

Konungen. Jag har sett och läst om möjligheten att forma stångpiskor af spiral-lindadt hårdt vaxläder, deri ej mera hår ingår, än allenast en ringa tofs i ändan. Dessa stångpiskor fästas i nacken vid klädseln, bilda en stor likhet öfver hela regimentet, och hafva dessutom den fördelen att

afläggas, så fort karlen kommenderas in i kasernen och skall sofva.

Hertigen. Går an att pröfva, men är en småsak.

Konungen. Jag inför det säkert. — Jag tycker mest om Vårt hvita garde i dag. Enär direktören vid dess musik gör sin tjenst så väl, ber jag Ers Kongl. Höghet såsom regent gifva mannen uppmuntrande ord under paraden.

Hertigen. Behöfs inga ord. Men om Ers Maj:t behagar, så skola vi nalkas honom och hans gossar ännu närmare. Direktören skall häri se en utmärkelse för sig.

Konungen. Vi göre det.

Hertigen. Det går verkligen väl i dag: har jag icke heder af folket?

Konungen. Ja — min hertig har heder af folket — och jag begagnar detta tillfälle af ömsesidig tillfredsställelse, för att bedja Ers Kongl. Höghet, min farbror, om något, hvarom jag nu må nämna ett ord på förhand. En fröken vid hertiginnans hof — jag undviker namnet här — har skickat och anhållit om en summa penningar, ej för sig, men för en person, som äfven jag vill väl. Hon har redan sändt personen hvad hon sjelf kunde, som var obetydligt, men önskar så mycket till, att resepenningar kunna uppstå. Jag

anser ock denna resa för personen nyttig — men (sakta) har ej så mycket handpenningar, som jag ville. Gif mig handpenningar i förskott, min farbror. (högt) Det är ett lappri.

Hertigen. Hvilken person är det, som skall resa?

Konungen. Jag nämner ej gerna namn på öppen parad, men läs på detta gröna löf, som grefvinnan-fröken skickat mig.

Hertigen. Aha? — och denna person vill resa. Hvar fins personen?

Konungen. En hemlighet ännu: men, äfven utom resan, är hon i stort behof af penningar.

Hertigen. I behof? älskvärdt vackra, ehuru underbart bildade namn! ursäkta, Ers Maj:t, att jag för löfvet som hastigast till min mun. Du i behof? du skall ej se dig i behof.

Konungen. När fås penningar?

Hertigen. Jag vill lemna dem i dag. Men Ers Maj:t sjelf skall inga försträckningar göra härtill. Ers Maj:t behöfver sjelf sina penningar. *Jag* vill lemna penningarne af mitt — jag —

En Röst från hvita gardets musik-korps. Nej!!!

Hertigen. Hvad?

Konungen. Musiken talar! Det är emot ordres.

Hertigen. Besynnerligt?

Ko-

Konungen. Musiken bör åtminstone aldrig tala och säga Nej —

Hertigen. Besynnerligt? . . kan det vara möjligt?

Konungen. Åtminstone aldrig säga Nej, när Hertigen-regenten talar.

Hertigen. Omöjligt! men skulle det kunna vara en möjl —

Konungen. Jag ber Ers Kongl. Höghet, min farbror, gifva musikdirektören några förebrående ord på paraden, att dylikt ej må inträffa vidare på Vår parad.

Hertigen. Behöfs inga ord. Men, om Ers Maj:t bifaller, så skola vi hastigt aflägsna oss ifrån honom och hans korps. Han skall deri se en onåd för sig och akta sig.

Konungen. Vi göre det.

Hertigen. Hör hit, herr Adjutant! jag vill hafva ett bud, som genast afgår till presidenten Reuterholm.

SCEN XIII.

Hvita gardets kasern. Utanför vid ett fönster.

Sergeanten. Lita på mig; men hvilken?

Crispin. Det måste vara någon helt nyligen antagen.

Sergeanten. Nyligen? jag vet! en som kallar sig Philip?

Crispin. Peka genom fönstret, att jag får se; men skym mitt ansigte.

Sergeanten. Titta i den här rutan, dit längst bort i hörnet af kasernen. Men de förbannade djeflarne gå fram och tillbaka och stoja, man kan hvarken se eller höra. Se, de skola straxt ut och ställa sig i trupp att marschera — Fanan flyger ren.

Crispin. Jag ser der i hörnet en madrass på golfvet.

Sergeanten. Sitter ingen på madrassen med klarinett i hand och öfvar sig? Nej han är uppe nu, eller har han gått in i säcken, tror jag.

Crispin. Säcken?

Sergeanten. Ja, madrassen är ej en madrass, utan en stor säck med hackelse i, tror jag. Philip är så listig, att han går in i madrassen och sofver om nätterna. Se nu har han satt sig.

Crispin. Riktigt, den är det jag menar, jag känner igen ansigtet. Gör nu som vi sagt; här, till en början.

Sergeanten. Tack: gå litet undan, medan jag går in.



SCEN XIV.

Hvita gardets kasern. Inne.

Sergeanten. Men det är då ett sakramenskade stoj på Musiken i dag här.

Förste Hautboisten. Regimentet skall icke glömma en så lysande skymf, och intet kalas hjelper, säger jag! Det är en fläck, som ej aftvås med vatten, och ej med rom: nej icke med spanskt vin och likör. Bränvin vill jag aldrig nämna.

Waldthornist. Afbön! afbön! Sacrelut!

Sergeanten. Skymfen är en förbannadt stor skymf; men jag skall säga, regimentet ger era skymfar tusan. Musiken får draga sina lass sjelf.

Andre Hautboisten. Våra lass vore lätt dragna, om —

Förste Hautboisten. Ja, nog är det ändå fan att Direktören skall skaffa oss extror på nacken som inga ordres veta.

Sergeanten. Hvad har er nya Extra gjort? Jaså, han har blåst i P moll — nå, det är då fan.

Förste Hautboisten. Oss händer den största heder! och så vänder den smala djefvulen det i vanheder!

Sergeanten. Konungen var Er helt nära, såg jag; han trodde han var hos hederligt folk, han.

Förste Hautboisten. Bah konungen . . Regenten var det, som kom till vår sida, och hans ögon förtjustes af musiken, det såg man klart.

Sergeanten. Men han gick så hastigt bort, tyckte jag. Strunt till pojkar, tänkte jag: regimentet har ingen glädje af sina hautboister, tänkte vi alla med en mun i hela pluton.

Förste Hautboisten. Hett plunder och sacrelot! Hautboisterne tego som goda barn! Men det var en klarinett, som pratade på ledet — ryck hit med den smala pojken der från madrassen — ryck man hit, du! — fins här subordination?

Sergeanten. Klarinetter och Hautboister, det är allt samma sak, samma skräp — Kongl. Maj:ts oduglingar allihop, och dermed väl.

Förste Hautboisten. Nej, det är en förbannadt stor åtskillnad! All musik består af två slag: Hautboister och Waldthornister, och de förra hafva högra hand i regimentet, säger jag.

Sergeanten. Hvad säger du, Vebel? skall här ske afbön?

Vebeln. Jag säger, att klarinetten skall göra afbön, och det inför hela garnisonen i kasernen.

Sergeanten. Ställ då fram den släthakiga karlen midt på golfvet. — Å ödmjukaste tjenare, min unga herr Extra-klarinettblåsare, skall här ske afbön, hör jag?

Azouras. Hm.

Vebeln. Se så, nu lyssnar hvita gardeskasernen! Börja nu, nätta kamrat, tro ej vi äro så onda, som det låter: roa oss med en liten afbön, ha! ha! ha!

Valdthornister. Ha! ha! ha! ha!

Vebeln. Fall på knä, Philip; gör garnisonen till nöjes, innan vi gå ut och ställa upp oss. Skynda Er, fanan svajar.

Sergeanten. Minsann den ser ut, som han tänker göra Er till viljes.

Azouras. Hvad är det man vill?

Förste Hautboisten. Jo bekänn, att du har förderfvat hela musiken med tal.

Azouras. Hvad har jag sagt?

Förste Hautboisten. Du har sagt Nej.

Azouras. Åt hvem?

Förste Hautboisten. Åt — ja, nog af, du ropade ut Nej på paraden på borggården, och det kunde hela Kongl. Slottet taga åt sig och blifva rasande deraf. Bekänn högt, och tillstå inför hela kasernen med rent Ja, att du är en skälm, en ganska slät pojke.

Azouras. Den, som har sagt Nej åt Kongl. Slottet, säger icke Ja åt Kasernen.

Sergeanten. Bra svaradt, bra!

Förste Hautboisten. Du är mig en stursk

satan, en stålfjeder, tror jag; känner du Krigsartiklarne?

Sergeanten. Du är en stolt gosse, Philip, håll i dig.

Vebeln. Intet gräl! hvad är det då för ett helvetes spektakel?

Förste Hautboisten. Jag är din förman under Direktörens frånvaro, kanalje, vet du det? Å vet hut, försvara honom icke —

Sergeanten. Jag tålte aldrig sådant, Philip; håll i dig.

Förste Hautboisten. Träng in honom i hörnet — se så, kamrater, hvar och en, som vill kongl. musikens ära, skall gifva den smala skälmen en minnesbeta.

Sergeanten. Försvara dig!

Azouras. Jag vill ej åt någon — men rör mig ej — rif ej upp mina kläder — o Manuel! Manuel! — låt bli mig vid halsen! låt bli vesten!

Förste Hautboisten. Du släthulliga haka, ja ropa du på Manne, lilla Manne; han har gått bort och satt kråsnålen i pant, vet du. Men jag skall lära en sådan pojke. Se på, herr Vebel! var vittne! han drar ut sin sabel!

Vebeln. Tyst era bestar.

Sergeanten. En Klarinett mot tre långa Oboer, se det kallar jag en pojke!

Förste Hautboisten. Död och helvete och rent blod! han har stuckit mig i halsen —

Waldthornisten. Så slaktas stora får.

Förste Hautboisten. Vet hut, så länge jag talar, skall ingen säga att jag är slaktad. Jag sätter mig! det var ett satans strock —

Vebeln. Blod? hvad? halt!

Alla. Blottadt svärd i garnison! — under flygande fana! mot kamrater!

Förste Hautboisten. Mot förman!

Andre Hautboisten. Han har gjutit blod! — Det här, tänker jag, blir en arkebusad.

Vebeln. Gif akt! korpral ut med två man — Extra-klarinetten går i arrest.

SCEN XV.

Stockholm. Hos baron Reuterholm.

Crispin. Det har lyckats!

Reuterholm. Bon.

SCEN XVI.

Stockholms Slott.

Reuterholm. Hon är i mina händer, och jag vill henne lika litet ondt, som E. K. H. hertigen,

vår milde regent sjelf; men jag håller för ganska helsosamt, att hon får känna en allvarsam skrämsel.

Hertigen. Denna kameleont, som under alla drägter och former gäckat hela verlden, bör visserligen få erfara någonting starkt, som sätter en passande hållning på hennes karakter och gör henne ännu mer intagande. Men, likväl, hvarföre låta det komma så långt?

Reuterholm. Meningen var väl icke, att den tillställda tvisten skulle sträcka sig ända till dragna svärd, subordinationsbrott och nu slutligen dödsdom; men hvem kan beräkna eldens blifvande riktning, när man tänder på en brasa af torrt löf?

Hertigen. Det är icke utan en tragisk känsla, jag betänker — stackars flicka! — hvad hon måtte hafva funnit vistelsen hos dig och allt hvad der mött henne vederstyggligt, min kära Reuterholm, när hon, af fruktan att till dig återkomma, föredrog till och med det råa sällskapet i en kasern! Azouras i en kasern! Jag ser i inbildningen dessa lemmars gentilt graciösa rörelser slingra sig emellan knektarnes groteska figurer! Ajaj, min kära Reuterholm, hvad har du gjort?

Reuterholm. Denna varelse har under förflutna år alldeles icke varit ovan vid rätt sällskap. Hon är snarsagdt uppfostrad dervid, och jag är säker att hon redt sig.

Hertigen. Har Krigsrätten fällt sin dom? hurudant är utslaget?

Reuterholm. Att arkebuseras är tydligt och klart i sådana fall. Krigs-artikeln N:o 40 säger det uttryckligt. Värjan har blottats, blod flutit.

Hertigen. Är dödsdomen ännu insänd till Regeringen att stadfästas?

Reuterholm. Den förekommer i denna dags konselj.

Hertigen. Ha! ha! ha! detta blir en allvarsam lek. Hvartill tjena nu de der herrliga rummen för hennes räkning, som blifvit inrättade föga mindre än om det varit — jag vill icke säga åt en drottning — men åt en Delavallière, en Jeanne Poison, en Lavaubernière, en Dubarry — hvem skall nu upphemta vällukten ifrån dessa dyrbara utländska blommor, ifrån de rikt parfumerade möblerna och en paulin utan like? hvem skall spegla sin utomordentliga skönhet i en toilett, hvars glas räcker ifrån golf till tak, och med magisk konst kan vridas så, att den framtrollar de mest förvånande scenerier? Det lär bli du, Reuterholm, och en till, som få spegla sig ensamme? eller kanske i hvarann? ha, ha, ha.

Reuterholm. Det är just på raka vägen dit, hon nu befinner sig. Jag är icke ledsen öfver till-

ställningens utgång. Denna dödsdom lemnar henne fullkomligt i mina händer.

Hertigen. Men i ett land, som Sverige, måste formerna respekteras. Här måste alla paragrafer noga följas. Från lagens arm och allmänt fängelse kan hon icke räddas; och jag ser icke —

Reuterholm. Just när formerna så noga och fullständigt skola iakttagas, som i Sverige: just då är det lättast att kringgå dem och göra huru man vill.

Hertigen. Nå, min kära Reuterholm, jag är i sanning nyfiken att höra ditt påhitt.

Reuterholm. Jag skall, om min hertig tillåter, göra ett så beskaffadt förslag, att det på en gång uppfyller tre omständigheter: 1:o tillfredsställer Lagens bud och fordran af bestämdt straff; 2:o gifver den gensträfviga Nyckfulla en näpst, till den grad stark, att hon blir alldeles undergifven; och hvarefter den herrligt ordnade våningen åt henne skall komma väl till pass; 3:o åt hela saken skaffar en vändning af nöje och tidsfördrif, så att den till och med för hofcirkeln sjelf och hela hufvudstaden kan utgöra en fest, en liflig tillställning, ett stort, ett lysande och intagande skådespel.

Hertigen. Det vore märkvärdigt! kan du förena så stridiga ämnen, skall jag kalla dig en trollkarl. Svenska domar bruka ej vara muntra.

Reuterholm. Men, för att dessa ändamål skola kunna ernås, måste saken och dess egentliga syfte i förhand vara en fullkomlig hemlighet för hofvet och den unge konungen, för allmänheten och framför allt för brottslingen sjelf.

Hertigen. Får jag höra, hur låter ditt förslag?

Reuterholm. Tillåts mig att få andraga det i konseljen?

SCEN XVII.

Stockholm. Gata.

Emanuel. Derframme ligger fängelset. Ach, mig frågar ingen efter; men är det så, att herrn kan uträtta något, så gör det för Guds skull! — gör det för allt i verlden! för henne ville jag —

Volontören. Farväl. Jag gör det för min egen del.

SCEN XVIII.

Stockholm. Ett fängelse.

Vaktmästaren. Nej — ånej, min bästa vän; här slipper ingen in, minst den, som talar sturskt och är så mörk i ansigtet. Svart, skulle jag säga.

Volontören. Min herr vaktmästare, jag ber — jag beder — blott ett kort samtal med fången.

Vaktmästaren. Nej — ånej; visserligen icke. Hvem är Ni då?

Volontören. Nyligen kommen till staden. Hvem jag är? Jag har tagit tjenst som volontör vid hvita gardet.

Vaktmästaren. Volontör? jag förstår; herrn är en bättre karl, som med flit vill vara simpel karl, det är beskedligt. Men jag, gunås, har stränga ordres att ej släppa in den allra ringaste, en gång, utan regeringens uttryckliga befallning.

Volontören. Mycket förnämt för en liten fången Musikant, tycker jag. Det är obilligt, min herre; jag står i förhållanden, jag har saker af vigt att tala vid he — vid honom.

Vaktmästaren. Så mycket sämre för herr volontörn. Med herrns förledande utseende — bistra fysionomi, skulle jag säga —

Volontören. Hör icke hit.

Vaktmästaren. Jo, förstå mig bara: en sådan herre ser mig icke passande ut att föra in som främmande till en fånge; snarare att föra in som fånge sjelf, om lyckan vill. Olyckan, skulle jag säga.

Volontören. Finnas då skäl till en så onaturlig stränghet?

Vaktmästaren. Här är mera under, än hvad som syns, med den fången.

Volontören. Hvad menar herr —

Vaktmästaren. Jag har ej tillåtelse att mena det allraringaste; men fången står i nära förhållande till hofvet, der den är ganska mycket känd, och ganska mycket omtyckt.

Volontören. Ganska mycket omt . . store Gud! omtyckt? hur är det möjligt?

Vaktmästaren. Jo, omtyckt, det menar jag; ty hit komma sändebud, som tätast, mycket välmenande sändebud.

Volontören. Redan det, att vara känd vid hofvet . . förfärliga nyhet! Men om ho —, om han är så älskad vid hofvet, huru kan han då sitta fången?

Vaktmästaren. Ja, det menar jag, att jag icke begriper.

Volontören. Du ler — farväl din satan! men jag svär, att här skall finnas någon utväg!

Vaktmästaren. Ja säkert, om min herre går ut genom samma dörr, som herrn kom in; icke annars — farväl.



SCEN XIX.

Stockholm. Norrbro.

Herr Cronhjort. Vi njuta af ett utomordentligt vackert väder, min fru amiralinna.

Amiralinnan. Det är för enformigt på gatorna den här årstiden; så ensamt, så platt, så dumt, hvarthelst man vänder ansigtet.

Herr Cronhjort. Har Ni varit åt Haga eller Solna nyligen? om fredag kommer ni väl ut? Sedan er salig mans död bör ni förströ Er, min fru.

Amiralinnan. Hvad skall ske om fredag?

Herr Cronhjort. Bevars! Amiralinnan har icke hört vår dags största nyhet? En ung person skall arkebuseras i Solna skog; straxt bortom Norrbacka har man valt en utomordentligt vacker plats under träden till skjutbana.

Amiralinnan. Men min Gud, hvilken?

Herr Cronhjort. En klarinettist vid hvita gardet. Der skall bli stor ståt, och man säger sjelfva kongliga hofvet kommer att vara tillstädes.

Amiralinnan. Nå det är då åtminstone omöjligt. De kunglige skulle bese hur en fattig musikant går till döden?

Herr Cronhjort. Ja det låter öfverdrifvet, men besynnerliga händelser skola vara förknippade med den händelsen.

Amiralinnan. Hemligheter?

Herr Cronhjort. Somlige säga, han skall få nåd på afrättsplatsen; andra, att det är prat. Jag, för min del, rider dit ut, det må regna hur som helst. Men jag tror ej det kommer att regna; himmelen har den gudomligaste dager.

Amiralinnan. Och de kunglige skulle vara närvarande vid en sådan stackares ömkliga hädanfärd? Nej, min herr Cronhjort; jag har icke förr haft det felet att tro allt hvad min herre behagat säga mig.

Herr Cronhjort. Härom talas hvarjehanda, som ej är rådligt att säga efter. Man hviskar, att musikanten endast en kort tid varit musikus; men i sig sjelf rymt från höga ställen, och allenast dolt sig under denna mask att undgå straff för högst förnäma brott.

Amiralinnan. Kors i Jesu namn! men då är det icke en musikus! jag skall till Solna skog! har herr Cronhjort varit der och sett, om man bygger lektare för folk, som sitta?

Herr Cronhjort. Jag såg der i morse stora tillredelser. Man hade utvalt ett präktigt, högt och resligt träd till plats för delinqventen.

Amiralinnan. En tall? säg mig, herr Cronhjort? jag älskar tallar, de likna master på ståtliga tredäckare!

Herr Cronhjort. Nej, jag tror icke det var en tall; jag vill påminna mig, att det verkligen var ett löfträd, som med sina grenar stack fördelaktigt af emot den öfriga stora barrskogen. Vid stammen var en hög fotställning, på det att den olycklige måtte komma att synas väl.

Amiralinnan. Skall han bindas fast vid stammen?

Herr Cronhjort. Ja, jag tror nog han skall ställas vid stammen, så han står der säkert; men jag vill påminna mig, att jag icke kommer ihåg hvad man sade mig derom. På en upphöjning i skogen såg jag flere utsirade, präktiga, snöhvita tält för hofvet; i synnerhet ett kungligt tält för Hans Maj:t konungen, med förgylda fransar, gyldne kronor och guldlejon.

Amiralinnan. Blott för hofvet? såg icke herr Cronhjort några ställningar för personer af rang?

Herr Cronhjort. Der låg mycket rustverk på marken rundtomkring. Gud vet hvad deraf kan bli.

Amiralinnan. Jo, man bygger lektare, och sedan sopas platsen. Det vore väl besynnerligt — — åh, Amiralitetet glömmer man icke under H. K. H. hertig Carls tid. Skaffa mig en vagn till fredagen! var så alltför god och blif min granne deri — går det an, herr Cronhjort?

Herr Cronhjort. Ödmjukaste tjenare; jag får så grufligt ofta njuta den lyckan —

SCEN XX.

Solna skog. Fredagseftermiddagen.

Inuti det stora kungliga Tältet. Längst bort i fonden sitter H. K. H. hertiginnan, omgifven af hofvet. Midt i tältet stå fyra personer, Konungen, Hertig Carl, Reuterholm och fröken Rudensköld, alla i hofdrägter, och emellan dem fången.

Hertig Carl. Och du vill icke bedja om Nåd?

Azouras. Jag ber om den nåd, att få kyssa Hans Maj:ts min slägtings hand, innan jag dör.

Reuterholm. Oförvägna — hvad ord?

Hertigen. Hon är af dödsfaran förvirrad och vet ej hvad hon säger.

Konungen. Se här min hand, Azouras, jag förlåter dina ord. Jag sörjer.

Azouras. Jag knäböjer och kysser denna späda hand, som aldrig *jag* får se stor och så stark jag önskat. Jag tackar för den ynnest, att jag i går, endast åtföljd af en väktare på afstånd, fått gå omkring i Hagas gröna park och taga afsked af det jag älskar. Lundarne doftade så — tack min konung! Brunsviken låg så skön — tack Gu-

staf Adolf! Och på andra sidan såg jag Bellvue, der har min moder dött.

Reuterholm. Hvilken farlig frihet gaf man —

Konungen. Jag har utverkat tillåtelsen derom af Regenten.

Hertigen. Ett lappri. Kom närmare, fröken Rudensköld, med linongskappan och det öfriga. — Azouras, du är dömd till döden för draget svärd och gjutet blod — domen skall gå i verket. Men du är en brottsling tillika af annat och mångfaldigt slag: du är saker till mycket, som ej allmänheten känner, och hvaröfver ransakning ej skett. Vi fälle dig ej derföre till särskildt straff, emedan i dödens ljutande innefattas de alla; men till din näpst skall du dock i din sista stund på dig bära märken af dina djupa förseelser. Du har, ehuru qvinna, antagit manlig drägt, och derunder begått det brott, för hvilket du straffas. Du skall derföre i döden stå i en klädning, som ej utmärker ditt kön, utan som genom sin obestämdhet är en prägel på din egen tvetydighet i detta afseende. Det är en tunn, fotsid, hvit kappa med vida ärmar — stig fram, fröken Rudensköld, och häng den öfver delinqventen! — den räcker ända ned till fötterna. Så. Drag nu allt tätt tillsammans om lifvet med spännet, så liknar det på en gång karlrock och fruntimmerskjortel.

Reuterholm. Betrakta denna din klädsels tvetydighet som en stor och offentlig vanära.

Konungen. Ett smärt lif! Hon var min leksyster. Jag glömmer henne aldrig.

Hertigen. Såsom vid arkebusering öfligt och nödigt är, skall öfver hjertat ett på långt håll synligt märke häftas till mål, hvarpå allas musköter kunna riktas. Tag denna fyrkantiga röda lapp och fäst på brottslingens hjerta.

Fröken Rudenskö1d. Jag bönfaller om den nåd, att icke fästa det förskräckliga märket på en älskad vän.

Reuterholm. Om Hans Kongl. Höghet regenten tillåter, så skall jag fullgöra denna lilla tjenst.

Hertigen. Stig fram Reuterholm och fäst! Denna röda lapp liknar fullkomligt en stor ruta — det passar ju rätt väl för första delen af ditt eget namn, min vän? ja i sanning "här blir andra ruter," såsom amiralitetsgossarne bruka säga.

Reuterholm. Ers Kongl. Höghet! låt oss icke skämta, utan hålla oss allvars ... Gif mig märket, fröken Madeleine! låna mig åtminstone några knappnålar att fästa det med. Se så.

Azouras. Du! du vilda djur! du står nu och fäster dödsmärket på mitt bröst — du är i mina ögon värre än ett vildt djur! — mörkare än ett

af skogens värsta djur — men ach, med detta märke gifver du mig makt att flyga ifrån dig!

Reuterholm (för sig). Hvilken magisk dragning i denna vilda, eldiga blick? Jag tackar himmelen, att hela detta företag är ett skämt.

Hertigen. Azouras! du har från kungliga slottet borttagit ett Hårsmycke af oberäkneligt värde. Hvad än din mening varit, så är största delen af denna dyrbarhet genom dig för alltid förlorad. Till tecken af detta stora brott skall du i döden bära på hufvudet en krans — tag fram den, fröken Rudensköld — deri hvarje blomma utmärker en juvel, som du stulit.

Konungen. Blommorna synas mig utmärkt små och ömkligt valda.

Reuterholm. Små med flit. Kransen skall ej vara till ära, men till vanheder.

Konungen. En så eländigt liten enkel Nyponblomma midt framför —

Hertigen. Betyder den stora Rubin, som satt flammande midtför uti Drottningdiademet.

Konungen. Fem små hvita Stjernörts-blommor på hvar sida —

Hertigen. Beteckna tillsammans de tio stora Diamanterna.

Konungen. En liten, liten grön Alchemill bakom dem på hvarje sida —

Hertigen. Betyda de två stora Sidosmaragderna.

Konungen. Och slutligen en knappt synlig blå Veronika vid hvarje ända —

Hertigen. Utmärka de två Safirer, hvarmed det borttagna Juvelsmycket på hvardera sidan slöts.

Konungen. Och sjelfva kransen! dåligt, sorgligt, ömkligt sammanfletad af smala rödbruna ljung-stjelker? man hade kunnat taga bättre blommor. Så tycker jag.

Azouras. Jag ber i min sista stund om den nåd, att Ers Kongl. Maj:t sjelf täcktes sätta kransen på mitt hufvud.

Reuterholm. Hvad?

Konungen. Beviljas.

Hertigen. Se här ett grönt löf, hvarpå den djerfva skrifvit sitt namn och vågat skicka upp till hofvet, för att, utan allt vidare, vara en ansökning. Löfvet skall fästas högst upp i kransen på den brottsligas hufvud, till offentligt betygande inför allmänheten, att hennes namn varit Azouras Lazuli Tintomara la Tourn —

Azouras. O — gör ej ett brott af mitt stackars, fattiga namn! Sjelf har jag skrifvit det på löfvet, ingen annan på jorden har nånsin velat skrifva det! — och namnet skall snart vissna, mina herrar, såsom löfvet redan gjort — o, mina

herrar, vänd mig ej detta till skam och vanheder! jag beder, jag anhåller, jag bönfaller om att icke bära löfvet på mitt hufvud!

Konungen. Bevilja det, Regent!

Hertigen. Så ske, efter Ers Kongl. Maj:ts önskan. Se här, tag igen ditt löfblad.

Azouras. Allenast till fröken Rudensköld var det ämnadt. Min fröken, tag (Azouras rycker oförmärkt upp en af knappnålarne, hvarmed Reuterholm fästat märket på hennes bröst, och ristar hastigt på löfvet ofvanför sitt namn dessa ord: *Mins Verket!*) tag, min fröken, och göm detta oxelträdsblad till ett minne af mig.

Fröken Rudensköld. Vid mitt hjerta!

Azouras. Herr Reuterholm! återstår ännu någon vanära?

Hertigen (för sig). Denna fars blir svår för mig att spela till slut. Måtte ingen varsebli min rörelse!

Azouras. Man tiger. Återstår ingen skam — så låt mig då i stället nalkas min konung och åtnjuta den mig beviljade högsta ära. Jag böjer ett knä — fäst kransen på mitt hufvud!

Konungen. Jag gör det härmed — jag önskade dig bättre blommor, jag kan ej hjelpa det.

Azouras. Tack Gustaf Adolf. Ingen Drottning bär ett rikare och skönare Hårsmycke än

jag i denna stund! Må hofvet nu betrakta mig! Konungens egna händer hafva klädt mig i håret!

Hertigen. Detta har smak af ett stolt blod.

Reuterholm. Fordrar stark näpst.

Hertigen. Remy! för delinqventen ut till vakten, som eger ställa henne under det för dödsstraffet utsedda trädet och fästa henne dervid.

Konungen. Det är synd ändå, att jag skall vara minderårig! Jag ser på hennes blekhet och tilltagande darrning, att styrkan och stoltheten äro slut, att hon endast med förskräckelse och rysning låter föra sig till tältdörren. — La Tournerose? vänder du dig för alltid bort ifrån oss?

Azouras. Adiö!

. . . .

Konungen. Hon har gått; men det är skada, min hertiglige farbror. Rätt bör ske och skall ske. Men kunde icke regeringen göra nåd?

Hertigen. Haf tålamod Ers Maj:t.

Remy (återkommer). Delinqventen står under trädet, och truppen har formerat fyrkantig spetsgård omkring, såsom befaldt var. En prestman, doktor Petreijus i Jakob, anhåller om företräde.

Hertigen. Det är han, som beredt delinqventen till döden. Gif honom audiens.

Konungen. Jag menar samma doktor bered-

de Ankarström? Har denna likhet med flit gjorts till vanära, Reuterholm?

Hertigen. Ers Maj:t gifve sig tillfreds. Låt den värdige prestmannen träda in.

Petreijus (in). Jag anhåller i underdånighet om ett ord innan aflifvandet begynner.

Konungen. Tag upp hatten, min doktor! — det är en Doktorshatt!

Petreijus. Hatten ligger bra på gräset, Ers Maj:t — det är Herrans gräs. Här äro papper —

Reuterholm (för sig). Sottise d'un Roi-garçon, d'un Roi minorenne! Parler comme ça d'un chapeau! et dans un moment comme ça!

Hertigen. Hvad är herr doktorns önskan?

Petreijus. Hör mig! hör mig! Dödsstraffet kan icke ske. Ett stort hinder har mellankommit.

Hertigen. Hvad vill detta säga?

Petreijus. Jag har gjort den förskräckligaste upptäckt under delinqventens beredande! Ers Maj:t! Dödsfången kan icke ljuta döden, han har ingen kunskap om Gud, ingen rätt tro, vet intet om vår heliga salighetsordning, har aldrig blifvit konfirmerad och njutit den hel. Nattvarden — ja, jag fasar att uttala det sista och yttersta! — han är icke christen — icke *döpt!*

Konungen. Hvad?

Pe-

Petreijus. Han kan efter lag icke aflifvas; ty, Ers Maj:t! dertill fordras att först christligen beredas, och dertill fordras att vara christen.

Konungen. Icke döpt? icke njutit Nattvarden? och är snart sjutton år —

Petreijus. Det är förundransvärdt.

Konnngen. Har kyrko-ordningen kunnat så illa iakttagas under Hans Maj:t, min företrädare och far?

Petreijus. Obegripligt.

Paus.

Hertigen. Här stiger en kavalier fram ur hofcirkeln, tror jag? hvad vill Förste hofstallmästaren —

Essen. Ers Maj:t! — Ers Kongl. Höghet!

Hertigen. Hvad vill baron Essen?

Essen. Min hertig — min regent! jag har ett undransvärdt budskap att framföra; det är ifrån de aflidnes land, men hör mig. Jag har funnit af yttranden härinne, att denna Dödsfångeges egenskap att vara qvinna är känd för E. K. H. och hofvet, ehuru obekant för allmänheten derute och äfven för doktor Petreijus, såsom jag märker af hans ord. Jag tvekar då ej att härinne tala om henne såsom qvinna. Jag har rörande denna flicka ett dyrt åliggande, lagdt på min själ af den dyraste hand —

Hertigen. Jag förvånas — hvad kan min baron hafva haft med denna person — här blir muntert —

Essen. Icke jag. Ers Kongl. Höghet känner, att den olyckliga natt, som bredde sorgflor öfver Svea rike, var jag Hans Maj:t, salig kung Gustaf III:s siste ledsagare och följe på maskeraden —

Reuterholm (för sig). Ha! — hvad skall detta bli?

Essen. Hans Maj:t såg om natten denna flickas ansigte, följde henne, fästades underbart deraf, och . . . . men, Ers Kongl. Höghet, jag ser . . jag har svårt att tala . . jag bönfaller om en ynnest . .

Hertigen. Men stig då upp! min baron är icke bland dem, som hafva vana att böja ett knä. Hvad begär baron Essen?

Essen. Blott det, att min hertig icke ler i detta ögonblick — icke i denna stund! — sådan har jag aldrig sett konung Gustaf III; och hvad han talade till mig om denna flicka var underbart till tycket, ja förvånande, ehuru litet till orden. Han trodde hennes öde skulle blifva att tagas till theatern: han ville se henne derifrån *räddad*, som han sade.

Hertigen. Räddad? — räddad från spektakl —

Essen. Mig ålade han hemligt, men heligt,

att rädda henne ifrån sådant. Operan stängdes; det kunde således ej mer bli fråga om anställande dervid. Jag har derföre icke tänkt mig konungens ord innefatta något vidare uppdrag för mig. Och jag vet icke ännu, om jag skall anse det så. Kanske äro hennes brott sådana, att förskoning ej kan i fråga sättas. Men är det en möjlighet, Ers Kongl. Höghet, så hör genom min röst ett ord, som ur skuggornas rike Hans Maj:t konung Gustaf III talar till sin broder Regenten —

Hertigen. Om förskoning? Besynnerligt i dag. Till mig kommer min unge konung och föreslår nåd; till mig anländer ett bud från religionen och bönfaller om nåd; till mig ropar en röst ifrån de döde — och den döde, som talar, är en konung, och är en broder — allt om nåd! om nåd! om nåd? Skulle jag ensam vara omild? stå ensam, blottad på höghetens huldhet? — Skulle jag vara den *siste* i nåd? Nej, så har aldrig varit mitt sätt; det är mitt hjertelag att vara den *förste* deri. Hör mig, mitt hof, och J alle! Långt innan dessa förböner nalkades, var *Nåd* påtänkt och redan gifven. Jag har i regeringen förehaft detta döds-ärende, som i judiciell väg visat sig vara af en högst egen och intressant beskaffenhet, och J skolen här inom oss förnimma Utslaget med

dess motiver. Allmänheten derute får bli vittne till resultatet. Kom närmare, min hertiginna! stigen fram, hoffröknar och kavaljerer! Läs upp, Reuterholm. Men en godhet ber också jag om i dag — varen glade! här är endast en fest, ett skådespel, en glädje i fråga. Här har varit tillräckligt allvarsamt en stund.

Reuterholm. Motiveringen för domen börjas ungefär så här. Enär *ingen* Regeringsåtgärd bör vidtagas och ske, utan enligt tydlig lag och klara riksförfattningar, så följer, att, så fort ett oförutsett fall — ett fall, som icke till *hela* sin beskaffenhet finnes redan *ordagrant* upptaget och i lag regleradt — så fort något sådant förekommer till handläggning och afgörande, måste lag för tillfället, *lex in casu*, stiftas; hvarefter sedan rättvisligen dömas må, och domen i verket gå.

Hertiginnan. Ganska juridiskt, eller lagligt, som man säger. Högst ordentligt.

Reuterholm. Med denna förutsättning till grund och osvikligt rättesnöre vid alla oförutsedda laghändelsers afgörande, skall ifrågavarande i hvita gardets garnison förelupne brott mot konung Carl XI:s nu gällande Krigsartiklar bedömas. Uti dem heter det under Tit. V "om Öfverdåd och *Värjeblottande:*" samt Artikeln 40, "sker thet i vredes mod under flygande fahna, uti läger,

garnisoner, fältslachtordning eller togande, tå skal then thet giör, harquebuseras." Straffet är således tydligt Arkebusering. Men Krigsartiklarne förutsätta likväl till brottsling nödvändigt en militär; hvilken osvikeligt måste vara karl. Nu är han qvinna; då yppas straxt ett af lagstiftaren oförutsett fall. Hurudan bör *lex in casu* här då göras? Ostridigt så nära föreskriften i annat gifvet fall, som möjligt. Arkebusering bör således för sig gå, men — till hälften. Vid andra dödsstraff vore en slik leuteration svår, för att ej säga omöjlig. Vi finne icke lätteligen, att halshuggning kan ske till en del blott; ej heller se vi, huruledes en skulle kunna hängas till hälften; eller att —

Hertigen. Nog af inledningen; hvar och en finner, att den ej saknar sin lagliga längd; och att allting i längden blir riktigt, bör ingen tvifla på. Jag vill kortligen säga utslaget. Enär hinder emot verkligt dödsstraff uppstått deraf, att den skyldige varit en förklädd qvinna, som icke rättvisligen kan i all sin helhet få komma i åtnjutande af det straff, att med kula fällas, som endast för sannskyldige militärer, enligt lagens tydliga anda, stadgadt blifvit; men fulle skäl icke heller förefinnas, att alldeles ifrån straff befria en brottsling, hvarken derföre — såsom jag nu hör

doktor Petreijus önska — att han icke christen är; ej heller derföre, att han som qvinna narrat sig till att få begå en mankönet enkannerligen tillkommande olaglighet; fördenskull finne vi tjenlig och kraftig näpst här böra för sig gå; till hvilken ända, jemfördt med rättigheten att göra nåd, vi leuterere och förvandle dödsstraffet till skenbart aflifvande, såmedelst, att arkebuseringen må i verket ställas med löst krut, samt utan lod i musköterna.

Hertiginnan. Att göra delinqventen starkt krutsprängd lärer dock vara lagstiftarens mening?

Hertigen. Nej — så stort afstånd från skottmålet skall omsorgsfullt tagas, att endast rök, men ingen eld må träffa.

Hertiginnan. Det låter godt.

Hertigen. Den dödsångest, delinqventen emellertid utstått, anse vi som en icke ringa del af straffet, hvaraf vi förvänte karakterens förbättring och mildring. Och är det vår vilja, att efter förrättningen, delinqventen, på hvilken då lagens fordran utkrafd blifvit, må afföras till ort och ställe, som vi för henne vele förordna, och der vidare uppfostran med denna täcka hedning i skicklig ordning skall för sig gå.

Reuterholm. Hon skall tro sig dödad, men förvånad finna sig i ett lefvande tillstånd, och

föras till gårdar och rum, dem (som jag säkert hoppas) hon en gång skall kalla sitt himmelrike, när hon hinner bli mer upplyst derom, och får förstånd i sådana ämnen.

Hertigen. Lät oss nu skaffa hela detta skämt ett gladt och angenämt slut. Till verket! herr adjutant —

Adjutanten. Ers Kongl. Höghet!

Hertigen. Herr adjutanten utgår till tjenstförrättande officerare vid vakten, och anbefaller alla kulors uttagande ur patronerna, hvarefter man laddar och håller sig färdig tills vi gifve tecken.

. . . .

Utanför tälten var i Solna skog en vidsträckt utsigt mellan de höga, rakstammiga tallarne. Krigsmännen gingo hit och dit för att verkställa de sist gifne ordres, och på afstånd bort i skogen vid en mörk, stor sten, som tjenade till stöd för musköter, samtalade några män, under det de öppnade sina patroner.

"Men hvarföre skola vi uttaga våra kulor?" frågade en Volontör. Gardisten såg sig om, innan han svarade härpå, och när han märkte dem vara för sig sjelfve, hviskade han: Man har gjort stora upptäckter, det är ingen vanlig fånge; det är en

qvinna. — "Såå!" yttrade volontören, utan särdeles förundran. — Ja, fortfor gardisten, en sådan kan man icke arkebusera, ser du, och dessutom . . lalà . . lalà . . — "Hvad menar du?" — Hon har goda vänner på slottet, sade gardisten knappt hörbart; ser du vagnarne dernere vid vägen förspända? Hon kommer att åka med ståt härifrån. Alltsammans är ett lustspel, ja, minsann, hon har rätt goda och förnäma vänner på slottet, hon skall, som ordspråket säger, ur dödens armar åka in i kärlekens famn. — "Ha!" yttrade den andre med half stämma, "här är intet, intet att förlora! intet ögonblick!"

Gardisten såg förundrad efter sin kamrat, volontören, hvars lågande ögon i detta ögonblick försvunno bakom den mörka stenen. "Karlen är ovan vid tjensten", mumlade gardisten för sig sjelf.

Längre ner, närmare tälten, syntes en annan grupp af flere personer och deribland åtskilliga bättre uniformer. En löjtnant ropade: "Skynden Er, karlar, äro ej kulorna ur patronerna än? . . se så, här ligga de alla nu." — Adjutanten gick fram. "Låt mig se, sade han, till mig skola inlemnas precist lika många kulor, som de vid tillfället förordnade skyttar. Här måste högsta noggrannhet iakttagas. Till skyttar vid arkebuseringen kommenderades sexton man. En, två, tre,

Ankarström, jag trycker aldrig mer din hand! Och de öfriges?

Ferdinand. Horn, Ribbing, Liljehorn och Ehrensvärd evig landsflykt. De voro också dömde till döden, men domen förvandlades till ärelöst lif.

Clas Henrik. Än Pechlin?

Ferdinand. Pechlin: Warbergs fästning på behaglig tid, för att bekänna, tror jag. Cantzlirådet Engeström: mista tjensten och tre års fängelse på Waxholm; han lär också icke hafva bekänt tillräckligt klart, förstår jag. Det öfriga småfolket hade budet ingen reda på.

Clas Henrik. Bjelke bör ej räknas till småfolket —

Ferdinand. Thure Bjelke tog gift, dog och nedgräfdes i galgbackens hulda grus; dock ej som en *Bjelke*, blott som en *Thure Stensson.*

Clas Henrik. Jag förstår; ingen straffas som Adel; det är noblesse häruti. Adeln går alltid bort före straffet.

Ferdinand. En sak vet du icke. Bjelke och alla de landsflyktige dömdes sin adel förlustige, så att de sednare nu få gå i främmande land, Horn såsom en *Clas Fredik Fredrikson*; Ribbing, som en *Adolf Ludvig Fredrikson*; Liljehorn som en *Carl Pontus Samuelson*; och Ehren-

svärd som en *Carl Fredrik Carlson*. En enda blott behöll sin adel.

Clas Henrik. Någon obetydlig, som man föraktade.

Ferdinand. Ankarström!

Clas Henrik. Ankarström behöll sin adel —?

Ferdinand. Till sin död. — Så var Regeringens uttryckliga och egna dom. Han halshöggs såsom Jakob Johan Ankarström.

Clas Henrik. Ferdinand, det går på privilegierna, i honom halshöggs Adeln. Men hans efterlemnade då, hur går det med deras adelskap? hans bröder? hans barn?

Ferdinand. Bibehålla en adel, den Jakob Jan ej ansetts förlustig. Dock, major — ingen i verlden skall nånsin mer heta Ankarström!

Clas Henrik. Ingen mer i verl —?

Ferdinand. Ur familjen är *ankaret* borttaget; till darrande *löf* äro hans efterlefvande dömde.

Clas Henrik. Ej underligt.

Ferdinand. Slägten skall heta *Löwenström*, både bröder och barn.

Clas Henrik. Efter hans fru, Gustava *Löwen*, kanske?

Ferdinand. Kanhända. Hvad återstår nu för oss?

Clas Henrik. Att beröfva oss sjelfvilligt adeln

och kalla hvarann endast Ferdinand, endast Clas Henrik; liksom vi sjelfvilligt landsförvist oss till denna ödemark. Dock är här bättre, än segla till dystra Tyskland eller flacka Danmark; jag älskar berg. Hördes våra namn i domen eller nåden?

Ferdinand. Nej — ty vi hafva ej förekommit i ransakningen; ty vi voro ej att taga; ty vi voro bortresta; ty vi voro flydda; ty vi voro gömda; ty vi voro —

Clas Henrik. Fege — måtte man väl icke ansett oss?

Ferdinand. Vi, som vete, att vi stått midt emot hvarann för att mörda hvarann för ingenting, vi vete om oss att vi icke äro fege, *vi.*

Clas Henrik. För ingenting, ja i sanning: förvillelse utan like! Nu vet jag, att det var Amanda, med hvilken du lekte i Frösunda skog. All grundlöshet vet jag, och du vet — men hvad gagnar oss hvad vi veta på detta Marmorbruk?

Ferdinand. Hvad gagnar oss att veta våra fordna älskarinnors fläckfrihet och vår egen? Allt måste vara afbrutet.

Clas Henrik. Afbrutet allt; ty stämplade, som våra händer och pannor äro, kunna vi intet bjuda dem och intet få. Jag undrar huru de emottagit medaljongerna?

Ferdinand. Som af förkastade, förlorade; utan tvifvel.

Clas Henrik. Vår politiska olycka har uträttat det, Ferdinand. Men äfven utom den, så tillstår jag, att förhållandet till flickorna blifvit besynnerligt. "Kongressen mellan de fyra" (som den kallades) på morgonen sjelfva den olyckliga dagen, slog rätt underligt ut; och du Ferdinand var litet besynnerlig, ursäkta att jag säger dig det.

Ferdinand. Kan vara. Jag tycker ej om en flicka riktigt, som är ifrig och svartsjuk; i bråk är någonting plågsamt, bråksamt och pinsamt.

Clas Henrik. Sanningen att säga, har väl icke heller Adolfine gjort sig så förtjent af ett varmt minne — jag har svårt att ej se henne i en stötande dager.

Ferdinand. Likagodt i hvad dager vi begge se dem begge. Vi bo vid Bråviken på Kolmorden! Nog sagdt.

Clas Henrik. Äro konungamördare — äro utan namn.

Ferdinand. Skicka till Norrköping efter strängar på Per Mattsons fiol. Spela du, Major — jag är din Kapten, och skall dansa — åh här blir nog muntert.

SCEN III.

Stafsjö. Öfverjägmästarens rum.

Onkeln. Se här, den lilla lobössan skall bli din, Lazuli.

Lazuli. Det skall låta bra i fria luften.

Onkeln. Nu känner du skogstrakterna. Öfva dig att skjuta, medan jag är borta med friherrinnan; men öfva dig också i musik, så att jag har glädje af dig, när jag kommer åte Har jag icke varit snäll emot dig, som låtit göra dig så nätta sommarkläder? den der korta rocken klär dig ännu bättre, än den jag köpte åt dig i Stockholm, innan vi reste ner. Håll dig glad, fast jag reser, Lazuli.

Lazuli. Hvad heter landet dit min herre far?

Onkeln. Östergötland, Ribbingsholm, Skärfblacka.

Lazuli. Skärfbl — ett fult ljud.

Onkeln. Farväl Lazuli! men spring försigtigare mellan trän och buskar, än du gjorde sist på Kolmorden.

SCEN IV.

Stafsjö. Fröken Amandas rum.

Amanda. Säg mig det, mamsell Julie.

Julie. Min söta fröken var lugn, det blir allt bättre.

Amanda. Nej — säg mig utan onödig höflighet — när var det jag slöt att vara to . . . när talade jag oredigt sist?

Julie. För fem dar sedan. Dagen efter sedan friherrinnan reste till Östergötland.

Amanda. Har jag icke sagt något vansinnigt sedan?

Julie. Icke som jag hört. Men söta, goda fröken lilla, tänk ej derpå. Bjud till att hafva sysselsättningar. Läs —

Amanda. Bokstäfverna segla om hvarann som trän — förlåt mig, det var nu igen ett vanvettigt uttryck — trän segla ej, men min mening var, att jag ingen mening ser i boken.

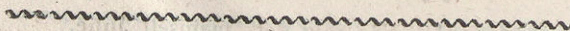
Julie. Rita —

Amanda. Bilderna stå på hufvudet för mig, och alla bilder äro hufvudlösa! Ah — hur kunna de då stå på hufvudet? — åter en galen tanke!

Julie. Sjung —

Amanda. Sjunga skall jag: men ensam, ach nej.

Julie. Unga herr Lazuli skall öfva sig i musik; låt honom sjunga med fröken.



SCEN V.

Stafsjö. Fröken Adolfines rum.

Amanda. Gud vare lof, att du kan ligga ofvanpå och talar förnuftigt, min älskade syster.

Adolfine. Söta, goda, älskade Amanda, kan du förlåta mig, så gif mig din hand att kyssa. Denna sjukdom har arbetat inom mig; Adolfine är ej mer den flicka hon varit. Min Amanda, förlåt mig för allt grufligt ondt jag gjort emot dig.

Amanda. Tänk icke derpå, laga blott att du talar förnuftigt.

Adolfine. De äro nu borta begge två för alltid; medaljongerna hänga der på väggen, Amanda. Så må ock vår systerliga strid vara slut! På Clas Henrik tänker jag icke mer, och på Ferdinand —

Amanda. Ja, det är icke heller värdt. Begge borta.

Adolfine. Hör min bekännelse, änglalika Amanda; jag har tänkt på honom mer än jag bort, förlåt mig Amanda! Men jag bortarbetar den känslan — svårt — svårt — svårt — svårt —

Amanda. Förnuftigare!

Adolfine. Jag har hittat på ett medel. Jag har börjat med all makt arbeta in i min själ en annan varelse, en bild, som ej kan skada; en bild af ädlaste slag.

Amanda. Hvilken?

Adolfine. Lazuli läser högt inne hos mig, och öfvar sig deri såsom min morbror önskar. Mitt sinne läkes och förljufvas af att höra en så ren stämma bredvid min säng. Tycker du ej, att min förvirring mycket vikit? jag blir bättre för hvar timme Lazuli läser högt hos mig.

Amanda. Härom ville jag just tala, min syster. Det går icke an.

Adolfine. Hvarför icke?

Amanda. En främmande —

Adolfine. Ach — bekant!

Amanda. Karl.

Adolfine. Du vet icke Amanda, hvad jag vet, och som gör mig så lycklig. Vill du lofva, att ej yppa den största hemlighet? för ingen — ej för Julie — ej för vår goda Mor — ej för Morbror —

Amanda. Gud, att förnuftet hos dig ännu så dröjer att komma! Bästa Adolfine! en främmande yngling så nära dig och så ofta, betänk!

Adolfine. Han är en flicka: det anar du ej.

Amanda. Ach, det kommer åter! din grymma förvirring! akta dig, syster, jag vet hvad det vill säga — jag har sjelf blott fem dar varit klok.

Adolfine. Lazuli är en flicka. Jag har sett honom förut i Stockholm och vet det ganska väl. Han bär denna förklädnad till undvikande af en

fyra; jag skall hafva sexton kulor, herr löjtnant; fem, sex, sju, åtta . . och der äfven åtta . . . . se så, det är alldeles rätt. Kommendera nu i gevär; befall skyttarne ladda med patronerne sådane de befinna sig, utan kulor; ställ dem på femtio alnars afstånd ifrån delinqventen, och gif akt, att på tecken ifrån kongliga tältet alla äro färdige till *gefyr* med gevären riktade på det fyrkantiga röda märket, som synes på dödsfångens bröst." — Skall ske!

Herr Hugo har ju varit i Solna skog? knappt gifves nära utom Stockholm någon så romantisk anblick, som man njuter rundt omkring sig under träden här. Utan tvifvel är skogen i ensligheten skönast; och de stora folksamlingar, dem nyfikenheten kallat att denna eftermiddag vara närvarande, och som endast en stark spetsgård höll på afstånd ifrån fången, gjorde åt alla sidor i vildmarken en tafla, vida mer afstickande, än angenäm. De ståtliga tälten på en höjd, hofvagnarne, de frustande hästarne och de lysande uniformerna voro äfven föremål, som, ehuru de upplifvade nejden med sina skimrande rörliga figurer, likväl af ett stilla betraktelsefullt sinne helst hade önskats bort.

Men också midt ibland så mycket folk kan man känna sig ensam — mycket ensam. Det

resliga vackra trädet, hvarunder på en hög fotställning fången stod fästad med ett hvitt band, som gick om lifvet och förenade sig med dess eget skärp — detta träd stod nära medelpunkten af hela samlingen, på ett betydligt afstånd omgifvet af en *carré*, eller fyrkantig hai, tystlåtet allvarsamt manskap i sina bästa kläder. På hela den stora planen rundt om trädet, innanför haien, fans således ingen menniska, och fången stod i sin enslighet der. Ingen hand uppehöll hennes hand. Hufvudet lutade ned emot bröstet: lutade under sin höga, stora krona: löfkronan i trädet.

Fången hade blifvit ställd på den sidan, som vätter åt Solna kyrka. Utsigten ifrån trädet genom skogen åt detta håll var målande skön. Eftermiddags-solen hade ifrån zenit nedsjunkit på vestra sidan så, att vid denna timme spetsen på Solna kyrktorn just inträffade med Solklotet, och af en lefvande inbildning togs detta för en guldboll eller gyldne kula till prydnad på sjelfva tornets udd.

De sexton skyttarne, stående nere vid spetsgården, med ryggarne åt kyrkan till, hade redan en lång stund hållit sina gevär riktade mot fångens bröst; och denna, sjelf en icke oöfvad skytt, kunde på de i solstrålarne blänkande muskötpiporna lätt och tydligt se, huru rakt deras myn-

ningar pekade på hennes eget hjerta. Kanske höjde sig dock blicken oftast ifrån dessa glimmande linier (som sjelfve liknade strålar nere i skogen) upp dit bort till kyrktornet? men ach . . äfven på kyrkans spets satt en — kula.

Länge nog varade denna stund af häpnadsfull anblick och förskräcklig, ångestfull väntan; då en rörelse märktes i öppningen af kungliga tältet. Hofvet kom, och utvecklade en linie af gala mellan de gröna, vilda växterna. Framför dem alla syntes den minderårige Konungen, vid hvars sida fröken Rudensköld gick, och Hertigen-regenten, bredvid hvilken Reuterholm höll sig. Den sistnämde såg omkring sig med en eldfull herrskarblick, för att upptäcka om allt vore i ordning så, att tecknet till *gefyr* kunde gifvas.

Tecknet gafs.

Så god exercis egde desse sexton man, att deras skott brunno af i *ett* tempo, och ljudet klang genom luften såsom om det varit den sextondubbla rösten ur blott en enda pipas mynning. — Ett svagt och kort anskri svarade ifrån trädet.

Röken bildade ett ljust, blågrått moln, som af en lätt vind drefs fram under trädets krona, och alldeles omhöljde fången. Men i vågiga, ring-

lande gestalter förtunnade molnet sig snart alltmer, och började uppåt insvepa hela den öfre delen af trädet, med grenar och löf, i en darrande dimma. Fången sjelf syntes likväl ej ännu genom doftet.

Men när molnet förtunnat sig så mycket, att kransen eller Hårdiademet af de små blommorna kunde upptäckas på fångens mörka hår, då skyndade Hertigen, Reuterholm, Konungen och fröken Rudensköld, alla fyra på en gång, att i triumf lyfta ned en person, som hvarje af dem på sitt sätt betraktade som sin älskling. De allvarsamme Gardisterne stodo i spetsgården med mustascher, deri håren reste sig som borst af väntan, och från hela den otaliga allmänheten hördes hvarken kny eller knäpp. Allas ögon stodo som spända gevär emot trädet och sköto blickar på blickar; dock höjde sig stundom några af de äldste gardisternes ögonkast upp emot den vestra sidan af Himlahvalfvet, der de i skyarne sågo ett vidsträckt rödspräckligt skimmer med hvassa hörn och kanter af purpur utbreda sig öfver aflägsna skogar bortom Solna. Vid åsynen af alla dessa blixtlika karminflammor, tätt genombrutna af mörkröda strimmor i zickzack på himmelen, skulle man vid andra tillfällen hafva utropat: så intagande vackert väder det är i afton, blir det ändå

säkert blåst i morgon eller framdeles. Men denna anmärkning gjorde nu ingen gardist, ingen varelse, ingen menniska, ingen enda person i hela folksamlingen; ty ingen lät höra det ringaste ord.

I och med denna allmänna stora tystnad, herr Hugo, tystnar också historien.

SLUT.

Ibland papperen på Ribbingsholm forskade jag länge, herr Hugo, för att erhålla upplysning om de begge fröknarne Amandas och Adolfines öfverflyttande ifrån Stafsjö till det sköna slottet i Östergötland vid Glan. Men en stor lucka befinnes i historien om dem ifrån ögonblicket, då vi sist sågo dem vansinnigt klängande i Stafsjö fönsterbågar, intill dess de, många år derefter, syntes vandrande hand i hand öfver det långa salongsgolfvet i Ribbingsholms öfre våning, med åtbörder och periodiskt förnuft af den beskaffenhet, jag sjelf hos dem varseblef under min Östgötaresa, och hvarom jag nämnt ett ord i Inledningen. Hvilka inre strider och tillstånd de genomgått kan jag icke uppgifva. Jag förmodar likväl, att Enkefriherrinnan, deras mor, behjertat den bortresande Lazulis råd, och att de tvenne olyckliga systrarne bjudit småningom mer och mer till att taga endast hvarandra till föremål för sina varma sinnens kärlek. Ett innerligt seende på de begge porträtterna höll väl kanske ock deras ögonkast stilla och skilda ifrån andra förvirrande bilder; — och stillade ögonkast gifva förståndet småningom stillhet, herr Hugo.

Äfven bekänner jag, att jag icke tyckte mig nog upplyst om utgången af Azouras sista öde. Att hon blifvit död, sade alla med en mun. Men hvar och en, som sutit en stund vid vettenskapernas källa, i synnerhet den, som blifvit van att dricka ur historiens klara brunn, finner sig icke tillfredsställd utan genom en fullkomligt tydlig berättelse, och vill framför allt hafva ljus i en händelses upplösning och slut. Jag erfor i detta fall en smärtsam känsla; jag genomsåg flere gånger de strödda, benäget meddelade lappar, som utgjorde min historias urkunder; jag sökte äfven dechiffrera dem, som voro allravärst skrifna. Jag tog min tillflygt till biblioteker och forskade i de tryckta böcker, som afhandla Svenska Historien för denna tid; jag läste allt hvad jag kunde komma öfver om Förmyndare-regeringen 1792—1796. Men ingenstädes stod något att finna om en Azouras Lazuli Tintomara, eller hennes död; ehuru de tryckta protokollerna om fröken Rudensköld och Armfelt m. fl. i undersökningsmålet om "förrädiska stämplingar", som en tid derefter kommo i fråga, synas bringa en sak i dagen, som med Azouras kan ega sammanhang. Hvar man vet, att den hemliga historien om tider, som ligga nära, alltid står i mörker; och att ofta sekler fordras, innan upplysningar och handlingar ur en-

skildes och statens arkiver träda ut till spridande af en klar kunskap häri. Så synes ock vara händelsen med Tintomaras historia. Mycket af hvad som förekommer i denna berättelse har jag dock sett dokumenteradt. Blott en och annan liten *anakronism* har jag funnit här. Nästan allt hvad som talas om konung Gustaf III:s död och sammansvärjningen dervid, fann jag till min glädje stadfästadt i tryckta böcker, hvad sakerne angick; deremot nästan ingenting af hvad de här papperen säga rörande Reuterholm. Skada, att om denne ryktbare Regentgunstling ännu ingen utförlig biografi blifvit allmängjord, som kunde sprida ljus öfver alla hans hemliga bedrifter och slutligen iråkade stora Onåd! — Då ingen sådan bok finnes, nödgas jag derföre — med all aktning för de ribbingsholmska papperen — förklara dem tills vidare skyldiga att nedstiga ifrån högre historiska anspråk, och vågar icke ännu anse de i dem skildrade Scener stå på någon annan ståndpunkt, än allenast den stackars Poesiens.

En mycket ful och illa skrifven lapp, på hvilken jag genast igenkände den s. k. Stafsjöonkelns "jägmästarstil", gaf mig några vinkar, som jag gerna meddelar herr Hugo, i fall något deraf kan göras, och om en så oredig och dunkel underrättelse icke försmås. Stilen tycktes vara

raspad i största hast och under mycken sinnesoro. Jag vet icke om Onkeln sjelf varit närvarande i Solna skog vid arkebuseringen; men af flere jemförda omständigheter syns det nästan så, och det är icke otroligt, när man påminner sig hans kärlek för sitt fosterbarn Lazuli. Han kunde ju hafva rest upp till Stockholm för sina egna eller sin systers angelägenheter vid denna tid? Får man antaga, att han varit tillstädes ibland den nyfikna allmänheten och stått med i hopen, så kunde ur denna synpunkt det lilla papperets innehåll till en del begripas, och det skulle kunna vara ett natten efter i hast skrifvet bref till hans syster, Friherrinnan M*. — Ord här och der äro fattliga, men emellanåt komma långa rader utur stånd att kunna läsas. Så här låta de minst otydliga fragmenterna: "Hvad tycks? . . . haien skall tillslutas strängt! ropade . . . . . . min älskade, dödsskjuten . . ach! ach! . . . förräderi! förräderi! förräderi! . . . . . men till venster stormade ett ursinnigt gny och klagolåt på platsen, och Hertigen befalte tystnad . . . Kommando . halt! ingen får röra sig, hvar själ skall undersökas, hvar kropp . . . så att Reuterholm bars sjuk upp i tältet . . . . . . efter vattnet steg Fröken åter upp . . . . . Se, o min Gud! det röda märket är genomträngdt af

en kula! den hvita kappan genomträngd, bröstet genomträngdt, hjertat genomträngdt; hvad är det för en kula . . . . . . men ingen hörde, förr än Hertigen ropade: herr Adjutant! — ja, jag är här! . . . är denna passande för regimentets kulformar? . . kantig, som efter en reffelbössa, otäck, nej fy! så se våra kulor icke ut . . . Förräderi! tag fast! tag fast! . . . Behöfs icke, jag står här.. Det var en djup, ganska stark röst; en lång soldat, mörk i ansigtet, och han stod bland skyttarne längst nere vid haien; jag kunde för afståndet ej fullkomligt se, hur han såg ut."

Slutet af Öfverjägmästarens bref är redigast skrifvet och låter så här: "Och om natten, sedan solen nedgått, men månen gått upp och sken som klarast öfver träden, hände det, att verklighet kom efter fiktionen, och en sann arkebusering anbefalldes i stället för den, som skulle hafva varit blott inbillad. Krigsrätten eller Ståndrätten gick fort. Han, som arkebuserades, var en lång, vacker Volontör med magert, mörkbrunt ansigte, sades det, och för hvarje brott, som man anklagade honom för, lade han alltid sjelf till ett nytt, så att det blef inalles fyra, fem eller sex, jag mins icke: men alla döden värde. 1:o Jag har stämplat emot min Konungs lif; 2:o jag har skjutit min Major å lönn på öde skog, der ligger



han änn; 3:o jag har lärt min älskarinna skjuta till måls på mitt eget hjerta . . eller hjerteräss på skott-taflan . . men jag drog kulan ut, och med den utdragna kulan, som jag troget gömt, sköt jag 4:o henne sjelf i qväll. Mine herrar i Ståndrätten! gifven mig döden — . . . .

Då började den milde hertig Carl, och sade . . . . . Men Volontören påstod envist, att han hade sitt sunda förnuft, och det gick också med honom på det sättet, att . . . . . . och jag red hem! ty, så jägmästare jag är, hade jag i dag fått höra flere skott, än jag sjelf önskat.



TÖRNROSENS

BOK.

IV.

C. J. L. ALMQVIST